De gheestelycke vryagie

bron
De gheestelycke vryagie. Govaert Schoeuaerts, Brussel 1624

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/_ghe017ghee01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

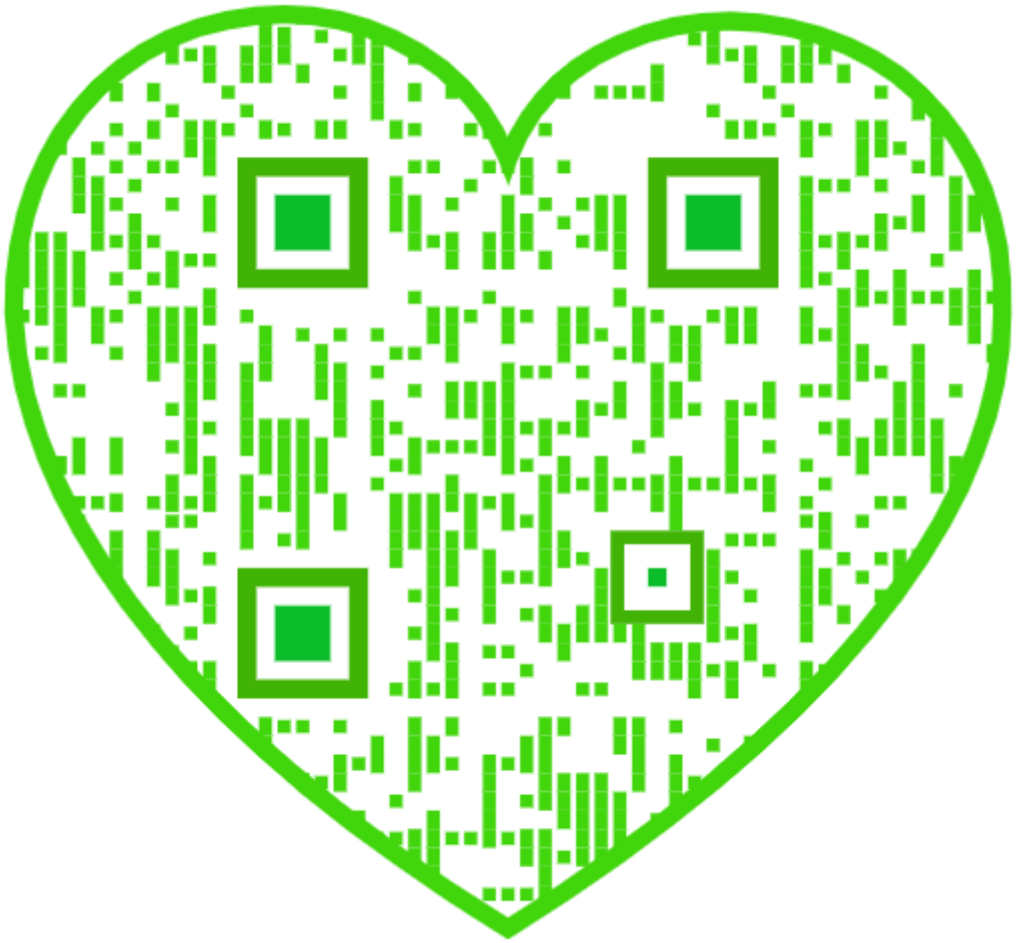

[Voorwoord]

Prouerb. 9.

De wijsheydt heeft voor haer een huys ghetimmert, wijn ghemengelt, ende haer tafel voor ghestelt. Comt ende eet mijn broot, ende drinckt den wijn die ick v ghemenghelt hebbe.

Cant. 5.

Eet vrienden ende drinckt, ende wert droncken alderliefste.

Apocal. XXI.

Ick ben *Alpha* ende *Omega,* het beginsel ende het eynde. Ick sal den dorstigen gheuen vvt die Fonteyne van den water des leuens om niet.

Soo wie verwint, die sal dese dinghen besitten, en*de* ick sal hem eenen Godt vvesen, ende hy sal my eenen sone zijn. Maer den veruaerden, ende den onghelooughen, ende veruloeckten, ende den dootslaghers, ende den hoereerders, ende den toouenaers, ende den afgoden-dienaers, ende alle den logenaers, haer-lieder deel sal vvesen inden bernenden poel met vier ende solpher ´tvvelck is die tvveede doodt.

Psalm 44.

Alle die heerlijckheyt des Coninckx dochter is invvendich, &c.

Voorsprake tot den goedt-willighen Leser.

Dit boecxken (beminde*n* Leser) vvort seer wel genoemt de Gheestelijcke vryagie: alwaer Christus te kennen gheeft sijne groote affectie ende liefde, die hy tot allen Christen ziele is dragende, altijt ghedragen heeft, ende inder eeuwicheyt draghen sal. Oock gheeft Christus hier te kennen, wat hy voor ons heeft willen doen, laten, ende lijden, &c. Hier suldy oock vinden vele schoone teeckene*n* van sijne groote liefde, van sijne passie, van het instelle*n* des H. Sacraments, vanden Hemel, om ons couragie ende eenen moedt te gheuen om hem lief te hebben, ende oock van de helle, van de pijnen der hellen, om de quade menschen te doen vreesen, die alsoo moedtwillich in hun boosheden voortgaen, &c. Ten anderen suldy hier oock vinden hoe de gheestelijcke Bruydt, oft Christen ziele soo vele van Christo haren Bruydegom ghehoort hebbende, haer verwondert ende consent gheeft om haer met hem te vereenighen door het nutten vant' H. Sacrament des Autaers: daer by ghestelt oock vele schoone vierighe gebedekens, eermen ten H. Sacramente gaet, ende alsmen daer gheweest heeft: de weclek sonderlinghe dienen voor deuote persoonen, ghelijck Bagijnkens ende andere, die dickmaels totten H. Sacrament gaen.

want sy hier vinden diuersche ghebedekens, om op diuersche reysen te lesen, alsoo't hun sal believen, want men kanse niet al t'seffens ghelesen, maer een voor en naer is ghenoech voor eenen keer, ende op een ander tijdt weder andere. VVelcke ghebedekens men oock mach lesen onder de Misse, oft onder de Vesperen, alsoomen begeert. VVant wy konnen het H. Sacrament oock dickwils gheestelijck ontfanghen tusschen dach ende nacht, met de minnende Bruyt, want sy geenen tijt en laet voor-by-gaen, hem over al waernemende. In den nacht ontfanght sy hem met de bekeerde sondaren, die wille ende opset hebben hun sondich leven te beteren, ende hun selve*n* om de liefde Godts te sterven. VVant alsoo dickwils als wy een goet propoost maken om ons sondich leven te beteren, ende Godt te dienen, ende onsen even-naesten, om de liefde Godts: soo ontfanghen wy gheestelijck onsen Lieven Heere. Des morghens ontfanght de minnende Bruydt Christum haren Bruydegom gheestelijck oft metter daet met de Priesters, ende met alle devote herten: op dat sy aller goeder wercken, ende des lijdens Christi deelachtich mach worden. Des middachs ontfangt sy hem met de minnende ziele, de welcke daer quelende is va*n* sijne liefde, ende seyt *Cant.* I. *Segt mij, die mijn siele bemint, vvaer ghy vvijdet vvaer ghy rustet in den middach,* op dat ick niet ydel en keere naer de genoechten des VVerelts: maer dat ick alleen ghespijst ende gevoedt mach worden van v. VVant al dat een gheschapen beghin

heeft, en kan mijn ziele niet vervullen. Naer den noen so ontfanght sy hem met de siecke ende krancke: op dat haer krancke ziele alsoo ghespijst ende ghelaest mach worden. Ende soo voorts alsoo dickwils alsmen wilt, al-waert hondertmael op eenen dach, soo machmen onsen Heere gheestelijck ontfangen. Daerenboven suldy beminde Leser vinden, sekere geestelijcke liedekens, om den gheest wat te vermaken, voor en naer alsmen tot onsen Lieve*n* Heer geweest heeft, naer des H. Apostels raedt, *Ephes*. 5. die daer seyt, met Psalmen ende Lofsangen, ende Gheestelijcke Liedekens singende, ende danckende den Heere, &c. Noch vier-en-twintich pointkens van de Passie ons Heeren, om die van buytens te leeren, altemael seer schoon ende profytelijck om lesen, ende seer oorbaer voor benaude ende schrupuleuse menschen, tot groot profijt van hunder zielen salicheyt. Bidt om de Liefde van Iesus Christus waerachtich Godt ende mensch, ende om de liefde va*n* sijne liue Moeder Maria voor die't by ee*n* vergadert heeft, dat hy Godt oprechtelijck mach kennen, dienen, ende beminnen om dat Godt soo vrede, vreuchde, ende sijne ghenoechte in hem mach hebben, naer sijn wel-behaghen, Amen.

Een gheestelijck Liedeken, *Op de wijse*: Alsoo't begint.

Hier soude de Bruydt oft Christen Ziele, wel willen Maria Finis Terrae, ofter Vinster Sterren, een krans ken van hare deuchden maken tot eene danckbaerheyt: maer sy kent haer seluen al te plomp daer toe.

Ghelijck een Maghet die daer gaet
In eenen Lust-hof haer vermeyen
Die afghemaelt met bloemkens staet
In verwen en reuck verscheyen.
Al-om ist dat sy d'ooghe slaet
Oft haer misschien yedt souvv' ghereyen.
Sy siet hier Lelien wit en reyn
Daer rooskens toe, en daer half open:
Sy siet met violettekens kleyn
De beddekens aerdich bekropen:
Sy siet hier Thijm, daer Margelijn,
Daer Rosemarijn met douw bedropen.
Soo ist met my weerdighe Maeght,
Die ter Vinster Sterre hebt willen rusten:
Die v Lief alsoo hebt behaeght
Dat hy in v nam sijn wellusten:
Die daer in v dickmael heeft verdaeght

En oock ghenomen sijn nacht-ruste.
Bloemriekenden Hof nv ick bespie
V schoonheyt groot achter en voren:
Van bloemkens sulck ghetal ick sie
Dat ick daer in my sie verloren,
En oock om al te tellen die
Niemandt en isser oyt gheboren.
Nochtans wt al dees' bloemkens schoon
Soud' ick schoon Bruydt v gheerne vlechten
Een kransken, om ghelijck een kroon
Boven v weerdich hooft te rechten,
Oft om het self aen uwen throon
Ter uwer eeren te moghen hechten.
Maer hoe! wat soud' ick dit aengaen,
Ick die daer ben te plomp en te oneffen:
Noyt iemandt sulckx en heeft ghedaen,
'tSijn Engelen die ditte treffen:
Neen, liever will' ick my bestaen
Alleen v lof hier te verheffen.
En singhen lof besloten Hof,
Lof klaer gheseghelde fonteyne:
Noyt onderroert van vuyl oft stof,
Die maer en spruyt vvt Godt alleyne:
Gheurighen balsem v sy lof
Die uwen gheur stort in't ghemeyne.
Lof sy v oock schoon Paradijs
Te schoon om d'ooghen te versaden
VVaer in de boomkens al om prijs
Met vruchten schoon staen overladen:
VVaer dat noch VVinters kouwd' oft ijs
Des bloem-hofs vrucht noyt en verspaeden.

Lof sy v spieghel onbeuleckt
Daer 's Hemels volck hun in aenschouvven:
Lof Dauids toren hooch vvtghestreckt:
Lof vveerdichste van alle Vrouvven:
Lof v tot vvien yeghelijck streckt
Sijnde in druck en in benouvven.
VVel aen dan Maria *Finis Terrae*:
VVel aen dan claren blinckenden dach
Nae dat uvven lof verbreydt is verre,
My doch beschermt voor den eeuvvigen nacht,
Op dat ick door uvve voorspraken
Oock in den Hemel mach gheraken.

Vltro cordis portam pultat
IESVS silet, et auscultat
Vocem sui corculi.

Cor exsurge, vectum solue;
Quid sit opus factu, volue
In aduentum Sponsuli.

Ioan Boel excud.

Hoe Christus den waerachtighen Bruydegom onser zielen voor de deure staet, ende klopt, ende begheert ingelaten te worden, om zijn Avontmael met zijne Bruydt (de Christene ziele) te houden.

De 2.Figure.

Ick staen aen de dore ende kloppe: mijn [+]Suster, mijn Bruydt, mijn Duyue, mijn [+] Schoone, siet wt wie dat ick ben. O mijn alderliefste vriendinne, ist dat ghy my begheert open te doen, ende inne te laten: soo begeer' ick mijn Auontmael met v te houden, ende v my te trouwen voor mijne Bruydt. Ick begheer' v met my te sekeren door de hope, te trouwen door het ghelooue, ende v met my te vereenighen door de liefde: op dat ghy alsoo een met my mooght worden, ghelijck ick, ende mijnen [+] hemelschen Vader een zijn. Ende dese aldergrootste, ende wtnemenste gratie ende weldaedt begheer' ick v te doen door het ghebruycken ende ontfanghen van mijn heylich lichaem ende pretieux bloedt,

[+]*Apoc. 3.*

[+]*Cant. 2.*

[+]*Ioan. 10.*

het welck ick voor v, ende voor alle mijne gheloouighe tot hunlieder aldergrootsten + troost in't heylich Sacrament des Authaers hebbe ghelaten, alwaer ick inne besloten hebbe alle wijsheyt, alle soeticheyt, alle vermaeckelijckheyt, ende alle salicheyt, willende aldaer v, ende hunlieden waerachtelijck spijsen met mijn heylich lichaem, ende lauen met mijn pretieus bloet. 'Twelck ick altemael om uwer liefden wille (o mijne Bruydt, o Christen ziele) alsoo ouervloedelijc hebbe wtgestort, om v, ende allen Christen ziele, daer-inne schoon te wasschen van allen sonden ende ghebreken: opd at ghylieden daer door ghesuyuert zijnde, sout moghen ingaen in het rijck der Hemelen, alwaer niemandt inkomen en mach die besmet is, maer alleen die zijn kleederen sal gewasschen hebben in het bloedt des Lams, 't welck ick seluer ben.

+*In't Heylich Sacrament des Authaers is besloten alle salicheyt. Niemant en mag in den Hemel comen die besmet is met eenighe sonde. Hoe lief dat Christus zijne Bruydt altoos heeft gehadt.*

Om v dan mijn alderliefste Bruydt, ofte Christen ziele, wat te verstaen ofte te kennen te gheuen van die alder-hoochste, en*de* alder-onbegrijpelijckste misterie mijns Heylighen Sacraments, alwaer ick my seluen mijne gheloovighe wt al-sulcken onwtsprekelijcke liefde den gunnende en*de* geuende: soo moet ghy weten datter geen tonghe soo excellent ter werelt gheschapen en is, die soude konnen oft moghen wt-

spreken, de groote liefde ende affectie die ick tot v, mijne wtverkoren, ende allen Christen ziele*n* drage, ende altoos van inder eeuwicheyt hebbe ghedragen, noch altoos + draghen sal. O mijne Bruydt, O Christen ziele, hoe seer hebbe ick v bemint? hoe lief hebbe ick v ghehadt? wat hebbe ick voor v al gheleden? wat en hebbe ick voor uwe salicheyt niet ghedaen? groote dootsstrijden, groote oorlogen, groote battalien, groote perijckelen, groote moeyelijckheden hebbe ick om de liefde van v verdraghen, in duysenden perijckelen, in duysenden arbeyden ende dooden hebbe ick my selue*n* om uwen 't wil gestelt, om dat ick v voor mijne Bruydt soude moghen trouwen. Dry-en-dertich jaren soo hebb' ick mijnen Vader in grooter slauernije, arbeyden, ende groote moeyelijckheden gedient, ende gehoorsaem willen wesen: ende het hebben my luttel dagen schijnen te wesen door die grootheydt van mijne liefde tot v. Binnen dien middelen tijden soo hebb' ick v ghethoont wat liefde ende affectie ick v was + draghende, soo dat ick my seluen in uwen dienst hebbe gheheel ouerghegeuen: latende + my om uwent wille vanghen, binden, onghenadelijck slaen, gheesselen, kroonen, + dooden, ende voor uwer zielen salicheyt koken ende braden aen den spet van mijn + heylich kruys, door het onwtblusschelijck

+*De dryendertich jare*n *hebben Christe*n *luttel daghen duncke*n *te zijn, door zijne groote liefde die hy zijne Bruydt vvas drage*nde.

+*Matth. 26*

+*Marc. 14.15.*

+*Luc. 23. 20 &c.*

+*Ioan.* 18. 19. &c.

vier van mijn groote liefde, v ende alle mijne wtuerkoren tot een spijse: sonder welcke niemandt tot zijn verstandt ghekomen zijnde, kan salich worden.

Iae mijne lieue Bruydt. O Christen ziele, ick was doen ende nv noch met eenen vrolijcken gheest alsoo bereyt (om een ziele te behouden) alsoo vele lichamen ouer te gheuen in de doodt, alsser sterren aen den Hemel zijn, druppele*n* waters in de Zee, koren-sandts in de Werelt, pylen-gers op der aerden, ende in de selue pijnen: my te laten blyuen voor v, mijne wtverkoren Bruydt, wtten joncksten dach toe, hadde mijne rechtueerdicheyt dat verheyscht.

Ick wille*n*de dan van deser werelt scheyden [+] ende my noodtsakelijck absenteren: om dat mijne absentie ofte vertreck v niet en soude wesen een oorsake van my te vergheten; soo hebb' ick v willen laten voor een eeuwighe memorie mijn heylich Sacrament gheuende v daer inne mijn eyghen seluen, expresselijck niet willende dat tusschen v ende my soude wesen eenighen anderen pandt oft ghedenckenisse om uwen memorie van my te ververschen, dan ick alleen.

[+] *Christus en heeft zijne Bruydt gheen andere ghedenckenisse willen laten da*n *zijn eyghen seluen.*

Oock om dat ghy in mijne lange absentie, niet en sout lange alleen blyuen: soo ist dat ick v my selven oock hebbe gelaten in dit heylich Sacrament des Authaers voor

gheseltschap : 'twelck het alderbeste gheseltschap was, dat ick v konste ghegheuen, oft ghelaten.

Torcular calcaui solus, et de gentibus non est vir mecum. Isaiae 63.

Ioan Boel excud.

Hoe Christus alle schulden van zijne Bruydt op sy seluen heeft moeten nemen, ende betaelen door het wtstorten van zijn pretieux bloedt.

De 3. Figure.

VVillende ick dan gaen lyden ende steruen voor v mijne Bruydt, ende voor alle mijne gheloouighe, om v en*de* henlieden te verlossen van de eeuwighe doodt die ghy ende sy lieden rechtueerdichlijck [+] verdient hadden: soo hebbe ick allen uwe, ende henlieder schulden moete*n* op my nemen ende betalen, door het wtstorte*n* van mijn pretieus ende dierbaer bloedt: om dieswille dat ghy (alsoo dickwils als ghy dese alderkrachtichste medicijne van doene hebbende) die sout mogen ghebruycken

[+] *Christus heeft alle schulde*n *van zijne Bruydt moete*n *op hem nemen ende betale*n.

tot afwasschinghe van allen uwe sonde, ende tot voldoeninghe van alle uwe versuymelijckheden, want ick een vernielende vier ben, die daer allen sonden ben verbrandende ende te niete doende daer ick kome, ia

oock die ghy-lieden hebt vergeten te biechte*n*, 'tsy dootelijcke ofte dagelijcksche. Daer-en-bouen soo hebbe ick by mijne dienaren tot V. L. aldergrootsten troost oock ghelaten de sleutelen van desen costelijcken schat ende thresoor, op dat ghylieden dien sout moghen ghenieten tot v lieden zielen salicheyt alsoo dickmaels als ghy wilt (want ghelijck S.Ian Guldemondt seydt) t'elcker reyse als wy gaen ten Heylighen Sacrament, soo behoore*n* wy te peysen, dat wy gaen stellen onsen mont, aen de gebenedyde zijde Christi, om daer wt te drincke*n* van zijnen pretiosen bloede, ende te worde*n* deelachtich van dien.

[+] Oock soo hebb' ick v mijn Bruydt dese alderkostelijckste gheestelijcke spijse gheordineert te eten, de welcke ick v door het v er van mijne liefde t'uwaerts gekockt hebbe, ende door alsulcke heylighe woorden laten consacrere*n*: wel wetende soo wie mijn heylich lichaem weerdelijck ontfanght, dat hy terstondt gewont wort met mijne Goddelijcke liefde. Oock hebb' ick v, mijne Bruydt, O Christen ziele, willen versekeren, ende v willen laten eenen veste*n* onderpandt van mijne toekomende erue, ende glorie des eeuwighen leuens: op dat ghy door de heylighe hope met blyder herten sout moghen wandelen door alle swaricheden, arbeyden ende benautheden van dit te-

[+]Soo vvie het H. Sacrament vveerdelijck is ontfangende; die vvordt terstont ghevvont met de liefde Godts.

ghenwoordich leuen: ende om dieswille, dat ghy, mijne wtuerkoren Bruydt, sout hebben een sekere ende vaste hope van allen 'tghene dat ick v belouet hebbe, soo hebb' ick v hier ghelaten te pande desen alderbesten pandt, die alsoo vele weerdt is, als allen het gene ghy hier naermaels door mijne goetheydt hope te ontfanghen. Ende op dat ghy niet twijffelen en sout van allen het ghene, ick v hier naermaels gheuen sal in mijne euwighe glorie, daer ghy leuen sult inden geest: soo ist dat ick v hier mijn eyghen seluen gheue, daer ghy zijt leuende inden vleesche, oft inden sterffelijcken lichame.

Willende oock in de ure van mijnder doodt maken mijn testament, om v, mijne Bruydt te laten eenighe merckelijcke remedie ende kracht tegen alle tentatien: soo hebb' ick v ghelaten die alderweerdichste heylich Sacrament, 'twelck daer is de alderbeste remedie, die ick v soude hebbe*n* mogen laten: want daer inne hebb' ick v besloten allen goet ('twelck ick seluer ben) tegen allen quaede, 'twelck daer is de sonde.

Ende ten lesten soo hebb' ick door mijne [+] onbegrypelijcke goetheydt uwe ziele willen laten een ghenoechsame prouisie ofte onderhoudinge) maer door sy soude mogen leuen hier in mijne gratie, ende hier naermaels in mijne glorie: want niet min en

[+] *Het H. Sacrament vvort ons va*n *Christo ghelaete*n *voor een remedie teghen alle te*n*tatien.*

[+]heeft de ziele van noode hare eyghen onderhoudinghe, ofte spijse om gheestelijck ende deuchdelijck te leuen, dan het lichae*m*, 'twelck 'tzijne heeft om hier tijtelijck te leue*n*. Daerom soo hebb' ick my seluen v ghelaten voor een spijse (wel kennende uwe kranckheydt) ende dit onder de ghedaente van onderhoudinghe of spijse, te weten van broodt ende wijn: v daer door te kennen gheuende dat ick uwe ziele nootelijcker ben tot onderhoudinghe des gheestelijcken ofte deuchdelijcken leuens, dan de lichamelijcke spijse is, tot onderhoudinghe des tytelijcken leuens.

[+]*Het heylich Sacrament is ons nootelijcker om het geestelijck leue*n*, dan de lichamelijcke spijse om het lichamelijck leuen t'*onder*houde*n.

Och Christen ziele, ick ben verwondert, dat ghy my, ende alle mijne welddaden alsoo kleyn zijt achtende, ende noch alsoo luttel kennisse van my, ende van alle Goddelijcke dinghen zijt hebbende. Wildy voorder weten wie ick ben, ende wie voor v alsoo vele ghedaen heeft, ende v begheert te trouwen voor zijne Bruydt.

Sume IESV *penicilla,*
Corque totum conscribilla
Pijs imaginibus:

Sic nec Venus prophanabit,
Nec Voluptas inquinabit
Vanis phantasmatibus.

Ioan. Boel excudit.

Hoe Christus de ziele zijne Bruydt verlicht ende meerdere kennisse gheeft van sy seluen, schilderende ende printende in haer herte godtvruchtighe beelden vanden Hemel om haer alsoo tot hem te trecken.

De. 4. Figure.

Ick ben Godt almachtich, het beghinsel [+] ende het eynde. Ick ben Iesus Christus uwen besten vrient, ende den waerachtigen Bruydegom uwer ziele*n*, waerachtich Godt, ende waerachtich mensch, die om uwent wille is geboren wt de H. Maget *Maria,* gepasset onder den Rechter Pontius Pilatus, gekruyst, ghestoruen, ende begrauen, die ten derden daghe is verresen vander doodt, die opgeklommen is ten Hemel, ende sit aen de rechte handt zijns Vaders almachtich. Ick ben die seluer sal comen oordeele*n* ouer leuende ende doode. Ick ben de alderhoochste in macht, onbegrypelijck in wijsheydt, oneyndelijck in goetheyt, met een woort schiep ick de gantsche werelt, maeckte ick den Hemel, dat aertrijck, de zee, en*de* alle andere dinge*n*: en*de* de Engele*n* hebbe*n* genoechte om my te diene*n*.

[+] *Christus geeft de ziele meer kennisse van syseluen, ende klopt noch meer. Hy ondervvijst haer van sijne almogentheydt, &c.*

+ Door mijn speecksele ghenas en*de* verlichte ick den blinden: door mijn aenraecken
+suyuerde ick de melaedtsche, wirp' ick de duyuelen wt. Door een enckel ghebodt +stilde ick de Zee: en*de* door de kracht mijns +woordts verweckte ick de dooden, oock vier daeghen doot gheweest hebbende. Ick + ben selue de Goddelijcke wijs-heydt, alle dinghen zijn my bekent eer die gheschieden, ende gheen dinghen zijn voor my verborghen. Ick ben den schoonsten van ghedaente van de kinderen der menschen wt het landt der Enghelen, ende der + hemelscher blyschappen. Ick ben de schoonheydt selue van de Goddelijcke Sonne. Ick ben den klaer blinckenden dach der + Lenthen, die allen tijdt klaer is, ende niet en kan ondergaen. De maiesteyt mijnder bouentweselijcker glorie vervult hemel en*de* aerde: wiens breedtheyt is bouen alle eeuwen der eeuwen. Ick draeghe alleen op mijn hooft de Keyserlijcke kroone van mijne glorieuse Godtheydt. Ick draeghe het Kransken roodt van mijn bloedt, het welcke ick voor v, o edel Ziele, vergoten hebbe. Daer en is niemandt bouen oft beneden der Sonne die mijns ghelijck is in almoghentheyt, wijsheyt, rijckheydt, schoonheydt oft andersins.

+*Ioan. 9*
+*Matt. 8*
+*Marc. 1.*
+*Luc. 8.*
+*Ioan. 11*
+*Psal. 44*
+*Hy ondervvijst haer va*n *vvaer hy is, ende hoedaenich hy is.*

O que plaisante ſera la dance en l'autre vie
Ou que la Viſion Diuine fera noſtre allegreſſe accomplie.
Och hoe ghenuchelycken dans ſalt hiernamaels weſen
Daer het lieffelyck aenſchouwen Godts
Sal dye vrolycheyt des bruylofts weſen.
Mich. Snyders excud.

O que plaisante sera la dance en l'autre vie
Ou que la Vision Diuine fera nostre allegresse accomplie.

Och hoe ghenuchelycken dans salt hiernamaels wesen
Daer het lieffelyck aenschouwen Godts
Sal dye vrolycheyt des bruylofts wesen.

Mich. Snyders excud.

Hier seyt Christus als dat hy seluer inden Hemel wt leydt de witte Lelische dansen der maeghden.

De 5. Figure.

Ick leyde wt, daer bouen in't eeuwich leuen aen mijn handt de witte Lelische danssen der maeghden, ende ick gaen haerlieden[+] voor in den Choor der eeuwigher vreuchden, in de ghenoechelijcheden mijnder Godtheydt. Ick ben daer een yeghelijck vermaeckende met het ghenieten van mijne bloeyende blijdschappen ende ghenoechelijckheden niet te min ick en verontweerdighe my niet te slaen mijne ooghen der bermherticheydt naer de valleye van dit ellendich leuen: waer wt ick vergadere violetten sonder smetten, dat zijn alle gheloouighe zielen, die ick naer mijn beeldt ende ghelijckenisse gheschapen ende ghemaeckt hebbe, de welcke ick hier heel suyvere ende reyn make, door mijne heylighe Sacramenten. Soo wie my dan wilt beminnen, die wille ick trouwen voor mijne Bruydt, ende haer oock sterckelijck beminnen ende lief hebben: ick sal haer leeren de nieuwe Liedekens ende soete sanghen van Sion; welcke sy alsoo soetelijck ende lieffe-

[+] *Hoe dat hy niet en verontvveerdicht vvt den Hemel zijne ooghen neder te slaen naer haer.*

lijck door mijn behulp ende bystandt sal singhen: soo dat sy met eenen soeten bandt der liefden bedwonghen sal worden met my vereenicht te worden: ende + het ghene ick ben vander naturen dat sal ick haer maken door mijne gratie. Ick sal haer omhelsen met de armen mijnder onwtblusschelijcker liefden) douwende haer tot het binnenste mijnder Godtheydt: op dat sy door de kracht mijnder brandender liefden mach smelten ghelijck het was voor het aenschijn des viers. Mijn alder-beminste duyue, oft Christen ziele, wilt ghy dan mijne zijn: soo moet ghy my soetelijck, wijselijck ende sterckelijck beminnen, op dat ghy dese ende meer andere dingen mooght soetelijck onder-vinde*n*. Och + edele ziele, ontwaeckt nv wt den slaep der sonden: hoe langhe sult ghy noch slaperachtich zijn? staet op ende siet my aen, wie dat ick ben. Ick ben uwen Salighmaker, die v alsoo lief ghehadt hebbe, ende alsnoch hebbe, ende altoos hebben sal: want ick ben v met alsulcken verlanghen, ende wt alsulcker gantscher herten, ende bouen maten beminnende (om dat het mijne weelden zijn, te wesen met de kinderen der menschen) soo dat ick om uwent wil, ende om mijnder wtuerkozen wille, hebbe mijn Rijck oodtmoedelijck verlaten, om v te soecken die verloren waert) soo hebb' ick willen

+Hy begheert haer te maken door zijne gratie 'tghene hy is van naturen.

+Hy verhaelt van zijne groote liefde, ende vvat hy voor haer al heeft vvillen doen ende lijden. Prov. 8

gheboren wesen in armoede, besneden met grootere pijnen, met grooter moeyten vlieden in Egypten, willen leuen in sorghe ende arbeydt, prediken in het sweedt mijns aenschijns, ontfanghen menighe injurie ende affliciten. Ick hebbe willen toelaten datmen my als eenen dieff ende verrader souden aentasten. Ick ben v met alsulcker affectien lief hebbende: soo dat ick mijn bloemich lichaem voor v blydelijck ter doodt gheleuert hebbe.[+]

Ick ben den ghenen die v in mijn bloedt ghewasschen, ende door mijn doodt verlost hebbe: Och hoe langhe sal ick noch verwachte, dat ghy my weder sult lief hebben? Ick hebbe v ende uwe liefde alsoo dier ghekocht, ick hebbe v lieuer ghehadt dan mijn eere, ick hebbe v lieuer ghehadt dan mijn edel lichaem, het welck [+] ick tot gheenen tijdt door v ghespaert en hebbe: maer hebbe v, mijne Bruydt, het selue ghelaten, verkockt door het vier van mijne onwtblusschelijcke liefde, in het heylich Sacrament des Authaers, ende dat om diuersche oorsaken. *Ten eersten,* om dat ick my alsoo met v vereenighen soude. *Ten tvveeden,* om dat ick uwer zielen spijse soude wesen. *Ten derden,* om dat ick een volle versoeninghe soude wesen voor uwe sonden, ende aller mijnre gheloouigher aen mijnen

[+]*Hoe dat hy onse liefde vvel dier gekocht heeft.*

[+]*Hy heeft ons syseluen gelaten in't H. Sacrament om ons alsoo met hem te vereenighen.*

Hemelschen Vader, ende tot een versekeringhe van allen 'tghene ick v ende alle mijne wtuerkozene belouet hebbe. Want soo wie daer dese alderkostelijckste spijse is etende, die blijft in my, ende ick in hem, ende soo worden wy twee een: want ghelijckerwijs de doodt de ziele van dit sterffelijck leuen ouerset in het eeuwich leuen: alsoo sette ick ouer door de kracht mijns Heylighen Sacraments, mijne ghelooyighe, die my daer is nuttende ofte ontfanghende in my, ende ick vereenighe hem hier door met my, ende make hem soo vast aen my met eenen onverscheydelijcken lijm mijnder ongemeten ende grondelooser liefden, soo dat ick hem in den afgrondt mijnder bermherticheydt will' afwasschen van alle vlecken der sonde*n*, ende in de diepte mijnder goedertierenheyt will' opnemen, ende in mijne bermhertighe vaderlijcke armen omhelsen, ende in mijne soete liefde verwermen: op dat hy alsoo mach verdienen door my t'ontfange*n*, deelachtich te worden van mijne passie, doodt, ende van alle mijne verdiensten, tot afwasschinghe van allen zijne sonden ende misdiensten, ende naer die sterffelijck leuen alsoo by my eeuwichlijck salich te zijn (ist dat hy, ofte sy begheert.) Want ick al toos bereydt ben den mensch te ontfanghen in gratie door mijnen naturelijcke weselijcke goedtheydt (de welcke ick seluer ben,) ende

alsoo met het verbont van mijne volmaeckte vereeninghe wille ick hem aennemen in de aldersoetste Bruyloft van mijne liefde: op dat mijnen gheloouighen daer ghewaer worde den kusse van mijnen honich-bloeyenden mondt: ende alsoo sal hy hem dan verheughen ende verblyden, segghende met de geestelijcke Bruydt in't boeck der Sanghen: *Mijnen beminden is mijn, ende ick*[+] *ben zijn: nu soo hebb' ick hem geuonden dien mijne ziele bemindt,* den welcken ick lief ghehadt hebbe, dien ick ghesocht hebbe; dien ick ghewenscht hebbe wt gantscher herten, wt gantscher zielen, wt gantscher krachten. [+]*Cant. 2.*

Sat est, IESV, vulnerasti
Sat est totum penetrasti
Sagittis ardentibus.

Procul, procul hinc libido:
Nam caelestis hic Cupido
Vincet ignes ignibus.

Ioan. Boel. excud.

*Hoe Christus met zijne vierighe pylen van liefde, van verlangen van zijne bermhertigheydt voor der ende voorder is schietende, ende alsoo zijne Bruydt tot zijnder liefde veel krachtelijcker is trecke***n***de*[+]

[+] *Hy begheert dat sy op hare edelheydt letten.*

De 6. Figure.

Aenmerckt doch nv mijn lieve Bruyt, O edele ziele, O mensch, uwe edelheyt ende meerdicheydt. Want naer mijn beeldt

ende ghelijckenisse soo hebb' ick v gheschapen: ick hebbe v ghemaeckt wtnemender dan de Enghelen: ick selue hebbe v legaetschap ende uwe verlossinghe beschikt opder aerden, gheenen arbeydt ontsiende, noch gheen lijden achtende: maer ick ben seluer voor v, O mijne Bruydt, O christen ziele, wt liefden doodt ghebleuen. Wanneer zijn de Enghelen ghekomen om v salich te maecken? want ick selue koninck [+] der Koninghen, Heere der heyrkrachten, hebbe raedt ghehouden met mijnen Hemelschen Vader, ende Godt den [+] heylighen Gheest, om v te verlossen: ende ick beweeght zijnde ouer uwe bederffenisse, ben seluer in persoon ghekomen, ick die door mijne Enghelen Patriarchen ende Propheten plach te spreken, ende hebbe uwe nature aenghenomen, mijn eygene Godtheydt verheughende, om dat het ghene dat ghelijck was, salich soude gemaeckt worden door het ghelijck.

[+] *Apoc. 19.*

[+] *Hy seyt hoe dat hy bevveegt zijnde ouer hare bederffenisse, selue in persoone ghekomen is.*

Ick hebbe v mijn heylich lichaem ghestelt onder de ghedaente des broodts, op dat ghy daer door met my vereenicht sout worden, om alsoo met my, ende in my, ende door my uwe pelgrimagie wel te volbrengen tot uwer zielen salicheyt. Ick hebbe mijn leuen voor v ten besten gegeuen aen het kruys: ick die onsterffelijck was hebbe ghekosen voor v aen het kruys ghehanghen te worden (hoe

wel ick v niet van doene en hadde): op dat [+] ick v soude verlossen van alle kruycen ende benauwtheden, die ghy door uwe sonden verdient hadt inder eeuwicheydt te lijden, want ghy teghen eenen oneyndelijcken Godt ghesondicht hadt: soo vereyschte mijne rechtueerdicheyt, dat ghy oock oneyndelijcke pijnen ende straffinghen soudt hebben moeten lijden, maer ick compassie ende medelijden hebbende met v, door mijne binnenste onghemetene bermherticheden ende groote liefde tot v mijn wtuerkore*n* schepsel, ben selue in de werelt gecomen, om dat ick v, ende alle menschen soude verblyden door mijne kompste ende geboorte, heylich maken met mijne gherechticheydt, vervullen met mijne gratie, leeren met mijne leeringe, verstercken met mijne exempelen, doen verrijsen met mijne doodt, verlossen door mijn wtgestort dierbaer bloet van alle geuangenissen, en*de* ten lesten op dat mijne geloouige door mijn heylich lichaem, 'twelck ick in't heylich Sacrament des authaers hunlieden door mijne groote liefde gelaten hebbe) alsoo met my souden verenicht worde*n* hier inde*n* tijt der gratie*n*, en*de* hier namaels in de eeuwige glorie. Dit is dan het aldergrootste weldaet, dat ick den mensch soo lief ghehadt hebbe: soo dat ick my seluen voor hem gheoffert hebbe aenden kruyce, tot een versoeninge van mijne*n* Hemelschen Vader:

[+] *Hy heeft hem seluen laten cruyce*n*, om ons va*n *alle kruyce*n *te ververlossen.*

[+]*op dat alle de ghene die in my geloouen niet en soude steruen, maer hebben het eeuwich leuen*: alwaer dat ick een yeghelijck ben allerleye genoechte, vreuchde, blijdschappe, ende volkomen salicheyt sonder eenich ghebreck. Want daer will' ick v, ende alle salighe in't eeuwich leuen naer de leste verrijsenisse (als ghy sult door mijne behulp ende bystant, ouer de*n* duyuel, die werelt, ende v eyghen vleeschs victorie ghekreghen hebben) seer wonderlijck met diueersche gratien ende gauen beschincken: sonderlinghen met schoonheyt, snellicheyt, sterckte, wijsheydt, wellusticheydt, ghesontheydt, ende onsterffelijckheydt. [+]*Ioan. 3.*

Treckt my naer dy, ghy die myn ziel beminde
En maeckt my bly, ick ben v bruydt, v kinde:
Comt myn bruydt, ontfanght de croon der onsterffelycheyt
Die v van inder eeuwicheyt is bereydt,
453.

Treckt my naer dy, ghy die mijn ziel bemindt
En maeckt my bly, ick ben v bruydt, v kinde :
Comt myn bruydt, ontfanght de croon der onsterffelycheyt
Die v van inder eeuwicheyt is bereydt,

453

Hoe Christus zijne Bruydt, naer dat sy ouer den duyuel, de wereldt, ende haer eyghe vleeschs, victorie gekreghen sal hebben, haer met zijne Engelen inden Hemel doen bringen sal, om haer daer met diuersche gauen te beschincken.

De 7. Figure.

Inden eersten sal ick hunlieden gheuen alsulcken schoonheydt naer den lichame, + welcke de schoonheyt der Sonne*n* seuenfout ouertreffen ende te bouen gaen sal. *VVant ick sal hun lichamen der snoodtheydt gelijck maken den lichame mijnder klaerheydt.* Ick salse oock begifte*n* ende beschincken met alsulcken behendicheydt, subtijlheyt, ende snellicheyt: soo dat sy in eene*n* oogenblick sullen konnen zijn vanden Hemel op der aerden, ende wederom vander aerden inden Hemel. Want alsoo doen de Engelen dien sy ghelijck sullen zijn. Ick sal hunlieden oock soo sterck maken, soo dat haerder eene met eenen voedt soude konnen omkeeren allen dinck, waer't dat hy woude, ende + alsoo vry maken, dat hy sonder alle schade

+Hy begheert de ziele hier namaels met diuersche gauen ende gratien te beschincken.

+Philip. 3.

+ ofte hindernisse door alle teghenheydt ofte swaericheydt, sullen konnen komen: gelijck als ick hunlieder Salighmaker wten besloten graue ginck, ende tot mijne discipulen met besloten deuren inquam. Oock sal ickse gheuen alsulcken wellusticheydt, die alle hare lidtmaten met alsulcke*n* soeticheyt doorvlieten sal: want sy ouer allen de rijckdommen haers Godts met ghewelt gestelt sullen worden, ende hooren aldaer dat soet, ende alderuermaeckelijkxste ghesanck der Enghelen, ende aller hemelscher gheesten, ende aller wtuerkoren menschen, daer mede sy my eeuwichlijck zijn danckende ende + louende. Oock sal ickse gheuen alsucken eeuwighe ghesontheyt, soo datter noyt kranckheydt +, noch sweringhe, noch eenighe pijnen inder eeuwicheyt hunlieden en sullen konnen gheraecken: maer sullen altoos onsterffelijck wesen: want de doot is van hun ghenloden, ende dat eeuwich leuen is met hun, ende sy sullen seker zijn dat hunlieden niet leedts, ofte quaedts en sal konnen gheschieden. Want alwaert dat alle de duyuelen, ende alle creaturen teghen hun streden: dat mochte hun alsoo veel schaden, als het gheschut de Sonne schadicht, oft een sweert den winde.

*+Hy sal de ziele den Engel*en *gelijck maken. Hy sal de ziele glorieus maken.*

+Apoe. 19.

+Hy vvilt ziele hier namaels onsterffelijck maken.

Quis hic vultum non serenet?
IESVS *ecce sceptra tenet*
Cordis in palatio.

IESV *tantum ora pandas*
Manda quod vis, da quod mandas:
Adsumus obsequio.

Ioan. Boel excudit.

Van de weerdicheydt, welcke Christus de zielen in het eeuwich leuen gheuen sal, die hem dickwils weerdichlijck sullen ontfanghen hebben in't H. Sacrament des authaers.

De 8. Figure.

Daerenbouen sal ick mijne wtuerkoren zielen oock daer beschincken met seuen besondere eeren ende weerdicheden. Namentlijck, met wijs heydt, liefde, eendrachticheydt, gheweldt, eere, sekerheydt, ende vreucht. Inden eersten sullen sy wijsheydt [+] hebben, want sy sullen scheppen wt de oueruloeyende fonteyne mijnder Goddelijcker wijsheydt, alsulcken konsten ende wetenschapen: soo dat sy allen voorleden, teghenwoordige ende toekomende dingen sullen weten, ende volkomelijck alder menschen namen inden Hemel, ende inder Hellen, ende hunne goede ende quade wercken, ende hun en sal niet verborghen wesen: want in my, die daer ben de Sonne der rechtueerdicheydt sullen sy alle dinghen sien ende weten. Ick sal hun oock geuen gansche volkomen leifde onder malkanderen: ende sy sullen zijn inder liefden, die ick seluer ben. Ende ick sal in hunlieden eeuwelijck woonen sonder eynde. Ick

[+] *Met vvat groote vvijsheydt ende vvetentheydt hy zijne Bruydt hier namaels beschincken sal.*

+ sal hun oock gheuen alsulcken eendrachticheydt, soo dat hunlieder vereeninghe ende ouer-een-komen sal wesen ghelijck de vereeninghe ende ouereencominghe der oogen, + die in alle weghen met malcanderen ouereendragen, ende waer dat d'eene henen siet, daer siet d'andere oock henen: ende alsoo oock wat den eenen heylighen sal willen dat sullen sy altesamen willen, ende wat sy willen, dat sal ick ook wille*n*, ende wat ick sal willen, sullen sy oock willen.

+*Apoc. 21.*

+*Van de groote eendrachticheyt die sy inden Hemel hebben sal.*

Want niemandt van die heyligen en sal daer meer loons begeeren dan hy verdient ende vander ghenaden Godts ontfanghen heeft,+ recht alleleens ghelijck den voet niet en begheert de ooghe te zijn, noch de handt de oore, noch den mont de*n* neuse. Want wat gratie dat een yeghelijck aen hem seluen niet hebben en sal, dat sal hy in eenen anderen heylighen hebben, als aen hem seluen: ende daerom soo sal een yeghelijcker vreucht hunlieder alder vreuchdt, ende eens yeghelijckx eere, hunlieder alder eere zijn. Noch soo sal ick mijne wtuercorene (die hier mijne H. Sacramente*n* dickwils sweerdichlijck zijn ontfanghende op der aerden) inden Hemel alsulcken groote macht ende gewelt geuen: waer't dat sy wouden, sy souden konnen eenen nieuwen Hemel, ende een nieuw aerdtrijck maecken. Oock soo sullen sy van my ontfanghen alsulcken groote vreuchde,

+*'Tgene den eenen heyligen aen sy seluen niet en sal hebben, dat hy aen eenen anderen hebben.*

ende menigherleye blijdtschappen, soo dat + die gheens menschen herte, noch menschen verstandt en can bedencken, ick swijghe wtspreke*n* en can, noch en mach: want ick daer eenen yegelijcken droncken maken sal van die oueruloedicheydt mijns huys, ende sy sullen daer drincken sonder ophouden vanden vollen vloet mijnder Godtheydt, daer en sullen oock hun begeerten noyt vermindert worden, noch den appetijt oft lust met eenighe walginghe der versadinge geblust. Maer dat smaken sal altijt een nieuwe begeerte by bringen, ende die nieuwe begeerte sal altoos verwecken nieuwen appetijt, om my meer te smaken, en my meer te ghebruycken. Hoe langher daer gheweest, hoe oueruloedigher verlanghen, oueruloediger glorie ende meerder liefde, hoe meerder liefde, hoe claerder kennisse, hoe claerder kennisse, hoe sy my blyder sullen louen, dancken, ende ghebruycken in alle vrolijckheydt ende salicheydt. Maer als sy sullen sien, dat ick allen dinghen soo volkomelijck gheordineert ende ghemaeckt hebbe, soo sullen sy onwtsprekelijcke ghenoechtsaemheydt hebben. Want hunlieder macht ende ghewelt en sal gheen dinck konnen wederstaen: sy sullen sonderlinghen verheught ende verblijdt zijn, siende en nv inder waerheydt wel verstaende, hoe dat Godt macht ghegeuen heeft zijne sonen ende dochters te wor-

+*Isa. 4.*

+den, allen den ghenen die in my gheloouen. Ick salse oock alsulcken eere doen hebben, soo dat sy niet alleen van alle menschen sullen geheeert worden: maer ick Godt selue salse eeren als mijne ghetrouwe ende lieue kinderen, die mijnen wille sullen ghedaen hebben. Daer sullen die hyelighe Enghelen hun eeren, ende hun verblyden: om dat sy die plaetsen komen vervullen daer d'andere wtgheuallen zijn. Oock alle creaturen sullen hun louen ende eere, om dat sy ontfanghen hebben, 'tgene daer sy na ghearbeydt hebben. Ick sal hun gheuen alsulcken sterckheydt, soo dat sy noch doodt, noch duyuel meer en deruen vreesen: want hy hunlieden dan sal moeten onderdanich zijn. Oock en sullen hun lichamen den gheest niet meer contrarie ende teghenpartije zijn: noch de onreyne boose ende fenynige werelt en salse meer konnen bedrieghen: want dan sullen sy +zijn ghekomen tot de salighe heylige ghemeynte der hemelscher borgeren. Oock sullen sy daer hebben oneyndelijcke vreuchdt in't aenschouwen van de heylighe Dryvuldicheydt, welcke sy aensicht aen aensicht eeuwichlijck aensien ende aenschouwen sullen: sy sullen oock groote vreuchdt hebben in hun seluen om der eeren ende weerdicheydts wille, die sy aen hun zielen ende lichamen sullen hebben ontfanghen door mijne oneyndelijcke goedtheydt ende bermher-

*+De salige en sullen niet allee*n *van alle menschen geeert worde*n*, maer Godt selue salse eeren ende zijne Engelen.*

*+Den duyuel ende de doot sulle*n *de salighe moete*n *onderdanich zijn.*

ticheydt. Daer sullen sy oock groote ghenoechte hebben van de andere creaturen die hun nv lichten ende dienen: als de Sonne, Mane, ende Sterren, die ick op sekere plaetsen naer den laetsten dach stellen sal, daer sy eeuwichlijck blijuen sullen. Ende alsoo sal ick mijne beminde vrienden ende vriendinne*n*, die my nv hier volstandich zijn lief hebbende, meer vreuchde gheuen aen ziele ende aen lichaem: dan alle tonghen souden konnen wtgespreken, ofte alle sinnen begrijpen.

Hier maeckt hy haer meer wacker ende begheert datse haer met hemelsche dinghen becommeren soude.

De 9. Figure.

O Christen ziele ontwaeckt wt den slaep der sonden, ende en wilt mijne presentatie niet kleyn achten, ende sonderlinghe d'aldergrootste gifte, die niet meerder en [+] kan gezijn: welcke ick v geue in het H. Sacrament des authaers, daer ick v mijn eygen seluen alsoo liberalijck ben gheuende: waer door ghy alle voorschreuen ende navolgende goederen sekerlijck kont verkrijgen: Heft v herte opwaerts ende aenschouwt de cierlijckheydt der eeuwigher salicheyt, den loon der saligher, de vreuchdt der wtuercorene, de rijckdommen der ghenaden, der schoonheydt, der wellusticheydt, ende de Koninclijcke zalen die van menschelijcke konsten niet bereydt en zijn, maer door mijne Goddelijcke wijsheydt ende konsten. Aenmercke die dinghen welcke ick den zielen bereydt hebbe, daer bouen in des Hemels throon. Daerom O Christen ziele en vergheet doch niet mijne goedtgunsticheden, en verwerpt doch mijne groote affectie ende liefde niet, die ick tot v ben drighende, ende van inder

[+] *Hy begheert dat sy haer herte soude opheffen naaer den Hemel.*

Quantae molis et laboris,
Cor subire peccatoris
Adamante inuium:

Generose puer scande,
Paracleto illud pande,
Cruce fac sit peruium.

Ioan. Boel excud.

Eeuwicheydt ghedraghen hebbe, ende noch altoos draghen sal. Want ick v niet en can vergheten, om dat ick v mijne Bruydt in mijne handen alsoo vast gheschreuen hebbe: verworpt doch alle dinghen die v van my aftrecken ende vervremden; ende hebt lief den schat, dien ick voor v bewaert hebbe, op dat ghy dien niet en verliest, daer ick v toegheschapen hebbe, want anders soo wordt ghy eenen eeuwighen spot der helscher vyanden.

Sinte Augustijn spreeckt aldus vande + blijdschap des Hemels, waer toe Christus ons alsoo vriendelijck is noodende ende bereyt makende door het ontfangen van zijn heylich lichaem ende bloedt, 'twelck hy ons tot een spijse van de eeuwighe salicheydt alsoo minnelijck ende vriendelijck heeft laten koken ende gereedt maecken door sijn bittere passie, en*de* bitter doodt: waer door wy hier inden tijdt der gratien met hem vereenicht, ende hier namaels een met hem worden in de eeuwighe glorie. Ende dit al door zijne ingeborene goetheydt ende bermhertigheyt want het hem alsoo belieft heeft, die daer de goetheydt seluer is, jae allen goedt. O fonteyne der wijsheydt, wanneer wy tot v komen, ghy onbegrijpelijck licht, soo en sullen wy v niet sien in eenen spieghel der ghelijckenissen, maer aensicht aen aensicht, daer inne dat alle begheerten versaet worden.

+Hy heeft hem seluen laten koken ons tot een spijse van de eeuvvighe salicheydt

Want wt v daer niet te mercke*n* enis, dan alleen ghy alderhoochste goedt, eene*n* loon der heyligen, een kroone der eeren, en*de* een eeuwige vreucht op haer hooft, daer ghyse inwe*n*dich en*de* wtwendich in uwe*n* vrede hout, die bouen alle sinne*n* is. Sy sulle*n* hem daer sien, louen, + en*de* lief hebben: sy sien daer een ongeschapen en*de* waerachtich licht, dat der Engelen oogen verlicht, ende der heylighen jeucht vervreucht. Want God is daer ee*n* erfenisse zijns volcks, en*de* beyde loon ende gaue, de kroone en*de* de*n* kroonder: want daer is dat waerachtich leuen, daer duysent jaren zijn als den dach die voorleden is: daer is vreucht sonder droefheyt, blijdschap sonder smerte, ruste + sonder arbeyt, licht sonder duysternisse, leue*n* sonder doodt, en*de* alle goet sonder alle quaet. Daer en verouderen niet de jongelinghen, daer en weet het leue*n* nimmermeer gee*n*eynde, daer en verbleect niet de schoone, daer en verkouwt niet de liefde, daer en neemt de vreuchde niet af, en*de* het goet der eeuwigher salicheydt en wort daer niet gemindert: sy hebbe*n* de vreese te rugge geleydt, en*de* leue*n* een volkomen liefde, ende Godt wascht af hun tranen: want sy aenschouwe*n* altijt den koninck in zijn cieraet, ende die dingen die inden + nieuwen Hemel, en*de* inde nieuwe Aerde zijn. Hier toe helpe ons Christus Iesus gebenedijt inder eeuwicheydt, die daer selue is de gantsche volkomen salicheydt, Amen.

+*Godt is selue den krooner vande eeuwighe salicheydt.*

+*Psal. 89.*

+*Apoc.* 7

Een Gheestelijck Liedeken, *Op de vvijse:* Alsoo't begint.

Hier geeft Christus den warachtige Bruydegom in't korte eensdeels te kennen de liefde, welcke hy tot onser ziele salicheyt draegt, ende beklaecht hem ouer onse verblintheyt.
De 10. Figure.

O Mensch, edel creatuur
Met recht mach ick vvel klaeghen,
Dat ghy my valt soo stuur,
Mijn kruys niet en vvilt draeghen.
O mensch, vvaerom en vvilt ghy my niet dienen;
En ick ben, en ick ben, en ick ben toch uvven Heer.
Van een kleyn klontken eerdt
Soo hebb' ick v gheschaepen:
Meyndt dat my niet en deert
Dat ghy zijt 'svyandts knaepen.[+]
Oock reden en verstandt
En v vijf sinnen klare
Hebb' ick in v gheplant
Tot uvven dienst voorvvare.[+]
De Sterren, Sonn' en Maen,
En d'Enghelsche creaturen
Tot uvven dienst oock staen:
O edel schoon figure.[+]

[+]*O mensch, &c.*
[+]*O mensch, &c.*
[+]*O mensch, &c.*

Noch hebb'ick v voorwaer
Al in mijn handt gheschreuen,
En v oock soo wel bewaert
Al waerdy my beneuen.[+]
Ick hebb' v oock ghesocht [+]*O mensch, &c.*
Doen ghy al waert verloren,
En laeght in 's vyandts macht
VVant ghy hadt hem verkoren.[+]
En dryendertich jaer [+]*O mensch, &c.*
Hebb' ick voor v ghetreden
Soo menighen voetstap swaer
Om v te maecken vrede. [+]
Ick hebb' my laten slaen [+]*O mensch, &c.*
Aen't kruys met grooter smerten,
Daer hebb' ick v open ghedaen
De deur van mijnder herten.[+]
Daer hebbe ick v ghetoont [+]*O mensch, &c.*
Mijn liefde onghemeten:
V aen mijnen Vader versoent
Dit mooght ghy seker weten.[+]
Noch hebb' ick v bewaert [+]*O mensch, &c.*
Een kroon van grooter weerden,
Ist dat ghy sonder aflaet
My dient op deser eerden.[+]
Noyt oogh' en heeft ghesien, [+]*O mensch, &c.*
Noch sin en can gronderen
Hoe dat ick seluer dien
Die met my jubileren.[+]
Nv roep ick soetelijck, [+]*O mensch, &c.*
En wilt v niet excuseren
Oft ghy sult eeuwelijck

Hier namaels lamenteren
Hierom o mensch dus wilt
My toch neerstich dienen,
En ick ben, en ick ben,
En ick ben toch uwen Heer.

*Hier waerschouwt Christus, in wat swaricheden sy hun seluen brenge*n, *en wat vreuchden sy al sullen moeten deruen, die hem hier voor haeren Bruydegom niet en begheeren, maer hebben veel lieuer hier allen tytelijcken playsier te hanteren.*

Nv soo hebdy ghehoort mijne alderliefste Bruydt: wat liefde ende affectie ick v altoos hebbe ghedraghen, ende alsnoch draeghe, ende altoos draghen sal, wat ick voor v al gheleden hebbe, en wat vreuchden, want ontallijcke blijdschappen ende genoechten, ick v al bereet ghemaeckt hebbe, is dat ghy my wilt kiesen ende trouwen voor uwer zielen Bruydegom. Nv soo wil ick v wat te kennen gheuen wat Bruydegom sy lieden trouwe*n*, die hier alle genoechten ende playsier begeeren en hanteren, ende

al doen dat sy willen, die my versmaeden, ende naer mijne vermaeninghen niet en willen hooren, noch my voor den Bruydegom [+] hunlieder zielen niet en willen kennen, alst blijckt aen de verdoolde wereltsche herten: daer ick nochtans den waerachtigen Bruydegom der zielen inder waerheydt ben, want ickse dier ghenoech betaelt hebbe, alsoo ick v.l. gheseydt hebbe. Die my dan voor haren Bruydegom niet en begheeren te trouwen, die trouwe*n* den duyuel vander hellen voor haren Bruydegom, daer sy lieden inder eeuwicheydt met hem sullen moeten woonen in de wterste duysternissen, in de Helle, alwaer sy met hem sullen moeten alle mijne voorschreuen ghenoechten ende weldaden deruen: ende sonder eynde met de duyuelen, ende alle verdoemde menschen ghepijnicht ende ghetormenteert worden. Daerom bepeyst v al wel, terwijlen dat tijdt is: want het is nv den tijdt der gratien groot, daerom hebten in weerden al totter doodt. Want dan wort de deure toeghesloten, soo datter dan gheen bermherticheydt meer en staet open. Ghy hebt nv uwen vryen wille, soo dat ghy mooght kiesen al wat ghy wilt: sydy wijs en wel bedacht, soo kiest het beste deel dat ick v nv presentere, dat is oft eeuwichlijck met my ende met mijne wtverkoren in hemelsche vreuchden en de blijdschappen te zijn: oft met

[+] *Die Christum niet en begeeren te trouvven voor Bruydegom die trouvven de*n *duyuel va*n*der hellen.*

den helschen Bruydegom den Duyuel eeuwichlijck in helscher pijnen ende droefheden + te wesen. Ick wille v nv oock een luttel te kennen gheuen, hoe dat de verdoemde ziele, die daer is des Duyuels Bruydt, vanden Duyuel haren Bruydegom (die sy getrouwt, ende verkosen heeft met haer quaedt leuen) in de ure haers doots, 'thuys geuoert wort in de eeuwighe verdoemenisse: om dat ghy daer door te lichtelijcker het quaet sout moghen laten, ende v te lieuer tot my keeren, die daer ben den waerachtigen Bruydegom uwer ende aller geloouiger zielen, als voorschreuen is inder waerheydt: al ist datter seer vele my daer voor niet en willen bekennen, maer het sal hunlieden alderqualijckste bekomen, in de ure van hunlieder doodt, als hun sal gheschieden 'tgene voorschreuen is, 't welck seer grootelijckx te beklagen is, dat de menschen alsoo blindt zijn.

*+Hoe de ziele die daer des duyuels Bruydt is vande*n *duyuel t'huys geuoert vvort.*

Hier door wordt de Bruydt ofte Christen ziele onderwesen hoe sy altijdt moet op haer hoede wesen.

De 11. Figure.

Als dan de doodt is naeckende van de boose ende quaede ziele, de welcke daer is des Duyuels Bruydt: soo komt des onsaaligher, goddelooser, ende ongheluckigher [+] zielen Bruydegom, ende verbeydt om de verdoemde ziele, zijne Bruydt, met hem te nemen. De ziele hem dan siende in alsoo schroomelijcke, afgryselijcke, ende alsoo vervaerlijcke ghedaente, soo soude sy haer geerne stoppen, verborgen, ende hem ontloopen: maer sy en kan, noch en mach. Want de schroomelijcke en*de* vervaerlijcke doodt drijftse voort te gaen, naer haren Bruydegom dien sy door haer quaet leuen verkosen ende getrouwt heeft. Dan roept sy al suchtende, al schuddende, en*de* al beuende. Och wee my, wee my, wee my onsalighe: *de droefheden der doodt hebben my omtringhelt, ende de perijckelen der Hellen hebben my geuonden,* de doodt drijft my wt dit leuen, [+] endte wt dese werelt, daer ick alle mijne hope ende betrouwen hadde opghestelt, maer al te

[+]*De ziele soude haer geerne verberghen siende nu de gedaente van den helsche*n *Bruydegom.*

[+]*Psal. 17.*

Fallax mundus ornat vultus
Dolus latet sed occultus:
Ne crde blanditijs

Hoc vitare si vis rete;
Cito Christi sinus pete
Procul ab insidijs.

Ioan. Boel excud.

Vergheefs. Och werelt hoe hebdy my aldus [+]bedroghen? ghy hebt my een langh leuen goede daghen, ende vele gheluckt toegeseyt, maer het is al gheloghen. Nv soo verwachten my de helsche Draecken: wiens geuangen ick eeuwichlijck moet gaen zijn. Soo vergaderen dan teghen haer de helsche honden, al krijsschende, tierende ende grimmende, ende omvanghense ende spreken haer toe met hate nydige ende grammoedige gramschappe, seggende. Waer is nv v hooueerdije, ende uwen hooghen moedt? waer is nv v danssen, springen, ende snaren-gespel? waer is nv uwen rijckdom, v eere, ende uwen onkuyschen lust, ende playsier? waer zijn nv uwe kostelijcke ende hooueerdige kleederen? [+] waer zijn nv uwe fraey langhe lobben, portefraesen, ende alle uwe ouerdadighe curieusheden waer door ghy den armen het hun ontrocken hebt? waer zijn nv uwe kostelijcke juweelen, ende sachte beddenen? waer zijn nv uwe vrolijcke maeltijden, ende leckere bancketten daer ghy uwen edelen tijdt soo ouerdadelijck mede verquist hebt? waer is nv v pertinent ende fraey spreken? v ongheschickt lacchen, guychelen, ende v quaet vermoeden? waer zijn nv uwe vrienden, mage*n*, ende gespelen? waer zijn nvuwe gulde koppen, schalen, ende kroesen, daer ghy placht mede te braggeren, te stoffen, ende te poffen? waer zijn nv uwe giericheyt, uwe eergieric-

[+]*De ziele beklaeght dat sy allen haer hope ghestelt heeft op de werelt, die voor by gaet.*

[+]*Het groot verwijt dat de duyuele*n *de ziele aendoe*n

heydt, ende ydel glorie? waer zijn nv uwe oneerlijcke tastinghen, vuyle woorden, ende onnute wercken, die ghy teghen den wille van uwen Godt ghedaen hebt? waer is nv uwen draeyenden, ende hooghmoedighen, pertinenten fieren ganck? waer zijn nv v ghekrolt ende ghefrigeert hayr, parucken, ende ferdigadinen? waer is nv v blancketsel, muskeliaet, ende uwe andere welrieckende saluen, die ghy ghebrucykt hebt als stricken ende netten, om ontallijcke zielen tot v te trecken, tot uwer meerder verdoemenisse? waer is nv v hypocrisije, uwe gheveynstheydt, ende uwen schijn van heylicheydt, + daer ghy soo menighen mensch mede bedroghen hebt? O arme ellendige ziele, hoe hebdy v seluen ende andere menschen bedrogen? hoe qualijck hebdy uwe rijckdommen ghebruyckt, ende besteet tot uwer ende ws euennaestens zielen salicheydt? ghy konde soo gemackelijck daer mede den Hemel koopen, maer nv soo hebdy daer mede de helle ghekocht. Teghen alle dese ende vele meer andere beschuldinghen en kan de arme verdoemde ziele niet gheseggen: dan, och, ende wee my, jammer ende noodt hebben my geuanghen. Och wee my onsalighe, hoe blindt ben ick geweest! och mochte het herte splijten! + och mochte ick in niet vergaen! maer 'ten kan niet ghezijn. Och my onsalige, wat sal ick doen? wat sal ick maecken? O eeu-

+De arme ziele en vveet niet te segghen teghen allen 'tvervvijt der duyuelen.

+Beklacht der zielen.

wighe salicheydt, hoe hebbe ick v alsoo versuymt? Och ist moghelijck dat ick alsoo sot ende dul ben gheweest, soo dat ick anders niet op v ghelet en hebbe, doen ick v alsoo gemackelijck konde verkrijgen als ick mijne handt konde op mijn hooft ghelegghen? Och oft my noch eens 'tselfste mochte ghebeuren! maer het is nv te laete ende te spade. Och my onsalighe, wat hebb' ick ghemaeckt, wat hebb' ick my seluen al quaedt aenghedaen! och eeuwighe tormenten ghy [+] doet my mijn herte bynaest breken! och ofte het braecke! ick sterue van ancxt ende vreese. Ick peyse hondert jaren, ick peyse duysent jaren, ick peyse hondert duysent jaren, etc: maer het is te vergheefs. Want ick voor sekerlijck nv wete ende sien: dat hier in de helle gheen verlossinge en is, alsoo de schrifture is ghetuyghende.

[+]De gepeysen van *d'eeuvvighe tormenten doen 'therte breken*

Hoe die duyuelen de ziele verueeren, ende bespotten ende andersins.

+De 12. Figure.

Soo komen dan de boose geesten als brisschende Leeuwen, als grijpende Wolue*n*, ende als fenynighe Draecken, ende grijpen de ziele met groote ende ongenadige wreetheydt, ende stellen die tusschen hun allen, + ende schreeuwen, ende roepen met verwijtlijcke ende spottelijcke stemmen. Dit is de onsalige vuyle Bruydt, die Godt niet trouwen en wilde voor haren Bruydegom, die van sonden niet en wilde afstant doen, doen hyse gheerne opghenomen, ende in ghenade ontfanghen hadde: maer haer berouw is nv te spaede gheworden. Soo nv de ziele den helschen kercker aensiet, soo verschrickt sy alsoo seere, soo dat sy Godt veruloeckt ende vermaledijt om dat hyse gheschapen heeft. +Sy veruloeckt ende vermaledijt oock de Passie ende doot Iesu Christi, die sy nv kent aen haer verloren te zijn. Sy veruloeckt en*de* vermaledijt oock vader ende moeder die haer ter werelt ghebracht hebben. Sy veruloeckt ende vermaledijt oock alle creaturen inden Hemel ende inder Aerden, ende sonderlinghen die aldermeest, die haer eenighe oorsaecke ghegheuen, hebben om te sondighen. Wy lesen in't leven van de oude va-

+De duyuelen spotten met de verdoemde ziele.

+ De duyuelen seggen de ziele dat haer berouvv nv te spade is.

+Sy versmalendijt oock Godt zijn passie ende doodt, oock vader ende moeder.

t.o. 50

ders van eenen den welcken in een visioen gesien hadde eenen put vol vlammen ende viers, ende sach in't midden van dien put den vader met den sone t'samen ghebonden, de welcke malkanderen met seer groote [+] rasernije vermaledijden. Den Vader seyde: Vermaledijt moet ghy zijn, sone, om wiens [+] wille ick eenen woeckenaer geworden ben, om dat ghy sout rijck worden, ende ick verdoemt. Den sone riep wederom. Ghy moet vermaledijt zijn vader, die my meynde rijck te maecken, maer ghy hebt my ellendelijck verdoemt, door my achter te laten goedt dat qualijck ghewonnen was, etc. De ziele veruloeckt ende vermaledijt oock haer eyghen seluen, haer lichaem, ende haer ghebeente. Want ghelijck inden Hemel anders niet gesonghen en wordt dan soeten sanck, ende dat genoechelijck ende salich *Alleluya* met goddelijcke Lofsanghen ende Danckseggingen: alsoo in de tabernaeckel ofte wooninghen der helscher beulen, en sal anders niet ghesonghen worden, dan blasphemeringen, vermaledydinghen, ende eeuwighe vervloeckinghen teghen Godt, ende alle zijne schepselen. Daer sal een eeuwich beklach zijn, alls sy sulle*n* peysen, hoe groote ende schoone goederen sy nv verloren hebben, ende inder eeuwicheydt sullen moeten deruen: hoe groote bequamicheydt sy ghehadt hebben om de selue te verkrijghen. Want sy die om eenen

[+] *Exempel.*

[+] *De ziele veruloeckt ende vermaledijt oock haer seluen. In de helle en vvordt anders niet gesongen blasphemie, vermaledydinghe ende veruloekinghe.*

[+] teuch kout waters hadden konnen krijgen: maer sy hebben 't versuymt ende veronachtsaemt, [+] met de dwaese maeghden, terwijlen dat tijdt was om te koopen: maer nv zijn sy wten tijdt, in de eeuwicheyt gekome*n*: alwaer dat een yeghelijck loon ontfanght na dat hy hier in zijn lichaem gewrocht heeft, 'tsy goet oft quaedt. Daer wort grootelijck en*de* onwtsprekelijck beklaeght den tijdt die nv voorby is op deser ofte dierghelijcke manieren. Och den tijdt is eens gheweest, maer hy en sal niet meer wederkomen, in den welcken my de hemelsche goeden, schatten, ende eeuwighe rijckdommen gepresenteert worden, Godt vermaenden my, ende sijne dienaers, baden my, dat ickse souden aenueerden, maer ick verachtense ende versmadense doen, door mijn quaedt leuen: nv soo moet ickse deruen, ende altijdt treuren, vasten, jammeren, ende lamenteren. Nv soo hebb' ick leedtwesen, ende sal't eeuwichlijck hebben van mijne quade feyten, ende boosheden: maer al sonder eenich profijt, oft mijnder zielen salicheydt. Och hoe is den tijdt door-gheloopen! och tijdt, tijt, mocht ghy noch eens wederkomen, hoe soude ick v waernemen! hoe wel soud' ick v besteden! och wat isser my al voorgegeuen, om het welcke ick my selue*n* in alsoo grooten dangier ende perijckele*n* hebbe willen stellen! al waer't saecken dat my allen de rijckdommen ende wellusten des we-

[+]*Matth. 25.*

[+]*De verdoe*m*de hebben de eeuvvighe salicheydt met de dwaese maeghde*n *versuymt. De ziele beklaeght den tijt, die voor by is. Sy seyt, al hadden haer alle wellusten des werelts ghegeuen gheweest, dat haer niet met allen en soude ghegeue*n *hebben geweest. Sy verfoeyt nv de wellusten.*

relts hadden gegeue*n* geweest, wat soude't al gheweest hebben? niet met allen. Al hadden my oock alsoo vele jaren blijdschappen ghegeuen geweest, alser sandekens op den oeuer vander zee zijn: my en soude niet met allen ghegeuen geweest hebben, te gelijcken by de minste pijne, die ick hier moet eeuwichlijck verdragen, weder ick wille, oft niet en wille. O onuerdrachelijcke eeuwige pijnen en*de* tormenten! och mocht ick seruen ende vergae*n*, soo waer mijn treuren gedaen: maer 'ten kan niet ghesijn. O onsalige hooueerdije! o onsalighe welluste! o quade manghelinghe! o ongheluckighe ure, inde welcke ick alsoo blindt hebbe gheweest! och ick verblinde! och ick ellendighe! och ick hondert duysentmael onsalighe, de welcke my seluen alsoo leelijcken bedrogen hebbe! Vermaledijt moeten sy zijn, die my als ick sonden dede, niet en hebben ghekastijt. Vermaledijt moeten zijn mijn vader ende mijn moeder, die daer mede loeghen als ick sondichden, ende door den vinger sage*n*, als ick quaedt dede. Ia dat meer is, sy gauen my den voedt om te sondighen [+]. Vermaledijt moet zijn het melck, met welck ick opgheuoet ben, het broodt 'twelck ick geten hebbe, het leuen, in't welck ick gheweest hebbe.

[+]*Sy vermaledijt de ure in welcke sy ghebore*n *is.*

Vermaledijt moet zijn die ure, in welcke ick geboren ben: altemael moet het vermaledijt zijn, 'twelck my behulpich is gheweest

tot mijn onderhoudt. Salich zijn de ghene die noyt gheweest en zijn. Salich zijn de lichamen die noyt ghebaert en hebben, ende de borsten die niemanden gesooght en hebben. Alsoo sal de onsalighe Bruydt met alle verdoemde menschen alle creaturen vermaledijden.

VVat dat in de Helle al te eten ende te vinden is, hoe datmen daer betaelt sonder afkeruen.

De 13. Figure.

+ Met dierghelijcken jammer, klaeghen, ende desperatie, 'twelckmen niet al en kan wtghespreken, noch beschrijuen, soo wordt de onsalighe ende verdoemde ziele inden helschen kercker ghestooten ende ghesloten: daer sy sonder ghenaede, ende sonder al len troost in't eeuwich vier altoos sal moeten branden, blaken, en*de* getormenteert worden sonder te steruen, ofte te konnen vergae*n* ende nochtans soo moet sy altoos de helsche pijnen gheuoelen ende smaecken: al oft sy allen ooghenblick de naturelijcke doodt sterfde, iae noch al meer. Daer is seer afgryselijcken stanck, van peck ende solsser, ende

+Sy moet altijdt de helsche pijnen geuoelen, al oft sy allen oogenblick de naturelijcke doodt sterfde.

andere onuerdrachelijcke stancken, die aen niet en kan wtspreken: want allen + vuyle onnutte stancke*n*, van alle vuyle stinckende preyen, ende van alle vuyle verrotte lichamen, van quade lochten, ende van alle pestilentiale sieckten, die vande*n* beginne des werelts zijn gheweest, noch zijn, ende komen sullen tot den dach des oordeels, die zijn al nederwaerts daelende naerder hellen, tot meerdere straffen, ende benauwtheden van de verdoemde ende onsalighe zielen. Daer is gheweest eenen grooten Tyran, den welcken + alsoo wreedt was, soo dat hy eenen leuenden mensch dede binden op het lichaem van eenen dooden mensch, mondt aen mondt, handen aen handen, voeten aen voeten, ende dede die alsoo beyde worpen in een stinckende plaetse: alwaer sy soo langhe laeghen, tot dat het lichaem vanden leuende vanden stanck van het doode lichaem stierf, het welck een groote wreedtheydt was. Maer wat stanck sal daer dan komen, wt alle die vuyle, verrotte, ende verdoemde lichamen, +, die alle hunne miserien ende kranckheden met hun sullen draegen, tot hunlieder meerdere + confusien ende benauwtheden. *Vier, haghel, sneeuw, ijs, den gheest van tempeesten, is daer een deel van hunlieder kelck ofte beker die sy daer drincken.* Daer is duysternisse, neuel, schande, laster Godts, ende aller zijnder heylighen, eeuwighe be-

+*In de helle is onuerdraghelijcken* stanck.

+*Exempel*.

+*Psal. 10*

+*In de Helle is eeuwighe beschaemtheydt.*

schaemtheydt, eeuwighe afgrijsselijckheydt, ende onwtsprekelijcke benauwtheydt. Daer is onuersadelijcken hongher ende dorst, iammer ende klage*n*, grooten schroom, onwtsprekelijcke verbaestheydt, eeuwich treuren, der zielen, ende des lichaems, alle die lidtmaten [+] van de verdoemde inder hellen sijn al besloten met gloeyende ende vierighe ketenen. Daer en sal niet allee*n* het vier, stanck desperatie, etc. de verdoemde zielen pynighen: maer de vreesselijcke ende afgrijsselijcke, aensichten, mombackesen, leelijcke monstere*n* der leelijcker ende afgrijsselijcker Duyuelen sullen de oogen van de verdoemde alsoo schroomelijck en*de* veruaerlijck zijn, soo dat sy daer af souden moeten steruen, waer't dat sy konden, oft mochten steruen. Maer neen sy: dese pijne is vele grooter dan iemant soude konnen ghepeysen ofte ghedencken. Want het is kennelijck, dat sommighe menschen sot gheworden zijn, ende sommighe ghestoruen: om dat sy een vreesselijck ghesicht ghesien hadden, ofte eenige vreesselijcke imaginatien begrepen. Altemets oock soo vreest een mensch alsoo seer een beeste, Wolf, oft Leeuw, etc. en*de* wort van vreese als van sy selue*n* in onmacht, zijnde alsoo verbaest ende veruaert: somtijts geschiet oock 'tselue wt ee*n* ydele apprehentie oft voornemen, dat den mensch meynt dat hy een ghesicht, oft een vreesselijck mombackes ofte monster siet. Wat salder da*n* al veruaert-

[+] *De vreesselijcke ende veruaerlycke mombackese*n *sulle*n *de verdoe*m*de ziele torme*n*teren.*

heydt zijn, wat verschroominge en*de* verschrickinge [+] sullen daer dan wesen in die duystere putten, ende moordtkuylen, vol van alsulcken monstreren, geesten, mombackesen, ende alderhande vreesselijcke gesichten, de welcke door het weynich licht van de duyster vlammen, door de ooghen van de verdoemde sullen schijnen?

[+] *In de helle zijn groote verschroomingen ende verschrickingen.*

Hier machmen eensdeels mercken hoe leelijck ende afgryselijck dat het beeldt des duyuels is.

De 14. Figure.

VVildy ouerpeysen hoe schroomelijck[+] dat is het beeldt ofte de ghedaente des Duyuels, aenmerckt de woorden van mijnen Prophete Iob, door welcke hy 'tselue beeldt beschrijft, aldus segghende:[+] *VVie sal het aensicht zyns kleedts ontdecken, ende wie sal in't midden zyns monts gaen? wie sal open-doen de poorten zyns aensichts? rontsomme zijn tanden is vervaertheydt: zyn lichaem is ghelyck gegoten schilden, t'samen gheuoeght met schulpen, die malkanderen drucken. De eene wordt met d'andere gheuoeght ende daer en gaet gheenen aessem tusschen die. De eene sal aen d'andere kleuen, ende malkanderen houdende, en sullen sy geensins gescheyden*

[+] *Hoe schroomelyck dat het beeldt der duuelen is.*

[+] *Iob. 41.*

[+] *vvorden. Sijn niesen is het blincken des viers, ende zijn ooghen zijn als de vvijnbrouvven vanden dagheraedt. VVt zijnen mondt komen lampen, gelijck tortsen vier berrende. VVt zijne neusgaten comt roock ghelijck van eenen heeten ende opsiedenden pot. Sijnen adem doet kolen bernen, ende een vlamme gaet vvt zijnen muyl.* Hoe sullen dan de ellendighe beureest worden door't aenschouwen van alsulcke*n* vreesselijck Monster, 'twelck met dese langhe gelijckenisse beschreuen wort? Daer ssal wesen krijsselinghe der tanden, schrydinghe der ooghen, vringinge der handen: sy souden geerne [+] steruen, maer sy en moghen niet, want hunlieder pijnen ende martyrien moete*n* dueren sonder eynde, want sy teghen eenen oneyndighen Godt ghesondicht hebben. Haer hoofden zijn nederwaerts ghekeert naer de dellinghen, ende hunlieder voeten om hooge teghen de berghe. Hun beddenen zijn wormen, en hun deckselen maeye*n*. Sy ontfangen vierige spijsen, ende gloeyenden dranck ende sitten op scherpe dingen. Alderley martelie, benauwtheydt, beklach, iammer ende groote*n* noodt, is daer hun dagelijckx werck ende de sonden die sy in hun leuen ghedaen hebben, doorsnijden sonder ophouden, hun conscientie, als een scherpe saghe, ofte scherpsnijdende mes: nochtans al sonder hunlieder proffijt, oft yet af te keruen.

[+] *att. 8. 3.22. Luc. 13. In de helle is krijsselinghe der tanden, ende schrydinghe der ooghen.*

[+] *Esa. 14. De beddenen der verdoemde zijn vvormen ende hun deckselen maeye*n*. De sonden die verdoe*mde *hun conscientie gedaen hebben door snijden*

Sy hebben daer oock den eeuwigen verwoedden worm des haets ende nijts onder hunlieden van Gods glorie ende Maiesteyt. ende van allen Godts lieuen heyligen: welcken worm des haets ende des nijts seer scherp sal knagen het herte van de verdoemde, waer af den Prophete Dauid spreeckt. *Den sondaer sal't sien, ende gram vvorden, met sijne tanden sal hy krijsselen ende verdvvynen, de begeerte der sondaren sal vergaen.*[+] Sy sullen oock eenen seer grooten haet opnemen teghen Godt, om dat hy hun in dese plaetse hout ende castijdet, gelijck eenen dullen hondt, ist saecken dat hy met eenen steen ofte stock ghequetst wort, hem omkeert met een groote furie ende gramschap tot den stock, ofte steen, ende bijt dien: alsoo sullen oock de verdoemde menschen op Godt gram worden, ende souden hem gheerne vernielen, ende metter tanden van een verscheuren, waer't in hun macht. Want sy wel weten, dat hy den ghenen is, die hun pynicht ende straft, door het sweerdt van zijne rechtueerdicheyt. Sy sullen oock in hun quaedt verhert zijn: [+] hun boosheydt en sal hun niet mishaghen, om dat sy Godt vergramt hebben, maer om dat syer om ghestraft ende ghepijnicht worden. Sy worden oock ghehaet van alle creaturen, inden Hemel ende op der Aerden: om dat sy de bermhertigheydt ende ghenade Godts versmaet hebben. Sy hebben oock

[+] *Psal 111. De verdoemde hebben eenen grooten haedt teghen Godt.*

[+] Sy zijn in hun hoosheydt verhert met de duuelen

+ voor hun vyande*n* alle hemelsche chooren der Engelen ende der heylighen: vander welcker ghemeynschappe ende gheseltschappe sy hunlieden met hunne sonden afgekeert hebben. Ende daerom schrijden ende weenen sy sonder ophouden, om der lanckheydt hunlieden martelie: daer van sy nimmermeer eenich eynde en weten. Want waer't datter eenen koren-berch waer soo groot als de gheheele werelt, ende datter eenen voghel allen + jare quam, ende haelden daer een korenken af: ende soo wanneer dan ouer soo menich duysent jare*n* den gantschen korenberch wech ghehaelt ware, ende alsdan der verdoemder lijden ende martelie mochte een eynde hebben: soo souden sy noch hopen eens verlost te worden: maer daer en is geen verwachten. Want alsser duysentmael duysent jare*n* voorby zijn, soo sullender noch hondert duysende*n* navolghen, alsser sterren inden Hemel, ende sandekens op den oeuer va*n*der zee zijn. Ende alsoo sal het radt van hunlieder tormenten altoos sonder ophouden omloopen. Sinte Augustijn seyt: De ellendige sullen daer een doodt sonder doodt hebben, een eynde sonder eynde, een gebreck sonder ghebreckt: want de doodt sal altoos leuen, het eynde sal altoos + beginnen, ende het ghebreckt en sal niet konnen gebreke*n*. De doodt sal altoos dooden, en*de* en sal niet te niete doen: de pijne sal altijdt pijnighen, ende en sal de vrese niet verjagen

+*Sy hebbe*n *oock voor hun vyanden alle chooren der Engelen.*

+*Sy schryde*n *sonder ophouvve*n *om de lackheydt der martelie. Het rat va*n *hun tormenten sal altydt omloopen.*

+*De doot sal altydt doode*n

De vlamme sal vlackeren oft branden, ende en sal de duysternisse niet verdrijuen: sonder eynde altijdt ghepijnicht sullen sy leuen [+], sonder hope van vergiffenisse ofte bermhertichеydt te verkrijghen. Het welck de eene miserie op d'andere is. Want waer't saecken dat sy hoopten dat hunlieder pijnen naer soo vele hondert duysent jaren, als sy allegaeder hayren aen hun lichamen ghehadt hebben, souden gheeynt worden, soo souden sy die vele lichter verdraeghen ende lijden: maer om dat sy gheene hope en hebben, noch en sullen hebben, soo sullen sy door desperatie beswijcken, ende en sullen die tormenten niet konnen verdraghen oft ghelijden. Dit seyt Sinte Augustijn. 'Tselue seyt oock den Prophete Dauid. *Als Schapen zyn sy in de Helle ghestelt, ende de [+] doodt salse af-eten.* Het gras dat de Schapen eten en vergaet niet gantschelijck: want den wortel die eenen oorspronck is van't leuen blijft geheel ende leuendich, wt welcken het gras wederom wtbottende, opwast, om dat de beeste*n* wederom nieuwt eten en*de* wey-en [+] souden hebben. Soo dueren dan de weyden des duyuels, ende des doodts altijts: sy weyden ende eten eeuwichlijck, en*de* die weyden worden wederom groen: en*de* gelijck de doodt nimmermeer en sterft: alsoo en sal sy nimmermeer ophoude*n* van af te weyden ende af te eten. In somma *in de Helle is gheen*

[+] *Daer is d'eene miserie op d'andere.*

[+] *Psalm 48*

[+] *De vveyden des duuels ende der doodt dueren altoos.*

[+] *verlossinge, noch ordre, maer daer vvont een eeuvvighe afgrijsselijckheydt.* Want sy en hebben geen andere hope, dan dat hunne pijnen ende martelien eeuwichlijck sullen dueren sonder eynde. Ende sy weten oock wel datse in de gramschappe Godts ghesloten ende gheuanghen zijn in de eeuwige verdoemenisse: daer hun martelie grooter is, dan yemandt kan bekennen, ghepeysen oft wtspreken. Ende alsoo brenght den duyuel sijne Bruydt, ofte Bruyden, (dat zijn die verdoemde zielen) inder hellen: daer sy met malkanderen rouw, ende alderleye pijnen, smerten ende groot beklach inder eeuwicheydt der eeuwicheden sonder ophoude*n* hebben moeten.

[+]*Iob 10. Daer vvoont ee*n *eeuwighe afgrijsselijckheydt.*

En armatas flammis tendit
IESVS *manus, cor accendit*
Hinc et illinc facibus.

Age, totum comburatur,
In fauillam redigatur
Cor amoris ignibus.

Ioan. Boel excud.

Christus vermaet de ziele zijne Bruyt noch eens dat sy hem toch voor haren Bruydegom soude willen kennen, ende is haer noch meer verlichtende met zijne kennisse.

De 15. Figure.

Hierom *mijn suster, mijn duyue, mijn schoone, mijn Bruydt,* bepeyst v doch al wel, ende en weyghert my doch niet 'tgene ick op v alsoo seer begheere, tot uwen + grooten profijte, ende ter uwer zielen salicheydt. Want het soude my grootelijckx derren, ende seer nae gaen, dat ghy v alsoo sout verworpen: ende dat alle mijnen arbeydt, passie, ende doodt, ende alle mijne heylighe Sacramenten, die ick v wt alsulcken onwtsprekelijcke liefde ende affectie, ter uwer zielen salicheydt, hebbe ghelaten, aen v, mijn + alderliefste Bruydt, O Christen ziele, souden moeten verloren blijuen.

+*Cant. 5.*

O edele ziele, die ick naer mijn beelt ende ghelijckenisse gheschaepen ende ghemaeckt hebbe! och hoe dickwils hebb' ick v willen vergaderen onder mijne vleughelen: maer ghy liept naer een kleyne ghenoechte, ende verliet my die daer ben de eeuwige genoechte! Och en wilt sulckx doch niet meer doen

+*Genes. 2. Het beklach van Christus den waerachtigen Bruydegom.*

och hoe dorst mijn ziele naer v, om dat ick v soude mogen schincken wt de fonteynen des leuende waters! och komt doch tot my, soo [+] is mijnen rouw ende treure*n* wt: want mijn herte is heel wijdt ontsloten, ende de deure des eeuwighen leuens hebb' ick v gheopent, ende hebbe v daer plaetse bereyt om eewichlijck by my in vreuchden te zijn, (ist dat ghy wilt), alle mijne dienaers verwachten naer v. O komt doch in tijdts, eer de deure der bermherticheydt toeghesloten wordt. Siet ick staen nv met wtghereckten armen, vol van liefden, ende begheerten om v te omhelsen, ende om v aen mijn herte te drucken: op dat ghy daer sout moghen gheuoelen de hitte mijnder brandender liefde tot v. Ick staen bereet om v aen te doen dat kleedt mijnder schoonheydt, en*de* mijnder onsterffelijckheydt: om v my te vercier*en* tot mijne Bruydt, ende om v eenen gheest met my te maecken: want ick eenen vader der gheesten ben. Och ghy staet my soo dier betaelt, ende ghy hebt my soo vele ghekost: alsoo ick v hier vore verhaelt hebbe. Ick hope dat ghy mijne begeerten metter daedt sult gaen volbrengen: ende v wachten van alsulcken quaede manghelinge te doen. 'Twelck ick op v wt den gront [+] mijns herten beghere. Want *het myne vveelden zyn te vvesen met de kinderen der menschen:* ende sonderlinghe met die my in hun herte wenschen.

[+] *Hy vermaent zyne Bruydt dat sy toch in tydts soude komen.*

[+] *Prou. 8.*

Cor exulta, quid moraris?
Gaude, plaude, inuitaris
Pijs IESV *cantibus.*

Sonat chelys Angelorum,
Sonant tubae Breatorum
Mixtis IESV *vocibus.*

Ioan. Boel excud.

Hoe dat de Gheestelijcke Bruydt spacieren gaende, haer is vermakende met een geestelijck Liedeken, waer door sy met de liefde haers Bruydegoms ontsteken wort, ende zijne stemme hoorende.

Op de wijse: **Alsoo't begint.**
De 16. Figure.

Ick hebb' een hertelijck Lief in d'oogh
Hy hout hem seer verborghen:
'k En sien hem niet dan door't gheloof,
En ick spreeck hem alle morghen.
O Heer, o Heer, wanneer suldy my t'huys halen:
Mijn herte verlanght naer v wilt my by v halen.
Hy komt tot my, en ick en sien hem niet,
Het is wonder om versinnen:
Hy spreeckt tot my, en ick en hoor' hem niet
Dan inden gheest van binnen.
O Heer, o Heer, &c.
Sijn inspraeck is vol soeticheydt
Die't proeuen sy moghen't weten:
Sijn soete teghenwoordicheydt
Doet allen dinck vergheten.
O Heer, o Heer, &c.
Sijn wesen is seer suyuerlijck
Bouen de Enghelen schoone:

Sijn macht is onbegrypelijck,
En hoogh is zijnen throone.
O Heer, o Heer, &c.
Hy is soo hooch van Majesteyt
Van Princen en van Heeren:
Sijn rijck sal dueren eeuwichlijck
't En mach ons niet ontkeeren.
O Heer, o Heer, &c.
Men hoort daer alsoo soeten gheklanck,
Veel schoonder dan herpen en snaere:
Men hoort daer niet dan Enghelen sanck.
Och die daer eens by waere.
O Heer, o Heer, &c.
O Heer mijn hert verlanght naer v,
Hoe langhe is my het ontberen:
Treckt my naer v dat bidd' ick v,
Vervult doch mijn begheren.
O Heer, o Heer, &c.
Daer is een eeuwighe weerdschap groot
Al in een eeuwich wesen:
Men eet daer niet dan hemelschs broodt
Dat is hun het eeuwich leuen.
O Heer, o Heer, &c.

Een gheestelijck Liedeken, Op de wijse: *Gheest my te drincken naer mijnen dorst.*

Den Bruydegom spreeckt hier de Bruydt aen.

Aenhoort mijn lief, mijn vriendinne reyn,
Ick ben v Bruydegom sonder faelen,
VVt mijn schoon Rijck dat Hemels pleyn,
Quam ick van bouen hier neder daelen,
Om te ghenesen alle v quaelen,
Kom ick v soecken mijn liefste graen,
Om met mijn liefde v te doorstraelen
Kom ick v vriendelijck spreken aen.

De Bruydt antwoort.

VVie zyt ghy Bruydegom delicaet,
Die my begheert dus tot v te trecken,
Ick ben een Dochter van kleynen staet,
Seer onbequaem besmet met vlecken,
V soete woorden my wel verwecken,
Maer siet ick schaem my voor v aenschyn,
VVoudt ghy vercieren myn naecktheyt decken.
Ick sou soo gheeren v dienstmaecht zijn.

Den Bruydegom spreeckt.

Ick ben een Coninck ghebenedijt,
Een Heer van Hemel en Aerden:
Hoe ghy klijnder in v seluen zijt,
Hoe ick v veel lieuer sal aenvaerden,

Daerom soo laet my met v gheweerden,
VVilt met my maken een vast verbondt:
Ghy zyt mijn liefste die ick begheerden,
Blyft ghy oodtmoedich in uvven grondt.

De Bruydt antwoort.

Zijt ghy een Coninck soo groot vermeert,
Edel en machtich seer hooch ghepresen,
VVaerom ist dat ghy dan een begheert
Soo slechteu dochter als ick midts desen?
Ick ben niet vveerdich v Bruydt te vvesen,
O schoone Bruydegom groot van lof:
Laet my een van v dienstmaechden vvesen,
De minste in vvs Vaders Hof.

Den Bruydegom spreekt.

Ick ben almachtich hoort mijn bedien,
Ick vvoon in't hoochste vveet dit certeyne,
Maer altydt heb ick seer aenghesien
Die in haer seluen zijn slecht en kleene:
Dus vveest ootmoedich van herten reene,
Met groot betrouvven soo hoopt in my:
In myn schoone Rijcke dat Hemelsch pleyne
Sult ghy groot vvesen, en van herten bly.

De Bruydt antwoort.

O rijcken Coninck en gheuer mildt,
Naer v hebbe ick alsoo grooten verlanghen:

Ist dat ghy v gheweerdighen wilt,
My voor v dienstmaecht te ontfanghen,
Ick sal v dienen, vier ick aenhanghen,
Alle mijn daghen beminnen seer:
Ick sal v prysen met soete sanghen
Myn lieue Bruydegom Godt en Heer.

Den Bruydegom spreeckt.

Ben ick v lieue Bruydegom sijn,
Soo moet ghy my dan alleen aenkleuen:
Ick sal v goedt en ghetrouwe zijn,
VVilt my wt liefden v trouwe gheuen:
Siet mijnen naeme sal zyn gheschreuen
In v voorhooft schoon en suyuerlijck:
Met vreuchden sult ghy altoos leuen
Hier bouen in mijns Vaders Ryck.

De Bruydt antwoort.

Hoort soete Bruodegom myn beduyt,
Ist dat v hoocheyt hem wilt verneren,
My te ontfanghen voor v Bruydt,
Ick wil seer gheeren v accepteren,
En uwen wille obedieren
Altoos te leuen naer uwen raedt,
V goetheyt mach ick seer wel lauderen,
Dat ghy my begheert tot soo grooten staet.

Den Bruydegom spreeckt.

Siet ick begheer te woonen gherust,
In die reyn suyuere herten teere,
Nae die ootmoedighe heb ick lust,
Om haer te brenghen tot grootere ere,
Dus wilt my dienen beminnen seere,
VVeest altoos danckbaer mijn liefste soet,
Soo sal ick v noch beschincken meere
Met veel schoone giften en gauen goedt.

De Bruydt antwoort.

O Princelijcke Bruydegom fier,
V sal ick dancken tot allen tyden,
Voor alle menschen ter werelt hier,
Sal ick v groote goetheydt belyden,
VVilt my beschermen aen allen zyden,
Gheeft my te leuen naer v gherief,
V sal ick louen ghebenedyden,
Ghy zijt alleen mijn liefste lief.

Den Bruydegom spreeckt.

Comt myn vriendinne wilt met my gaen,
In mijnen Boomgaert seer schoon van binnen,
Eet van die vruchten die daer in staen,
Soo sult ghy my noch meer beminnen,
V ziel en lichaem, v hert en sinnen
Sullen verheughen van dese spijs,
Een schoone kroone sult ghy oock winnen,
In mijn schoon Hemels Paradijs.

Hier begint de Bruydt te spreken tot haren Bruydegom, nu zijne vriendelijcke stem gehoort hebbende.

Siet mijnen beminden spreeckt my toe [+] *haest v mijn vriendinne, mijn duyue, mijn schoone, ende komt.* [+]*Cant. 2.*

Och Heere Iesu Christe, sone vanden alderhoochsten, ghy die daer begheert te zijn den Bruydegom mijnder zielen. Ick hebbe v stemme ghehoort, ende uwe lieffelijcke vermaeninghe verstaen: waer door ghy soeckt [+] ende begheert (O afgrondighe goedtheydt!) my alsoo vriendelijck tot uwer liefde*n* te trecken, ende wilt dat ick my dickwils soude met v vereenigen door het nutten ende ontfanghen van v alderheylichste Sacrament. Waer inne ghy ons (O almoghende eeuwighe wijsheydt) v heylich lichaem ghekockt, door het onwtblusschelijck vier van uwe groote liefde, zijt gheuende tot een spijse voor den eeuwigen honger: ende v heylich bloet, tot een dranck voor den eeuwighen dorst. Waer door ghy ons alsoo wijsselijck ende alsoo onbegrypelijck met v seluen zijt vereenighende, ende een met v maeckende, hier in den tijdt der gratien: op dat ghy ons hier namaels een met v sout moge*n* maken daerbouen in uwe eeuwighe glorie.

[+]*Christus gheeft ons zijn H. lichaem voor de*n *eeuvvighen hon*ger *ende zyn H. bloedt voor de*n *eeuvvighen dorst.*

[+]O goeden Iesu, van waer komt my doch dit? dat ghy o aldermachtichste, o alderrijckxste Keyser, ende alder-doorluchtichste Prince v gheweerdicht uwe ooghen der bermherticheydt vanden Hemel neder te staen nae dit dal der traenen tot my arm creatuerken, die niet en ben dan stof ende asschen? Van waer komt my doch dit, dat ghy o sone vanden leuenden Godt v alsoo vernedert te willen keisen voor uwe Bruydt een alsulcken miserabel ende snoode aerdt wormken, *geboren van eender vrouwe, leuende eenen korten tijdt, wordende* [+] *vervult met vele miserien, 'twelck als een bloemke*n *voorts komt ende verdwijnt, ende noyt inden seluen staet en blijft?* O afgrondighe bermherticheydt! o fonteyne des leuens! o toevlucht en*de* salichmaecker der zielen, ende des lichaems, wat gaet v ouer dat [+] ghy die daer zijt de eeuwighe blijdschappe, ende genoechelijckheydt van allen uwe Enghelen, van allen uwe hemelsche gheesten, ende van allen uwe heyligen inden Hemel, mijns niet van doene hebbende, maer ick nochtans v seer contrarie wesende) my met v begheert te vereenighen ende een met v te maecken? my! die daer ben in sonden ontfangen, in sonden opgheuoet, een vat vol sonden, ende vol vuylicheydts! o ghy Hemelen wordt verbaest. O allen ghy Enghelen, allen ghy arts-Enghelen allen ghy

[+]*De Bruydt en weet watseggen van groote verwonderinge. Genes.* 18.

[+]*Iob 14.*

[+]*Godt is de blijtschap van allen Hemelschs gheselschap.*

Cherubinen, ende Seraphinen, ende allen ghy Hemelsche gheesten minst metten meesten, verwondert v al te saemen met my. O wonder bouen allen wonder! soudet' oock wel moghelijck zijn dat twee dinghen die alsoo van malkanderen verscheyden en onghelijck zijn, als is Godt en*de* ick arm wormken, souden konnen met malkanderen vereenicht worden? O liefde die daer stercker is [+] als de doodt, wie sal konnen wtspreken? O alderwonderste kracht der liefden, die den gheweldighen Godt aldus booghen, aldus wonden, ende aldus droncken maecken kan van liefden tot mijnder zielen saelichyedt. O Goddelijcke maiesteydt! o eeuwige wijsheyt ist moghelijck dat ghy my alsoo goedthertich, en*de* alsoo toeghedaen zijt? soo dat v belieuet alsoo sorgvuldich voor my te zijn, met alsulcken brandende en*de* onwtblusschelijcke liefde, met alsulcken neersticheydt, en*de* sorghvuldicheyt tot my arm weesken, als ofte allen v wesen, en*de* alle uwe saelicheydt aen de mijne hangende, daer uwe maiesteyt my nochtans in het minste niet van doene en heeft? soo dat ghy v geweerdicht aen my te versoeken, en*de* op my te begeeren, dat ick v soude consenteren, 'tgene ghy (o onbegrijpelycken Godt) van my zijt begeerende, dat ick v mijne trouwe soude geuen, en*de* v nemen voor mijnder zielen Bruydegom? och ist oock wel mogelijck, dat ghy, wien alle dat hemelschs gheseltschap louet

[+] *De Bruydt verwondert haer van d'alderwonderlijcxste kracht der liefden.*

ende danckt dach ende nacht, roepende [+] der ophouden, *heylich, heylich, heylich, Heere Godt almachtich, &c.* Wien alle de helsche vyanden ontsien? wien allen de sterren ende planeten onderdanich zijn? Wien allen elementen bereydt zijn te dienen? voor wien alle creaturen moeten schudden ende beuen? dat ghy v aldus zijt vernederende, ia v aldus zijt verworpende, om eene te willen trouwen voor uwe Bruydt, ghelijck ick arm wormken? eylaten, ick ben de armste creature, ende en ben niet weerdich een onredelijcke creature te zijn: want onredelijcke creaturen en hebben v niet vergramt: maer ick hebbe v menichvuldichlijck vertorent: Ick en ben niet weerdich d'alderminste gratie, die ghy uwe creaturen geeft: om dat ick v soo ondanckbaer altoos hebbe gheweest. Ghy en hebt niet opghehouden uwe gratie my te verleenen: ende ick en hebbe niet opghehouden van te sondighen, ende van v te vergrammen. Och wat wil ick seggen? Ick ben hier af verbaest. Ick ben hier af onwtsprekelijck verwondert. Het gaet allen mijn verstandt ende allen mijn begrijp te bouen. Wat will' ick hier af peysen? wat will' ick heir af wtspreken? wat will' ick doen? O wonderlijcke saecke! O schepper aller creaturen, suldy v aldus vernederen ende v vereenighen met uwe gheschapen creature? O diepe ootmoedicheydt! O saecke die my doet

[+] *Isa. 6.*

wt my seluen gaen! Wie heft oyt sulckx gehoort? + ende wie heeft desghelijckx gesien? O leuen mijnder zielen! seer wel komen hier te passe de woorden die ghy tot uwen Prophete Samuel ghesproken hebt, segghende: *Siet ick sal een vverck doen in Israel, dat soo vvie't hooren sal hem sullen beyde zyne ooren tuyten.* O wie soude dat oyt ghepeyst hebben? Och wie soude my oyt dat hebben konnen doen gheloouen, en hadde uwe Majesteyt my dat selue in persoon niet komen seggen met woorde*n*, ende thoonen met wercken? want om my te versekeren, dat ghy't (O liefde die daer allen liefde te bouen gaet) inder waerheydt, en*de* wt goeder herte*n* meynde: soo hebdy voor my, ende voor allen uwe gheloouighen willen gheboren worden, in een kribbe onder de beesten willen gheleydt worden, mogende nochtans een pallays van goudt hebben. Voor v gheseltschap hebdy willen hebben eenen Os ende eenen Ezele, moghende nochtans by v hebben de scharen der Cherubinen ende der Seraphinen. Ghy hebt willen besocht worde*n* van arme schaepherderkens: hebbende nochtans de macht te doen voor v kome*n*, ende te doen voor v veroodtmoedighen de hooghe Keysers, en*de* machtighe + Koninghen der gheheeler werelt. Op den achtsten dach soo hebdy willen besneden + wesen, ende v heylich bloedt voor my vergieten; ghy hebt willen vlieden in Egypten. +

+*1. Reg. 3. De Bruydt seyt dat zyt qualyck soude gelooft hebbe*n*, en hadde't hare*n *Bruydegom haer selfs niet comen seggen met vvoorde*n *ende met vvercken.*

+*Lux.* 2.

+*Luc.* 2.

+*Luc. 2.*

+ Sittende onder de Doctoren inden tempel + hebdy willen aenhooren, die vraghen vande arme katynighe menschen, ende hunlieden oodtmoedelijcken antwoorden. *+Matt. 2.*
Tot twaelf jaeren waerdy oodtmoedelijck onderworpen aen uwe lieue moeder *+Luc. 2.*
Maria ende Ioseph: + ghy die nochtans mochte heerschappije hebben ouer de gheheel werelt. Ghy liet v doopen van S. Ian: ghy die alleen ons konste heylich maecken *+Ioan. 1. Godt konste ons allegader heylich maken met 'tselfste eens te vvillen.*
met uwen wille. Ghy hebt willen vasten, in de woestijne woonen met de beesten, ende ghetemteert wesen van de Duyuelen: ghy die alle boose gheesten eeuwichlijck konde sluyten in de Helle. Ghy hebt voor my willen eenen pelgrim wesen, ende ghelijck een arm mensche willen hongher ende dorst lijden, hitte ende kouwde, arbeydt ende quellinghe, ende vele moeyelijckheden: ghy hebt willen wasschen de voeten + van uwe Apostelen. Ghy hebt willen verraden wesen van Judas, verlaten van uwe discipelen, gheuangen worden van de soldaeten van Pilatus: ghy die voor *+Ioan. 13.*
v terstont hadt mogen doen comen vele Legioenen van Enghelen, tot uwer bewaringhe ende beschermінghe, maer ghy en hebbe't niet ghewildt. Ghy hebt v laten binden aen een kolomne, ende v soo onghenadelijck laten gheesselen: ghy die met een woordt alleen ouer al koude gheuen de doodt ofte het leuen, gheuanghenisse, ofte vryheydt. Och hoe wonderlijck zijn

de wercken Godts! sy zijn allegader gedaen als door een opperste macht ende oneyndelijcke goedtheydt: eensamelijck door een onbegrypelijcke wijsheydt. O wonderlijcke kracht der onbegrijpelijcker liefden mijns Heeren Iesu Christi te bouen gaende allen geschaepen verstanden, die daer alle verstant wech haelt, ende alle wijsheyt doet swijgen! O hooghe weerdicheydt! O almachtige mogentheydt! wat gaet v ouer? O alderwonderlijckste verkiesinghe van mijnen Heere, ende van mijnen Godt! van waer komt my toch dat? dat ghy v aldus begheert te worpen in dese groote ellenden ende benauwtheden, om my inder eeuwicheydt salich te maecken? van waer komt my toch dit, dat ghy v geweerdicht hier te komen schreyden, ende verkiest om mijnen 't wille hier verstooten te wesen, om by my uwen Vader te verheffen? Ghy saeght my hongeren inder aerden: ende omd at ick niet en soude vergaen, soo zijt ghy selue mijn broodt gheworden. Ghy saeght my dorsten: ende tot mijnen dranck, soo hebt ghy my v eygen bloedt ghegeuen, op dat ick soude droncken worde*n* van de vruchtbaerheyt ws huys. Ghy saecht my naeckt van alle deuchden, ende ghy bekende mijnen tijdt hier seer kort te zijn: daerom soo hebdy selfs voor my willen voldoe*n*, daer ick niet toe en konste ghekomen. Ghy hebt mijn naeckte ziele willen vercieren met het

Bruylofts kleedt uwer heyligher verdiensten. Ghy saeght my ghewont totter doodt, ende dat niemant een ooghe op my en sloech by den wech half doodt ligghen: ende ghy o Bruydegom mijnder zielen, hebt de ooghen uwer genaeden goedertierelijck op my arm creatuerken gheslagen: noch ghy en begheertse emmermeer van my te keeren, alsoo langhe als mijn ziele naer v is hongerende ende dorstende. Hier toe soo en wist ghy geen bequaemer ofte lieffelijcker maniere dan onder dese alder-edelste spyse, my v seluen wt liefden te gheuen. O aldergrootste goetherticheydt mijns Heeren Iesu Christi! O alderwonderlijckxsten werckman, wat wonder stuck va*n* uwe aldergrootste liefde tot my v arm schaepken, is dit? Och leert my toch dit verstaen ende ick sal leuen. *VVant een [+] onvvijs man en sal't niet kennen, ende een dvvaes en sal't niet verstaen.* O wonderlijcke sake! o wonderlijck werck van uwe groote liefde tot my! want door dese uwe liefde, soo zijt ghy in mijne ziele werckende allen uwe teeckenen ende mirakelen: die ghy oyt wtwendich hebt ghewrocht. *Och hoe goet [+] sydy Heere Godt Israel den ghenen dien ghy begheert goedertieren ende bermhertich te ontfermen!* O liefde ghy begheert my v seluen te gheuen tot eenen Bruydegom, ende tot een spijse mijnder arme ziele, ende v heylich bloedt tot eenen dranck! maer:

[+]*Psal. 91*

[+]*Psal. 72.*

o goede*n* Iesu mijnen Heere, en*de* mijnen Godt, ick en ben niet weerdich de minste weldaedt van allen dat ghy my zijt presenterende, en*de* alsoo hertelijck zijt gunnende. Ick en ben oock niet weerdich de minste te zijn van allen die uwe goddelijcke maiesteydt dienen: oft dat ick iemanden van uwen dienaeren soude moghen dienen. Maer want het uwe goedtheydt alsoo belieft my alsulcken aldergrootste weldaedt te doen: te weten, dat ghy my alsoo begheert te vereenighen met v door v te ontfanghen in het Heylich Sacrament [+] des Autaers: my gheschiedt naer v woordt, en*de* naer uwe ongrondeloose bermherticheydt. Ick bidde v oodtmoedelijck dat nv doch uwen alderliefsten wille in my volbrocht worde, naer v welbehaeghen nv ende inder eeuwicheydt.

[+] *De Bruydt gheeft hier oodtmoedelijck consent.*

Een verwonderinghe van de Bruydt ofte Christen ziele.

Ick ben vervvondert
Dat hy die dondert
Op eenen Donderdach
Ons soo wel versach
Van een testament
Daer hy is present
In vleesch en bloedt
Met allen zijn goedt,
Om in korte stonden
Te zijn rijck gheuonden
Hy sy ghebenedijt
Al sonder respijt
Breedt ende wijdt,
Nu en t'aller tijdt:
Van Rijcke en pouere
Inder eeuvve, ende ouere.

Bone IESV *conde crucem,*
Virgam lanceamque trucem
Conde in imo corculo.

Nulla praeualebit lues,
Amuleta quando strues
Hoc myrrhae fasciculo

Ioan. Boel excudit.

Hier naer volghen vele schoone gebeden om te lesen alsmen vvilt totten Heyligen Sacrament des Authaers gaen, oft oock om onder de Misse te lesen ofte andersins.

De gheestelijcke Bruydt ofte Christen ziele begheert van haren Bruydegom ghesuyuert te worden, door zijn bittere Passie, hebbende nu kennisse van hare groote imperfectie ghekreghen.

De 17. Figure.

O Mijnen alderliefsten ende beminden Iesus, want ick v nv consent ghegheuen hebbe, op het ghene dat ghy van my begheert hebt: ende ick nochtans vol sonden zijnde, ende vol van alle ghebreken, nv alsoo voor v ben staende, soo ontfermt v doch mijnder, ende laet allen uwe wonden weder ontspringhen voor uwen Hemelschen Vader: op dat sy mogen vlieten ouer mijne mismaeck-

te sondighe ziele. En laetse doch niet gestopt [+] worden, voor ghy en hebt mijne, ende alre menschen sonden ende ghebreken afghewasschen, ende allen sondaeren ende sonderssen teghenwoordighe ende toekomende bekeert, alle zielen in het Vaghevier vertroost ende verlicht, door uwe groote affectie ende liefde, die ghy tot ons zijt draeghende. O Bruydegom mijnder zielen en keert v doch niet van my, maer booght uwe grondeloose bermherticheydt tot my, ende wilt my aensien, ghelijck ghy Magdalenam aenfaecht met de ooghen [+] uwer bermherticheydt, ende ghelijck ghy Petrum aensaecht doen hy v drymael [+] verloochende, ende den Moordenaer aenden Kruyce: soo wilt my aensien, ende gheeft my [+] een oprecht bekennen ende leedtwesen van alle mijne sonden, ende ontfanght my in't [+] Paradijs uwer gratien, ende wascht my in v heylich heet bloedt, ende maeckt my leuendich met uwe heylighe doodt, ende wilt my vergheuen, ende wt my trecken allen dat mijnen grondt valschelijk beseten heeft: want ghy seluer gheseydt hebt: *Als ick verheuen sal worden vander aerden: soo sal ick alle dinghen tot my trecken.* Daerom bidd' ick v (o verlosser mijnder ziele) treckt [+] my tot v, ende reynicht my van mijne heymelijcke quaeden. O schoon-schijnende licht, licht doch in de duysternisse mijnre zielen. O verterende vier, verteert in my alle sonden

[+]*Sy begheert dat zijne wonden souden mogen weder ontspringen* voor synen vader.

[+]*Luc. 7.*

[+]*Luc.* 22.

[+]*Luc.* 22.

[+]*Sy begheert gewasschen te worden in zijn H. heet bloedt.*

[+]*Ioan.* 12.

ende ghebreken, koemt ende besoeckt mijn siecke ziele, suyuert mijne conscientie, ende maeckt v wooninghe daer inne naer v wel behaeghen. Och maeckt my suyuer en*de* reyn door v heylighe mensch-wordinghe en*de* gheboorte. Verciert mijn ziele, op dat v eeuwich woordt daer inne gheboren mach worden: daer ghy my toe ghemaeckt hebt. Door uwe heylighe wandelinghe maeckt my sachtmoedich ende oodtmoedich: op dat v heylich leuen ende heylighe wercken wt my moghen lichten. Door uwe heylighe leeringhe [+] ende predicatie soo maeckt my waerachtich, doorlicht, ende leert my. O eeuwighe waerheydt beschermt my voor alle dwaelinghe, onghelooue, ende ketteryen. Door de liefde die v dwanck v seluen ons te laeten in't heylich Sacrament, ontfanght doch v seluen in my seluen, ende ouerset my gheheel in v. Door v bitter lyden, soo maeckt my lijdtsaem om uwent wille weder te lyden, al dat ghy begheert dat ick lyden sal: [+] ende gheeft my toch in alle lyden, my te verblijden. Door uwe ellendighe gheuanghenisse, soo ontbint my van alle sonden en*de* misdaeden: bint ende maeckt my vast aen v met den bandt uwer eeuwigher liefde*n*. Door de wreede handelinghe en*de* bindinghe, slaen ende stooten der Ioden: soo beschermt my van alle laeghen ende stricken der booser gheesten. Door allen uwen laster, confusie,

[+] *Sy begheert bescermt te worden va*n *alle dwaelingen.*

[+] *Sy begheert vast gemaeckt te worde*n *met de*n *ba*n*dt va*n *sijnder liefden*

ende mismaecktheydt: soo wilt mijne mismaeckte ziele, die daer v beeldt is, wedermaecken. Door v heymelijck lyden: soo reynicht + my van mijne heymelijcke sonden. Door de verbindinghe ws goddelijcken aensichts: soo ontdeckt mijne inwendighe ooghen in een oprecht bekennen mijnre affgrondigher boosheydt, ende aensiet my met de ooghen uwer bermherticheydt. Door dat iammerlijck leyden vanden eenen rechter tot den anderen: soo wilt mijn ziele, ende allen zielen teghenwoordige ende toecommende leyden van alle weghen der dwaelingen: ende bewaert my in v, ende leydet my in den wech der waerheydt. Door v oodtmoedich swyghen, ende wreede bespottinghe: soo verlost my dan alle sonden mijns mondts: ende gheeft my met swijghender sachtmoedicheydt alle bespottinghe ende verachtinghe te verdraeghen. Door uwe bittere ende onghenaedighe gheesselinghe, ende ouervloedighe + wtstortinghe ws heylighen bloedts: soo reynicht ende wascht mijn melaedtsche ziele, ende alle zielen daer ick schuldich ben voor te bidden, ende v belieft voor ghebeden te hebben. Door uwe ontallijcke wonden gheneest en*de* doorwont mijn herte met uwer liefden. Door uwe bernende minne en*de*heedt bloedt. Soo wilt mijn kouwt herte verwermen in uwer liefden, ende ouerstorten alle mijne krachten met v pretieus dierbaer

+Genes. 1

+Sy bidt dat hy haer herte vville doorwonden met zijne liefde.

bloedt. Doorclaert alle mijne gebeenten ende merch: ende maeckt my vruchtbaer in alle deuchden. Door v scherpe doornen kroone, + die in v Koninclijck hooft ghedruckt werde: soo reynicht my van alle mis bruycken mijnre vijf sinnen, ende gheeft my een nauwer waernemen mijnre vijf sinnen, ende altijdt die te drucken onder de doornen kroone ws goddelijcken ancxtes. Door dat onghenadich oordeel, dat ghy (o Bruydegom mijnder ziele) om mijnen 't wille soo onschuldelijck veroordeelt wordt tot d'alderschandelijckxste doodt: soo vergheeft my alle mijne sonden, ende weest my een ghenaedich Rechter, ende bewaert my van andere menschen te veroordeelen, ende gheeft my van my seluen een kleyn gheuoelen, ende my seluen altijdt te beschuldighen voor v. Door dien swaeren black des kruyces, daer ghy mede verlaeden waert, ende soo swaerlijck mede ter aerden vielt: soo ontlaedet mijne ziele van alle ghebreken, ende bewaert my + van dat vallen der sonden, ende helpt my dat ick alle op-vallende kruycen, van binnen ende van buyten om uwen wille altijdt gheerne moet verdraeghen. Door dat jammerlijcken ontkleeden, ende door het sitten in den suydenden windt: soo wilt toch ontblooten mijn ziele van alle aenkleuen der creatueren, ende doet my alleen rusten op den steen die

+*Sy bidt om een nauw waernemen haerder sinnen.*

+*Sy bidt om allen opvallende kruycen patientelijck te verdraegen.*

ghy seluer zijt. O minnelijcken Iesu Christe door dat onghenaedich wtrecken en*de* naeghelen aenden kruyce: soo naeghelt my vast aen v met waerachtich ghelooue, hope en*de* liefde. Door dat op-rechten ws ghewonden lichaems, ende pijnelijck nederschieten op de herde steen-roetse: soo vermorwet de herdicheydt mijns herten, ende druckt daer inne v mismaeckt beeldt. O wtgheperste druyue, druckt mijn ziele in uwe naeckte bloedighe armen: ende gheeft my dat ick v altijdt moet draeghen tusschen mijne borsten als een bondelken van Myrthe. O doorwonden liefhebber, hoe zijdy aldus om mijnent wille doorwont van liefden tot my, en*de* aldus deerlijck mismaeckt? Och wat sal ick v wedergheuen voor allen dat ghy voor my gheleden ende ghedaen hebt? mijn herte en*de* mijnen gheest gheue ick v gheheel ouer tot uwer rusten, ende mijn ziele tot uwer liefden, ende mijn lichaem tot uwen wtwendighen dienst. O edelen Pellicaen, die uwe [+] spijst met ws herten bloedt spijst mijn hongherighe ziele, die anders niet en mach, dan v heylich vleesch eten, en*de* v heylich bloedt drincken. O honich-bloeyende riuiere der hemelscher weelden: door-vloyt allen mijn binnenste, en*de* maeckt my droncken, dat ick my seluen, ende allen creaturen mahc steruen, ende v alleen leuen. Och ouer-klaeren-spieghel der heyligher Dry-

[+] *Sy geeft hem haer hert ende ziele.*

vuldicheydt, daer alle Heylighen ende Enghelen + in begheren te sien: hoe sydy aldus iammerlijck om my (die ghy voor uwe Bruydt verkoren hebt) onteert? ende zijt gheworden *eenen spot der menschen, ende een vervvorpinghe des volckx?* Och laet my toch ghenieten den dieren koop, met welcken ghy my ghekocht hebt, ende betaelt voor my allen dat ick schuldich ben, ende maeckt my soo ghy my inder eeuwicheydt hebben wilt. Door uwe goedtheydt dat ghy uwen Vader baedet voor uwe vyanden: soo vergheeft my toch al dat ick teghen v, ende teghen mijnen euen-naesten misdaen hebbe: + ende gheeft my dat ick gheerne mach vergeuen allen die teghen my misdaen hebben. Door de bermherticheydt dat ghy den moordenaer het Paradijs beloofde: soo ontfanght + mijne ziele, ende allen zielen teghenwoordighe ende toecomende in't Paradijs uwer gratien ende ghenaeden. Door het groot medelijden dat ghy hadde met uwe lieue Moeder + doen ghy haer sinte Ian beueelde: soo beuele ick v ende haer mijnen gheest, ziele, ende lichaem, vrienden ende maeghen, goedt, ende eer, leuen, ende steruen, ende alle menschen daer ick schuldich ben voor te bidden, ende v belieft voor ghebeden te hebben. O alder grootsten Iueraer van mijnder zielen saelicheydt, door uwe ellendighe ghelaethentheydt, dat ghy ghelaeten waert van uwen

+*Sy beghert haer seluen ende alle creaturen te steruen ende Gode allee*n *te leuen.*

+*Psal. 21*

+*Luc. 27.*

+*Ioan. 19.*

+ Vader, soo wilt my toch vergheuen, dat ick v soo dickwils ghelaeten hebbe, ende en wilt my toch nemmermeer laten van v vervremden. Door uwen ellendighen dorst, ende door den smaeck des edickx ende gallen: geeft my te smaecken uwe Goddelijcke soeticheydt, ende maeckt my bitter alle aerdtsche dinghen, ende doet my altijt naer v dorsten, dat bidd' ick v oodtmoedelijck. O waerachtighe fonteyne des eeuwige*n* leuens, door dat roepe*n*, dat ghy riept, *Het is al volbracht:* soo helpt my dat uwe*n* alderliefste*n* wille ende welbehaghen + in my, ende in alle uwe creaturen, nv ende inder eeuwicheydt altoos mach volbracht + worden, naer uwer genoechten ende begheerten. Door dat ghy uwen gheest beueelden+ in de handen van uwen hemelschen Vader: soo bidd' ick v, o leuen mijnder zielen, ontfanght mijnen gheest, ende treckt my toch heel wt my seluen in v, ende maeckt mijnen gheest mede-formich ws vrolijcken geests: op dat ghy o alderliefste, daer alleen onbeweghelijck in moght rusten, en*de* treckt toch mijn ziele wt de beweghelijckheydt der nederster dinghen, ende maecktse mede formich uwer heyligher zielen: op dat sy alleen van v beweeght, beset*en,* ende geregeert mach worden. Ende treckt toch oock mijn lichaem wt allen ghebreken, ende maecket mede formich uwen reyne ghewonden lichame, met sijnen krachten, sinnen, ende leden: op dattet

+*Ioa. 19. Sy begheert dat hy haer alle aertsche dingen wil bitter maecken.*

+*Ioan. 19.*

+*Luc. 23.*

+*Sy begheert dat haer ziele alleen va*n *hem beweegt, beset*e*n, ende gheregeert mach word*e*n.*

v al gheheel toegevoeght mach worden, ende ghy daer allee*n* inne leuet, ende daer uwe beroeringhe ende werckinghe mede mooght hebben ghelijck ghy, o minnelijcken Iesu (Bruydegom mijnder zielen) in v heylighe menscheyt hebt ghehadt, ghegaen, ghedaen, ghesproken, ende ghewrocht. Werckt tot in my, ende door my wercken uwe Goddelijcke Majesteyt behaeghende: ende gheeft my dat ick aldus wt my seluen mach gaen in v dat ic nemmermeer weder en kome in my: maer dat ick alsoo in v verdoolt en*de* verloren mach worden, soo dat ick nemmermeer weder wt en kome tot het ghene dat verganckelijck is. Amen.

Een Gheestelijck Liedeken, *Op de vvijse alsoot beghint.*

Hier bidt de Bruydt ofte Christen ziele om helpe en bystant.

Mynen beminden siet aen
mijn ziele met druck beuaen
Die gheweent heeft menighen traen,
Om mijn voorleden sonden,
Wilt my toch faen,
Vry en bly laeten gaen,
En van de banden ontslaen.
Daer ick met ben ghebonden,
Och soet-hertighen Samaritaen,
Gheneest toch mijne wonden,
thoont my bermhertícheydt,
Op dat door te groote droef-heydt,
Ick niet en werd' verslonden.
Niemandt en kint,
Dan ghy o alderbesten vriendt,
Hoe doncker en hoe blindt,
Den druck my maeckt by tyen,

'tIs waer en ick versint,
Dat ick't seer heb misdient,
Als een v eyghen kindt,
My in v te verbleyen,
Nochtans o Iesu wel bemindt,
Soud' ick oock gheerne meyen,
Alle droef-heydt desperaet,
De welck werckt en doet groot quaedt,
En bringht in't eeuwich lyen.
Dus dan o lieue Heer,
Die best aensiet hoe teer,
En hoe verslaeghen seer,
Ick dickmael ben van binnen,
O liefste ist v eer,
Gheeft my nv gratie meer,
Op dat ick voordt aen leer,
Mijn droefheydt badt verwinnen,
Ick bidde v wilt geuen, en laet gheschien,
Dat ick v te recht mach kinnen,
En dat de kennisse van dy,
Mijn hert maeckt open en bly,

En doe my v beminnen.
Wie kennis heeft van v
Die daer altoos leeft
En een alsulckx hem begheeft,
Door liefden v aen te kleuen,
Daer toe wert hy versterckt,
Wanneer dat hy bemerckt,
Wat saecken dat wt werckt,
V goedtheydt hooghe verheuen,
En daer door kompt, en gheschiet,
Dat wt hem wert verdreven,
De kouwe vreese, en droef-heydt groot,
Die hem lijden ter doodt,
En beghint in v liefde te leuen.
O Riuiere der liefden soet,
Och oft ick door uwen vloedt,
Heel ouerloopen waer,
Och och hoe soet,
Maeckt ghy des mensche moedt,
Als hy tot synder boedt,
In hem v wert ghewaer.

Ghy maeckt verheught,
En heel verlicht,
Het droeuich en swaer,
Door v soete ghewelt,
Wert de ziele heel ouerghestelt,
In een wesen seer klaer.
O liefde, o kracht,
Door v wert veracht,
Alle heerschappye en macht,
Diemen hier siet op aerden,
Een ziel die v verwacht,
Ontreckt dickmael 'tghedacht,
Verre vander werelt gracht,
Die sy heeft in onweerden,
Wat sy hier siet en vermaeckt haer niet,
Want sy begheert te aen-veerden,
Een leuen ongheacht en bloot,
Op dat sy te badt v weelden groot,
In haer ghevvaer mach vverden.
O Heer, hoe langh,
Sal mijn herte blyuen bangh,

Ende met veel vreesen strangh,
Mijnen gheest zijn weerhouwen,
Ick sou wel willen, en ick en kan,
Niet wel komen daer aen,
Dat ick tot v souw gaen,
Met een volle betrouwen,
V ghenaedighe ooghe wilt op my slaen,
En v bermhertichеydt my ontvouvven,
Door uvver liefden hertelijcke cracht,
Verdrijft van my den donckeren nacht,
Van te grooten benauvven.

Noch een seer schoon Ghebedt eermen totten heylighen Sacrament wilt gaen, oft oock om onder die Misse te lesen, oft andersins.

Hoe groot verlanghen der Bruydt, hoe dat sy haeckt ende snaeckt om haeren Bruydegom te ghebruycken naer haers herten begheerten.

De 18. Figure.

Seght my toch nv, o alderschoonste, vvaer ghy vveydet, vvaer ghy rustet, [+] op dat ick v alder-vermaeckelijckxste ende schoon blinckende aenschijn mach contempleren. [+]*Cant. 1.* Ghy hebt mijn herte ghewont, in v minnelijck opsien tot my: want uwe behaeghelijcke ghedaente is vriendelijck ende schoon bouen alle schoonheydt. Ick en ruste niet: als mijn herte op v peyst. O aldergrootsten Iueraer van mijnder zielen saelicheydt: wanneer sal ick v moghen ghebruycken naer mijns herten begheerten? O wanneer sal ick salich in v woonen? O wanneer sal ick v mijn lieff in my omhelsen

ende besitten? Ick quele van uwer liefden. Ick begheere met v vereenicht te worden, ende aen v ghelijmt te zijn met uwe ontbindelijcke liefde, de welcke daer allen liefde te boue*n* gaet, want ghy seluer, de oprechte suyuere, ende pure liefde zijt. Ghy zijt een licht van allen dat waer is, een diepe zee van alle*n* dat goedt, eenen rechten regel van allen dat recht is, een exempel van alle konsten, eenen lanteerne van alle lichten: ghy zijt eenen sleutel van alle dat ghesloten is, ghy zijt eenen behouder van alle dat salich is. Wien behoor ick anders lief te hebben, oft te beminnen, dan v? Och doet my toch nv v soetelijck sterckelijck ende vierichlijck beminne*n*. Doet my toch smaecken met wat onbegrijpelijcke [+] liefde ghy my bemindt, ende van inder eeuwicheydt altijdt hebt bemindt. Och raeckt ende slaet mijn herte dattet amoreuselijck droeue sy: voor alle mijne sonden, daer ick v mede vergramt hebbe. Och ick bidde v nv Bruydegom mijnder zielen, neemt van my mijn versteent boos herte, ende geeft my een herte dat v behaeghe. Maeckt toch nv van my, door uwe heylighe verdiensten, dat ick niet en ben, gheest my dat ick niet en hebbe, betaelt voor my dat ick schuldich ben, voldoet voor my dat ick menichvuldelijck versuymt hebbe, maeckt my een mensch naer v herte, op dat ghy vreuchde, vrede ende v ghe-

[+] *De Bruydt begeert dat haren Bruydegom va*n *haer maecke*n *soude dat sy noch niet en is.*

noechte in my altijdt mooght hebben, hier inden tijdt der gratien, ende hier naermaels + in de eeuwighe glorie, Amen.

Ick dancke ende loue v (o goeden Herder) wt den grondt mijns herten, wt den grondt mijnder zielen, ende wt alle mijne krachten, om dat ghy my, (o alderliefste Iesu) niet en begheert te verstooten, om dat ick een vat vol sonde*n* ben: maer ghy zijt my alsoo vriendelijck en*de* alsoo vaderlijck noode*n*de tot uwer tafelen, iae daerenboue*n* oock alsoo swaerlijck ende vervaerlijck dreygende, seggende: *Ten sy dat ghy daer eet mijn vleesch, ende drinckt mijn bloedt: soo en suldy geen leue*n *in v hebbe*n*: ende die daer eet mijn vleesch, ende drinckt mijn bloedt die en sal de doot niet sien inder eeuwicheydt.* En*de* wederom soo seght ghy: *Die daer eet mijn vleesch,* + *ende drinckt mijn bloedt, die blijft in my,*+ *ende ick in hem: ende ick ende mijnen Vader sullen tot hem komen, ende onse woonstede by he*m *maecken.* O groote onwtsprekelijcke + liefde! wie soude dat oyt gepeyst hebben, dat ghy Godt almachtich, die daer + zijt den tweeden persoone in de heylige Dryvuldicheyt, door wie*n* alle dinge*n* gemaect zijn inden Hemel en*de* inder Aerden, den welcke*n* de Engelen ende alle hemelsche geesten dienen van wiens schoonheyt de Sonne en*de* de Mane verwondert zijn, voor wien alle knien moete*n* boogen inden Hemel, op der Aerden, en*de* inder

+*Danckseggingе om dat hy haer niet en heeft verstooten om haerder so*n*den wille.*

+*Ioa.* 6.

+*Eodem*

+*Ecdem.*

+*Seer groote verwo*n*deringhe des Bruyts*.

hellen: wie soude dat oyt gheseydt hebben, dat een alsulcken hooghe onbegrypelijcke, onwtsprekelijcke Majesteyt, een alsulcken snoode verworpen creatuurken eens soude willen aensien hebben? Iae dat meer is: alsoo willen trouwen voor zijne Bruydt? O liefde doet uwen roep my ter herten gaen: [+] laet toch v stemme klincken in mijne ooren, ende laet uwe woorden, die daer beter zijn dan wijn, my vermaecken in het ontvangen [+] van v heylich Sacrament: ende laet uwe lippen my vertroosten, die soeter zijn dan honich ende honichgraeten. Weest ghy toch selue mijnen leydtsman, mijn hulpe, mijn bystandt, mijnen wech, mijn bereet-maeckinge om weerdichlijck tot v te komen, die daer zijt allen goedt: op dat ick den wech niet en misse in de omweghen: maer door v, o Coninck der Coninghen gheholpen zijnde, sonder eenich beletsel mach komen tot de vruchten ende vetticheyt van uwe alderwtnemenste liefde, my hier in dit v heylich Sacrament bethoont, ende door uwe onbegrypelijcke goetheydt my achtergelaeten tot mijnen aldergrootsten troost in dit miserabel dal der traenen. O gloriose, o victorieuse, o ghenoechelijcke liefde! ghy wilt dat ick v sal lief hebben wt gantschs mijnder herten, wt gantschs mijnder zielen, ende wt alle mijne krachten: ende ghy dreyght my met de helle. Maer o Heere Iesu, het is my al helle ge-

[+] *Cant. 2.*

[+] *Sy begheert dat hy haeren leydtsman, hulper, ende bystant sy, om hem weerdichlyck te ontfanghen.*

noech, dat ick v niet ghenoech en kan lief hebben. Och wanneer sal ick dronken worden van de fonteyne uwer liefden ende weelden? sonder v en ben ick niet: verleent my toch dat ick v hier hertelijck minne, ende inden Hemel eeuwichlijck mach ghebruycken. Want ghy zijt alleen mijn hope, mijn glorie, mijnen troost, mijne salicheydt: ende de fonteyne daer ick naer haecke ende snaecke. O liefde, *ghelijck een Hert verlanght naer de* + *fonteyne der watere*n: alsoo verlanght mijn ziele naer v mijnen Godt. Och wanneer sal ick komen ende veropenbaeren voor het aenschijn van mijnen Godt? O alderliefsten Iesus! ghy zijt seggh' ick de fonteyne ende den put van de leuende wateren daer ick naer dorste. Mijn herte is bereydt ende vlietich na v: ende mijn ziele is heel onsteke*n* + door v liefde groot om wtspreke*n*. O komt, och komt, o komt toch, ende geweerdicht my naer v woordt met v te vereenighen, ende een met v te maecken. O komt ende maeckt uwen throon in mijnen gheest, uwen zetel in mijne ziele, ende v tabernaeckel in mijn lichaem. Komt ende treckt my heel in v met mijnen gheest, ziele ende lichaem: soo dat ick t'eenemael in v woone, ende ghy in my. Och komt, laet toch mijne ooren uwe oore*n* zijn. O komt ende siet doch door mijne ooghen, hoort toch door mijne ooren, spreeckt toch door mijnen

+*Psal. 41*

+*Hier begheert de Bruydt t'eenemael met Christo vereenicht te wesen.*

mondt, gaet toch door mijne voeten. Och werckt toch door mijne handen wercke*n* uwe Goddelijcke Majesteyt behaeghende, ende [+] ghebruyckt alle mijne ledekens naer uwen alderliefsten wille. O komt alderliefste Iesu, ende maeckt mijne memorie onuerstroyt, altijdt op v peysende, mijn verstandt onuerbeeldt v altijdt behoudende, mijnen wille onuermiddelt altijdt met uwen wille vereenicht. O komt, ende maeckt mijne redene onuerduystert, altijt het goedt van 't quaedt schijdende: maeckt mijn begheerte onghehindert altijdt v begheerende: mijn meyninghe onghekrenckt v eere altijdt soeckende: mijn liefde vierich, v alleen beminnende: [+] mijn herte soedt ende oodtmoedich, mijn lichaem reyn ende eersaem van manieren, met bedwonghentheydt der vijf sinnen, altijdt tot uwen ende alder menschen dienst bereet. Gheeft my toch een waerachtighen afkeer van alle mijne sonden: ende eenen ganschen toekeer tot v, ende tot allen deuchden. Gheeft my een oodtmoedich versmaeden van my seluen, ende van mijnen eyghen wille. O lieue Heere, gheeft my een nauwe waernemen mijns herten grondts van binnen, ende dat reyn te houden van alle quaedt vermoeden, van allen quaedt oordeel, ende van allen sonden. Gheeft my uwe goddelijcke [+] liefde, ende *doorsteeckt mijn vleesch met uwe heylighe vreese:* op dat ick my mach

[+] *Seer schoone begheerten der Bruydt.*

[+] *Sy bidt om een nauw waernemen van haers herten grondt.*

[+] *Psal.* 118.

wachten van alle dat v mishaeght, ende van daeghe tot daeghe neerstelijck voorts mach gaen, ende wassen in uwe kennisse ende liefde, op dat ghy vrede, vreuchde en*de* v genoechte in my moocht hebben. O ghebenedyden Bruydegom, geeft my dit doch altemael om ws heylighen naems wille, ende door de verdiensten ws vrolijcken gheests, ende heyligher droeuigher ziele, ende ws heyligen gewonden lichaems. Verandert my geheel in v, ende maeckt my een mensch naer v herte: maeckt my toch quelende van uwer liefden, op dat uwe ghebenedyde Godtheydt in my woone als in eenen gulden throon, ende dat tot uwer eeren ende glorie, ende tot mijnder zielen saelicheydt.

Noch een schoon gheestelijck Liedeken, waer inne de gheestelijcke Bruydt ofte Christen ziele onderwesen wort.

Op de wijse: alsoot beghint.

O Godt o schoonste wesen,
Och die mijn ziele bemint,
Wilt my te kinnen gheuen,
Och aldersoetsten vriendt,
Waer dat ghy zijt in ruste,
In den klaeren middach,
In die klaere welluste,
De welck noyt oogh en sach
O schoonste onder de vrouwen,
Kint ghy v seluen niet,
V eyghen leert aenschouwen,
Sonde en werelt vliet,
Op dat ghy niet en moet hooren,
Gaet wt en wech van my,
O ziele, o wtuerkoren,
Ledto p v selfs ter ty.

Och edel creature,
Merckt v seluen aen,
Wat niet en kan eeuwich duren,
Leert al voor by te gaen,
Kint v te goedt om te minnen,
Wat metter tijdt begheeft,
Den vrede bouen alle sinnen,
Met stercke liefde aenkleeft.
Dat is al mijn begheren,
Och hoochste wesen reyn,
Dat ick t'al mach passeren,
En met v werden ghemeyn,
De waeckers van der stede,
Soeck ick voor by te gaen,
Mijn eyghen seluen mede,
Wil ick oock ledich staen.
Treckt my o soete Heere,
Treckt my gheheel nae dy,
Hoocheydt, rijcdom, en eere,
Doet my heel gaen voorby,
Al wat hier eens sal inden,

Doet my achten voor niet:
Maer v mijnen wel beminden
Leert my minnen met vliet.
Gheeft my v o Liefste te vinden,
Op dat ick kome tot rust:
Allen ander laet by my inden,
En in v laet zijn gheblust
Begheeren, en verlanghen,
Snaecken, winschen, en dorst:
Gheeft my versaedinghe te ontfanghen
In v suyuer wellust.

Al in die creaturen en vintmen geen rust.
Dan in Iesu alleen met lust.
Compt tot hem allen ghy bedruckte herten.
Wilt ghy dat Iesus genese allen vwe smerten.

Al in die creatueren en vintmens geen rust.
Dan in Iesu alleen met lust.
Compt tot hem allen ghy bedruckte herten.
Wilt ghy dat Iesus genese allen vwe smerten.

Hier bidt de Bruydt dat hy haer inden wijn-kelder wilt leyden.

De 19. Figure.

Komt o leuen mijnder zielen, ende treckt my naer v, ende ick sal loopen in den + reuck van uwe saluen, door vreuchden ende blijdschappen ws Heyligen Gheests. O leyt my in uwe kelders: op dat ick daer smaecke de beste wijnen die daer verborgen zijn. Och oft my hier ghebeurde dat ick wensche: ende dat my ghegeuen werde mijnen lieuen keus! Och dat is, dat ghy inder waerheydt v tot my bekeerde, ende my vermaeckte met uwen honich-vloeyenden mondt. Siet om + uwen't wille soo begheer' ick de werelt, den Duyuel, ende mijn eygen vleesch te versmaeden, ende allen des werelts blijdschappen als stof der voeten te achten: om alsoo tot v te mogen komen, ende met v vereenicht, ende een met v te moghen worden in't ontfangen van v alderheylichste Sacrament des Authaers. O Iesu aldersoetsten weerdt mijnder zielen, laet doch v alderuermaeckelijckxste lichamelijcke nuttinge van v heylich lichaem ende pretieus bloedt, 'twelck ick (uwen onweerdighen dienaer ofte dienersse) heden begheere te ontfanghen (betrouwende op uwe groote goetheyt, ende bermherticheyt): laet die heden my zijn tot een verghiffenisse

+Cant. 1.

+Sy begheert allen des werelts blijdschappen als stof der voeten te achten.

[+]van alle mijne sonden, ende tot een voldoeninghe van alle mijne onachtsaemheden, en*de* tot een nieuwe eerkruyginge van mijnen verloren kostelijcken tijdt, ende verloren leuen. Laetse my wesen een eeuwige salicheydt, een vermaeckinghe van ziele ende lichaem, een ontstekinghe der liefden tot v, een herbouwinghe der deuchden, ende een eeuwich slot van mijn leuen in v. Laetse my zijn eenen vrydom des gheests, ghesontheydt der zielen ende des lichaems, eerlijckheydt der manieren, eenen schildt der leydtsaemheydt, een teecken der oodtmoedicheydt, eenen stock der betrouwe*n*, ende eenen troost des droefheyts, ende een hulpe des volstandicheydts. Laetse my wesen een waepninghe des geloofs, een sterckheydt der hope, ende een volmaeckinge der liefden, ende een vervullinghe van alle mijne fauten ende versuymelijckheden, een voldoeninghe van uwe geboden, een vernieuwinghe des gheests, een heylichmaeckinghe inder waerheydt van mijnen staet, daer ghy my door uwe bermhertigheydt inne ghestelt hebt. Laetse my zijn eenen oorspronck der deuchden, ende een eynde der sonden, een toenemen van alle goedt, ende een eeuwich testame*n*t van nwe aldergrootste liefde tot onswaerts. O liefste Iesu, volbrengher van alle goedt, (want alle goede wercken hebdy in ons ghewrocht) Och komt ende maeckt my leuendich door het ontfangen van v heylich

[+]*Sy bidt seer hertelijck dat het ontfanghen vant H. Sacrament haer mach wesen tot voldoeninghe van allen haere versuymenissen, &c.*

leuendich Sacrament; blaest van my in de [+] kracht ws gheests alle laeghen des vyants, ende door de almoghentheydt uwer Goddelijcker tegenwoordicheydt scheurt ende doet te niete in my alle stricken der vyanden: doet verre van my door het aensien uwer bermherticheydt allen blindtheydt des herten. Laet v volmaeckte liefde maecken dat ick in alle bekoringhe mach mannelijck triumpheren. Laet uwe oodtmoedicheydt my leeren ontgaen allen stricken des duyuels, des werelts, ende des vleeschs. Laet uwe verlichtende waerheyt my leyde*n* tot u: ende maeckt dat ick met een oprecht herte altijdt voor v wandele. Laet den segen van uwe aldergoedertierenste bermherticheydt my voor-komen, my altijdt volghen, ende altoos bewaeren tot het eynde mijns leue*n*s. Laet my toch smaecken de soeticheydt van uwen geest hier verborghen onder de ghedaente des broodts. Laet my hongherich zijn naer uwen wille, laet my dorstich zijn naer v welbehaeghen. Och wilt my ontsteken om v te beminnen: wilt my verlichten om v te kennen; wilt my op-rechten, om my in v te verheughen: wilt my ghenadich zijn naer de bermherticheydt van v goedertierenste herte. Wilt my verberghen in de vaste steenrotse van uwe vaderlijcke bescherminge: wilt my besluyten in't hol van v goedertierenste herte, en*de* alsoo bewaren van allen 'tgene dat ghy niet en zijt.

[+] *Sy begheert leuendich ghemaeckt te worden in ee*n *geestelijck leuen. Sy begheert dat zijne ootmoedicheyt haer leere ontgae*n *allen stricke*n *des duuels. Sy begeert te smaecken de soeticheydt van zijnen gheest.*

Een gheestelijck Liedeken, *Op de wijse:* Alsoo't begint.

Hier dorst de Bruydt naer den vollen vloedt van haren Bruydegom soet.

O Heer wanneer sal't zijn
'Tgheene dat ick mijn,
Dat ick v sal beminnen
Met heel der herten mijn,
VVt alle krachten sijn,
Sonder eynde oft termijn?
O Heer mijn Godt,
Mijn Godt, en mijn erfdeel:
Mijn wenschen, mijn verlanghen:
O Heer mijn Godt,
Mijn Godt, en mijn erfdeel,
VVeest ghy mijn rust gheheel.
Ghelijck het Hert ghejaeght
Dat grooten dorst verdraeght
Snaeckt naer een koel fonteyne:
Alsoo oock mijn ghemoedt
Dorst naer den vollen vloedt
Van Iesus liefde soet.
O Heer mijn Godt, &c.
Ghelijck de Tortel-duyf sucht,
Vliedende het gherucht,
Soo gheerne is alleyn:
Soo oock de ziele mijn
Al naer den wille dijn,

Laet voor v eeuwich zijn.
O Heer mijn Godt, &c.
Ghelijck als het Leeuwerck
Singhende soet en sterck
Vlieght wter menschen ooghe,
Alsoo oock mijnen gheest,
Begheert oock aldermeest
Te vlie des 'swerelts tempeest.
O Heer myn Godt, &c.
V schaepkens goedt van aerdt,
Die met v zijn vergaert
In der hemelscher wyden,
Die worden nv gheuoedt
Door v presentie soet,
Die haer verblyden doet.
O Heer mijn Godt, &c.
O voedtsel kostelijck
Die in het eeuwich rijck
Hier bouen werdt ontfanghen,
Al door het klaer aenschijn,
Van den beminden mijn:
Och mocht ick ws deelachtich zijn.
O Heer mijn Godt, &c.

VVant toch niet eer
En sal mijn hert svvack en teer
Volle sterckheydt verweruen,
Tot dat ick smaeck
Het Hemelsch vermaeck,
En daer door in Gods liefde blaeck.
O Heer mijn Godt, &c.

Noch een seer schoon ghebedt eermen onsen Heere ontfanght, oft om onder de Misse te lesen.

Hier seyt de Bruydt dat sy inder eeuwicheydt niet en sal konnen blyde zijn, ten sy dat sy met haren Bruydegom vereenicht worde: want hy't binnenste van haer herte ghewont heeft.

De 18. Figure.

+ Verwachte*n*de soo hebb' ick v verwacht. O komt dan toch tot my, och mijn welbeminden, gelijck een tortelduyfken tot zijn gayken. Ghy hebt ghewont het binnenste mijnder herten met v gedaente ende schoonheydt, met allen uwe beneficien ende weldaden: +*Psal. 39*

Willecom Ieſus myns herten lief.
Wilter ghy afmaken v gerief.
Al datter iſ, is uwen beſten.
Vergeet. en vergheeſt alle oude reſte. 213.

Willecom Iesus myns herten lief.
Wilter ghy afmaken v gerief.
Al datter is, is uwen besten.
Vergeet en vergheeft alle oude reste.

213.

ist dat ick met v niet vereenicht en worde, [+] soo en sal ick inder eeuwicheydt niet blyde konnen zijn. O Iesu mijnen eenighen wtuerkoren: wilt v begheren ende het mijne in my metter daedt volbrenghen. O komt! och komt alderliefste Iesu tot my arm weesken, die ghy met alsulcke*n* onuerwinnelijcke, onweerdelijcke, ende onscheydelijcke liefde bemint hebt: soo dat uwe Goddelijcke Majesteyt, om mijnen't wille, heeft aenghenomen het wesen des lichaems van onse aerde, om dat ghy daer van Bruydegom sout wesen. Och komt da*n* ghy, die ons alsoo lief hebt ghehadt: ende dat alleenelijck puer om uwer goedtheydt wille. V begheer' ick te beminnen, v begheer ick ghedurich te soecken ende naer te volghen wt ganscher herten, wt ganscher zielen, ende wt alle mijne krachten: v, den welcken te dienen, regneren is, den welcken te beminnen, met v te trouwe*n* is. V, den welcken toecomt allen lof, eere, ende prijs inder eeuwicheydt. O fonteyne vanden eeuwighen lichte, wilt my verstercken met uwe goddelijcke almoghentheydt: wilt my regeren met uwe Goddelijcke wijsheydt: ende wilt door uwe goddelijcke goetheydt my een mensch maecken naer v herte. Wilt mijn ziele v tot een Bruydt vercieren, ende bereedt maecke*n* (door uwe liefde): om met u te trouwen, want het v alsoo belieft. O Maria moeder mijns Bruydegoms, en aller Christene*n*

[+] *Sy seyt indien sy met hem niet vereenicht en wordt dat sy inder eewicheydt niet en sal konne*n *blyde wesen. Godt te beminne*n *is met hem te trouwen. Sy begheert met hem te trouwen, want het hem alsoo belieft, ende bidt om hulpe aen zijne lieue moeder Maria. Sy begheert te smake*n *den kus van zijnen honichuloeyenden mondt. Sy begheert haren nest te maecken in de wo*nden *haers Bruydego*m*s.*

zielen, die hy in't doopsel ghesuyuert heeft, die hy aen't kruys getrouwt heeft, ende hier naermaels de eeuwighe Bruyloft toegeseyt heeft. Och wilt my inneleyden tot de woonstede van uwen beminden sone Iesus. O alle heylighe Enghelen ende Artsch-Enghelen, wilt my verkruyghen dat ick met een Engelsche suyuerheydt mijnen Bruydego weerdichlijck mach ontfanghen. O alle heylighe Patriarchen ende Propheten, wilt my verkruyghen alsulcken liefde als mijnen Bruydegom van my is vereyschende. O alle heylige Apostele*n*, bidt toch dat ick mach smaecken den kus van dien honich-vloeyenden mondt: dien ghy-liedne gheuoelt hebt van het leuende woordt Gods. Alle heylige martelaren wilt voor my verkryghen alsulcken kracht van begheerlijckheydt: soo dat ick mach verdienen te ghemoete te gaen met de palmen der martelie mijnen Bruydegom, die daer draecht den krans van roosen ende lelien. Alle heylighe Confessoors, wilt my verkryghen dat ick in alle volmaecktheydt ende heylicheydt van leuen mach naervolghen de maniere van mijnen Bruydegom Iesus. Och alle heylige maeghden, bidt voor my dat ick door goedtheydt ende puurheydt van leuen mach verdiene*n* als een tortelduyfken mijnen nest te maecken in de wonden mijns Bruydegoms Iesu Christi. Alle hemelsche gheesten, ende alle Godts lieue hey-

lighen wilt voor my verkryghen, dat ick soo weerdichlijck bereet zijnde mach ingae*n* hier [+] naemaels bouen in de Bruyloft des Lams, gelijck elck een van v.l.ingegae*n* is om te sien het alderlieffelijckxste ende aldervermaeckelijckste aenschijn van den Coninck der glorien. Och weest my genaedich Heere, en*de* wilt my beschermen en*de* bewaren van allen 'tgene my van uwe liefde is belette*n*de. Och maeckt my toch door uwe heylige me*n*sch-wordinge, dat ick v met ganscher herten soetelijck, wijsselijck, ende sterckelijck altijdt mach beminnen. Door v heylich lijden ende bittere doot, maeckt dat ick my seluen om de liefde van v al geheel sterue, ende v mijnen alderliefsten Iesu alleen leue. Och door uwe glorieuse verrijsenisse [+] en*de* wonderlijcke opklimminghe ten Hemel, maeckt dat ick, en*de* alle de ghene daer ick schuldich ben voor te bidden, ende alle daer v belieft voor gebede*n* te hebben, van dage tot dage moghen opklimmen in uwe kennisse ende liefde. Ick bidde v door allen het inghewandt van uwe bermherticheden, wilt my vercieren met alle uwe deuchden, ende my alsoo bequaem maecken om v weerdichlijck te ontfanghen in v heylich Sacrament hier teghenwoordichlijck naer v wel-behaeghen: wilt my oock verblyden in de ure mijnder doodt, ende hun alle daer v belieft voor ghebeden te hebben: ende en laet mijn ziele dan gheen quaedt hooren, maer laetse

[+] *Sy begheert te sien het vermaeckelijck aenschijn van de*n *Koninc der glorie*n

[+] *Sy begheert haer seluen al heel te seruen, ende haeren Bruydegom alleen te leue*n

haer dan verblyden in de blijdtschappe ws + aenschijns, en*de* hooren dat soet woordt. *Komt + ghy ghebenedyde mijns Vaders, besit dat Rijck dat v bereydt is van den beginne des werelts.* O hemelsche*n* Bruydegom door de verdienste*n* van uwe lieue Moeder, soo laet my ghenieten als een waerachtighe Bruydt de trouwe van uwe suyuere liefde. Och ick + bidde u, dattet v belieue mijn ziele, uwe + Bruydt, die ghy naer v beeldt gheschaepen hebt, gheheel suyuer ende onbevleckt te bewaeren ghelijck den appel van uwe ooghen. Och ick bidde v oodtmoedelijck dat ghy my wilt weerdich maecken te smaecke*n* uwe liefde des Bruylofts, ende de Bruylofsche omhelsinghe, hoe groot ende hoedanich die zijn, hier in v heylich Sacrament besloten: ick + bidde v dat v gelieue my te geuen den Godspenninck van uwen gheest, met het houwelijck+ goedt van uwer gheheelder liefde. Ick bidde v o Bruydegom mijnder ziele*n* dat ghy my met het Bruylofts-kleet verciert zijnde, met brandende lampe*n* v doet te gemoet kome*n* onder de wijse Maeghden, nv ende in de ure mijnder doodt, ghelijck een Bruydt haeren Bruydegom doet. Ick bidde v o alderliefste Iesu, dattet v toch belieue my door den kus van uwen honich-vloeyende*n* mondt, my t'uwent te lijden in de slaepkamere van uwe alder ghenoechelijckxste liefde. Ick bidde v ootmoedeelijck, o mijns herten begeerte, dat ghy

+*Mat. 25.*

+*Schoone begeerte*n *der Bruydt.*

+*Genes.* 1.

+*Sy begeert te smaecken sijne liefde ende omhelsinghe.*

+*Mat. 25.*

+*Sy begheert inne geleydt te worden in de slaepkamere van zijnder liefden.*

my v toch doet beminnen wt ganscher herten, wt ganscher zielen, ende wt alle mijne krachten, ende v onverschydelijck aenhanghen, met een eeuwighe oprechticheydt des gheests, ende des lichaems. Gheeft my toch altoos te begheeren 'tghene dat v behaeghelijck is te verhooren, ende verhoort my in't vermoghen uwer Goddelijcker liefden. Laet uwe liefde mijn herte ouersetten in v, op dat ick met eenen onuerschydelijcke*n* vandt v altijdt mach aenkleuen. Naerdemael dan o Heere Iesu Christe, dat ick uwe Goddelijcke hulpe ende bystandt in alles versoecke, ende v oodtmoedelijck ende weerdichlijck begeere te ontfangen in v heylich Sacrament, naer v wel-behaeghen: soo gheeft my uwe Goddelijcke [+] hulpe ende bystandt, dat ick met uwer gratien den ouden vyandt altijdt mach vromelijck wederstaen, die daer altoos soeckt listen ende laegen om goede propoosten ende hooghe gepeysen te breken, ende neder te leggen: op dat ick door mijne onachtsaemheydt van mijne goede ghepeysen ende goede propoosten niet berooft en worde. Laet Heere in my zijn door de ghifte ws gheests een wijse stillicheydt, een rijpe saechtsinnicheydt, ende een suyuere vryheyt. Laet my toch blaecken in uwe liefde: soo dat ick buyten v niet en beminne oft en begere. Laet my godtvruchtichlijck ende loffelijck leuen, ende nochtans niet begheren ghepresen te zijn, dan van v

[+] *Den Duyuel soeckt altijdt goede propooste*n *ende hooghe gepeysen te breken ende neder te legghen.*

alleen mijnen Heere ende mijnen Godt. Laet [+] alleen mijnen Heere ende mijnen Godt. Laet my v eeren in een heylicheydt van lichaem, ende in suyuerheyt mijnder zielen. Laet my v met liefden beminnen ende dienen: weest ghy toch mijn eere, mijn blijdschappe, mijn ghenoechte, mijnen troost in droefheydt, mijnen beschermer in mijn onghelijck, mijn patientie in mijn quellinge, mijn oueruloedicheydt in mijn armoede, mijn spyse in't vasten, mijnen slaep in't waecken, ende mijnen medecijn in kranckheydt. Laet my toch in v al hebben, den welcken ick bouen al begeere [+] te beminnen. Laet my toch v bewaeren, dat ick v belooft hebbe. Laet my v, die eenen ondersoecker der herten ende der ghedachten zijt, niet alleen metter woorden, maer oock metter herten lief hebben ende beminnen: op dat ick met alle deuchden verciert zijnde, v weerdichlijck mach ontfangen. O Heere Iesu Christe, oft ick v nv met alsulcke*n* bernenden liefde konde ontfangen, als ghy (o soeticheydt van't eeuwich leuen) by ons wt liefde*n* gebleuen zijt. Och ofte ick v nv oock met alsulcken eerweerdicheyt ende reuerentie konde ofte mochte ontfangen, ghelijck ghy v seluen ontfinght op den heylighen Wittendonderdach, ende als v alle heylighen oyt ontfanghen hebben; ontfangen, ende ontfangen sullen tot het eynde des werelts. O mijnen Bruydegom, mijn ziele begeert v te ontfanghen, alsoo dickwils, ende alsoo menichvul-

[+] *Sy en begeert va*n *niemandt gepresen te zijn dan va*n *Godt alleen.*

[+] *Sap. 1.*

dichlijck gheestelijcken, als mijnen adem wt ende in gaet, ende oock lichamelijck naer gelegentheydt des tijdts, soo dat ick vervullen mochte allen 'tgene dat alle menschen die geweest zijn, ende noch wesen sullen tottenn eynde[+] des werelts oyt daer inne is ontbrokenn ofte te kort ghekomen. O Heere ick begheer' v oock t'ontfangen voor elcke ziele in't besonder die in't Vaegeuier is, op dat sy allegader mogen verlost worden. Oock desghelijckx o Heere Iesu begeer' ick t'ontfangen voor elcken mensche in't besonder die in eenige sieckten ofte swaericheden is, oft in zijn wterste light, 'tsy tegenwoordich oft toekomende tot den dach des oordeels: op dat ghy een yegelijck vertroost naer de menichvuldicheydt uwer bermherticheden. Noch begheer' ick v te ontfanghen voor alle menschen in't besonder: ende sonderlinghen bidd' ick v voor die in staet van gratie zijn, dat sy moghen beter worden, ende voor alle die buyten de heylighe Kercke zijn, ende oock voor alle die daer in leuen, ende in doodt-sonden zijn, dat sy hun terstondt inder waerheydt moghen tot v bekeeren, ende oock voor alle die nv zijn, ende komen sullen totten eynde des wereldts. Och mijnen Heere, ende mijnen Godt, noch soo begheer' ick v te ontfanghen gheestelijck ende lichaemelijck, alsoo dickwils als ghy gheconsacreert wordt, oyt

[+]Den yuer van de Bruydt hoe sy alle menschen wel soude willen helpen, tot hunlieder salicheyt om te voldoende begheerten van haeren Bruydegom.

[+] gheconsacreert hebt gheweest, ende noch gheconsacreert sult worde*n* van aalle Priesters tot den dach des oordeels. O Heere Iesu Christe almachtighen Bruydegom mijnder zielen, ende oft ick v konde in elcke ontfanghenisse alsoo vele lofs, liefde, eere, ende reuerentie bewijsen, als v allen uwe vrienden oyt hebben bewesen, bewijsen, ende noch altoos sullen bewijsen, ende oft ick konde al voldoen, daer sy ende alle menschen oyt in te kort zijn ghebleuen, blijuen, ende blijuen sullen totten joncksten dach toe. O liefde, mijn ziele begheert v alsoo menichwerf te ontfangen alst moghelijck is te peysen oft te begrijpen. O mijnen Heere, ende mijne*n* Godt, 'tis v alleen beke*n*t, hoe mijn ziele verlanght ende begeert met v vereenicht te zijn, ende te rusten in v: ende dat ghy in my sout rusten naer v welbehaeghen. Ick bidde v oodtmoedelijck, dat ghy't toch door v seluen al voldoen wilt, allen 'tghene my onsaelighe ghebreeckt, in't ghene voorschreuen is, door uwe heylige verdiensten, Amen.

[+]*Sy soude haeren Bruydegom wel willen alleen soo vele lof bewijsen als alle creature*n *hem bewese*n *hebben, bewijsen, ende sullen bewijsen*.

Een gheestelijck Liedeken,hoe de Bruydt oft Christen ziele haeckt om met Christo vereenicht te zijn.

Iesus is myn lief en niemandt el,
VVAer ick by hem soo waer my wel:
VVant sonder hem en kan ick niet,
O Heer' haelt my wt dit verdriet.
O Heer' myn herte en heeft gheen rust
Voor dat ghy myn begheerten blust:
Laet my met v vereenicht zyn,
Dan sal ick wesen wt alle pyn.
VVant die vereenicht is met Godt,
Des vvereldts vreucht acht hy voor spot:
Syn vleesch hy onder zyn voeten tert:
Van zyn ghebreken hy Meester vverdt.
Seer saelich is hy die dit doet,
Maer het moet kosten vleesch en bloedt:
Iae menighen sucht ende daer toe traen
Eermen dese gratie kan ontfaen.
Dat vveten sy vvel die't hebben gheproeft,
Hoe dickvvils dat het herte bedroeft
Eer quaede nature haer versterft,
En haeren vryen vville derft.
Maer als den mensch is inne-ghekeert,
Invvendich vvordt hy van Godt gheleert:
Daer af hy menighen troost ontfanght,
Daer een goede ziele seer nae verlanght.
Gheen verstandt en kan versinnen
VVat Godt gheeft die hem beminnen:
Dese vreucht alle andere te bouen gaet,

'Twelck de wereldt niet en verstaet.
O troost naer v mijn ziele haeckt,
Sonder v de deucht seer bitter smaeckt:
Penitentie is een swaer verdriet
Is Iesus liefde in't herte niet.
Maer als ick hebbe den soeten troost,
Ende peyse hoe dat ick ben verlost,
Druck, lyden, ende groote pijn
Is mijnder zielen dan een medecijn.
O Heer de werelt valt my seer swaer,
Helpt my by v te komen daer
Bouen in uwen Hemel schoon:
Gheeft my v seluen tot eenen loon.
O loon diet' al te bouen gaet,
Die v verkrijght seer seker staet,
arm is hy oock die v deruen moet,
Al hadde hy allen des werelts goedt.
Bidt voor die dit heeft ghedicht,
Dat Godt haer gheue zijn goddelijck licht,
Ende allen die dit hooren ende sien,
Ghelijcke gratie moet hun gheschien.

Dum scrutaris in lucernis
Et vestigas cum laternis
Cor peccatis obsitum.

O quot monstra deprehendis!
IESV*, scopas ni prehendis,*
Manet culpis perditum.

Ioan Boel excud.

Noch een seer schoon ghebedt eermen onsen Heere ontfanght, oft om onder de Misse te lesen.

Hier begeert de Bruyt van haren Bruydegom vergiffenisse van alle haere sonden, ende reynicheyt des herten, om hem weerdichlijck te ontfangen naer haers Bruydegoms begeerten.

De 21. Figure.

Ick gelooue in Godt, als dat ghy Heere in my zijt, ende zijt dat leuen mijnder zielen, ende sult altijdt by my blyuen: ende hoe vele quaedts dat ick doe, oft gedaen hebbe, ghy zijt altijdt by my geebleuen naer uwe Godtheydt, want ghy zijt het leuen mijnder zielen. Ghy en werdt op my oock niet gram: + want ghy zijt eenen onbegelijcken Godt: maer ghy en wilt met mijne ziele geen vrientschappe hebben, noch het licht uwer gratien daer inne storten, noch oock in laten schynen, soo lange als ick in sonden ben: want ghy zijt rechtueerdich ende bermhertich, alsoo dat ghy geenquaet ongestraft en wilt laten, ende oock geen goet ongeloont. dAerom als ic gesondicht hebbe, soo

+*Godt blijft altijdt by ons al ist dat wy oock sonden doen.*

sal ick v van binnen toespreken, seggende: O mijnen Heere, mijnen Godt, nv gheuoel' ick in my wat dat v mishaeght: daerom bidd' ick v door uwe heylighe verdiensten ende bitter lijden, gheeft my een oprecht leedtwesen van all' daer ick uwe Goddelijcke Majesteydt inne vergramt hebbe, ende dat ick't + oprechtelijck mach biechten, ende niet meer en doe, ick wilt oock gheerne biechten, ende ick hope (met uwer hulpe) my te beteren, v toe betrouwe*n*de dat ghy't my oock wilt vergheuen: want ick begheer' *uvven vriendt oft vriendinne* te zijn, ende eeuwichlijck te blijuen. Maer want ick sonder v niet en vermach, en*de* ghy my niet en wilt saelich maecken buyten mijn consent ende vryen wille: soo bidd' ick v mijnen Bruydegom mijnen Heere, ende mijne*n* Godt, want ghy door uwe onwtsprekelijcke liefde, die ghy tot ons zijt draeghen, (o alder-opperste goedt, sonder welck geen goedt en is) v alsoo met my vereenicht + hebt: soo blijft toch altijdt by my met uwer gratien, op dat ghy ghenoechte mooghe hebben in my te rusten. O ghebenedyden Godt, al sydy in my naer uwe Godtheydt: soo zijt ghy oock in alle redelijcke creaturen, die ghy naer v beeldt gheschaepen hebt, in Turcken ende onghelooúighe. Want in v en is gheen wtnemen der persoonen: want sy alle heben hunnen vryen wille. Oock houdt ghy die leuendich, ende en schey-

+Het goedt betrouvven van de Bruydt.

+Godt is naer zyne Godtheydt in alle redelycke creaturen.

det niet van hunlieden: maer hun leuen en behaeght v niet, en*de* uwe wtnemende vriendtschappen en thoondy hunlieden niet, om dat sy in v niet en gheloouen. Maer ons uwe geloouigen hebdy v seluen ghelaeten in't heylich Sacrament des authaers: om ons daer door met v te vereenigen, ende alsoo een met v te maecke*n*. O groote onwtsprekelijcke liefde! daerom bidd' ick v, o alderliefste, want ick niet leuen en kan noch en mach sonder uwe gratie, ende sonder het ontfanghen van v heylich Sacrament ('twelck is v heylich lichaem, v heylige ziele met v geheele Godtheydt): soow ilt toch mijn hongherighe ziele spyse, ende mijn dorstich herte laeuen met uwe gheglorificeerde ziele ende lichaem, ende met uwe ghebenedyde Godtheydt, die hier verborghen is in dit heylich Sacrament, tot [+] onsen aldergrootsten troost. Op dat ick in v, ende door v, en*de* met v vereenicht mach worden, ende alsoo in uwe gratie, ende grondeloose liefde blyuen: Gheeft my oock dat ick v mach ontfanghen in gedenckenisse dat ghy voor my ghekruyst, ende de doodt voor my ghestoruen zijt. Ick bidde v door de groote pynelijckheydt die ghy leedt aen den kruyce, dat ghy wt my wilt trecken alle quaede genoechte des vleechs, ende my helpen dat ick gheen genoechte in Hemel oft op der Aerden emmermeer en soecke, dan in v, mijnen alderliefsten ende ghetrouwsten vriendt: ende

[+] *Sy en begeert gheen ghenoechte inde*n *Hemel, oft op der Aerden te soecke*n *dan in Godt.*

gheeft my dat ick om de liefde van v, allen pijnen, versmaedtheden, tentatien ende allen tribulatien altoos mach lijden, op dattet v gheluste in my, naer uwen alderliefsten wille te rusten in tijdt, ende in eeuwicheydt. Ick bidde v door de groote armoede, die ghy ter liefden van my dryendertich jaeren lanck geleden hebt: soo wilt toch wt my trecken + alle begheerlijckheydt des vleeschs, ende der tytelijcker dinghen, ende gheeft my al dat v behaeght aen ziele, ende aen lichaem, want ghy weet wat my van noode is. Ick beuele v mijn sorghe, ende ick wille gheerne doen al dat v behaeghelijck is. Ick bidde v door de groote schande, die ghy ledet ter liefden van my aen den kruyce, soo dat ghy argher gheestimeert wout wesen dan eene*n* moordenaer: dat ghy wt my wilt trecken alle begheerte der eeren ende hoouerdijen, op dat uwen heylighen naem in my gheeert mach worden, gheeft my dat ick niet hoochmoedich en sy, maer grootmoedich op v hulpe, ende oock niet kleynmoedich, maer oodtmoedich, ende + altijdt kleyn gheuoelen van my seluen hebbe. Want allen goedt dat ick doen, dat doetdy in my, ende door my, gheeft my een oodtmoedich geuoelen, altijdt te hebben van my seluen, ende altijdt te dencken. O lieue Heere, buyten v en vermach ick niet: al datter wel door my ghedaen is, dat hebdy o Heere ghedaen, daer af sy v lof ende eere. Ende al

+Sy bidt Godt dat sy niet hoochmoedich, maer oodtmoedich mach wesen.

+Sy bekent dat sy buyten hem niet en vermach.

datter quaelijck door my ghedaen is, dat is altemael mijn schuldt: ick bidde v oodtmoedelijck, wille't my om uwer liefde*n* wille, die welcke ghy ons bethoo*n*t hebt, alsnoch bethoont, ende inder eeuwicheydt bethoonen wilt, altemael vergheuen. Ick bidde v mijn alderliefste, helpt my dat ick om niemandts wille het goedt oyt en moet laeten, ende als ick lijde bouen recht ende redene, verduldich mach wesen: want dan lijde ick met v, ende met allen uwe heylighen Gheest my dat ick altijdt langhmoedich ende saechtmoedich mach zijn: op dat ick my met v altijdts verblyden mach. Dat gunne ick v mijn alderliefste: want ghy zijt toch [+] alleen, die my verblyden ende versaeden mach. Maeckt my een mensch naer v herte: op dat ick v mach behaeghen, ende ghy v seluen mooght ontfanghen in't heylich Sacrament in my, alsoo dickwils als v belieft, gheestelijck ende Sacramentelijck naer uwen alderliefsten wille. O mijnen Heere ende Godt, ick bedancke v, datte't v belieft heeft v beeldt en my te schaepen: op [+] dat ick v souden louen, v soude dienen, v soude beminnen. Maer nv is v beeldt in my alsoo verduystert van den roock der sonden, soo dat ick niet goedts doen en kan: 'ten sy dat ghy't vernieuwt. Daerom o Heere die den gheloouighen verstandenisse gheeft: gheeft my dat ick

*[+]Sy bidt om een men*sch *te zijn naer Godts herte.*

[+]Genes. 1

verstaen mach, soo vele als ghy weet dat my voorderlijck is. O Godt ghy zijt het licht der + herten, die v sien, ende de kracht der ghepeysen, die v soecken: helpt my dat ick uwe heylighe minne altijdt aenhanghen mach. Ick bidde v komt in mijn herte: ende maeckt dat droncken van de vruchtbaerheyt uwer weelden: op dat ick dese verganckelijcke dinghen mach vergeten. Ick schaeme my, ende 'tverdriet my alsulcken dinghen te lijden, ende te peysen, als de werelt doet: 'tis my verdrietetelijck al dat ick sien, 'tvalt my suere al dat ick van verganckelijcke dinghen hoore. O mijn Heere, mijn Godt, helpt my, gheeft my vreuchdt in mijn herte, en*de* blijdschap in mijnen geest. Komt in my, op dat ick v, in v heylich Sacrament omhelsen, ende vriendelijck kussen mach: maer het huys mijnder zielen + is seer enghe, dan aenghesien dattet v alsoo belieft daer inne te kome*n*, soo moet het nootsaeckelijck van v ghewijdt ende hermaeckt worden: want het is t'eenemael vervallen. Wille't toch door uwe onmetelijcke goedtheydt weder hermaecken: 'theeft vele dinghen die uwe Goddelijcke ooghen vergrammen ende mishaeghen. Ick belijde 't ende wete't wel: maer wie kan't reyn maecken, oft tot wien sal ick anders roepen dan tot v, die het kan doen ende niemant anders? O Heere maeckt my toch reyn van mijne heymelijcke + misdaeden, *ende spaert uwe*n (dienaer,

+*Sy bidt dat hy haer hert wille droncken maecke*n *van zijne liefde.*

+*Sy begheert dat hy 'thuys haerder ziele wille vvyden.*

+*Psal. 50.*

ofte dienersse) *van vremde sonden.* O aldergoedertierenste Godt, ick aenroepe v, dat ghy mijn ziele gheweerdicht t'ontfanghen, die haer bereydt om v te ontfangen wt alle haere begeerten, welcke ghy o Godt in haer gestort [+] hebt. Ick bidde v komt in haer, ende maecktse v bequaem: op dat ghyse mooght besitten, die ghy naer v beeldt gheschaepen ende ghemaeckt ende weder gemaeckt hebt: op dat ick v hebben mach als een teecken op mijn herte. O aldergoedertierenste Heere, o Bruydegom mijnder zielen, ick bidde v, en verlaet my niet, die v aenroepe: ghy riept ende socht my door uwe goedtheydt, eer ick v aenriepe, om dat ick uwen dienaer ofte dienersse, v soecken soude, ende al soeckende vinden, ende v gheuonden hebbende lief hebben ende beminnen; Och vermeerdert mijne begheerten, ontsteeckt mijne affectien, booghet mijnen wille, ende gheeft my dat ick van v oodtmoedelijck eyssche: want al gaefdy my, al dat ghy gheschaepen ende gemaeckt hebt, soo en kan't mijn hongherich verlanghen naer v niet voldoen, noch 'ten behaeght my al niet, ten sy dae ghy my v seluen geeft, daer mijn ziele soo naer verlanght: daerom geeft my toch v seluen, ende gheeft my v weder: siet ick minne v: ende isse't te luttel, soo geeft my dat ick v sterckelijcker lief hebbe*n* mach. Daerom haecke ende snaecke ick alsoo seer naer uwe liefde: daerom berne ick in dijnre

*[+]Sy begheert dat hy haer ziele vville besitte*n*, vvelcke hy naer zijn beeldt heeft geschapen.*

begheerte om dattet v alsoo belieft, dat ick [+] soude welluste ende ghenoechte hebben in v, ende in uwe soete ghedenckenisse van uwe onwtblusschelijcke liefde, ende goedtheydt tot ons. O Heere Iesu, ick bidde v helpt my, die niet en be*n*, die niet en ka*n*, die niet en vermach, die niet en weet, die niet en heeft. O ghy zijt het toch al, ghy wete't al, ghy kon't het al, ghy vermoget al, ghy hebbe't al. Och maeckt van my dat ick niet en ben, gheeft my dat ic niet en hebbe, betaelt door my dat ick schuldich ben, voldoet voor my dat ick [+] menichvuldichlijck versuymt hebbe, ende maeckt my sulckx als ghy wilt, dat ick inder eeuwicheydt wesen sal: ende dat al naer de menichvuldicheydt van uwe oude bermherticheden, die ghy vande*n* beginne aen uwe schepsele*n* bewesen hebt, ende al noch bewijst, ende inder eeuwicheydt sult bewijsen. Want het v eyghen is te ontfermen, ende altoos te spaeren, ghebenedijt moet ghy daer van zijn in de eeuwicheydt der eeuwicheden. O oneyndelijcke, onbegrypelijcke ende onwtsprekelijcke goetheydt, en gaet toch niet met uwen arme*n* dienaer, ofte dienersse, in't recht: want ist dat ghy onse boosheden ende sonden wilt ophouden, ende niet quijdt schelden, soo en sal daer niemandt moghen inne-gaen in't Rijck der Hemelen, want daer niet en mach inkomen dat besmet is. O soeten Iesu, ick bidde v helpt my, vertroost toch mijn be-

[+] *Sy seyt dat sy niet en heeft, noch en weer, noch en kan.*

[+] *Sy bidt hem dat hyt voor haer al wille voldoe*n*, dat sy versuymt heeft.*

droefde ende seer hongherige ziele. Al hongherich hebb' ick v begonst te soecken: ick bidde v, en laet my niet onghenoot blyuen; al hongherich ben ick tot v ghekomen: en laet my doch niet ongespijst wech gaen. Ick ben arm ghekomen totten rijcken, onsaelich ende vol sonden totten ontfermhertigen: ick bidde v, en laet my niet ydel ende versmaet van hier gaen. Heere [+] ick ben verkromt, ende ick en kan niet sien dan nederwaerts: recht my toch op, op dat ick sien mach, ende aenmercken allen uwe teeckenen van uwe groote liefde, die ghy my onweerdighen sondaer, ofte sondersse, aen alle kanten zijt bethoonende. Mijne boos-heden zijn my beswaerende als eenen swaren last, o Heere ontlast my: *de droefheden [+] der doodt hebben my omuangen, ende de perijckelen der Hellen hebben my gheuonden,* och leert my v soecken, want ick en kan niet soecke*n* ten sy dat ghy my leert: noch vinden, ten sy dat ghy my v seluen verthoont. O soeticheydt der minnen, ende minne der soeticheydt, mijn herte moet v eten, ende de binnensten mijnder zielen moeten van den soeten dranck dijnre minnen droncken worde*n*: op dat mijn hert wtruysen mach dat goedt woordt. O liefde! o mijnen Saelighmaecker! o mijnen Godt! ghy zijt een spyse der grooter, doet my wasse*n* in v, op dat ghy van my met ge-

[+] *Sy seyt dat sy verkromt is ende niet en kan opsien.*

[+] *Psal. 114.*

sonden monde mooght gegete*n* worde*n*. Ghy zijt mijn leuen, daer ick van leue, de hope [+] daer ick ae*n*hange, de glorie, die ick begeere te verkryghen. Bewaert mijn herte, stiert mijn verstandt, heft op mijn liefde tot v maeckt mijn ziele vast aen v, na de hemelsche riuieren soo treckt altoos den dorstige*n* mont mijns geests. O Heere laet mijn ziele onder uwe verborgen heylicheden versekert worden van de soeticheyt uwer Goddelijcker tegenwoordicheyt, ende laet haer ghenoeghen altoos by v te wesen, gheweerdicht v altoos by haer te zijn: gheeft datse haer doch alleen van v verblyde. O vier dat altoos licht! o minne die altoos brant! o soete Iesu! o goeden Iesu! o eeuwich [+] licht, ende nemmermeer wtgaende! o broot des leuens! ghy die altoos spijst, en*de* nemmermeer en vergaet. Ghy wort dagelijcx geten, en*de* blijft altoos gheheel: stercke my, ontfangt my, verlicht my, maeckt het vadt mijnder zielen ydel van boosheyt, en*de* vervult dat met uwer gratien, besware't en*de* houde't vol, op dat ick de spyse ws vleeschs tot uwere eeren en*de* tot mijnder zielen saelicheydt mach eten: op dat ick v etende mach leuen, en*de* door v mach gaen, tot v mach komen, en*de* in v mach salichlijck ruste*n*, O mijn ziele met wat costelijcke en*de* edele spijse wort ghy gespijst, als ghy dit heylich Sacrame*n*t zijt ontfangende? te wete*n* met Godt seluer,

[+]Sy begheert versekert te zyn van zyne soete teghenwoordicheydt.

[+]Sy seyt dat hy altoos geeten wordt ende altijdt geheel blijft.

die daer is een spyse en*de* glorie der Engele*n*, de blijdschappe van alle heyligen, den loon van de eewige salicheyt. En*de* wat kostelijcke*n* schat ontfangdy inder aerde*n*, waerdoor ghy wort versekert te wesen een erfgenaem des eeuwige*n* leuens: want ghy ontfanght [+] daer zijn selfs hant-teecken, ende den brief met vijf segele*n*, als met de H. vijf wonden besegelt en*de* vast gemaeckt. O mijn ziele en wilt dese edele spyse niet versuyme*n*: op dat v herte niet en verdorre, en*de* onmachtich en worde in den wech der deuchden voorts te gae*n*. Hanght allen uwe liefde ende affectie aen dese kostelijcke*n* schat, door welcke*n* wy den Engelen gelijck worden, en*de* alle aertsche dingen versmaeden, en*de* alle tentatien wederstaen, en*de* de hemelsche glorie verkrygen! o wat een groote gifte en*de* gebenedydinghe wort v hier gepresenteert! daerom bedwingt toch uwe sinne, dat sy niet ontbonden wt en loopen, om eenigen valschen verganckelijcke*n* troost te soecke*n*: door welcke*n* ghy berooft sout worde*n* van desen waerachtigen troost, die daer allen troost te bouen gaet, 'twelc de werelt niet en verstaet. O mijn ziele verblijdt v, maer niet in uwe wijsheyt, schoonheydt, noch in uwe sterckheyt, noch in v rijckdom: maer verheugt en*de* verblijt v, dat ghy alsulck eene*n* kostelijcke*n* schat, ja God seluer, bekent en*de* weet te wese*n* voor v in 't H. Sacrament des autaers. Die

[+] *Sy seyt datmen door het ontfanghen van't H. Sacrament den Engelen gelyck wort.*

soo edele*n* goet is; sulcke*n* stercke*n* beschermer is: soo dat duyuel, noch doodt, noch helle, noch alle tormenten der booser mensche*n* en konnen beschuldighen een ziele die haer met dese heylighe spijse dickmaels is versterckende. + *O ghy geuangen dochter van Syon ontbindt de banden ws hals,* dat is uwen eyghen wille, ende al ist dat ghy tot + noch toe, uwen goeden Heere ende Godt alsoo ondanckbaer zijt gheweest, soo dat ghy hem alsoo dickmaels hebt laeten kloppen met zijne goede inspraecken, goede vermaninghen, ende goede exempelen van andere goede menschen; nochtans niet en hebt willen waernemen, die hy om zijnder goetheydt wille v alsoo dickwils heeft ghethoont ghepresenteert, ende alsoo hertelijcken gegunt: wilt hem toch nv voorts aen neerstelijck waernemen met de gheestelijcke Bruydt, waer hy rust in den middach, hem biddende dat hy v belieue te verlossen wt alder gheuanghenissen uwer ouwder ghebreken ende fouten, ende als een verdoolt schaepken, op den rechten wech wil brengen, ende uwen wille alsoo vast maecken aen den zijne*n*, soo dat ghy noch in tijdt, noch in eeuwicheydt van hem die v ziele alsoo bemindt, en mooght ghescheyden worden.

+*Isa. 52.*

+*Het beklach van de Bruydt.*

Een gheestelijck Liedeken: *Op de wijse* alsoot beghint.

Hier begheert de Bruydt te schouwen al dat haeren Bruydegom mishaeghet.

Ick soeck te vlieden,
En vremdt te werden,
Van alle eerdtsche menichfuldicheydt,
Mijn quae natuur' sal ick verterden,
Door hulpe van Godt mijn saelicheydt,
Eenen goeden gheest,, laet aldermeest,
O Heer in my leuende zijn,
Op dat ick mach smaecken,, bouen alle saecken,
V liefde in't herte mijn.
In mijn alleenheydt sal ick verwachten,
Hem die my verlossen sal,
Van des gheests kleynmoedicheydt,
By daeghen en nachten,
En tempeesten dier zijn sonder ghetal,
Hier ouer al,, in't aertsche dal,
VVaer Adams kinderen suchtende zijn,
Op dat ick mach smaecken,, bouen alle saecken,
Godts liefde in't herte mijn.
VVilt my verberghen bidd' ick o Heere
In't verborghen van v goddelijck aensicht,
VVilt my onderwysen, en wilt my leere,
Door het schijnsel van v goddelijck licht,
Mijn invvendich ghesicht,
*Maeckt op gheric*ht,

Om te leeren kennen v aenschijn,
Op dat ick mach smaecken,, bouen alle saecken,
V suyuer liefde in het herte mijn.
In v tabernaekel vvilt my beschermen,
Van der tonghen teghensegghent-lijckheydt,
VVilt my ontfermen,
Ghy o Heere die vveet,
Mijn groote ellendicheydt,
Ghy o besten vriendt die siet en kint,
VVelck myn quaelen en smerten zyn.
Leert my toch smaecken,, bouen alle saecken,
V suyuer liefde in't herte myn.
V liefde kan gheuen,, dat ick mach leuen
Bly en vrolyck in myn bitterheydt,
Door v aen te kleuen,
En zyn verheuen
Bouen alle verganckelyckheydt.
Dit's den voedt, om metter spoedt
Bly, vlietich, en verheugt te zyn:
En om te smaecken, bouen alle saecken,
O Bruydegom v liefde in't herte myn.
O Godt almachtich,, v liefde krachtich,
Dese en kan vvtghebluscht vvesen niet:
Door vvaeter van tribulatie
Vloeden van desolatie,
Noch door gheenderleye, vveedom oft verdriet,
VVant dickmael gheschiet,
Dat die v liefde aensiet,, met grooter vliet,
Leert smaecken,, bouen alle saecken,
V liefde sonder verdriet.

O heere wanneer salt zyn
Dat ick sal sien het wesen dyn
Myn herte snaeckt myn sile haeckt
Tot dat sy heer by v geraeckt.

333.

Noch een schoon gebedt, alsmen tot onsen Lieuen Heere wilt gaen, oft om onder de Misse te lesen.

De Bruydt verwondert haer van de groote wtnemende liefde haers Bruydegoms tot haer, ende wilde wel tegenwoordich gheweest hebben als hy 'theylich Sacrament instelde, ende begeert hem met groot verlanghen te ontfanghen.

De 22. Figure.

O Heere Iesu ghy zijt weerdich alle*n* eere, allen reuerentie, ghy zijt weerdich gedanckt, weerdich gelouet te wesen, van dat leste auontmael 'twelck ghy gete*n* hebt met uwen discipelen. Och hadde ick daer geweest, ick soude met groote deuotie ghemerckt hebbe*n*, hoe dat ghy Coninc der Hemele*n*, God almachtich waerachtige*n* Bruydegom mijnder zielen, v seluen vernederde te wasschen de voeten van uwe knechten.

Sinte Peeter was verwondert van uwe groote oodtmoedicheyt, ende en wilde van v niet ghewasschen zijn. Sinte Ian die ruste minnelijck op v borste, ende sooghde daer wt de eeuwighe wijsheydt. Ghy dedet + een sermoon van die diepe ende wijse saecken, ende ghy verhaelde seer dickwils van de liefde, maer bouen al wast seer wonderlijck ende onbegrypelijck, als ghy v seluen hun gaeft te eten met uwe ghebenedyde handen, en*de* v H. Sacrament instelde. Doen wert ghy met groote liefde beuangen ende liet v heylich vleesch, ende v dierbaer bloet aen uwe Bruydt, de heylighe Kercke, dat zijn alle Christene zielen, te panden, tot eenen onderpandt ende memorie van uwe groote liefde, ende versekeringe dat ghy de doodt voor haer wilde steruen. O ghetrouwen minnaer die alsoo ghestoruen zijt! och met wat een groote onwtsprekelijcke gifte, was uwe Bruyt begaeft, doen sy v ontfinghe in't heylich Sacrament! want v heylich lichaem, v ziele, v vleesch, v bloedt, ende de gheheele H. Dryvuldicheydt is in dit alderkostelijckxste iuweel besloten ende wt het fourneys uwer brandender liefden hebdy ons dit gheschoncken! in uwe ghebenedyde handen hebdy het broodt van de tafel ghenomen, uwe ooghen naer den Hemel staende, hebdy 't ghebenedijt door uwe grondeloose goetheydt, ende uwen Aposte-

+*Verwonderinge van de Bruydt.*

len ghegheuen. Seght my toch nv, o soete Iesu, o fonteyne der charitaten, waer was + v ziele, doen ghy met alsulcken groote liefde ontsteken waert? uwe ziele was geheel in v seluen: sy was geheel in't heylich Sacrament! sy was oock gheheel met minnen in de toecomende Kercke! och met wat groot verwondere*n*aenschouwde*n* dit werck uwe heylighe Apostelen: de potestaeten, ende de krachten der Hemelen die beneffens uwe moghentheydt zijn, die stonden rondtom v taefele, ende merckten uwe goedertieren woorden, ende minnelijcke wercken met dieper devotien. Ghy hebt my o alderliefste dese kleynodie, dit dierbaer juweel gelaten, opd at ick altijdt uwer grooter liefde ghedencken soude, uwe wonden, bloedt, v passie, ende uwe bittere doodt soude draeghen in mijne memorie: ende met berouw, met liefde, met reuerentie, v in mijn herte ontfangen. Want ghy zijt mijnen + verlosser, mijn hope, mijn minne, mijn saelicheydt, mijn toevlucht, in alle mijne benawtheden. Hierom want ghy my v seluen wt uwe grondeloose liefde ende goedtheydt (nochtans sonder mijne verdiensten) alsoo vriendelijck, alsoo goethertelijck ghelaeten hebt in v heylich Sacrament: soo begheer ick v oock nv tot vereeninghe van uwe groote vriendelijckheydt, liefde, ende goedtheydt te ontfanghen, met alsulcken

+Sy vraeght hem waer zijn ziele was, doen hy met sulcken liefde tot ons ontsteken was.

+Sy begheert hem t'ontfangen tot vereeninghe van zyne liefde.

groote brandende liefde ghelijck ghy my v seluen o alderbeste Iesu wt liefden ghegeuen hebt. DAerom *o ghy die daer zyt bouen* + *Cherubin, verweckt dyne mogentheydt, ende komt*. O Heere scheurt den Hemel mijns donckeren ghemoedts, ende verlicht mijne sinnen, ende krachten, die daer sitte*n* in duysternissen, ende in de schaduwe der doodt. O Heere buyghet den Hemel +, ende komt hier neder, en*de* doet my toch heel veranderen, ende heel vernedere*n* onder v. O ghy Hemelen dauwet van bouen. O gloriose heylige Dryvuldicheyt, die v selue*n* in mijn gemoede geeenicht hebt. Seynt wt den dauwe dijnre ontfermherticheyt, ende maeckt vruchtbaer de dorricheydt mijns + herte*n*. Ozeas seyt: *die onder uwe*n *scheyn sitten sullen geeert worden, ende ick sal hen zyn als eene*n *dauvve. Israel sal bloeyen als een lelie, ende als eene*n *wyngaert:* + *de wolcken moeten regene*n *den gerechtigen.* O ghy licht-schynende wolcke des + vaderlijcke*n* herte doorvliet alle mijne binnensten met den vruchtbaren regen dijnre soeticheydt: ende doet in my opwassen dat gerechtich staet, dat ghy in my gesayt hebt, ende opluyckt het aerdtrijck mijnder herte*n*, op dat het voortbrenge den gerechtige*n*. Komt o Heere der deuchden, en*de* seynt wt de straelen dijns lichts, en*de* vernieuwt weder dese aertsche inwooninge, daer dyne vyan-

+*Psal. 79.*

+*Isa. 45.*

+*Oze. 14.*

+*Isa. 45.*

+*Sy begheert dat Godt haer binnenste doorvliete.*

den ingeuallen zijn, en*de* alle deuchden ingebroken zijn. [+] Komt ende maeckt toch uwen throon in mijnen geest, uwen zetel in mijne ziele, v tabernakel in mijn lichaem door de verdiensten ws heyligen vrolijcken geests en*de* droeuiger ziele, ende ws ghewonden lichaems. Wa*n*t ghy zijt de*n* wedermaecker der werelts. Daerom maeckt v seluen een bequame wooninge in my, en*de* verciert uwen tempel in my als alsulcke*n* Koninck toebehoort: veredelt mijnen geest weder die v ingedruckt beelt is, en*de* verciert mijn ziele, die v rijck en*de* uwen zetel is, en*de* maeckt suyuer mijn lichaem, dat v handtwerrck is. Komt toch ende brenght alle goedt met v dat den groote*n* Heere wel betae*m*t. Ghy zijt Coninck der Engelen, en*de* eenen Heere alder Heeren. Wie soude hem toch weerdichlijc tot uwer kompste konne*n* bereyde*n* om v te ontfangen sonder vlo mijn ziele ghy en mooght geene*n* weerdigher edelder, noch lieflijcker Heere ontfange*n*, dan de*n* Koninck der Engele*n*: daer inne dat ghy al dat eerlijck, al dat begeerlijck is en*de* vermakelijck vinde*n* moogt. En*de* v o Heere des leue*n*s en wort gee*n* adere Bruyt gegeuen, dan die ziele daer ghy v beeldt ingedruckt hebt: ende ghy v dat teecke*n* dijnre gelijckheyt in haer aensicht geset, ende dat licht dijns aensichts in haer gheuestight soo dat ghyse niet laten en moget. O Heere alle dinghen mooghdy my nemen, maer

*[+]Sy begheert dat hy zynen throon maeckke in haeren gheest. Sy begheert dat hy allen goedt met hem brenge. Godt en wort gheen andere Bruydt gegeue*n *dan de ziele daer hy zyn beeldt inghedruckt heeft.*

v seluen nemmermeer: want ghy zijt het leuen mijnder zielen, ende daerom hebdy mijn ziele alsoo lief, omdat ghyse voor uwe Bruydt verkosen ende verlost hebt, om dat ghy v eeuwich woordt daer in baren sout, naer v welbehaeghen. Daerom bidd' ick v ootmoedelijck maecktse toch ontfanckelijck dijnre edele geboorten: ende dit bidd' ick v al door uwe groote liefde, die v divanck om harent wille, d emenschelijcke natuer aen te nemen, ende voor haer de doodt te steruen. O mijn alderliefste, ghy hebt in v leste auontmael ghesproken, doen ghy v seluen ontfinght, ende doen ghy v seluen aen ons gaeft. *Met begeerte*n *hebb'*[+] *ick begeert dit Paeschlam met v.l. te ete*n. O mijnen Heere, mijnen Godt, v begheerte is vervult: want ghy hebt v seluen ontfanghen, ende ghy hebt ons v seluen ghegeuen. Hierom bidd' ick v vervult toch mijn begheerte, ende verandert my in v: ende blijft toch by my met uwer gratien, op dat ghy vrede, ende vreuchde in my moocht hebben, ende ick in v, Amen.

[+]*Luc. 22.*

Een gheestelijck Liedeken, *Op de wijse: My mach wel seer verlanghen.*

Hier verlanght de gheestelijcke Bruydt, ofte Christen ziele om haeren Bruydegom t'ontfanghen.

O Leuende fonteyne,, mildt, ende reyne,
Die sonder stille staen altijdt vloedt
Om v t'ontfanghen,, met verlanghen:
Mijn minnende ziele tot v spoet.

Met suyuer luesten,, hittighe duersten
Mijn ziele verlanght dach ende nacht,
Om te ghenieten,, v mildt invlieten,
'T welck binnen bringht nieuwe kracht.

Vernieuwende krachten,, suyuer gedachten,
Bringht ghy binnen in het ghemoet:
Dit konnen sy smaecken,, die konnen geraecken
Tot uvve leuende vvaeteren soet.

*VVaer ghy vloet binnen,, daer leertme*n *kinne*n,
Sulckx de vverelt niet en versint,
Een hemelschs leuen,, puur en verheuen,
De ziele van nv door v beghint.

Ghy leert haer kinnen ,, het leuen der minnen,
Die ghy hier mildelijck beschinckt,
V charitaeten ,, mach de ziel vaeten,
Die van uwe soete waeteren drinckt.

VVilt toch beschermen en door-drincken,
My arm aerdt-worm dorr' en drooch,
En leert my klemmen ,, met leuender stemmen,
Ghestaedich tot v die zijt in't hooch.

In't hooghe, in't hooghe,, wt'smenschen ooge,
Daer ist ghenoechelijck om zijn,
Daer ismen blyde ,, tot allen tijde,
Present voor 'sHeeren klaer aenschijn.

Die genuchte der sonden is cort
Die schade is seer groot,
Den val is swaer, den loon is de eewighe doot.

101.

Noch een seer schoon ghebedt eermen tot onsen Heer gaet. De Bruydt en kan haer niet ghenoech verwonderen van haers Bruydegoms liefde.

De 23. Figure.

O Hooghe weerdicheydt! o almachtige moghentheydt mijns Heeren Iesu Christi! wat deel is my in den Hemel, ende op der Aerden? wat hebb' ick van v [+] begheert? want soo ick v hier naermaels in den Hemel blootelijck door uwe bermherticheydt sal aenschouwen: soo hebb' ick v hier Sacramentelijck tot mijnder zielen saelicheydt op der aerden! O misterie dat alle verstant wech-haelt, en*de* alle wijsheyt doet swijgen! o wonderlijcke saecke! den arme*n* en*de* ootmoedigen krancke, ofte dienstmaeght, wordt ghenoodet om zijnen Heere en de zijnen Godt op-te-eten! O volheydt alder gratien! o afgro*n*t aller genade*n*! o leuende broot der Engele*n*! o alderhoochste hoocheydt vervult toch mijne gebreckelijckheyt, die v hede*n* begere na mijn cranck vermogen t'ontfangen in mijne ziele! wilt toch mijn armoede goedertierlijck aensien: ghelijck ghy aensaecht die offerhande der

[+] *Sy seyt dat dit vvonder vverck alle verstandt vvechneemt ende alle vvijsheydt doet svvyge*n.

arme weduwe inden tempel. Siele ende lichaem [+] offere ick v tot uwen hooghen loff ende danckbaerheydt nv ende inder eeuwicheydt. Och maeckt my toch alsoo ootmoedich, sachtmoedich heel yuerich, heel vierich tot v ende bequaem, als ghy van my wilt ontfanghen ende begheert aenbeden te wesen: ende vervult my met alsulcken volheydt ws lofs ende danckbaerheydts, als ghy van my wilt gheloouet ende ghedanckt wesen. Oock soo bidd' ick v, o alderhoochste Majesteyt, dat ghy my vervullen wilt met alsulcken klaerheydt ws lichts: als ghy van my bekent wilt wesen, my verheffende bouen alle schaedelijcke beelden, formen, ende in-valle*n*, in alsulcken soeticheydt der minnen, als uwe alder-hoochweerdicheydt van my omhelst wilt wesen. Geweerdicht v, o afgront alder goetheyt ende soeticheydt my geheel t'omhelsen, en*de* in v te drucken: soo dat my buyten v niet en moet smaecken ofte lusten allen de daeghen mijns leuens, dan v sonder ophouden begheeren te nutten satramentelijck ende gheestelijck ende in mijne ziele deuotelijck te ontfangen. O hooch onbegrypelijck werck der liefden! O vloedt der minnen, die altijdt vloeydt ende nemmermeer stille en staet in alle deuote ziele*n*, maer vloedt sonder ophouden! Och doorvloet my, versinckt, verteert my, ende bo-

[+] *Sy offert hem ziele ende lichaem tot eenen eeuwigen lof.*

ue*n* al verbernt my in de aldervruchtbaerste manieren (v bekent) sonder ophouden: + in also vele als ghy weet, dat mijne krancke natuere, in redelijcker manieren, de kracht uwer vlammighe hitten verdraegen mach. Want ick versaecke nv alle wijse, eyghen liefde, ende eyghen sorghe mijns selfs, ende legge op v wt den grondt mijnder herten, met een gansch ende geheel betrouwen der zielen, de sorghe, ende den last der seluer: op dat ghy my inneleydet ende innetrecket in dat hoogh wesen uwer Godheydt, ende aldaer van my mooght maecken al dat uwe Goddelijcke Majesteyt belieft, naer de menichvuldicheydt uwer + bermherticheden. Gheweerdicht my dan oock te lijden tot de vruchtbaerighe wercken uwer suyuere menscheydt, alsoo vele alst v sal ghelieuen: op dat ick met den H. + Apostel Paulo my alleen mach verblyden in v wonden en*de* bitter lijde*n*, ende op dat ick v minnelijck leuen ende heylige conuersatie altijdt mach voor oogen hebben, in alle v mijn doe*n* ende laten: dat ick de werelt en*de* mijn seluen mach leeren steruen, v als een bondelken van myrthe altijdt dragen tusschen mijne borste*n*, leuende ende steruende. O alderliefste geeft my toch v seluen, want ghy zijt dien ick begeere: ende sonder v en ghenoeght my niet, noch sonder v en smaect my niet, noch sonder v en is my gee*n*

+*Sy bidt dat hy haer wille verbrande*n *in zyne liefde.*

+*Gal. 6.*

+*Een vierige noodinghe des Bruyts, om 't Heylich Sacrament t'ontfangen.*

saecke soet: maer allen dinck swaer, alle deucht bitter. Sonder v soo moet ick steruen: sonder v en schijnt my gheen saecke schoon oft kostelijck. Ghy zijt al dat ick mach ende moet begeeren: komt ende versaet mijn seer hongherighe ziele met v seluen, ende maeckt my al bitter dat ghy niet en zijt. Komt o Bruydegom mijnder zielen met uwe rijckelijkcheyt, ende liberaelheyt uwer voller gratien, en*de* maeckt my swaer ende verdrietelijck alle*n* dat verganckelijck [+] is: op dat ick v alleen aenhangende, eenen gheest met v mach worden. O mijne eenige hope, ende allen mijnen troost inden Hemel ende op der Aerden, in v moet wesen mijn eeuwighe ruste: ghy zijt mijn volmaeckte blijdschappe, mijn licht in de duysternissen, mijnen troost in den noodt, mijn herte moet toch bouen al in v rusten, ende v in al alleen beminnen. Ghy zijt het leuen ende het wesen mijnder ziele*n*. Daerom o hooghweerdich broot, Bruydegom mijnder zielen, ick begheere v te ontfangen allen oogen-blicken in mijnder herten: ende met niet min en wil ick my laten paeyen, dan met v seluen. Daerom o leuende broot der Enghelen! o aldersoetsten Iesu, wilt toch met uwe almoghentheydt besitten de slaepkamere mijns ghemoets, ende my regeren naer uwe*n* Goddelijcken wille. Mijn herte is v open, alle mijne binnste krach-

[+] *1. Cor. 6.*

ten begheeren v. Och treckt my sonder ophouden wt my seluen, ende van alle gheschaepen menichfuldicheydt ende creaturen, druckt toch my inden gront uwer alder-aengenaemste liefde, daer ghy my alsoo vierichlijck mede bemindt hebt, doen ghy my v seluen hebt ghegeuen in een spyse. O leuende broodt der Engelen, afgront der soeticheydt, door-vloeyt my door v seluen [+], ende treckt my altijdt in v. O hooch werck der opperste minnen! o krachtigen brandt der liefden mijns Heere*n* Iesu Christi, die dit alderwonderlijckxste werck alleen ghewrocht ende volbrocht heeft! o aldergrootste liefde mijns Bruydegoms! o sterck vier der minne*n*! treckt my in v, ende ouerformt my met v seluen. Maeckt toch klaer ende reyn, 'tghene dat ick van v ontfanghen hebbe. O liefde, wiens nature dat is te gheuen ende ghenut te worden: versaet my doch met v, ende my versaedende soo ontsteeckt de begheerte mijnder zielen tot v. O liefde die't al zijt geuende dat ghy zijt, ende weder zijt eysschende al dat den mensch is, ia vleesch ende bloedt verterende, ende het merch wt de beendere*n*: laet my toch v smaecken, ende maeckt my toch bittere ende een kruys, al datter in de werelt is. O vier der liefden, waer inne het waerachtich Paesch-Lammeken ghebraden is, ende ons voor-ghestelt wort: verteert toch

[+] *De Bruydt roept met vierich verlangen tot haeren Bruydegom.*

mijne ende alder menschen sonden teghenwoordighe ende toekomende, ende verandert mijn leuen in v leuen, uwe conuersatie ende wooninge in my maeckende, daer ghy af seght: *Die my lief heeft, die sal* [+] *myn woordt onderhouden, ende mynen Hemelschen Vader sal hem lief hebben, ende wy sullen tot hem kome*n*, ende onse* [+]*wooninge by hem maken.* O Heere komt, ende rust by my, want het wort auondt, en*de* maeckt uwe wooninghe in my, want mijn [+] ziele is gesmolte*n*, na dat ghy tot my, o mijnen alderliefsten, beminden gesproke*n* hebt.

[+]*Ioan. 14.*

[+]*Luc. 24.*

[+]*Cant. 5.*

O leuende broodt, alle schuldt betaelende, allen verloren tijt verhalende, onse versoeninghe by den Vader, ontfermt v mijnder. O mijn leuen ontfanght mijne ziele, o broodt der Engelen, spijst my, ende laet my naer v hongeren ende begeren, want uwen hongher maeckt den mensch Goddelijck ende Hemelsch. Laet my doch v minnende v in minnen eten: want hoe meer gemint, hoe meer ontfaen: hoe meer ontfaen, hoe klaerder kennisse: hoe klaerder kennisse, hoe saliger gebruyck. O woort des Vaders sterckt my! o eeuwich licht, verlicht ende beschermt my, verdrijft wt my, en*de* wt allen verholen hoecken mijnder duysternissen al dat v in my mishaeght: op dat ick mach sien hoe seer ghy my hebt bemint, doen ghy my v seluen gegeue*n* hebt tot een spijse voor

den eeuwigen honger, ende tot eene*n* dranck voor den eeuwige*n* dorst. O edele ziele Christi heylicht my! o lichaem Christi bewaert my! o bloedt Christi reynicht my! o verdiensten Christi Iesu verciert my! o passie Christi versterckt my! o goedertieren ende alderbesten Iesu verhoort my, in uwe heylighe wonden verberght my: ende en laet my nemmermeer van v scheyde*n*, voor ghy en brengt mijn arme ziele, die daer is uwe Bruydt, in uwe eeuwige vreucht en*de* blijdschappe, welcke ghy o alderliefste selue zijt. Maer om dat ick v heden in mijne ziele begere t'ontfangen: soo wilt my toch leuendich maecken in ziele ende in lichaem, ende in allen deuchde*n* v behagelijck. Beschermt my toch vanden boosen vyandt: ende in de ure mijnder doodt roept my, en*de* stelt my by [+] v: op dat ick v met allen uwe wtverkoren inder eeuwicheyt mach louen en*de* dancken. O alderbeste Iesu, gheeft dat ick allen de daeghen mijns leuens, naer uwen alderliefsten wille, van dese alder-edelste heylige spyse gheuoedt ende ghesterckt mach worden: ende dat ick daer inne tot uwer hoochster ende eeuwigher eeren mach te bouen gaen alle creatueren des Hemels ende der Aerden. Op dat ick alsoo door de kracht van dese uwe alder-kostelijckxste spyse mach weder-haelen mijne ende alder creatueren ondanckbaerheydt: op

[+] *Sy begheert allen de daeghen haers leuens met dese edelste spyse gheuoet te worde*n

dat ick uwe hooghe ende groote liefde die ghy tot ons arme kinderen van Eua draeght, met mijne kleyne liefde, een weynich mochte verghelden, tot uwer eeuwigher eeren, ende tot mijnder ende mijns euen-naestens ende alder menschen saelicheydt, Amen.

Een gheestelijck Liedeken, *Op de wijst:* Alsoo't begint.

Waer inne de Bruydt begheert, dat Godt hem seluen haer geuen soude.

O Heer, myn ziel die dorst naer v,
Gheeft my v seluen dat bidd' ick v:
VVant my en konnen vermaecken
Gheen aerdtsche saecken.
V aenschyn is seer gratieus,
V woordekens zyn zoo amoureus:
De menschen moeten v minnen,
Die v kinnen.
Myn herteken geeft soo menige*n* sucht:
Ick slaen myn ooghskens naer de lucht,
Tot v myn lief daer bouen
Die d'Enghelen louen.
Ick vvil v soecken nacht en dach,
Tot da tick v erghens vinden mach
In straeten en oock in vvycken,
Al sonder besvvycken.

Ick hebb' vonde*n* die myn ziel bemint,
Tot v soo is myn herte ghesint:
Gheen creatuur' en kan my helpen
Myn liefde stelpen.
Och myn ziele hebt goeden moedt:
Al ist dat zyne liefde v treuren doet
VVs Bruydegoms soeticheyt suldy smake*n*
Oock daer naer haecken.
O Iesu helpt my stryden mijnen strijt,
Met v soete presentie my verblijdt:
Doet myn herteken altijdt op v dincken,
Door v vriendelijck wincken.
Och laet mijn ziele van v zijn versaet,
En de werelt van my wesen versmaet,
Op dat ick allen haere boose treken
Sy afgheweken.
Mijn herteken is van v liefde gevvont,
O beminde Iesu maecket ghesont.
VVilt toch altijdt by my vvesen
En ick sal ghenesen.
Ick bidde v Heer my toch verlicht,
En opent mijn invvendich ghesicht
In mijnen gheest van binnen
Om v te kinnen.

Noch een schoon gebedt voor de Communie oft om onder de Misse te lesen.

Hier begeert de Bruyt van haren Bruydegom dat hy de aerde haers hertens souden suyueren, om dat hy daer in soude komen wandelen ende woonen, na zijne begeerte ende welbehagen.

De 24. Figure.

Oospronck ende onthouder mijnder zielen! o soeten Iesu! o mijnen Heere ende mijn*en* Godt! weder-maeckt toch den Hemel mijns gheests, ende verciert uwen throon in mijne ziele, op dat ghy v geweerdicht v daer inne te verblyden, en*de* met uwe weelde*n* daer inne te rusten, gelijck als ghy v, in de ouerste throonen der Engelen verblijdt: doorlicht, en*de* suyuert toch het aerdtrijck mijnder herten, op dat ghy daer uwe woont en*de* wandelt naer uwe ghenoechten, [+] gelijck ghy metten eersten mensch in't Paradijs dedet, dien ghy met pure oprechticheyt, en*de* heylicheyt gekleet hadt, ende was daer seluer eenen Hemel en*de* Paradijs daer ghy in wandelde: en*de* daer toe soo hebdy my oock geschapen, om dat ick soude woone*n* in

[+] *Genes. 3.*

Eia IESV tibi notum
Cor si lubet, lustra totum
Pia tuo sanguine :
An non cernis? tota patet
Ara cordis, nil te latet :
Foue tuo lumine .
Ioan. Boel excudit.

Eia IESV *tibi notum*
Cor si lubet, lustra totum
Pia tuo sanguine

An nom cernis? tota patet
Ara cordis, nil te latet :
Foue tuo lumine

Ioan. Boel excudit.

v en*de* ghy in my, *wa*n*t het uwe weelde*n *zyn te vvesen met de kinderen der menschen.*[+]
O eeuwich woort, en*de* ouerklaer schijnsel des vaderlijcken herte, ghy zijt in mijne ziele de afgrondige fonteyne, en*de* de leuende adere, die al mijn binneste vervult, ende vruchtbaer maeckt. O Bruydegom mijnder ziele*n*, verwandelt toch al het bloet mijns herten, en*de* versmelt al het merch in mijn gebeente*n*: op dat ghy allen mijne binnenste vervult, vernieuwt, en*de* vruchtbaer maeckt met v leuende heylich Sacrament. Waer inne ghy ons v seluen al geheel alsoo liberaelijck en*de* vriendelijck zijt gheuende. O minnelijcken Iesu omvangt en*de* bewaert my in v liefde: op dat ghy in alle mijne gedachten, woorden, en*de* wercken altijt gebore*n* werdet. Soo dat v heylich leuen en*de* wandelinge wt my mach lichten, en*de* uwen heyligen name door my geeert en*de*geglorificeert moet worden. O wtgeperste druyue, druckt en*de* perst in my d'oneyndelijcke diepicheyt en*de* d'afgrondige zeericheyt van v inwendich en*de* wtwendich lijden: ouerformt en*de* besluyt al mijn sinne*n* en*de* leden in v gekruyst beelt, op dat ick my aen geender sijde*n* tot en neyge, maer dat ick daer in altoos moet setten mijne*n* hoochsten troost, mijn meeste vreucht, en*de* begeerlijcke*n* schat mijnder ziele*n*: die daer zijt een gulde*n* berch en*de* fonteyne van alle goet. O getrouwen schat mijnder zielen kruyst en*de* doot in

[+]*Prou. 8.*

alle sinnelijcke lusten, ende wereltsche ghenoechten, ende maeckt my bitter alle creaturelijcke liefde, ende oock my selue die een creature ben: ende besalft my met de olye der vrolijckheydt, ende heylicht mijn ziele met allen uwe heylighe Sacramenten die wt uwe zyde ghevloten zijn, ende geeft my de absolutie aengedaen hebbe. Want en hadden wy geen sonden ghehadt: ghy en sout noyt de bittere doodt ghestoruen hebben. O maeckt my weerdich ouer te gaen in't leuen, 'twelck ghy seluer zijt: en*de* begraeft ende besluyt my in v minnelijck opgheloken herte, daer ghy alle saelighe zielen in begheert te verslinden. Ick bidde v oodtmoedelijck o milde*n* Pellicaen, die uwe jonghen spijst ende weder leuendich maeckt met ws herten bloedt! spijst ende laeft my toch met v eyghen seluen, ende gheeft my met dese alderkostelijckxste ende alderedelste spyse ende dranck, neder te daelen tot de lieue zielkens in 't Vaegeuier om hun allen daer oock mede te laeuen ende te spysen, te verlossen, en*de* te brenge*n* in de vreucht des eeuwighen leuens. O aldersterckste ende onuerwinnelijckxste*n* Leeuw van Iuda, gheeft my sterckheydt om alle tentatien, ende alle mijne ghebreken te wederstaen, en*de* doet my toch opstae*n* in een nieuw leuen der gratien in heylighe Goddelijcke

ghepeysen, in klaerheydt uwer bekenninghe, ende in viericheydt uwer minnen. O soeten Bruydegom mijnder zielen! + treckt mijnen gheest bouen alle verganckelijcke dinghen, ende gheeft my te wandelen in den gheest ende in de weelden des Hemels met den H. Apostel Paulo, ende met allen uwe lieue vrienden, ende altijdt te rusten, ende te schuylen in uwe minnelijcke omhelsingen: want dat zijn de weelden des Hemelschs, datmen eenen gheest met v is, ende datmen ons seluen altijdt houden in uwe Goddelijcke teghenwoordicheydt, met de heylighe Engelen die altijdt ghehoorsaem zijn om uwe Majesteyt te dienen, ende den menschen om uwe*n* wille. Nv soo bidde ick v o leuen ende inwoonder mijnder zielen doet my alsoo diep versincken in den wesentlijcken grondt mijns gheests, daer ghy v inne vereenicht ende ghehemelt hebt: soo dat ick my nemmermeer en neyge wt uwe Goddelijcke tegenwoordicheydt: op dat ick met Lucifer niet + en worde geworpen wt de heymelijcke verbroghentheydt des geests, ende wt den inganck der glorien. Maer dat ick v altijdt ghehoorsaem moet zijn, ende alle menschen om uwer liefden wille: ende dat ick eenen yegelijcken moet mede deylen als ick van v ontfanghen hebbe, op dat wy al eenen gheest met v moghen worden, ende dat tot

+*Phil. 3.*

+*Esa.* 14.

uwer glorien. Ende bewaert my toch dat + ick noyt yet en moet ouertreden, dat ghy my verboden hebt: op dat ick niet en worde verdreuen wt het Paradijs des vreden, ende niet berooft en worde van de suyuerheydt daer ghy mijn ziele in begeert te stellen door het ontfangen van v heylich Sacrament. Op dat sy met v te saemen mach ghebruycken de vreucht ende blijdschappe ws H. Sacraments. O rechter en*de* regeerder mijnder ziele*n*, geeft my altoos een ootmoedich nederdalen in den gront mijnder gebreken, en*de* dat ick altijdt een wroeger en*de* beschuldigher mijns selfs moet wesen voor v. Gheeft my toch een vlytich waernemen mijns selfs, ende ws oordeels: straft ende vermaent hier mijn ziele: ende daer ghyse toe vermaent te leuen, geeft haer toch dat altijdt te volbrenghen, want ick sonder v niet en kan noch en vermach: om dat ick een vat vol sonden ben. Want een bewaerde ghy my niet: ick soude sonder ophouden in alle sonden vallen. O getrouwen medecijn mijnder zielen, geeft dat ick toch alle mijn betrouwen altijdt moet setten in v: gheeft my doch oock te kenne*n* ende te onderscheyden de wercken des gheests, ende te gheloouen dat allen 'tghene dat goedt is: door v, ende met v, in ons, ende door ons ghewrocht wordt. Oorspronck aller dinghen, die v seluen aldus met ons begeert te ver-

+*Genes. 3.*

eenighen, door v Sacramentelijck te ontfanghen: die daer nochtans zijt een voedtsel mijns gheests, ende eenen regeerder mijnder zielen, eenen beschermer ende bewaerder mijns lichaems. Ick bidde v, och komt, ende gheweerdicht v toch v seluen te verblyden, te louen, ende te dancken in my seluen, van die afgrondighe liefde, die ghy hier my nv begheert te bethoonen, ende daer ghy my van inder eeuwicheydt mede bemindt hebt, ende de menschelijcke natuere door aenghenomen, ende my dryendertich jaeren ellendichlijck ghesocht hebt in alle pijnelijckheydt, armoede, ende versmaetheydt. Want v quelende lief-hebbende ziele en konste noch en mochte niet versaet, noch te vreden ghesteldt worden: voor ghy (o alder-ghetrouwste minnaer) en hadt my tot eenen loon ws aerbeydts. Och hoe onbegrypelijck is uwe groote liefde, ende ghetrouwicheydt, die ghy my bewese*n* hebt! hoe soude ick die immermeer te vollen konnen louen ende dancken? och oft ick tot ee*n* danckbaerheyt allee*n* volbringen konste, oft mochte soo vele goede wercken alser vanden beginne der werelt gedae*n* zijn, ende noch gedaen sullen worden totte*n* eynde des werelts! och die waren noch alte kleyn voor alle dat goedt dat ghy my onweerdighe altijdt ghedaen hebt, noch doet, ende sonder ophouden noch begeert te

doen. O alderwonderlijckxste liefde mijns Bruydegoms Iesu Christi, al hadde ick alle tonghen die oyt leuen ontfangen hebben, ontfanghen, ende noch sullen ontfanghen tot het eynde des werelts: soo en soude ick niet konnen oft moghen wtspreken, hoe bermhertichlijck ende goedertierlijck ghy o alderliefste Iesu, my wt den Kerckere des doodts verlost hebt. My weder ontfanghende met den verloren sone in uwe vaderlijcke armen: naerdemael dat ick my + met vele minnaers, die daer uwe vyanden waren, alsoo leelijck ende afgrijsselijck besondicht hadde. Ghy hebt my ghewasschen in v heylich bloedt door't heylich Sacrament des doopsels, ende der biechte: nv soo begheerdy my wederom te spysen, te kleeden, te vercieren met v eyghen seluen, ende my soo voorder ende vaster te trouwe*n* voor uwe Bruydt. Ghy hebt my den wech ghewesen, ende seluer voorghegaen, daer ick in wandelen sal: ghy hebt my die deure gheopent lanckx waer ick onbeschaemt tot v mach komen. Ghy hebt my v seluen bereydt ghemaeckt, ende oock hier ghelaeten in v heylich Sacrament: om dat ick my daer door met v vereenigen ende alsoo my in v, ende met v verblyden soude. O mijnen + Heere, en*de* mijnen al, siet hier de dienstmaeght des Heeren, my gheschiede naer v woordt. Nv o edel verlosser mijnder zielen,

+*Luc. 15.*

+*Luc. 1.*

ick bidde v oodtmoedelijck dat ghy my v heylich Sacrament wilt laten ontfangen tot uwer eeren, ende tot mijnder, ende alder menschen saelicheydt, voorleden, teghenwoordighe, ende toekomende. Wilt doch door dese ontfangenisse verblyden alle dat hemelschs Heyr, ende oock al datter op der aerden is. Door uwen vrolijcken gheest, soo wilt verblyden alle Enghelen, ende heylighen inden Hemel. Door uwe H. Ziele, soo wilt verlossen ende verblyden alle zielen in"t Vagheuier. Door v heylich reyn gheglorificeert lichaem geweerdicht v toch alle herte*n* suyuer ende reyn te maecken: op dat wy allegaeder wesen moghen menschen naer v herte: op dat ghy ghenoechte mooght hebben in ons te woonen, ende te wandelen, als ghy inden Paradyse met ons begheerde te wandelen: want daerom hebdy ons gheschaepen, alle dinghen hebdy ghemaeckt om ons, ende ons om v seluen: Niet dat ghy ons van doen hadt, maer om dat wy uwe goetheydt gebruycken souden.

Een Gheestelijck Liedeken: *Op de wijse alsoot beghint*

Het groot verlanghen van de Bruydt oft Christen ziele tot haeren gheminden.

O Bruydegom, wanneer salt zijn,
Dat ick sal sien het wesen dyn,
Mijn herte snaeckt,, mijn ziele haeckt,
Om te aenschouwen v aenschijn,
V aenschijn soet,, o hoochste goedt,
Is der Enghelen groot vermaeck,
V vvesen bloot is 's Hemels broodt,
In hem hebbende alderleyen smaeck.
En worden versaet,, en heel ghepaet,
Die zijn in 't Hemelschs Ierusalem,
Haers herten deurst,, wort daer gheblust,
Met volder ouervloedicheydt,
In sekere rust,, hebben sy wellust,
Die mynen beminden teghenvvoridch zijn,
Int 'sHemelschs landt,, daer het verstandt,
En heeft droef-heydt oft eenighe pyn.
VVee en amy,, is daer voorby,
VVaer elck heeft vrede tot allen ty,
Daer vvort ghehoort,, het soet accoordt,
Alleluya dat liedeken bly,
Loff ende danck,, met blyden sanck,
Hoortmen daer in des Hemelschs throon,

VVaermen ontfanght,, t'vvelck vvas verlanght,
Voor vvynich arbeydt, eeuvvighen loon.
O ghy die strydt,, en dickmael lydt,
Veel droef-heydt ende banghicheydt,
VVeest vvel ghemoet,, en in deuchden groet,
En aerbeydt,, met volherdicheydt.
Den aerbeydt int, dit toch versint,
Maer eeuvvich sal blyuen den loon,
Godt den Heere mint,, ende hem dient,
Meer om hem seluen, dan om de kroon.
Godt is vvel vveert, dat vier en svveert,
Om hem sal kleyn vvorden gheacht,
Sijn liefde groot,, stercker dan de doodt,
Kan vvel vervvinnen alderleye kracht.
Hongher, en dorst,, kouvvde en vorst,
Oock hitte en ander ongherieff,
Tot allen ty,, met herten bly,
Verdraeght o ziele, die Godt hebt lieff.

Noch een seer schoon gebedt alsmen tot onsen lieuen Heere wilt gaen.

Hier groet de Bruydt ofte Christen ziele haren Bruydegom seer dickwils met diuersche tytelen ofte figuren, waer door hy in de Heylighe Schriftuere beteeckent wordt, ende sy haeckt en snaeckt om hem te ontfanghen.

De 25. Figure.

O mijnen alderliefsten Bruydegom Iesu [+] Christi, ick begheere v nv te ontfanghen in v heylich Sacrament, met alsulcken liefde, ende affectie, ghelijck ghy van my zijt begeerende ende verheyschende. Och komt toch nv medecijn mijnder zielen, ende spijst my voor den eeuwighen hongher, ende laeft my voor den eeuwighen dorst: visiteert mijn huys met uwe benedictie, 'twelck in uwen heylighen naeme gheheylicht is. Och komt tot my, ende verlicht mijne duysternissen, ende wascht

[+]Sy begheert gespijst te worden voor den eeuwighen hongher.

Sunt auscultent qui Platoni,
Aut facundo Ciceroni,
Aut Mundi stultitiae

Tu ne verba vitae sperne :
Audi Patris aeuiterna
Dicta Sapientiae

Ioan. Boel excudit.

af mijne sonden : op dat ick v mach ontfanghen met suyuerder herten, ende v in my eeuwichlijck besitten naer mijns herten begheerten. Ghy hebt v voor my gheheylicht aen uwen Hemelschen Vader, ende hebt my v seluen ghelaeten tot een spyse mijnder zielen : verkoockt door het vier van uwe onwtblusschelijcke liefde tot mywaerdts: om dat ick v daer door soude aenghenaem ende heylich worden. Och komt, ghy zijt toch allen mijn begheerten, ende alle mijne saelicheydt: in v alleen soo is besloten al dat my kan vermaecke*n* ende versaeden, want ghy zijt alleen allen goedt ende eeuwighe saelicheydt, daer mijn hongherighe [+] ziele alsoo seer naer verlanght: welcke niemandt anders en kan paeyen ende te vreden stellen, dan ghy o aldersoetste Iesu. och komt toch mijnen Bruydegom, ende mijnen al, ende vergheeft my alle mijne sonden, daer ghy v dierbaer bloedt voor ghestort hebt, ende ick sal wit worden bouen alle sneeuw. Komt, [+] ende gheeft my v seluen, o ghy spyse der eeuwigher saelicheydt. Och komt onbevleckte Hostie, ende verlost my van de eeuwighe doodt, ende van allen des vyandts aenstooten. Siet ick kome tot v met vierigher verlanghen ende met groote begeerten. Och gheeft my toch v seluen met soeter deuotien. Ick ghebenedyde v o heylich

[+] *Sy seyt dat hy allen goedt ende saelichet is.*

[+] *Psal. 50.*

+ vleesch en*de* bloedt mijns Heeren Iesu Christi. O opperste soeticheyt! ghy verdrijft allen vernoyen, ghy vernielt de doodt: ghy verleent het eeuwich leuen. Ick groete v, o heylighe vermaeckelijckheydt, ghy voert ons wt dit dal der traenen, in't eeuwich landt van beloften: alwaer ghy seluer zijt alle onse saelicheydt. Ick groete v, o saelige offerhande, ghy hebt v seluen geoffert voor den last ende randtsoen van mijne sonden op den authaer des heylighen kruys: ghebenedijt + moet ghy daer van zijn inder eeuwicheydt. Ick groete v o manna wten Hemel gheuallen: ghy zijt soeter dan eenigen honich, veel soeter dan eenich suycker: iae veel soeter dan al datmen kan ghepeysen oft ghedencken: ghy besluyt in v alle delectatie van spysen, ende van alle wonderlijcke + soeticheden. Ick groete v, o leuende Hostie: ghy zijt dat leuen, de waerheydt, den + wech, ende de goedtheydt Godts: door v zijn alle sacrificien vanden ouden Testamente ghetermineert, ende ten eynde ghekomen:+door v staet en*de* floreert de H. Kercke: door v ontfanght God den hemelschen Vader ontallijcke blijdschappen ende glorien. Ick groete v o vadt vol alder ghenaeden, thresoor vol alder soeticheyt, daer alle hemelsche schatten, smaecken, ende weelde*n* inne begrepen zijn. Ick groete v o heylich Sacrament vol soete gratien, vol soete spy-

+*Hy verdrijft allen vernoyen.*

+*Hy seyt dat hy soeter is dan eenich suycker.*

+*Sap. 16.*

+*Ioan. 14.*

+*In't H. Sacrament zyn allen schatte*n *in besloten.*

sen der minnen, vol soete spysen der eeuwigher saelicheydt. Ick groete v schryne vol hooghe misterien, vol hooghe glorien: in v is beuangen ende besloten de geheele waerachtige substantie van mijnen Schepper, van mijnen Verlosser. Ick groete v o hemelschs broodt, ghemaeckt door de kracht des Heyligen Gheests, in't heylich lichaem der ghebenedyder maghet Maria, ende gebacken in den ouen des H. Kruys, door't vier uwer groote liefde tot ons. Ghy zijt + onse spyse, ons teergheeldt in dit dal der traenen: door uwe sterckheydt, soo wandelen wy tot den berch des Hemels. Ick groete v o sweerdt, daer Holophernes mede is vermoordt, ende daer alle vyanden der zielen mede worden ter neder gheslaeghen. Ick groete v o spyse der Engelen, Aertsch-Enghelen, der Cherubinen, der Seraphinen, ende alder hemelscher gheesten. Ick groete v o spyse der zielen, die v wel nutten ofte ontfanghen, die worden in Godt verwandelt, die worde*n* onsterffelijck, ende vervult met alle deuchden. Ick groete v o wel + ghemest Kalfken, ´twelck Godt den hemelschen Vader wt grooter blijdschappe*n* heeft laeten slaen, ende ter taefelen brenghen, doet hy zijnen verloren sone gheuonden hadde. Ick groete v o leuen daer wy alle by leuen, leuen van minne*n*, leuen van liefde, leuen van ghenoechten. Ick groete v o

+Hy onse spyse, ende ons teerghelt.

+Hy is ´tleuen daer wy alle by leuen.

+ licht die't al verlicht, licht dat daer verlicht alle mensche*n* komende in dese werelt. Ick groete v alderweerdichste heylich Sacrament, ´tweclkmen schuldich is te eeren, te dienen, te louen, te aenbidden, te omhelsen, ende deuotelijck in´t herte te sluyten. Ick groete v o alderdelfste iuweel, ´tweclk ons Christus, onser alder zielen Bruydegom + tot minnen te pande ghelaeten heeft, in memorie ende gedenckenisse zijnder bittere passie. Ick groete v o bernenden kole vanden authaer metter tanghe genomen: waer mede de lippen vande*n* Prophete werden ghesuyuert. Ick groete v o bandt der minnen, waer mede onse herten ghebonden + worden aen uwe heylighe Godtheydt. Het is een maniere tusschen twee gelieuen, dat sy malkanders herten gheerne ondersoecken: + alsoo wildy oock, o alderliefste Iesu de herten van uwe vrienden, die daer door uwe liefde, in v zijn vloeyende, ondersoecken ende doorsoecken, ende alsoo met v vermaecken. O groote liefde mijns Heeren Iesu Christi, wie sal v konnen wtspreken? jae wie sal v konnen begrypen? Ick groete v o Koninck der Koninge*n*, Heere der Heere*n*, Prince der machten en*de* der krachte*n*, schepper van Hemel ende Aerde, ende van alle creatueren. Ghy komt hier om den mensch, die door oft met de spyse wten Paradyse geuallen is, weder met uwe alder-e-

+*Ioan. 1.*

+*Hy heeft sy selue*n *ons te pande ghelaeten.*

+*Esa. 6.*

+*Sy segt dat twee ghelieuen geerne malka*n*ders herten ondersoecke*n

delste, en*de* al der krachtichste spyse in den Hemel te brengen. Tot v mogen komen alle [+] die worde*n* van v geuoet, verlicht, vertroost, versterckt, ende gebenedijt. Ick kome tot v als een schaepken tot zijnen Herder. O liefde voet my, en*d* peystert my met v, dat bidd' ick v. Ick kome als een mismaeckte creature tot haeren Schepper: vermaeckt my o Heere, dat begheer' ick op v. Ick kome ghebonden, gheuanghen, verloren, tot mijnen Verlorssere: verlost my o Heere, ick versoeck't op v. Ick kome mistroost tot mijnen Vertroostere: vertroost my toch mijnen Godt ende mijnen al: Ick eyssche't oodtmoedelijck door uwe heylighe verdiensten op v. Ick kome ghestoruen ende dootelijck ghewondt door de sonden, tot mijnen verweckere: doet my toch van sonden opstae*n*, ende in v verrijsen dat bidd' ick v. Ick kome heel hongherich tot mijnen spysere: vervult my Heere, want alle mijn hope ende betrouwen is op v. Ick kome t'eenemael dorstich tot de fonteyne des leue*n*de waters, die daer altijt bloeyt vol van genaden ende gratien: laest my toch Heere, ick versoeck't wt den grondt mijns herten op v. Ick kome gheheel onsuyuer tot de riuiere vol van alle*n* bermhertichede*n*: wascht my toch Heere, ick roep tot v. Ic come heel sieckt totter doodt toe, tot den medecijn des

[+] *Tot Godt mogen komen allen die kleyn ende oodtmoedich van herten zijn.*

leue*n*s: geneest my toch Heere, ick begeert op v. Ick kome geheel blindt, tot het eeuwich licht, 'twelck daer verlicht alle mensche*n* die in dese werelt kome*n*: verlicht my toch Heere, ick suchte tot v. Ick kome gheheel arm [+] en miserabel tot den Koninck der Hemelen ende der Aerden: maeckt my toch met uwe verdiensten rijck, ick versoeck 't oodtmoedelijck op v. Ick kome naeckt tot den Prince der glorien: kleedet my toch met uwe deuchde*n* ende gratien, dat bidd' ick v ende verleent my v heylich lichaem nv, ende altoos alsoo te ontfanghen, dat het mach zijn tot uwer eeuwigher eeren, ende tot mijnder ende mijns euennaeste*n*s, ende alder menschen zielen saelicheydt, teghenwoordighe ende toekomende tot het eynde des werelts. Sonderlinghen soo bidd' ick v voor alle mensche*n* daer ick schuldich ben voor te bidden, ende daer ghy begeert voor ghebeden te hebben, Amen.

[+] *Sy komt heel arm ende miserabel tot hem.*

Een gheestelijck Liedeken, *Op de wijse: Alsoo't begint.*

Hier begheert de gheestelijcke Bruydt ontbonden te zijn van allen des werelts gherucht.

VVie sal my moghen gheuen,
Mijn broeder seer ghemeen,
Dat ick v sal moghen vinden,
Hier buyten al alleen,
VVant ghy en anders gheen,
Zijt toch mynen wel-beminden,
Tot wien mijn ziel versucht,
Onder alle dit gherucht,
Och mijn eenich toe-vlucht,
Och wout ghy my ontbinden.

Ick hebb' v Heere ghesocht,
En in't soecken ouerghebrocht,
Veel uren ende daeghen,
Noch en vinde ick v niet,
't VVelck my is groot verdriedt,
Soo dat ick moet beklaeghen,
VVant my mijn hert benauwt,
Ende soo seer verlanght,
Naer v daer't al aenhanght,
Och mocht ick v behaeghen.

Niet en ist v onbekint,
V die mijn ziele bemint,
Dat om v te verwinnen,
Ick Heere hebbe versaeckt,
'tVVelck de nature vermaeckt,
Dat hebb' ick willen deruen,
Op dat ick vinden mocht,
V die ick alleen socht,
En seer te wenschen plocht,
Och mocht ick v be-eruen.

Niet en gheuet my rust,
Niet en werde't ghebluscht,
Mijn begheerte van binnen,
De Heere daer toe streckt,
Dat ghy my naer v treckt,
Ende doet sien en kinnen,
V minnelijck aenschijn soet,
Het welck verblyden doet,
Men wel belyden moet,
Met de brandende Seraphinnen.

O Iesu treckt my naer dy,
En stelt mijn herte vry,
En wilt mijn ziel vermaecken,
Laet den tijdt naecken by,
Dat ick ontslaeghen sy,
Allen dees' aertsche saecken,
Op dat ick metter spoedt,
Aen v o hoochste goedt.
Mijn sinnen kleuen moet,
En in v liefde mach blaecken.

Laet toch komen den tijdt,
Dat ick mach werden quydt,
Al dat my hier kan letten,
Op dat ick breedt en wijdt,
'tVerstandt sonder respijt,
In v gherust mach setten,
Och Bruydegom laete ´t gheschien,
Dat ick hier mach vlien,
d´Onrusten die ick ontsien,
Die mijnen gheest verpletten.

Ick soeck voor-by te gaen,
Ick vvensche te zijn ontslaen,
De gheschaepen creaturen,
Op dat tot elcker stondt,
Met eenen puren grondt,
Ick 'therte mach opsturen,
Tot v o hoochste goedt,
En dat der liefden vloedt,
Seer dickmael mijnen moedt,
Mach stillen, en oock mach beruren.

Noch een seer schoon gebedt, eermen tot het Heylich Sacrament gaet.

Hier begeert de Gheestelijcke Bruydt het heylich leuen, ende lieffelijcke conuersatie haers Bruydegoms gelijck ghemaeckt te worden: ende beklaeght dat sy allen haere sinenn ende ledekens soo misbruyckt heeft teghen zynen wille, ende begeert gheheel ghesuyuert te wesen, ende versoeckt hulpe ende bystant om haer te beteren.

De 26. Figure.

O afgrondighe goetheydt! o almogende Godtheydt, hier bedeckt onder de ghedaente des broodts, ick bidde v door de aenghenomen ghekruyste menscheydt ons Heeren Iesu Christi, dat v ghelieve te booghen den afgront uwer goedtheydt tot den afgrondt mijnder snoodtheydt, ende alsoo wt my te verdryue*n* alle mijne sonden ende

Bone IESV *conde crucem,*
Virgam, lanceamque trucem,
Conde in imo corculo

Nulla praeualebit lues,
Amuleta quando strues
Hoc myrrhae fasciculo.

Ioan Boel excudit

boosheden: ende gheweerdicht v in my te scheppen een reyn herte, ende te vernieuwen + uwen rechten gheest in mijne binnenste. Komt toch ende treckt my wt my seluen + in v, ende dat door de groote liefde die v trock tot den schoot ws vaders in't lichaem van de H. Maget Maria, om alsoo aen-te-nemen de menschelijcke nature, daer ghy ons dryendertich jaeren in ghedient, ende oock verlost hebt. Waer van v sy lof, prijs, ende eer einder eeuwicheydt der eeuwicheden. Ock komt, ende wilt in my vervullen ende vermeerderen al dat my ontbreeckt, ende weder oprechten dat in my gheuallen is, ende gheweerdicht my gelijck te maecken v heylich leuen, ende lieffelijcke wandelinge, ende vereenicht my met v, ende besluyt my in v, ende schrijft in de taefele mijns herten, ende in alle mijne zeden ende manieren, v heylich deuchtsaem leuen, ende de eersaemheydt uwer conuersatie ende manieren:+ op dat ghy vreuchde, brede, ende uwe genoechte in my mooght hebben, ende dat ick v alsoo weerdichlijck mach ontfangen in v heylich Sacrament tot uwer eeren, ende mijnder zielen saelicheydt. O komt Heere, ende bevrijt mijnen gheest van alle nederste dinghen, ende regeert mijn ziele, ende medewerckt met mijn lichaem rechtueerdige wercken, naer v wel-behaeghen. Ick bidde v door uwe heylighe gheboorte,

+*Psal. 50.*

+*Sy begheert wt haer seluen in hem getrocken te worde*n

+*Sy begheert dat hy zyne ghenoechte in haer neme.*

laet my toch door v herboren worden, ende maeckt my suyuer ende reyn in een nieuw leuen: door uwe heylighe wandelinghe maeckt my volkomen in alle deuchden: + door uwe heylige leeringe soo verlicht my ende doet my verstaen de naeste waerheydt tot uwer eeren, ende mijnder, ende mijns + euennaesten salicheydt. Door d'ootmoedige wasschinge der voeten van uwe heylige Apostelen, ende ws verraders, soo wilt alle mijne quaede ghenegentheydt, ende de voeten mijnder quader begeerten suyuer ende reyn maecken ende bewaren: op dat ickse nemmermeer weder en bevlecke, ende dat ghy v geweerdicht alsoo tot my te komen ende altijt by my te blyuen, door de bereydinge des auontmaels, ende insettinge ws + heyligen Sacraments, daer ghy o eeuwige goetheyt ons v selue*n* gaeft in een eeuwige + spyse, ende dranck wt uwe oneyndelijcke liefde, die uwe Majesteyt van inder eeuwicheydt was draghende, en*de* al noch draeght, ende altoos dragen sal: soo bidd' ick v, bereyt v selue*n* in my met v selue*n* een bequaem plaetse, ende maeckt v tabernakel in my, en*de* verciert dat met alle kruyden ende bloemen der deuchden: op dat het bequaem sy v seluen door v seluen daer inne t'ontfangen, en*de* dat al op uwe weerdige verdiensten, en*de* weerdige bereydinge. Geweerdicht v toch selue t'huys, en*de* den huysweert te zijn, den

+Ioan. 13.

+Sy begheert dat hy tot haer kome ende altijdt by haer blyue.

+Mar. 14.

*+Sy bidt dat hy hem gheweerdighe seluer den geuer, ende de*n *ontfanger te zijn.*

Priester, en*de* d'offerhande, den gheuer en*de* den ontfa*n*ger: verandert en*de* verteert my geheel in uwe onwtsprekelijcke brande*n*de minne: ouerformt en*de* vereenicht my in dijnre liefde*n* [+], op dat ick my seluen heel sterue, en*de* v allee*n* [+] leue. En*de* daer van geweerdicht ws selfs lof te zijn voor uwen hemelschen Vader in den Hemel, en*de* op der aerden: ende geeft my toch dat ick va*n* uwe onwtsprekelijcke liefde en*de* goetgunsticheyt nemmermeer ondancbaer geuonde*n* worde. Ick bidde v door uwe groote ootmoedicheydt, dat ghy v liet van uwen eyge*n* discipel verraden en*de* verkoope*n*: geeft my dat ick v nemmermeer om eenich verganckelijck goet, oft om ydele eere verrade oft verkoope, also ick seer dickwils gedae*n* hebbe: waer van ick v om vergiffenisse ben ootmoedelijck biddende. Geeft my dat ick my seluen v altijt vercoopen en*de* leueren mach, om 'tRijck der Hemelen, 'twelck altijt te koop is. Nochtans den prijs, die ick va*n* mijne*n* 't wege daer voor geue 'tselue niet weerdich is, maer moet alleen uwe goedtheyt toegeschreuen worde*n*: want het v alsoo belieft 'tselue alsoo goeden coop te geue*n* tot onsen grooten troost: en*de* geeft dat ick my selue*n* v altijts moet geue*n* in een goddelijcke komenschappe, want ghy selue seght: *kindt gheeft my v herte, ick* ben van liefden gewont, geeft my v herte, en*de* ic worde gesont. Geeft my v herte, ende neemt my ten loon.

[+]Ioan. 13.

*[+]Sy bidt dat sy hem nemmermeer en moet verraeden oft verkoope*n. *Sy bekent dat alleen zyne goedtheyt te schryuen is dat hy den Hemel soo goeden koope is gheuende.*

+ O goeden Iesu, ick bidde v, door de groote liefde dat ghy v van Iudas liet verraden, ende v om mijnen 't wille liet leueren: verleent + my dat ick v in my seluen, oft in mijnen naesten, nemmermeer verraeden oft ouergheuen en moet, oft mijne vyanden nemmermeer en weyghere den dienst der liefden. Ick bidde v door de liefde, dat ghy om mijnen wille van de boose menschen geuanghen + ende ghebonden wout wesen: soo ontbint my van de banden mijnre sonden, ende bint my weder met den reep dijnre geboden, ende raeden, ende met de vereeninghe + ws alderliefsten wils. op dat alle de leden mijns lichaems, ende alle krachten mijnder zielen altijdt mogen wesen in uwe Goddelijcke tegenwoordicheydt, op dat sy nemmermeer ontbonden en moeten worden tot vryheydt des vleeschs. Ick bidde v door de groote liefde, dat ghy om mijnen 't wille vele lasters ende confusien woudt lijden, +, ende wreedelijck ghehandelt wesen: ontfermt v ouer mijne misdaedighe ziele, ende ontlaetse van alle lasten der sonden daer ick v Goddelijck beeldt soo deerlijck mede mismaeckt hebbe, ende uwen heylighen naeme in my onteert. Ick bidde v, gheeft my om de eere ws heyligen naems allen laster ende confusie, die my ouerkomen moghen ghewillichlijck te lijden en de te verdraeghen, want het vleesch met pijn

+*Prou. 23.*

+*Mar. 14.*

+*Ioan. 18.*

+*Sy begheert aen hem gebonden te zijn.*

+*Luc. 22.*

moet toch ghestoruen zijn. Ick bidde v door de liefde, dat ghy om mijnent wille + met wreede slaghen gheslaeghen wout wesen. Vergheft my dat ick v met de handen der booser wercken, ende quaede ghedachten soo dickmael gheslaeghen hebbe. Verleent my dat ick v altijdt metter herten ende metten monde moet belijden, ende wt puurder meynighe alle mijne wercken + schicken naer uwen alderliefste*n* wille, ende dat in my het beeldt ws aensichts onghequetst moet blyue*n*. Ick bidde v om dat ghy om mijnent wille in v minnelijck schoon aensicht wout met het onreyn speecksel der Ioden bespoge*n* wesen: vergeeft my dat ick + v gebenedijt aenschijn in mijne conscientie (daer ghy in woont, ende daer v klaer aensicht en*de* beeldt klaerlijck in schynen soude) met vele quaede wercken, gedachten, ende onreyne begeerten bevleckt hebbe: en*de* geeft my dat ick v H. lichaem met een suyuere conscientie, en*de* met groote eerweerdicheydt alsoo mach ontfanghen, dat het mach zijn tot uwer eeren, ende mijnder zielen gesontheyt. Verleent my dat ick dat suyuer beelt dijns aensichts in my met gheene onreyne wercke*n* noch gedachte*n* immermeer bevlecke*n* en moet. Ick bidde v die daer om mijnent wille v glorieus ae*n*sicht (daer de Engele*n* in begere*n* te schouwe*n* (wilde late*n* decke*n* met eene*n* + onreyne*n* doecke, om dat v beelt ws god-

+*Het vleesch met pyn moet gestorue*n *zyn.*

+*Matt. 25.*

+*Sy bidt om vergiffenisse.*

+*Marc. 14.*

delijcke*n* aensichts) dat in't binnenste mijns ghemoedts bedeckt ende verduystert was) wederom in my ontdeckt soude worden, ende dat de puurheyt ws klaer-schynende lichts, weder in my soude openbaer worde*n*. + Verleent my dat ick met het lich uwer hemelscher gratien van binnen verlicht moet worden, dat ick v aensicht in my nemmermeer en verduystere: maer gheweerdicht v alle bedecktheydt der sonden, ende der onwetentheydt af te doen van + mijnder herten. O verduldige Iesu, die om mijnent wille gheleydt werde van den eenen Rechter tot den anderen: ick bidde v, verleent my het licht der waerheydt, ende regheert ale mijne wercken; onderwijst mijne redene naer uwen liefsten wille, ende lichtse in den rechten wech der deuchden voorts-te-gaen van d'erne deucht in d'andere + naer v welbehaeghen. O sachtmoedighe Iesu, die om mijnent wille soo wreedelijck ghebonden ende ghegeesselt wout wesen ouer v schoon heylich lichaem, om dat ick alle mijne leden ende mijn lichaem in sonden ende ghenoechten misbruyckt hebbe: ick bidde v, verleent my dat ick alle mijn leden om de liefde van v moet geuen tot alle gheestelijcke ende lichaemelijcke penitentien ende pijnen, en*de* dat ick de geesselinghe uwer vaderlijcke kastydinge lijdtsaemelijck ontfanghen moet, noch v em-

+Sy bidt om verligt te worden.

+Mat. 26.

+Ioan. 18.

mermeer met mijne sonden gheesselen. O goedertieren Iesu, ghy woudt om mijnen wille met doornen ghekroont wesen, om dat ghy v beeldt, 'twelck in mijn gemoedt ouermidts de sonden ghequetst is, weder + gheheel mooght opmaecken ende ghenesen daer ghy de gheheelheydt uwer heyligher Dryvuldicheydt in vereenicht hebt: want met uwe vaderlijcke kracht soo zijt ghy het onderhout mijnder memorie, ende met de wijsheydt ws soons, soo zijt ghy't licht mijns verstants, ende met de liefde des H. Gheests, soo sydy in mijnen wille, soo datter buyten v niet goedts onthouden, ofte verstaen, ofte ghewrocht en wordt in my, dan ouermidts de gheheelheydt + uwer heyligher Dryvuldicheydt, welcke ghy in my ghehemelt hebt. Daerom is mijn ziele v Koninckrijck, daerom woudt ghy met spot ghelijck eenen Koninck aenbeden wesen, ende in v heylich aensicht bespogen zijn: op dat ghy v heylich aensicht dat in my bevleckt is weder sout wasschen. Gheeft my dat ick v mijnen waerachtigen Godt in den gheest, ende inder waerheydt altijt aenbidden moet, ende v mijnen Bruydegom + met behoorlijcke weerdicheydt ontfanghen, ende dat v rijck in my geuesticht ende ghesondeert werde, ende staende moet blyuen: op dat ick inder eeuwicheydt van v gekroont worde, ende soo van v nemmer-

+Ioan. 19.

+Sy seyt dat haer ziele zijn Koninckrijck is.

+Ioan. 4.

meer + ghescheyden worden. O ghenadighe Iesu, die om der menschen saelicheydt tot + de wreede sententie des doots onschuldichlijck veroordeelt zijt, om dat ick het oordeel van uwe rechtueerdicheyt niet ontsien en hebbe: geeft my dat ick v altijt moet sien sitten te gerichte in mijne ziele, daer uwen rechterstoel is, daer ghy alle mijne gedachten, woorden, ende wercken ten gherichte brengt, met getuygen der conscientie, die my van alle mijne ghebreken sterckelijck wroegen moet: opd at ick in't wterste oordeel met vryer conscientien mach komen, en*de* de onrechte oordeelen der menschen verduldichlijck lijden. O sachtmoedighe Iesu die om mijnent wille met den swar*en* balck + des kruyces wilde geladen wesen: verleent + my dat ick het kruys der penitentien ghewillich aenveerd*en* moet, en*de* wilt alle mijne leden ende kruycen verheffen, ende heylich maecken, ende vereenighen met v heylich kruys, ende heylich lijden: op dat ick't met + uwe gratie al mach patientelijck verdrag*en* naer uwen liefsten wille. En*de* dat ick alsoo mach gheuoelen, dat v *jock soet is, ende uwen last licht.* Dit al bidde ick v door de vereeninghe van uwe Goddelijck enature, met uwe menschelijcke nature, 'twelck v genoechelijcker is, dan oft ick mett*en* cruyce + in't beuoelen mijnder kruysvluchtiger nature bleue staende. O alderbermhertichste

+*Luc. 23.*

+*Sy beklaeght dat sy het oordeel van zyne rechtueerdicheyt niet ontsien en heeft.*

+*Ioan. 19.*

+*Sy bidt om patientie.*

+*Mat. 11.*

+*Marc. 15.*

Iesu, die om mijnent wille van los selfs kleederen wout berooft wesen, om dat ick + het kleedt mijnder eerste puurheydt verloren hadde, ende ghy wilde gheset worden op den herden kouwen steen, in den scherpen snydenden windt, ende verwachten de bereydinghe des kruyces ('twelck ick verdient hadde:) verleent my dat ick mijnen ouden mensch met oprecht leedtwesen, ende oprechte biechte wt moet trecken, ende dat ick met v heylich leuen ende verdiensten + alsoo ghekleet mach worden, dat ick voor v goddelijck aenschijn niet naeckt ende beschaemt en worde gheuonden. O Heere Iesu Christe, die soo onghenadelijck + aen den boom des kruyces wtghereckt wout wesen, soo datmen allen v ghebeente tellen mochte: verleent my dat ick alle mijne leden, ende alle krachten mijns lichaems, ende mijnder zielen tot uwen weerdighen lof altoos ghespannen ende wtghereckt met v altijdts minnelijck vereenighen moet, ende dat mijne nature alsoo aen uwe minne ghenaeghelt moet blyuen, dat ick van uwe gheboden nemmermeer en scheyde: maer altoos aen v kruys moet ghenaegelt blyuen met uwe vreese. O Heere Iesu Christe, die aen den kruyce verheuen woudt wesen, om alle zielen tot v te trecken, treckt my gheheel in v, op dat ick van alle aerdtsche begheerten verhe-

+*Sy begheert haeren ouden mensch wt te trecke*n.

+*Ioan. 1.*

+*Sy begheert ae*n *zyn kruys ghenaghelt te zijn.*

uen mach worden; ende met mijn hert ende ghemoedt altoos wandelen in hemelsche dingen; ende daer gedurichlijck woone*n* in't binnenste mijns Heeren Iesu Christi, die daer is eenen Hemel der weelden, eenen troost ende toevlucht der sondaeren, ende aller bedruckter herten, ghebenedijt moet hy inder eeuwicheydt zijn. O Heere Iesu Christi, ick bidde v door de bitterheydt uwer passien, die ghy voor my geleden hebt aen den kruyce, ende sonderlingen als uwe alder-edelste ziele verscheyden is van v heylich lichaem: ontfermt v mijnder zielen in haer leste verscheyden. Ontfanght die in uwe handen, ende laet haer de verdiensten uwer heyliger menscheydt, besloten in uwe heylighe Sacramenten, ende sonderlingen in't heylich Sacrament des authaers, 'twelck ick nv begheerte te ontfanghen, nv ende altoos te staede komen: op dat ghy in tijdt, ende in eeuwicheydt, my naer uwen alderliefsten wille mooght besitten, Amen.

Een gheestelijck Liedeken, *Op de wijse:* Den tijt is hier *&c.*

VVaer door de Bruydt bidt om kleyn te zijn in haer selfs ooghen, op dat sy haeren Bruydegom soude moghen behaeghen.

O Godt gheeft my toch eens een grondich steruen,
Om in hebben, en in deruen altoos gelijck te zijn
Maeckt my verduldich in lyden en in pijn,
Op dat ick naer uwen liefsten wille soet,
Mach stryden met een vroom ghemoedt,
Om te wesen kleyn,
Al in dit aerdtsche pleyn
Ick voel mynen gheest gheheel bereyt te waeghen,
Om 'tkruys te draeghen wt liefden sonder vaer,
*Al maeckt mijn natuurke*n *een klachlijck misbaer*
Ick wil de reden volghen naer,
Al valle't mijn lichaem swaer,
VVant het vleeschs met pijn,
Moet toch ghestoruen zijn.
*Och mocht ik eens door steru*en *eeuwich leue*n*,*
En hier al begheuen daer de natuur naer haeckt
*Al soude ick daero*m *vvesen al in des vverelts haet*
Als ick slechts sonder 'tverkiesen myn,
O Heere van v ghevvrocht mocht syn,
In licht oft in duysterheyt,
Och door v gratie maeckt my bereyt.

Och mocht ick eens het nederste lant verwinnen
En leeren my dwinghen naer puur behaegen dyn
Op dat mynen grondt van binnen,
Gheheel ghesuyuert mocht zijn,
Door een bloote af-ghescheydenheydt,
Om met v te rusten in lieff en leydt,
Op dat de ziele mijn met v vereenicht mocht syn
Al komt den ouden Adam om de natur' te wincken,
Ten mach niet krincken dat edel opperste deel,
VVant daer rust Godt met onsen gheest gheheel
VVat mach ons schaeden druck oft pyn,
Als vvy met Gode vereenicht zijn,
In suet oft in suer,
Door Godts liefde suyuer en puer.
Al moetmen hier vleeschs en bloedt verteren
VVat mach ons deren als onsen geest mach syn
In Godt verslonden, vvant daer en is gheen pyn
Dien minnen vloedt is alsoo soedt,
Die daer komt wt dat hoochste goedt,
Al om des lichaems druck en seer,
Soo en machmen niet peysen meer.
O Prince Heer vvilt my v gratie gheuen,
Om sonder aenkleuen te scheyden wt deser tijt,
Al van de creature en soecken de eeuwicheydt,
Op dat ick v soete inspraecke klaer,
In mijn herte mach vvorden ghevvaer,
En bidde v door uvve ootmoedicheydt,
Maeckt my naer uvven vville bereyt.

Segghet den ghenooden datse comen Mat. 22.
Salich syn sy, die tot des lams bruyloft geropen syn. Apo. 19.

Noch een seer schoon gebedt eermen ten H. Sacramente gaet, oft om onder de Misse te lesen.

Hier verwondert haer de Bruydt van de groote goedtheydt haers Bruydegoms, om dat hy niet alleen rechtueerdighe menschen, maer oock sondaeren is noodende tot zijnder taefelen te komen, ende bidt hem om gratie, dat haer ziele nemmermeer in yemanden anders ghenoechte en soude soecken, dan in hem alleen.

De 27. Figure.

O Heere Iesu Christe, van waer komt my dit weldaedt, dat ghy Heere der Enghelen ende glorie der Hemelen, van wien alle saecken komen, ende wien alle dinghen toebehooren, v geweerdicht te komen tot my onsuyueren aerdtworm, om my gheheelijck in dit H. Sacrament met v te vereenighen? O met wat een groot

leedtwesen, met wat fonteyne der traenen, vreese, ende reuerentie, ende met wat een volkomen reynicheyt des herten, ende des + lichaems, moeste ick dit hooghe misterie ontfanghen, in't welcke v maeghdelijck vleesch ghenut wordt, ende de goddelijcke ende eeuwighe dingen, door dese onwtsprekelijcke maniere ghemenght worden met menschelijcke ende verganckelijcke, de opperste met de leeghste dingen! o onmetelijcke goedtheydt, dat ghy niet alleen den rechtueerdighen, maer oock den sondaeren zijt noodende tot uwe goddelijcke taefele: ende niet alleen de ghesonde, maer oock de krancke deelachtich maeckt van dese uwe seer krachtighe medecijne. Ghebenedijdt moet ghy zijn die daer komt in den naeme + des Heeren: wiens wellusten zijn te wesen met de kinderen der menschen. O eeuwige goedtheydt, ick beghere ende bidde v oodtmoedelijck +, o Heere Iesu Salighmaecker des werelts, dat ghy my de eyghen vruchten + van dit heylich Sacrament belieft te gheuen, ende mijne voorleden sonden wilt wtwasschen, ende my bewaren van de toekomende sonden, quaede affectien ende beweginghen, te niete doende allen dat v in my mishaeght, mijn verstandt verlichtende, my deuchde*n* instortende, ende die in my vermeerderende, dat ghy my tegen de vyanden ende tentatien versterckt, ende een

+De goddelycke dingen worden op een maniere met menschelijcke dingen gemenghelt.

+Psal. 117.

+Sap. 8.

+Sy begheert de eygen vruchten des Sacraments.

medecyne der zielen ende des lichaems gheeft. Ick bidde v oock dat ghy my in't leuen ende in de dot bystaet, om met uwer [+] helpen al te doen dat v behaeghelijck is. Ende ten lesten dattet v belieue my wonderlijck in v te vernieuwen en*de* te hermaecken: op dat ick met v eenen gheest mach worden ende blyuen. Dat in my toch geen smette der sonden en blyue, dien ghy met soo heerlijcken stuck van liefden, (welcke ghy tot mijnder zielen saelicheydt zijt draghende) wilt vermaecken: welcke liefde teghen 'tfenijn van alle sonden d'alderkrachtichste en*de* d'alderbeste medecijne is, [+] die verleent den ghenen die daer met eerweerdicheyt ende deuotie toegaen, ouervloedicheydt van alle deuchden ende gratien. Heere ick en ben niet weerdich dat ghy sult komen onder mijn dachk, 'tweclk daer is geweest een speloncke ende moordtkuyl, daer in mijn edele ziele, uwe Bruydt soo dickwils in vermoordt is door menigherhande fouten ende sonden. Maer aengesien o goeden Iesu, o alderbermhertichsten, ende goedertierensten Iesu, dat ghy in dit H. Sacrament waerachtich Godt ende mensch, alsoo hongherich ende begherich zijt naer onser alder-salicheydt: ja alsoo hongherich, als oft al v wesen, ende allen uwe saelicheyt aen onse welvaert, ende saelicheydt waer hangende, daer uwe Ma-

[+] *Sy bidt datter gheen smetten der sonden in haer en blyue.*

[+] *Matt. 8.*

jesteyt ons nochtans niet van doene en heeft: ende hebt v geweerdicht ons tot onsen aldergrootste*n* troost, en*de* toevlucht v seluen [+] alsoo te laeten onder de ghedaente des broodts in v heylich Sacrament: ende zijt ons soo vriendelijck en*de* vaderlijck noodende, seggende: *Komt al tot my die daer belast ende beladen zyt.* En*de* wederom: *Ten sy dat ghy eet myn vleesch, ende drinckt myn bloedt,* [+] *soo en suldy geen leuen in v* [+] *hebben.* Soo o soeten Iesu eenich leuen mijnder ziele*n*: weest my genadich. O aldersoetste [+] hemelschs broot voet my hongerige*n* mensche. O ghy broodt vanden Hemel nederdaelende, puur om uwer liefden wille ende niet om mijne verdiensten, ende die de werelt het leuen gheuende zijt: werckt in my, die de doodt verdiene, het leuen, sonder welck ick eeuwichlijck steruen moet. Ick verkeerde in perijckelen, in duysternissen, in groote tentatien ende verdruckingen: ontfanght my in den last zijnde, ghelijck ghy Zacheus huys besocht hebt, op dat ick gheheel vernieuwt zijnde, met v seer vriendelijck mach leuen, die my begeert seer minnelijck al te zijn in alle dingen. Siet ghy komt tot my, ende ick tot v blijft toch altijt in my, ende ick in v, op dat ick nemmermeer van v en moet gescheyden worden. O ghy aldersoet-

[+] *Hy is ons soo vaderlyck noodende.*

[+] *Matt. 11.*

[+] *Ioan. 6.*

[+] *Sy seyt dat sy in groote peryckelen verkeert, ende begeert geholpen te wesen. Vele schoone begeerten van de Bruydt.*

sten ende vermaeckelijcxsten Iesus, Bruydegom mijnder zielen, laet my toch v bekennen. O ghy kracht mijnder zielen: verthoont my v seluen, o Heere mijnen Vertrooster, laet my v beschouwe*n*. O ghy licht mijnder ooge*n*, komt tot my. O eenige blijtschap mijns geests: Laet my v sien. O ghy vreuchde mijns herten: laet my v minnen. O leuen mijnder zielen; verthoont my v selue*n*. O mijn welluste, o mijn solaes, mijn genoechte. O mijn Heere, mijn Godt, mijn leuen, ende de gansche glorie mijnder ziele*n*: laet my v weerdichlijck ontfangen. O ghy begeerten mijns herten: Laet my v behouden. O liefde mijnder zielen: laet my v omhelsen O hemelschen Bruydegom: laet my v besitten. O mijne alderhoochste vreucht binne*n* ende buyten: laet my v vinden [+] in't midden mijnder herten. O mijn [+] eeuwige salicheydt! o salige blijdschappe! o hoochste soeticheydt mijnder zielen: laet my v beminnen. *O Heere myne sterckheydt, Heere myne vasticheydt, myn toevlucht, ende mynen verlosser. Laet my v beminne*n *mynen Godt, myne*n *hulper:* die my zijt eene*n* sterck*en* toren, een soete hope in alle tribulatie: laet my v aenhange*n*. O goet sonder welck geen goet en is: laet my v gebruycke*n*. O alderbeste: sonder welc gee*n* beter is. O goddelijc woort, scherper suyde*n*de dan alle dubbelde sweerde*n*, ope*n*t 't binne*n*ste mijns

[+] *Psal.* 17.

[+] *Godts woort is scherper snyde*nde *dan alle dobbel snydende sweert.*

ooren, dat ick uwe stemme mach hooren. O onsienelijck licht: gheeft my een ghesicht dat ick v sien mach. O reuck des leuens: schept in my eene*n* nieuwen reuck, die achter + nae v loopt in den reuck uwer kostelijcker saluinghe: heeft mynen smaeck, op dat hy smaecke, kenne, ende onderscheyde hoe groot dat is de menichfuldicheydt uwer soeticheydt, welcke ghy verborghen + ende bereyt hebt den ghenen die v vreesen, oft vol zijn van uwer liefden. Gheeft my een herte, dat op v dencke: eenen moedt die v beminne: eenen sin die op v peyse: een verstandt dat v begrype: een redene, die v o alderhoochste soeticheydt altijdt sterckelijck aenhanghe: een wijse liefde, die v wijselijck beminne. O leuen, dien alle dinghen leuen. O leuen die my gheeft + mijn leuen! O leuen, die daer zijt mijn leuen door welck ick leue, sonder welck ick sterue! O leuen door welck ick verrijse: sonder welcke ick vergae. O leuen door welck ick verblydet worde: sonder welck ick bedroeft blijue. O leuen komt ende verblijdt mijn bedroefde ziele, weest toch + by my in mijnen moedt by my inder herten, by my in den mondt, by my in de ooren, by my inder hulpen: want ick quele van uwe liefden: want ick sonder v sterue: wa*n*t ick op v denckende weder leue. uwen soeten reuck vermaeckt my, uwe

+*Cant. 1.*

+*Psal. 30*

+*Een vvyse liefde bemint Godt vvysselijck.*

+*Sy seyt dat sy quelende is va*n *syne liefde.*

ghedachtenisse gheneest my, uwe liefde + treckt my, maer ick sal versaet worden, als uwe glorie, o leuen mijnder zielen my sal verthoont worden. Mijn ziele begheert ende beswijckt in uwe ghedachtenissen: wanneer sal ick komen ende verthoont worden voor v aenschijn? O mijne blydschappe! O mijn vreucht! door welcke ick verblijdt worde. O alderschoonste dien ick beghere; waerom sydy aldus hier verborghen in de ghedaente des broots? Ick gheuoele uwen reuck: ick leue, ende worde verblijdt, maer ick en sien v nochtans niet. Ick hoore v stemme, ende ick worde + leuendich: maer waerom verberght ghy v aensicht van my? Ghy sult my by aue*n*turen + antwoorden. *VVant my gheen mensch sien en mach, ende sal leuendich blyuen.* Och lieve Heere, laet my dan steruen, op dat ick v sien mach. Laet my v sien: op dat ick hier sterue. Ick en wille niet langher leuen: maer ick wille steruen. *Ick beghere ontbonden te vvorden: + ende met Christo te vvesen.* Ick beghere te steruen: op dat ick Christum sien mach + in zijne glorie. Ick vertye hier langher te leuen: op dat ick met Christo leue. O lieue Heere Iesu, ick offere v mijnen gheest. O mijn leuen, ick offere v mijn ziele. O mijne blydschappe, ick offere v mijn herte, en*de* maeckt my bereyt om v weerdichlijck te

+*Psal. 16.*

+*Exo. 33.*

+*Sy begheert te steruen en Godt te sien.*

+*Phil. 1.*

+*Offerhande van de Bruydt.*

ontfangen, naer v wel-behaeghen. O mijn soete spijse, laet my v eten, en*de* blyde wesen. O mijn hooft bestiert my! O licht mijnder ooghen, verlicht my! O mijnen reuck maeckt my leuendich! O krachtich woort Godts, hier teghenwoordich in v heylich Sacrament, vermaeckt my. O Heere, mijne blijdschappe, komt in mijn ziele op dat sy haer in v verblyde. Gaet in [+] mijne ziele, o mijne hoochste soeticheydt: op dat sy soete dinghen smaecke. O eenich licht, verlicht mijn ziele, dat sy v verstaen, kennen ende beminnen mach: want daerom en bemint sy v niet o Heere om dat sy v niet en kent: ende daerom en kent sy v niet, om dat sy v niet en verstaet: ende daerom en verstaets y v niet, want sy [+] v licht niet en begrijpt. *Ende het licht licht in duysternissen, ende de dysternissen en hebben't niet begrepen.* O licht [+] des herten! O lichtende waerheydt! O waerachtige klaerheydt de welcke verlicht [+] alle menschen, die in dese werelt komen, kome*n* (segh' ick) maer niet die de werelt [+] beminnen. Want soo wie de werelt bemint: die wort Godts vyandt ghestelt. Verdrijft o goeden Iesu de duysternissen vanden afgrondt mijnder herten: op dat het v sy verstaende: op dattet v begrypende kenne: op datte't v kennende beminne. Want soo wie v kent, die bemint v, ende

[+] *Sy begheert soete dingen te smaken.*

[+] *Ioan. 1.*

[+] *Ioan. 1.*

[+] *Iacob. 4.*

[+] *Soo wie Godt kent, die bemindt hem.*

hy vergheet hem seluen, ende bemindt v meer dan hem seluen. Hy verlaet hem seluen, ende komt tot v: op dat hy verblijdt worde van v. Hier wt komt lieue Heere, dat ick v niet soo vele en beminne, als ick schuldig ben. Maer want ick v niet ganschelijck en kenne: daerom beminne ick v oock een weynich. + Ende want ick v een weynich beminne: daerom hebb' ick oock weynich blijdschappen in v. Soo komt dat ick valsche ghenoechten ende blijdschappen soecke in dese toewendighe dinghen: ende soo hebb' ick arm mensch mijn herte ('twelck ick v alleen met ganscher liefden ende ganscher begheerten hadde behooren te gheuen) tot ydelheydt begheuen. Ende daerom ben ick oock ydel geworden: want ick de ydelheydt beminde. Daerom ist oock Heere dat ick my in v niet en verblyde, want ghy bemindt de eenicheydt, ende ick de menichfuldicheyt: Ghy de stilheydt, ende ick de klappagie: ghy de reynicheydt, ende ick de onreynicheydt. Wat wil ick v meer segghen Heere? Ghy zijt goedt, + ende ick ben quaedt: ghy zijt goedertieren, ick ben boos: ghy zijt heylich, ick ben ellendich, ghy zijt rechtueerdich, ick ben onrechtueerdich ende quaet: ghy zijt het licht, ick ben blindt: ghy

+Waerom men luttel blydschap in Godt heeft.

+Sy seyt dat Godt goedt is ende sy quaedt.

den medecijn, ick den krancken: ghy de blijdschap, ick de droefheyt: ghy de hoochste waerheydt, ick de gansche ydelheydt, ghelijck oock alle menschen zijn die leuen. O Heere en versmaet niet het werck uwer [+] handen. Ick bidde v doch aensiet de wonden uwer handen: siet Heere in uwe handen hebdy my gheschreuen. Leest dit gheschrift, ende gheneest my van mijne wonden: siet ick v creature suchte tot v, maeckt my ghesondt. Siet ick v maeckschel roepe tot v: ghy zijt het leuen, maeckt my leuendich. Spaert my Heere, want mijn daghen [+] zijn min dan niet. Ick ben sieck, ick roepe tot den Medecijn-meester hier tegenwoordich. Ick ben blindt: ende ick komte tot [+] het licht. Ick ben doodt, ende ick suchte tot het leuen. Ghy zijt den Medecijn-meester, ghy zijt het licht, ghy zijt het leuen. O Iesu van Nazareth! o Dauids sone, ontfermt v mijnder! o fonteyne der ontfermhertichеydt, ontfermt v mijnder! o leuende leuen, hier in v H. Sacrament teghenwoordich verweckt den dooden! maer wat ben ick, ofte wie ben ick, die met v derre spreken? wee my Heere, spaert my Heere. [+] Och wat ben ick ende wat syde ghy? Ghy zijt alle goedt, ende ick ben alle quaet sonder v. Ghy zijt het leuen mijnder ziele, de blijdschappe mijns geests, ende de vreuchde mijns herten. O Iesu mijn alderliefste

[+] *Psal. 137.*

[+] *Iob. 7.*

[+] *Sysucht tot haeren Bruydegom.*

[+] *Godt is allen goedt.*

lief, laet toch toe dat de liefde mijnder herten met v vereenicht worde, ghesmolten zijnde door des liefden brandts kracht: ende waer mijne liefde henen gaet sonder v, laetse eerst-gancx daer inne neerstich ondervraecht worden. Want wien mach sy oft behoort sy lief te hebben dan v? want ghy zijt de lusticheydt van alle verwen, ghy zijt de soeticheydt van alle smaecken, + de wel rieckentheydt van alle reucken, het verheughen van allen spel ende gheluydt, de soete wellusticheydt van de binnenste omhelsinghen. In v is de wellustighe ghenoechte, wt v komt de oueruloedighe blijdschappe, tot v is de lustighe aenlockinghe, door v is den liefffelijcken invloedt: ghy zijt den ouervloeyenden afgrondt der Godtheydt. O alderweerdichsten Koninck der Koningen! o wtnemensten Keyser! o doorluchtichsten Prince! o sachtmoedichsten heerschapper, ende aldermachtichsten beschermer, ghy zijt dat leue*n*dich maeckende kostelijck gesteente van den menschelijcken edeldom. O alderkonstichsten werckman, sachtmoedichsten onderwijser, alderwijste*n* raedtsman, goedertierensten hulper, ende alder-ghetrouwsten vriendt! ghy zijt de smaeckelijcke vereeninge van de binnenste soeticheydt. O lustighen aenlockere ende aldersaechsten bewegher, alder-vierichsten beminner, aldersoetsten Bruydegom, ende

+Godt is de soete wellusticheydt van de binnenste omhelsinghen.

alder-suyuersten yueraer. Ghy zijt de groeyende bloeme van de wel-ghemanierde schoonheydt. O alderlieffelijckxste*n* broeder! o bloemichsten jonghelinck! o genoechelijcxksten [+] mede-gheselle! o aldermisdichsten weerdt! o alderhoffelijckxsten dienaer! v verkiese ick voor alle schepselen: om uwent wille versaecke ick alle ghenoechten, voor v soo wille ick allen tegenspoet te ghemoete gaen: ende in alle dese dinghen, en begheer' ick niemandt dan v, die my pryse. V belyde ick metter herten, ende metten monde, dat ghy zijt die dit ende alle goedt bestandich maeckt. Nu dan in de kracht van uwe viericheydt, soo booghe ick de meyninghe van mijne deuotie, met de macht van v ghebedt, ende uwe groote begheerten, die ghy draecht tot onse saelicheydt: biddende v oodtmoedelijck dat v ghelieue my nv ende altoos te spysen met v seluen. Op dat ick hier alsoo met v vereenicht zijnde hier in den tijdt der gratien: hier naemaels eeuwichlijck met v vereenicht mach worden in de eeuwighe blijdschappe ende glorie, Amen.

[+] *Sy versaeckt alle genoechte om haers Bruydegoms wille. Sy en begeert niemandt die haer pryse dan haren Bruydegom.*

Een Gheestelijck Liedeken: *Op de wijse alsoot beghint.*

Van 't groot verlanghen van die gheestelijcke Bruydt tot haeren Bruydegom.

Veel suchten van verlanghen,
Hadden mijn herte beuanghen,
Om te hebben de ruste
En de die suyuer welluste,
De welcke een ziele smaeckt,
Die in Iesus liefde blaeckt.

O Heere v liefde krachtich,
Die allen dinck is machtich,
Laet dese in my wercken,
En mijnen gheest verstercken,
Op dat ick in soet en oock in suer,
V moet louen tot elcker vur.

Die daer toe kost gheraecken,
Dat hy dees' liefde mocht smaecken,
Seer gheerne souw hy begheuen,
De vvelluste van dit leuen,
VVant die hier dickmael bereyt,
Een seer groote bitterheydt.

O Bruydegom vvilt my toch gheuen,
Door liefde v aen te kleuen,

Met alle mijne krachten,
En alle myn ghedachten
En laet my in diepe oodtmoedt,
Voor-smaecken v weelden soet.

Doet Heere in my failgeren
Allen ander begheeren,
Dat my van v mocht scheyden,
Oft eenichsins verleyden:
Maer de reyn liefde tot dy
Doet toch sterck worden in my.

Laet v liefde ghepresen,
Mijn volle blydschap wesen:
Ende mijn consolatie
In alle tribulatie:
En mijn soetste soeticheydt,
Teghen alle bitterheydt.

En laet gheen aerdtsche saecken
Mijn herte meer vermaecken:
Noch oock gheen creaturen
Mijn herte seer beruren
Door leedt of oock door lief,
Door gunste oft ongherief.

VVant 'tsal hier al passeren,
En metter tijdt faelgeren
Menschen, belieuen, en gunsten,
Practijcken ende kunsten:

Maer o Heere v liefde groot,
Dese is stercker dan de doodt.

Dus wat hier is op aerden,
Dat is te kleyn van waerden,
En al te broos van krachten,
Om voor seer groot te achten
Voor een ziele Heer die v kint,
En v met stercker liefden mint.

Met recht mach my verlanghen,
Om dees' liefde t'ontfanghen,
Op dat haer vierighe straelen
Van my mochten haelen
Al wat v o Heere mishaeght,
En my in uwen dienst vertraecht.

Noch een seer schoon ghebedt voor het ontfanghen des H. Sacraments, oft om onder de Misse te lesen, oft alsmen wilt.

Hier beklaeght de Bruydt met den verloren Sone, haer verloren quaedt leuen, ende keert met den verloren Sone weder tot haeren Bruydegom, met een seer vierich verlanghen, ende begheert in ghenaede ontfanghen te worden.

De 28. Figure.

O Iesu Christe alderklaerste blinckinghe des eeuwighen lichts! o behaeghelijcke schoonheydt! o onbegrypelijcke, ende ongrondelijcke goedtheydt! o soete vreucht des leuens! o aldersmaeckelijckxste broodt der Enghelen, vol alder delectatien! o getrouwen minnaaer! o goede*n* Herder, [+] die v ziele gestelt hebt voor uwe schaepen! o milden vader! o vriendelijcke*n* broeder! o mijn eenich toeverlaet! ick kome [+]*Ioan. 10.*

Comt hier vroubruydt, ghy syt seer schoone
ontfanght te loone, der maghden croone
want dese kroone, is een figuere
van die hier naermaets, eeuwich sal duere

141

tot v als een seer hongerich en*de* mismaeckt mensch: die soo ben totter wterste armoede [+] gekomen, soo dat ick begeerte*n* gehadt hebbe met de beesten te eten draf der sondiger wellusticheydt, op dat ick een weynich mijnen sondighen honger blusschen soude, want ick door't volge*n* van mijne quade genegentheydt, my van v ghespent hadde. O soeticheydt des Hemels, in mijne memorie [+] is komen (door uwe bermherticheydt) dat soet ende vermaeckelijck broodt, daer ick in v huys plach af te eten: eer ick my aldus hadde vergeten, ende v mijnen Vader verlaeten. Daerom keer ick my wederom tot v, betrouwe*n*de op uwe vaderlijcke goetheydt, want ghy en verstoot niemandt, die tot v vliedt, jae oock al hadde hy alle sonden van de geheele werelt ghedaen. O sonden van de geheele werelt ghedaen. O fonteyne der bermherticheydt! aensiet my nv met de oogen uwer bermherticheydt, ende uwer goddelijcker genaeden. Ghy zijt dat gemest Kalf, 'twelck den Vader heeft laten [+] dooden van groote blijdschappe in't wederkeeren des verloren Soons. Ick keere my met allen dat ick ben, tot v: ick ben v verloren kindt, wilt mijn arme ziele [+] weder ghewennen met uwe spyse te vrede te wesen. Laet my nv eten ende blyde zijn: wilt my nv kleeden met de stoole der chaeritaeten, ende vercieren met den vingherinck der volstandigher

[+] *Sy comt met de*n *verloren Sone.*

[+] *Sy seyt dat hy is de soeticheydt des Hemels.*

[+] *Luc. 15.*

[+] *Sy keert haer met allen dat sy is, tot hem.*

beloften, welcke ick v in't doopsel ghedaen hebbe: op dat ick weerdichlijck ende eerlijck [+] tot uwer taefelen mach komen. O aldergoedertierenste Iesu, ick kome tot v ales den meeste*n* sondaer des werelts: want ghy zijt eenen afgrondt der bermhertichеydt. Ick kome tot v vol wonden ende zeericheden: want ghy zijt den medecijn des leuens. Tot wiens al ick vlieden lieue Heere, anders dan tot v? want ghy mooght my alleen suyueren ende ghesont maecken, ende anders niemandt. O oppersten [+] ende eeuwighen Godt, ick en bidde v om gheen saecke, dan om v seluen: alleen mijn armoede rijck maecken, mijn sieckten ghenesen, mijnen honger versaeden, mijn begheerten paeyen: want al dat ghy niet en zijt dat is ydel ende gebreckelijck. O aldersoetsten Iesu, mijnen Got, mijnen Heere, mijnen verlosser, mijnen beschermer, het licht mijnder zielen, de ruste mijnder herten, de blijdschappe mijns [+] gheests, hoe langhe sal ick v moeten deruen? Hoe langhe sal ick van v die mijn ziele alsoo bemindt, moeten ghescheyden zijn? waerom keert ghy v aenschijn van my? Vertroost toch mijn bedroefde ziele, door uwe begheerlijcke presentie. Thoont my v aenschijn, ende ick sal ghesont wesen. Laet v salighe stemme klincken in mijne ooren, ende doet uwen roep my ter herten gaen,

[+] *Sy komt seer mismaeckt tot haeren Bruydegom.*

[+] *Al dat Godt niet en is, is ydel ende gebreckelijck.*

[+] *Sy bidt dat hy zijnen roep haer soude doen ter herte*n *gaen.*

ende mijnen gheest sal verweckt worden: want v stemme is seer soet, en*de* v aenschijn is bouen maeten suyuerlijck. O gloriosen minnaer! wanneer sal ick soo in minnen met v vereenicht zijn, soo dat ick nemmermeer van v ghescheyden en sal worden, oft yet begheren te doen, dat tegen uwen wille is, oft oock eenighe tribulatie vreesen te lyden, die ghy my toesent? O ghetrouwen Salighmaecker! wilt toch mijn ziele v Bruydt bereyden ende vercieren met uwe deuchden, op dat sy ontfanckelijck worde dijnder vriendelijcker toecompste: ende dat mijnen gheest van vreuchden ontspringhe [+] van uwer ghenoechelijcker tegenwoordicheydt. O aldersmaeckelijckxste soeticheyt! ick beghere v al gheheel te eten: ende van v al gheheel met al dat ick ben, kan, ende vermach ghegeten te worden. O Enghelsche tcierheydt, wilt toch mijn ziele met waerachtich ghelooue, met waerachtighe hope, ende met waerachtighe liefde, ende met alle deuchden vercieren, die v behaeghelijck [+] zijn, ende alsoo uwen beelde ghelijck [+] maecken: op dat ick metten naeme uwer kinderen ghenoemt mach worden. O Iesu! mijn eenich herte*n* lief, komt ende seght mijne ziele: ick ben uwen ghesontmaecker. Ghy hebt gheseydt, dat ghy voor de doore staet ende klopt: ende soo wie dat v inlaet, daer sult ghy mede eten, ende v

[+] *Sy begheert van zijne liefde gheten te worden.*

[+] *Apoc.* 3.

[+] *Sy seyt dat haer herte voor hem ontsloten is.*

avontmael houden. O mijn eenich toeverlaet! komt mijn herte is v ontsloten, mijn ziele is v geopent ende heel ontsteken door uwe liefde, groot om wt te spreken: ende alle mijne krachten zijn tot v opgherecht: Mijnen gheest haeckt naer v kompste, ende alle mijne leden nooden v met hertelijcker begheerten, segghende: O wel lieue Heere, wilt v gheweerdigen tot v arm creatuurken in te gaen: hebb' ick gratie in uwe ooghen gheuonden, soo en wilt uwen armen dienaer, ofte dienersse, niet voor-bygaen. O Heere wilt by my komen, ende blyuen: want het beghint in mijne ziele nacht te worden. O lustige*n* bloet van minnen, die altijdt vloeyt, ende nemmermeer stille en staet, door-vloeyt my gheheel, verdrinckt my ende verslint my in v: op dat ick gheheel van v verteert worde. O soete spyse! o wellustich broodt! o Goddelijck voedtsel! wilt my soo van v versaeden: dat ick naer gheen vremde soeticheydt oft delectatie meer en honghere. O Iesu mijnder zielen beminden Bruydegom! *mijn herte* [+] *heeft v begheert inden nacht, ende mynen gheest heeft vroech tot v ghewacht:* en laet mijn hongherich verlanghen niet te vergheefs zijn. O aldergoedertierenste Iesu! o aldersoetsten! o alderminnelijcksten Iesu! o Iesu! o Iesu! o Iesu! mijnen Bruydegom, ontfermt my arm cre-

[+]*Esa. 62.*

atuurken. Aenhoort mijn hertelijck roepen: komt, ende seght mijnder ziele. Hier [+] ben ick. O komt mijnen ghesontmaecker, ende segghet mijnder zielen, dat saelich woordt, 'twelck ghy Zacheo seydt: *Heden moet ick in v huys blyuen. Heden is saelicheydt desen huyse gheschiedt.* Ick begheere v nv o Heere Iesu met alsulcken groote deuotie t'ontsanghen [+], als de suyuere Maghet Maria dede, doen sy seyde: *Siet hier de dienstmaeght [+] des Heeren.* Ick begheere v oock met alsulcken groote liefde te aenschouwen hier in v aldereerweerdichste heylich Sacrament verborghen onder de ghedaenten van broodt: als de saelighe zielkens doen, wanneer sy wt de pynen des Vagheuyers verlost zijnde, uwe Goddelijcke Majesteyt worden ghepresenteert [+] in uwe eeuwighe glorie. Ick begheere v oock met alsulcken blijdtschappe ende vreucht, loff, ende danckbaerheydt te ontfanghen: als ghy van uwen hemelschen Vader, ende van alle uwe heylighe Enghelen wordt ontfanghen, doen ghy naer uwe doodt met glorioser victorie ende triumphe op-klomt tot uwen Vader in den Hemel. O honich-vloeyende soeticheydt! *ghelijck een ghejaecht Herte dorst naer de fonteyne des waeters: soo snaeckt mijn*

[+] *Sy begheert dat hy tot haer ziele spreke.*

[+] *Luc.* 19.

[+] *Hier is de Bruydt wederom seer begeerich.*

[+] *Luc. 1.*

ziele naer v mynen Heere, mynen Godt. Och oft ick v nv in mijnder zielen, soo dickwils mochte ontfanghen, ende altoos ontfangen hadde, ende inder eeuwicheydt mocht ontfangen: als ghy heden van menich deuotich herte gheestelijck ende Sacramentelijck [+] sult ontfangen worden, ende oyt hebt ontfanghen gheweest, ende noch altoos sult ontfanghen worden. Ende dat ick v in elcke ontfanckenisse soo vele lof, eere, deuotie, ende danckbaerheydt bewese als alle creaturen, ende uwe schepselen v [+] oyt bewesen hebben, ende noch bewysen, ende noch bewysen sulle*n* inder eeuwicheyt der eeuwicheden*n*. Maer och lieue Heere, van [+] waer komt my toch arm creatuurken (die niet en ben dan stof ende asschen) dese groote [+] vermetentheydt dat ick v begere te ontfanghen, eenen soo grooten almachtighen Godt, dien de Hemelen niet en konnen begrypen? Ick bekenne datter al te vele in my is, dat uwe goddelijcke ooghen mishaeght: hoe derre ick uwe goddelijcke moghentheydt ende teghenwoordicheydt begheren; wiens goddelijcke moghentheydt ick soo dickwils vertoornt hebbe? O alderghenaedichste Iesu, en gaet niet in't oordeel met uwen dienaer ofte dienersse, ende en berispt my niet om mijne onbevreestheydt: want my den noodt seer dwinght, en straft my niet om mijne onbeschaemt-

[+] *D'ootmoedicheydt van de Bruydt.*

[+] *Genes.* 18.

[+] *Psal. 142.*

[+] *Sy seyt dat haer den noodt seer dwingt om hem t'ontfangen*

heydt, daer de liefde ende begheerte tot v soo groot is door uwe grondeloose bermherticheyt. Want o minnelijcke Heere, wie mach my anders suyueren dan ghy? O Agnus Dei! O Lam Godts! die daer afneemt de sonden des werelts, ontfermt v + mijnder: ende neemt van my al dat v mishaeght, ende dat my onweerdich maeckt om v soete tegenwoordicheydt te gebruycken. Want al zijn mijne sonden groot ende menichfuldich: sy zijn nochtans al te kleyn teghen uwe groote onbegrypelijcke ontfermherticheydt. Het is v alsoo licht mijn ontallijcke groote sonden te vergheuen: als eenen anderen zijn kleyne gebreken. + Want wie is weerdich v te ontfangen, dan dien ghy weerdich maeckt? Heere ist dat ghy wilt, ghy mooght my weerdich maecken: want wat in my sondichts, dat mooghdy afwasschen ende prugeren: ende wat my in deuchden ende gratie gebreeckt, dat mooghdy in my vervullen. O Iesu ouerste, glorieuse blijdschap, onsienelijcken heylighmaecker, wi let my toch al vergeuen, daer ick uwe Goddelijcke Majesteyt in vergramt hebbe. Och komt heylicht ende consacreert toch uwen tempel in my, op dat hy naer v herte bereydt sy, soo dat v ghelieue daer in te rusten, Amen.

+Ioan. 1.

+Niemandt en is weerdich om 't Heylich Sacrament t'ontfangen dan die Godt weerdich maect.

Een gheestelijck Liedeken: *Op de wyse* o Heer wanneer sal komen een vreedsaemich nieuwe iaer.

Al waer de Bruydt, oft Christen ziele haeren Bruydegom begheert naer te volghen met een leuen sonder schijn.

O Bruydegom wtuerkoren,
Ghy zijt de liefste mijn,
Laet my v weghen sporen,
En antwoorden de mine dijn,
Met een leuen sonder schijn,
Door een heel vernieten mijn,
Om te vlieden 'suyandts venijn,

O Godt wilt my verstercken,
Om te leuen in nieuwicheydt,
En laet my v soet inwercken,
VVaer-nemen met onderscheydt,
En maeckt mynen grondt bereyt,
Om te dienen v goedtheydt,
In simpel een-vuldicheydt.

O Heer verlicht myn reden,
Met v klaer onderscheydt,
Op dat ick mach ouertreden,
Alleen gheschaepentheydt,
En maeckt my in lieff en leydt,

Hier naer uwen wille bereyt,
In tijdt en oock in eeuwicheydt.

VVant ick en kan niet begheren.
Dan den wille vanden Schepper mijn,
Al soud' ick daerom verteren,
Vleesch ende bloedt met pijn,
Al moet de ziel' in droef-heydt zijn,
Den gheest ontfanght een medercijn,
VVant hy rust voor Godts aenschijn.

Och moet ick my verliesen,
In mijnen Schepper soet,
En staen al sonder verkiesen,
Met een verheuen ghemoedt,
Om in allen teghenspoedt,
Te stryden vroom wt liefden goedt,
Door Godts gratie die ons behoeft.

VVant ick en wil niet scheyden,
Van hem die mijn ziel bemint,
In wat weghen hy my wilt leyden,
Ick ben daer toeghesint,
Al zijn sy duyster en onbekeynt,
Godt is bouen al mijn vrient,
Ick wil my waeghen tot in't eyndt.

VVant Godt en sal niet verlaeten,
Dat hy gheschaepen heeft,
Die dit te recht kan vaeten,

En al om al begheeft,
En die gheen eyghentheydt en heeft,
Noch oock nerghens aenkleeft,
Met rust ist dat hy leeft.

O Prince door v minne,
Treckt my gheheel in dijn,
Met gansche krachten en sinnen,
Om met v vereenicht te zijn,
En thoont my v soet aenschijn,
In den grondt der zielen mijn,
Om eens bloodt van alle beelden te zijn.

Frustra Boreas minatur
Frustra fulmen debacchatur,
Frustra spumant caerula:

Dum in corde lectum strauit
Atque sponsus dormitauit,
Tuta ridet sponsula.

Ioan. Boel. excudit.

Een seer schoon ghebedt naer de communie.

Hier is de Bruydt haren Bruydegom wt den grondt haers herten seer bedanckende van zijne groote liefde tot haer, ende bekent dat hy haer meer weldaedt gedaen heeft, dan oft hy haer Heere ofte vrouwe van de gheheel werelt hadde ghemaeckt.

De 29. Figure.

O Iesu Christe! Paradijs der weelden, afgrondt der consolatien, pryeel der ghenoechten, vloedt der soeticheydt, Arcke [+] daer alle schatten der deuchden ende gratien in worden geconserueert, thresoor daer alle rijckheydt der konsten ende wijsheydt in verborghen zijn : O soeten vertrooster, hertelijcken Minnaer, bermhertigen God, ghenaedighen Heere, wat sal ick v wederom gheuen voor alle dese groote beneficien ende weldaeden, die ghy my ondanckbaere creature bewesen hebt ? Heden is mijn zie-

[+] *Alle konsten ende vvijsheydt zyn verborghen in't H. Sacrament.*

le groot gheworden bouen alle de daeghen mijns leuen. Heden hebt ghy my misdaedich mensch met uwe alderliefste verkoren [+] kinderen ende vrienden aen v taefele doen eten, ende met hemelsche spijse geuoet. O aldersoetsten Iesu! wat mooghdy uwe alderliefste kinderen meer doen, dan ghy my ghedaen hebt? Ghy hebt my meer gedaen, dan oft ghy my (heere, oft Vrouw) van alder werelt ghemaeckt hadt: want ghy hebt my v seluen ghegeuen, die Hemel ende Aerde in weerdicheydt te bouen gaet. Ghy en hebt niet een van v Cherubinnen, oft Seraphinnen ghesonden om my te genesen, ende te besoecken: maer ghy o Heere der Heeren, Koninck der Koninghen, ende der glorien, hebt v seluen vernedert ende gheweerdicht mijn arme ziele te ghenesen, ende te visiteren, te laeuen, ende te vertroosten, te recreeren ende te conuerteren. O alderminnelijckxsten Heere Iesu, wat lof, wat danckbaerheydt sal ick v konnen bewijsen voor dese uwe onghemetene liefde, beneficien, ende weldade*n*, die ghy my arm (sondaer, oft sondersse) ghedaen hebt? Ghy hebt my ghegheuen door uwe grondeloose bermherticheydt, uwe hooghe Godtheydt, v seluen met den Vader, ende den H. Geest: want die v ontfanght, die ontfanght den Vader, die v ghesonden heeft, ende den H. Gheest, die eenpaerlijck altijdt op u rust.

[+]Sy bedanckt hem dat hy haer met hemelsche spyse gespijst heeft. Danckbaerheydt der Bruydt. Die Christum ontfanght die ontfanght den Vader ende den H. Gheest.

Ghy hebt my oock ghegheuen v H. Lichaem, ende v dierbaer bloedt, v hyelige ziele met alle haere deuchden ende verdiensten, om alle mijne versuymelijckheden ende misdiensten mede te betalen aen uwe*n* hemelschen Vader. O mijn eenich herten lief! o Bruydegom mijnder zielen! hoe sal ick dese uwe onbegrypelijcke liefde, en*de* aldergrootste weldaedt, een weynich mogen met liefden verghelden? want ick gheheel arm ben? Ick en binde in alle mijne substantie anders niet, dan twee penninckxkens, te weten, mijn ziele, ende mijn lichaem. Heere al dat ick hebbe, kan ende [+] vermach, dat gheue ick v. Ick verloochene my seluen, ende draeghe v my seluen, met allen die my beuolen zijn gheheelijcken op: oock allen 'tghene dat ghy my in dit sterffelijck leuen gheleent hebt. O ghenaedighen Heere, ontfanght dese mijne arme ghiste, welcke ick v arm schaemel (dienaer, oft dienaersse) wt soo goeden [+] herte schincke: door uwe graetie ende ghenaede. O lieuen Heere! ocht nv alle mijne leden mochten verandert worden in Enghelsche tonghen: ende dat ick v met elcke tonghe, alsoo veele lofs ende danckbaerheydt, eere, ende reuerentie bewijsen mochte, alsoo dickwils als mijne*n* adem wt en*de* in gaet, ende altoos bewesen hadde van't beginsel des werelts,

[+] *Sy geeft hem al dat sy kan ende mach.*

[+] *Groote begeerten der Bruydt om Godt te loue*n *ende te dancken.*

als v alle heylighe Engelen, Cherubitten, ende Seraphinen bewesen hebben, bewysen, ende sullen bewijsen, begheerte hebben, ghehadt hebben, ende sullen hebben inder eeuwicheyt der eeuwicheden v te bewijsen. O gloriosen Koninck, al ben ick soo lauw, ende flauw, ongeuallen creatuurken, nochtans begeer' ick v met soo grooten rouwe, deuotie, reuerentie, ende jubilatie te ghebenedyden, te louen, en*de* te dancken: als v de heylighe Enghelen loofden, doen ghy hun naer den val van Lucifer gheconfirmeert hadde in deuchde*n* ende gratien, dat sy nemmermeer [+] vallen en souden. Ick beghere v oock met soo groote vierichеydt te louen, als v de heylighe Apostelen ende Discipelen loofden: doen sy op den heyligen Sincxendach vervult waeren vanden H. Gheest. Ick beghere v oock soo blydelijck ende soo hertelijck te louen ende te dancken, als v [+] de kinderen van Israel loofden en*de* danckten, doen sy door de roode Zee ghepasseert waeren, ende sy haeren vyant, die hun vervolghde verslaeghen saeghen. Ick beghere [+] v oock met sulcken innicheydt ende jubilatie te louen ende te dancken: ghelijck alle de heylige maeghdekens, martelare*n*, Confessoren, ende allen uwe wtverkoren heylighen v ghelouet hebben, als sy wt allen hunne pynen ende tribulatien ende tentatien, wt dit dal der traenen verlost zijnde,

[+] *Noch seer schoone begeerten der Bruydt.*

[+] *Actor. 2.*

[+] *Exod. 15.*

voor v vrolijck ende lieffelijck aenschijn in uwe eeuwige glorie worden gepresenteert, ende de kroonen der maeghden, Martelaren, ende Confessoren ontfinghen. Ick begheer' v oock mijn Heere ende Godt met alsulcken smeltende, ende beminnende herte te louen ende te dancken: als v de heylighe Vaders in't voor-gheborcht der Hellen loofden ende danckten, doen sy v hunnen ghesontmaecker ende verlosser saegen, dien sy soo langhe verwacht ende begheert hadden, ende doen ghy hun met v naemt in uwe eeuwighe glorie. Noch begheer' ick v [+] met alle mijne krachten, ende met soo berrende liefde, ende heughelijcken gheest te louen, ende wilde wel, dat ick van't beginsel des werelts allen ooghenblick v soo vele lofs ghegheuen hadde, gaene, ende noch altoos mochte gheuen inder eeuwicheydt der eeuwicheden: als v allen uwe hemelsche gheesten, ende uwe heylighe ende wtverkoren vrienden vanden beginsel ghelouet, ghedanckt hebben, noch doen, ende doen sullen, begheerte hebben, ghehadt hebben, ende inder eeuwicheydt der eeuwicheden sullen hebben: als sy met dobbele stoolen sullen verciert zijn, en*de* hun lichaemen gheglorificeert hebben om eeuwichlijck met v in uwe glorie te leuen. O lieue Heere, allen dien lof ende danckbaerheyt, die mijn herte kan ouerpeysen, mijnen geest begrypen,

[+] *Sy schiet voorder met de schichten van haere goede begeerten.*

+ mijn ziele ouergronden: die is noch allen uwe beneficien, allen uwe weldaeden, ende uwe weerdicheydt al te onghelijck, ende al te kleyn. Daerom neme ick tot mijnder hulpen allen uwe wercken, ende uwe creaturen. Ghebenedijt met my den Heere allen wercken Godts: want den Heere is waerachtich goedt, ende zijne bermherticheydt is eeuwich. Allen creaturen maeckt met my groot den Heere: want zijne goetheydt is seer wonderlijck groot op my arm verloren (sone oft dochtere). Alle verstandighe geesten louet met my den Heere: want heden heeft hy my soo groote dingen, ende saelicheydt ghedaen. Alle saelige gheesten, alle heylighe Enghelen, danckt met my ende voor my den Heere: want den Heere seer soet is, ende zijnen naem is heylich, zijne bermherticheydt is heden op my gekomen ende gheconfirmeert. O gloriose Koninginne der Hemelen, ghy zijt bouen alle creaturen o alderhoochtste verlicht in de + kennisse Gods, ende aldermeest brandende in de Goddelijcke minne. Ghy bekent alderklaerlijckxste ende subtylichste den afgrondt der brandender minnen Godts, wt wat liefde dat Godt hem geweerdicht zijn seluen aen zijne creaturen te gheuen in een spyse. Daerom wilt toch met allen uwe hemelsche borgheren voor my uwen minnelijcken sons louen ende dancken, van zijn-

+Sy seyt dat allen den lof ende danckbaerheyt te kleyn is, die sy hem kan bewysen.

+Sy versoeckt hulpe aen de Koninghinne des Hemels.

der milder gaeuen, die hy my onweerdich creatuurken gheweerdicht heeft te doen. O aldermoghenste Godt! o onbegrijpelijcke [+] hoocheydt! o eeuwighe wijsheydt, allen den lof die ick v met allen creaturen kan oft mach bewijsen ende wtspreken, is v al te kleyn: want dit alderwonderlijckxste werck onthoocht alle verstandt ende begrijp der creaturen! daerom wilt v toth gheweerdighen, om uwer liefden wille, ws selfs lof te voldoen, ende te volbringen in my seluen door v seluen: dien dit alderwonderlijckxste werck naer gerechticheydt [+] is vereyschende, daer alle creatueren vermogehn, ende allen gheschaepene wijsheydt in ontbreeckt, ende te kort komt: op dat ghy door v seluen mooght ghelouet worden naer den eysch ende betaemen van uwe Goddelijcke Majesteyt voor dese uwe onwtsprekelijcke beneficien, gratien, ende genade*n*, die ghy my onweerdich creatuurken heden hebt ghedaen: nochtans sonder mijne verdiensten, door uwe grondeloose bermhertigheydt, Amen.

[+] *Bekentenisse van haere onvermogetheydt.*

[+] *Aller creature*n *vermogen komt te kort in God te louen ende te dancken.*

Een Gheestelijck Liedeken: van het Heylich Sacrament des Autaers: *Op de wyse* alsoot beghint.

Hier singht de Bruydt een gheestelijck Liedeken, waer mede sy haeren Bruydegom is willekom heetende.

Syt willekom mijn eeuwich leuen,
Mijn Heer, mijn Godt seer excellent,
Die ons v seluen hebt ghegeuen,
In dit hoochweerdich Sacrament.

VVilt Heere mijn ziele versaeden,
Met uwe spyse soedt,
Suyuer wasschen ende baeden,
In v pretiose bloedt.

Sijt vvillekom mijn lieff vol minnen,
Mijn Heer mijn Godt ghebenedijt,
Regeert toch myn vyff sinnen,
VVoont in myn herte tot alder tijdt.

Vervult mynder zielen krachten,
Met uvve Godtheydt klaer,
Stort in my goede ghedachten,
Verlicht myn herte 'tis nv seer svvaer.

*Syt vvillekom lief van grooter vveerde*n,
Die tot mynder saelicheydt,

Syt ghekomen op deser eerden,
Maeckt mijn ziele tot v bereyt.

VVilt mynen goeden vville verstercken,
Ende maeckt mijn lichaem koen,
Tot alle goede vvercken,
En laet my toch niet anders doen.

Syt vvillekom mijn lief vol vvonden,
Die ghy ontfanghen hebt,
Voor onser aller sonden,
Daer vvy mede vvaeren besmet.

Als ick op v lyden dencke,
Soo is mijn herte bedroeft,
Het mijn ick v dan schencke,
Daer mede ghy my nv proeft.

Syt vvillekom o Goddelijck vvesen,
In uwer menscheydt schoon,
VVilt alle myn ghebreken ghenesen,
Gheeft my v seluen tot eenen loon.

Doet my mijn sonden bevveenen.
Myn begheerten tot vleyt,
VVilt my toch naermaels verleenen,
Myn opperste saelicheydt.

Noch een seer schoon ghebedt naer de communie.

Hier offert de Bruydt, oft Christen ziele Godt den hemelschen Vader zynen eenigen Sone ende haer seluen met hem in een danckbaerheydt, ende in een leuende offerhande, tot voldoeninghe van allen haere fauten, ende versuymelijckheden.

De 30. Figure.

+ O Vader der bermherticheydt, wortel van alle goedt, fonteyne des leuens, Arcke der ghenaeden, oorspronck daer alle deucht afkomt, allen mijn verstandt faelgeert my, ende alle mijne krachten begheuen my van groote verwongheringhe, in't aenmercken der gratien ende ghenaeden die ghy my arm sondich mensch heden gedaen hebt. Want ghy en hebt uwen eenige*n* Sone niet ghespaert: maer hebt hem my soo minnelijck wt uwen vaderlijcke*n* schoot ghesonden, om mijn desolaete ziele te visi-

*+Sy seyt dat alle*n *haer verstandt faelgeert, ende allen haere krachten.*

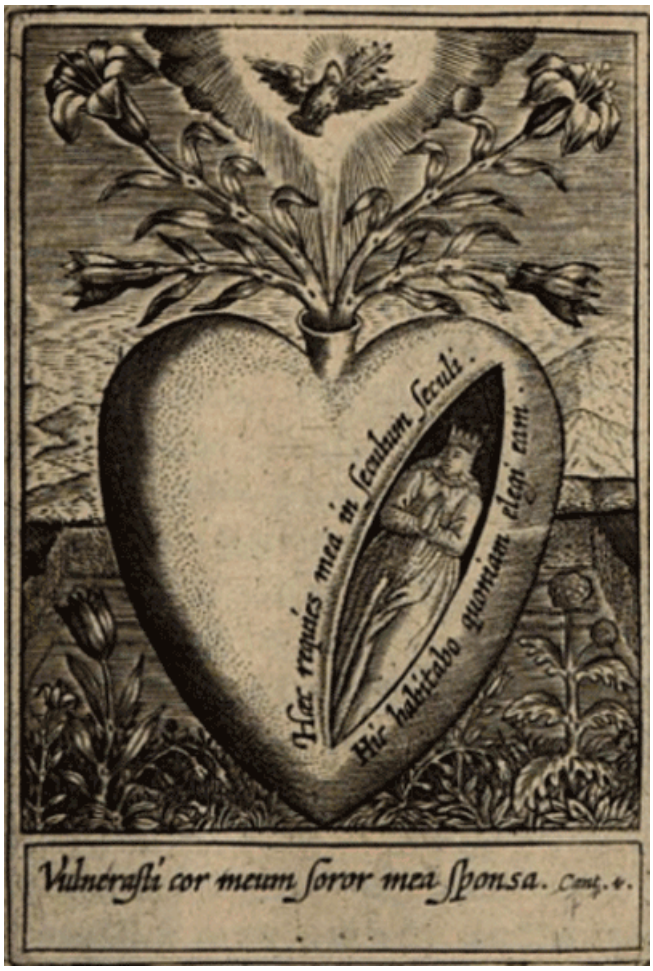

Haec reqiues mea in seculum seculi.
Hic habitabo quoniam elegi eam

Vulnerasti cor meum soror mea sponsa. Cant. 4.

teren, te vermaecken, en*de* te vertroosten. Nv [+] bekenne ick dat ghy v creatuurken inder waerheydt bemint. O hoe weert, hoe groot is mijn ziele in uwe oogen, welcke ghy hede*n* soo feestelijck hebt gespijst ende versaet! o minnelijcke*n* vader! o milde*n* Heere! o getrouwen Godt! daer allen troost en*de* consolatie afkomt. Ick neme nv uwen alderliefsten sone in de arme*n* van mijnder zielen, en*de* ick offere v dien weder, ende my met hem, ende allen die my beuolen zijn in uwen vaderlijcken schoot, met mijn begeerten, met alsoo groote weerdicheydt, deuotie, ende affectie, met alsoo groote dancbaerheyt, ende hertelijcke liefde, als den weerste*n* schat die mijn ziele kan ouerpeyse*n*. Want ick en kan v dese beneficie, ende weldaet anders niet vergelden: dan met de selue gifte, die ghy my arm aerdtwormken hede*n* gegeue*n* hebt.[+] Wist mijne ziele v yet aenghenamers te offeren: [+] dat soude sy geerne doen, oft eenich behagelijcker present. Dit is Iesus uwen beminden sone, die altoos gedaen heeft dat v behagelijck was: die v totter doot toe gehoorsaem is gheweest, in den welcken ghy allen v behaeghen hebt. Ick offere v oock o hemelschen Vader uwen eenighen beminden Sone tot uwer eeuwigher eeren, ende hoochster glorien, in een leuende offerhande, ende in een vereeninghe der seluer liefden, daer ghy hem

[+]*haer begeue*n *va*n *vervvonderinghe. Sy offert Godt den Vader zynen Sone ende haer seluen mede.*

[+]*Phil. 1*

[+]*Sy offert hem in een leuende offerhande ende haer seluen met hem.*

ons wtghesonden hebt wt v vaderlijck herte, om mijne sterffelijcke nature aen te nemen, ende ghelaten hebt hier inder aerden dryendertich jaeren om mijn saelicheydt te wercken: ende inder seluer liefden, daer hem v lief kindt in overgaf tot in de doodt [+] des kruyces toe: doen hy ons door zijne [+] onghemeten goetheydt met eenen opslach aen v kochte, segghende: Vader en mach desen koop niet min gheschieden dan met mijne doodt: uwen wille gheschiede: ende in de selue liefde, dat hy v gaf zijn bloedich sweedt tot eenen Godts-penninck op rekeninghe, als met sulcken gheldt v voorts te betaelen. Ick offere v oock uwen alderliefsten sone, in een versoenende offerhande [+], in dier liefden, daer uwen alderliefsten [+] sone hem selue*n* in offerde: doen hy opperste Priester wesende, met zijn eyghen bloedt ginck in't *Sancta Sanctorum,* ende op den Authaer des kruyces hem seluen offerde, niet in de gedaente van broodt ende wijn: maer met luyder stemmen, en*de* heete traenen offerde hy v zijne wonden, ende gemartiriseert lichaem, zijn wtghestort dierbaer bloedt, ende zijn bangighe ziele, singhende v dat soet ende behaeghelijck Liedeken, dat noyt ghesonghen en was: *Vader vergeuet hun, want sy en weten niet wat dat sy doen.* Hier toe offere ick v de dorstighe begheerten, welcken uwen lieuen

[+]*Luc. 22.*
[+]*Sy offert hem noch in een andere maniere.*

[+]*Luc. 23.*
[+]*Noch een seer schoone opofferinghe der Bruydt tot voldoeninghe van alle haere sonden.*

Sone hadde allen zijn leue*n* lanck om uwe*n* liefsten wille te volbrenghen, om uwen Goddelijcken naeme te verkondighen, om uwe eere ende uwen lof te vermeerderen, ende allen creaturen tot v te trecken. Ick offere v oock zijnen grooten arbeydt, zijn vasten, bidden, waecken, prediken, ende alle zijne heylige voetstappen, die hy t'uwer eeren ghegaen heeft, ende allen zijn sweet, ende vermoeytheydt, alle de tranen, die hy door ons arme sondaeren ende sonderssen gheweent heeft: om ons met v te versoenen. Ick offere v oock allen zijn heylich lijden, het bloedich sweedt, zijn groote droefheydt, zijn ghewillich ouergeuen ende onderdaenicheydt, het onrecht accuseren, veroordelen, blasphemeren, bespouwen, ende bespotten, allen de slaeghen, allen de wonden, allen de druppelen bloets, die hy voor ons ghestort heeft. Ick offere v oock het onghenaedich geesselen, het eysselijck kroonen, het onmenschelijck kruycen, zijn onschuldighe doodt, zijn groote lijdtsaemheydt, armoede, ghehoorsaemheydt, oodtmoedicheydt, reynicheydt, ende ghelatentheydt, bouen al zijn onghemete liefde, ende alle zijne deuchden, welcke hy in zijn leuen gheoeffent heeft. Dit offere ick arm creatuurken uwe*n* Goddelijcken Majesteyt metter begheerten, in alsulcker liefden, als hy ter liefde*n* van u, ende van my, ende van

alle menschen dit altemael gheleden heeft. Ick offere v oock allen verdiensten der glorioser Maghet Maria, allen de deuchden daer sy v oyt mede behaeght heeft, ende het lijden dat sy met uwen lieuen Sone ghehadt heeft. Ick offere v allen den lof + van allen heylighe Enghelkens, ende hemelsche gheesten, het gelooue der Patriarchen, de hope van alle H.H. Propheten, de heylige wercken van alle Apostelen, de minne van alle heylige Discipulen, het lijden der martelaren, de penitentie van alle H.H. Confessore*n*, de reynicheyt der maeghden, de charitaete ende deuotie der weduwen. Ick offere v oock allen den dienst der H. Kercken, ende alle deuchdelijcke wercken + van alle goede menschen, die gheweest zijn van't beginsel des werelts, noch zijn, ende noch komen sullen tot den dach des oordeels: dese offere ick v met alsoo groote deuotie (met mijne begheerten) ghelijck oft ickse selue altemael alsoo geoeffent hadde. O Vader der bermherticheydt, opent my de doore uwer Goddelijcker genaden, ende ontfangt nv dit sacrificie, welcke ick arm sondich mensche v opoffere; ende wilt toch nv mijn offerhande aensien, ghelijck ghy aensaecht de offerhande van Abel, Abraham, ende 'tgebedt van Tobias. Want ick offere v dese oblatie tot uwer eeuwigher glorien ende eeren, ghelijck oft ick v in dese

+Sy offert hem allen den dienst der H. Kercken.

+Sy bidt dat hy haere offerhande wille aensien gelijck hy aensach de offerhande van Abraham.

offerhande alsoo vele lofs, ende danckbaerheydt konste bewijsen, als v allen uwe wtverkore*n* oyt hebben bewesen, bewijsen, ende sullen bewijsen, inder eeuwicheydt der eeuwicheden. Ick offere v oock dese met alsoo groote charitate ende minne voor leuende ende doode, teghenwoordighe ende toekomende; ende bidde v ootmoedelijck, dat ghy hunlieden dat alsoo wilt lten te staede komen, als oft sy v dit selue alsoo gheoffert hadden: ende sonderlinghen bidd' ick + v voor de meeste Sondaers ende sonderssen, teghenwoordighe ende toekomende, dat ghy die altijdt haestelijck wilt bekeeren, in ghenaede ontfanghen, ende alle bedruckte herten vertroosten, alle gheuangenen (sonderlingen die met de banden der sonde*n* gebonden zijn) verlossen, alle goede menschen voortganck ende volstandicheydt in deuchden geuen, ende alle zielkens wt het + vaegheuier verlossen: ende besonder bidd' ick voor de benauwtste dier zijn, ende komen sullen tot den dach des oordeels. O hemelsche*n* vader, o aldermogenste*n* God, wien alle eere, allen lof, en*de* weerdicheydt toe-behoort: oft ick soo vele trane*n* cost weene*n* alser druppele*n* waters inde Zee, en*de* inde heel werelt zijn, en*de* dat ick soo vele kost gelijde*n*, als alle Martelaers, Confessore*n*, maegdeke*n*s, en*de* al v wtverkore*n* vrie*n*de*n* gelede*n* hebbe*n*, lijde*n*, en*de* noch sulle*n* lijde*n* tot de*n* dach des oordeels toe,

+Sy bidt voor de meeste sondaers.

+Sy bidt voor de benauste zielkens die in't vagevier zijn.

ende soo vele wercken van bermhertichede*n*, van penite*n*tie, van charitate, mochte doen,a ltoos gedaen hadde, en*de* dede inder eeuwicheyt der eeuwichede*n*, en*de* dat ick dit al mochte doen, tot uwer eeren, ende in een voldoeninge voor alle mijne ontallijcke sonden ende voor aller menschen sonden, die oyt gheleeft hebben, ende nv in dit leuen noch leuen, ende sullen komen te leuen tot den dach des oordeels toe, ende dit al voor een kleyne danckbaerheydt en*de* voor alle kleynicheydt, ende oneere, die v mijnen Heere, ende mijnen Godt door my, ende door alle + menschen ghedaen is, ghedaen wordt, ende sal ghedaen worden tot het eynde des werelts: op dat ick ende alle menschen mochten behouden worden, ende ghy van ons inder eeuwicheydt, door uwe bermhertichеydt mochtet ghelonet, ge-eert, ende ghedanckt wesen, ende alsoo vrede, vreuchde, ende uwe genoechte, in ons uwe creaturen hebben: want ghy't meer dan verdient hebt. Ick dancke v oock o hemelschen Vader, dat uwen eenighen Sone door de liefde + des H. Gheests is gheboren, waerachtich Godt ende waerachtich mensch (om mijnen't wille) van Maria zijn onbesmette Moeder en Maghet, in den duysteren nacht, in vremde lande*n*, in een onbequaem stede, in den kouwsten tijdt, in groote armoede: hier door soo bidd' ick v vervult

*+Sy bidt dat alle menschen souden mogen salich worde*n.

+Luc. 2.

uwe meyninghe ende begeerte in my, ende in ons allen, ende wilt v eeuwich woordt in ons wercken, want daerom hebdy ons gheschapen om dat ghy v eeuwich woorde in ons soudt mogen baeren naer v wel-behaeghen. Ick dancke v o hemelschen Vader, dat ghy uwen eenighen Sone om mijnen't + wille, door de liefde ws H. Gheests hebt laeten besnyden. Och snydet toch al van my dat v in my mishaeght. Ick dancke v o hemelschen Vader dat ghy uwen eenighen + Sone door de liefde ws heylighen Gheests den Heydenen hebt gheopenbaert door een sterre. Ick bidde oodtmoedelijck, wilt mijn herte, ende alle herten der menschen, teghenwoordighe ende toekomende oock met het licht uwer gratien verlichten. Ick dancke v o hemelschen Vader, dat ghy uwen eenighen Sone ontfinght van + zijne lieue Moeder door de liefde des H. Gheests voor een welbehaegende offerhande. Nv offere ick v my altemael, met allen menschen daer v belieft dat ick voor bidden sal, in uwe vaderlijcke handen. Ick dancke v o hemelschen Vader dat ghy uwe eenighen Sone xxxiij. jaeren hebt laeten gaen op der aerden om mijnent wille, ende dat door de liefde ws H. Gheests. Ick bidde v gheeft my door hem te gaen in de vreucht des eeuwighen leuens, door uwe grondeloose bermhertichеydt. Ick dancke

+*Luc. 2.*

+*Matt. 2.*

+*Luc. 2.*

v mijnen hemelschen Vader, dat ghy uwen eenighen Sone hebt laeten vanghen, binden,[+], stooten, ende smyten om mijnent wille, ende dat hy my verlost heeft, door de liefde ws heylighen Gheests. Ick bidde v, wilt my toch verlossen van de eeuwighe gheuangenisse, ende ontbinden de banden mijnder sonden, ende treckt my, ende alle die my beuolen zijn wt alle stricken der booser gheesten. Ick dancke v mijnen hemelschen [+] Vader, dat ghy uwen eenighen Sone hebt laeten alsoo onghenaedelijck gheesselen om mijnent wille, ende dat door de liefde ws heylighen Gheests. Ick bidde v, wilt my, ende alle die my beuolen zijn verlossen van de eeuwighe gheesselinghen ende wt der vyanden haden, ende ons wasschen met zijn wtghestort dierbaer bloedt van alle onse sonden ende gebreken. Ick dancke v o hemelschen Vader dat ghy [+] uwen alderliefsten Sone hebt laeten kroonen voor ons door de liefde ws H. Geests. Ick bidde v, wilt ons daer door weder kroonen door zijne pynelijcke krooninghe met de kroone der eeuwigher glorien. Ick dancke v o hemelschen Vader dat ghy uwe*n* [+] eenighen Sone hebt laeten kruycen om mijnent wille: ende dat door de liefde ws heylighen Gheests. Ick bidde v, wilt ons daer door verlossen van de eeuwige kruycinghe der booser vyanden. Ick dancke v

[+]*Mar. 14.*

[+]*Mar. 15.*

[+]*Ioan. 19.*

[+]*Luc. 2.*

o mijnen hemelschen Vader dat ghy uwen eenighen Sone hebt laeten laeuen in zijnen
+ wtersten noodt met edick ende galle om mijnent wille: door de liefde ws H. Gheests.
Ick bidde v, wilt my daer door spysen met de spyse der eeuwigher saelicheydt, +*Ioan. 19.*
door uwe grondeloose bermherticheydt. Ick dancke v o hemelschen Vader dat ghy
uwen eenigen Sone, door de liefde + ws H. Gheests om mijnent wille hebt laeten de
bittere doodt seruen. Ick bidde v, wilt my verlossen van de eeuwighe doodt, ende +*Luc. 19.*
ick bidde v door zijn groot menichfuldich bitter lijden, pijnen, ende wtstorten van
zijn heylich bloedt, ende bittere doodt: wilt my ende alle menschen bystaen in onsen
lesten noodt, Amen.

Een gheestelijck Liedeken, *Op de vvyse: My mach wel seer verlanghen.*

Groot verlanghen van de Bruydt, oft Christen ziele, naer den Hemel, naer dat sy onsen lieuen Heere ontfanghen ende zijnen Vader opgheoffert heeft.

VVanneer ick mach ghedincken
In dit dal desolaet,
En in myn hert komt sincken
Hoe dat daer bouen gaet,
Veel verlanghen,, my omvanghen,
Nae dien blyden staet.
Och wie sal my toch gheuen,
Dat ick van hier sal gaen,
Naer het bly eeuwich leuen,
Om dat ick daer mocht staen,
In't hooghe,, waer d'ooghe
Niet en heeft Son noch Maen.
Och Vaders-landt daer bouen,
O schoon hemelsche Ryck,
In v d'Enghelen louen:
Mynen Bruydegom sonder beswijck
Seraphinen,, Cherubinnen,
Eeren Godt alle ghelijck.
De brandende Seraphinnen
Staende voor 's Heeren throon

Vlammende inder minnen
In lof-sanghen seer schoon
Discanteren,, iubileren
Met eenen soeten thoon.
De wyse Cherubinnen
Synde van Godt verlicht
Met een seer klaer bekinnen
Staen dese opghericht
Om t'aenschouwen, sonde rophouwen
Het Goddelyck ghesicht.
Oock de rustende throonen
Synde bly en verheught
Dese sien Godt in haer vvoonen
VVelck is haer meeste vreucht
Sy rusten,, in vvellusten
Bedinckt dit soo ghy meught.
De hooghe dominatien
Synde in haeren choor
Dees' met des Heeren gratie
Doen ootmoedich devoor
Sy domineren,, obedieren
Sonder eenich verstoor.
De virtuten, de krachten
Synde van Godt versterckt
Dese vvyselyck achten
Op vvat Godt in hun vverckt
Adoreren met verneren
Dat vvordt in hun ghemerckt.
D'orde der potestaten
Van v ô Schepper soet
Seer midelyck sy vaeten

Der gratien in-vloedt,
Dit vloeyen,, doet groeyen,
Die gheesten in oodtmoedt.
In de leste Hierarchie,
De Principaten al,
VVie sal ons wel bedien,
Hoe dees' veel in ghetal,
Godt des Hemels aenmercken,,
En wercken,, sonder gheschal.
d'Archangelen verheuen,
In eenen hooghen graedt,
Al hier te kennen gheuen,
Saecken van grooter daedt,
Van dese Gabriel ghepresen,
VVas tot Maria Legaedt.
De Enghelen rassche boden,
Seer vlietich ende snel,
Van v o Godt der Goden,
Volbringhen het beuel,
Sy ontfermen,, beschermen,
Ons in ons droeff ghequel.
O hoe lieflijck ist om woonen,
Al in het Hemelschs hoff,
VVaer Cherubinnen en Throonen,
Mijnen beminden gheuen loff,
En worden tot alder tijdt,
In Iesus liefde met lust verblijt,
Cherubinnen en Seraphinnen,
En d'Enghelsche gheesten al,
Branden in mijns Bruydegoms minnen,
Sonder maete oft ghetal,

VVie van hun Iesum meest kindt,
Iesum alder meest bemindt.
Door een vierich beminnen
Sy alle verlicht zijn,
Die present sien en kinnen
Mijns Bruydegoms schoon aenschijn:
VVel hem die daer gheraeckt,
Daermen Iesus liefde best smaeckt.
O alderblijdtste leuen, o geluckelijcken staet,
Och oft my waer ghegeuen
Te sien hoe dat daer gaet,
VVaer elck die maedt ontfanght,
Daermen hier soo naer verlanght.
Een opghehoopte maete,
Een maete welck oueruloeyt,
Moghen sy alle vaeten
VVaer liefde altijdt groeyt,
In het beloofde landt,
Van Ierusalem playsant.
O Ierusalemsche erue,
Och oft ick in v waer:
Och oft ick mocht verweruen
De soete weyden daer,
Op den Israelschen berch,
Veel vetter dan eenich merch.
O Princen der Enghelscher gheesten,
O Heere bouen al!
Noodt ons tot uvver feesten,
VVt dit droef nederdal:
T'uvver vveyden vvilt ons leyden.
Als ons doodt komen sal.

Noch een seer schoon ghebedt na de communie, oft om onder de Misse oft andersins te lesen.

Hier is de Bruydt seer danckbaer, ende bekent dat sy soo vele bequaemicheydt niet en heeft, daer hy zynen ghebenedyden voedt soude moghen setten: sy offert hem weder in den schoodt zyns hemelsche**n **Vaders, met groote oodtmoedicheydt, want haer Logist vele te kleyn is.

De 31. Figure.

O Iesu Christe almogenden Schepper, [+] mijnen ghetrouwen Verlosser, mijnen ghenaedighen Rechter, mijnen minnelijcken ghesondtmaecker, mijnen soeten vertrooster, mijn alderliefsten ende besten vriendt ende alder-minnelijckxsten weerdt, die heden mijn desolate ziele hebt soo mildelijcken vertroost, mijn ziele hebt soo goedertierlijck gheuisiteert, mijn hon-

[+] *Groote danckbaerheydt van de Bruydt.*

O beatam cordis aedem!
Te cui caelum dedit sedem
Purgat suis manibus.

Animose puer verre,
Monstra tuo vultu terre,
Tere tuis pedibus.

Ioan. Boel. excud.

gherige ziele hebt soo oueruloedelijck, ende soo kostelijck ghespijst ende versaedet: niet met tytelijcke spyse, maer met hemelsche, met ws selfs lichaem ende bloedt. O gloriosen Koninck! de Hemelen en begrypen uwe grootheydt niet, ende nochtans hebt ghy v gheweerdicht wt uwe hemelsche Sanctuarie neder te daelen, tot my arm [+] snoodich wormken, die niet dan asschen ende stof ben. O van waer komt my toch dit, dat den Heere der Heeren hem geweerdicht [+] tot my arm creatuurken te komen? Ick ben arm ende ellendich, ende in mijn huys en is toch niet dat ick Heere voor v mochte setten. Ick en hebbe soo vele bequaeme plaetse niet, daer uwen gebenedyden voedt mocht rusten: daerom neme ick v als mijnen alderliefsten beminde*n* Bruydegom, ende ick drucke v met groote minne aen mijn herte, ende ick offere v weder met groote weerdicheydt ende danckbaerheydt in den minnelijcken schoot ws Vaders, ende in zijn vaderlijck herte. Voorts en wete ick gheen plaetse inden Hemel oft [+] inder aerden, die uwe weerdicheydt beter betaemt, ende v ghenoechelijcker is om in te rusten, als die O soeten minnaer! mijn blydschappe, mijn gesontheydt, en*de* mijn leue*n*: ick belijde dat mijn aerde*n* huysken vele te snoode is ende te kleyn om v te logeren: daerom gheeft my eerst uwe vaderlijcke

[+] *Genes.* 18.

[+] *Sy seyt dat sy arm ende ellendich is.*

[+] *Sy seyt dat haer aerden huysken te cleyn is om hem te logeren.*

benedicite, ende eenen kusse des vreedts, eer ghy tot uwen Vader gaet, ende wilt my eerst ghebenedyden, ende print uwe saelighe voedtstappen, der teeckenen uwer visitatien, ende onwtsprekelijcker liefden in mijn ziele: welcke daer zijn ghelooue, hope, liefde, ende vreese, op dat ick dese ter uwer ghedenckenisse in mijnen ziele door uwe goetheydt altoos mach bewaren. O hoocheydt der rijckheyt Godts, van wien allen goedt komt: ick sondich creatuurken hebbe heden aen uwe taefele gheseten, ende oock aenghemerckt wat hoffelijcke spyse ghy my voor gheset hebt: ende ick begheer v weder alsulcken spyse naer mijn vermoghen voor te dienen. Ghy hebt my v seluen soo minnelijck ghegheuen tot een [+] spyse: ick gheue v my seluen oock weder met groote begheerten in een spyse, eet my, drinckt my, op dat ick heel versterue, ende te niet werde in my, ende dat ick heel ouerformt ende vernieuwt worde in v, ende dat ick niet meer en leue in my, maer dat ghy in my mooght leuen ende wercke*n*, ende ick door uwe bermhertícheydt. O Iesu mijn leuen, mijne*n* troost, mijnen toeuerlaet, mijn hope, mijn voedsel, oft v eens beliefde mijn treurich herte te herdoopen, ende te herformen: op dat mijn herte een nieuwe forme ende wesen mochte krygen naer de gelijckenisse uwers herten begeerten: op dat ick

[+] *Sy geeft hem haer seluen oock tot een spyse.*

als den H. Koninck Dauid een nieuw [+] mensch mochte worden naer v herte. O Heere Iesu Christe ick hebbe v oock uwen Vader gheoffert als den weerdtschen schat daer mijn hert oprust, ende daer ick mede gekocht ben ende verlost. Och wilt v oock gheweerdigen my uwen Vader te offeren, als de vrucht ws arbeydts, ende ws bitteren lydens, daer ghy om gestoruen zijt: op dat ick de gratie ende vriendtschappe ws vaders, dien ick door mijne sonden verloren hebbe) door v zijnen wel-behaghenden sone [+] mach weder verkrygen: want niemant en [+] mach tot uwen vader komen, dan door v, [+] zijnen alderliefsten beminden sone, in den welcken hy alle zijn behagen is hebbende: Ende sonder v bloedt en worden gheen sonden afgewasschen, noch verlaten. Daerom o getrouwen middelaer der menschen, ende goedertieren Aduocaet der misdaedigher, wilt toch v seluen voor my, met my, ende allen die my beuolen zijn, ende daer v belieft voor ghebeden te hebben, eens offeren uwen hemelschen Vader, met v Heylich lijden, ende met v dierbaer bloedt, ende v ontschuldighe doodt: soo mach ick verloren, *sone oft dochteren* stoutelijck te houe komen, met v, [+] voor uwe ooghen, ende mijns Vaeders, ende alsoo mijnen peys verkryghen, ende van uwen Vader in minnen

[+]*Sy begheert ende wenscht een mensch te worden naer zyn herte.*

[+]*Psal. 88.*

[+]*Ioan. 14.*

[+]*Niemandt en komt tot den Vader dan door den Sone.*

[+]*Sy bid dat sy door hem haeren peys mach krygen.*

omhelst worden, door uwe intercessie, die hy altijdt om uwer eerweerdicheydt ende reuerentie verhoot. Want ghy altoos met hem hebt gheweest, zijt, ende sult zijn inder eeuwicheydt der eeuwicheden, ghebenedijt moet ghy van alles zijn, Amen.

Een gheestelijck Lieden, *Op de vvyse: Naer dees' Fonteyne.*

VVaer door de Bruydt haer ziele met haeren Bruydegom naer het hemelschs-vaderlandt is stierende.

Met v ghepeysen ô ziel wilt reysen
Bouen naer 's Hemels vaderlandt:
*Versoeckt te woone*n *in dat lant schoone*
Met wille, memorie, en verstandt.
Met v vry krachten,, en v gedachten
Versoekt te wesen daer altoos,
VVaer Seraphinnen,, en Cherubinnen
Den Heere louen sonder verpoos.
De edele gheesten,, in dier feesten,
VVaermen Godt looft sonder respijdt,
Vry en ontbonden,, zyn daer verslonden
In hemelscher weelden tot alder tydt.
In pure welluste,, zyn sy met ruste,
Sonder turbatie en sonder gheschil,
Blyde sy leuen,, vast sy aenkleuen
Des Heeren alderliefsten wil.

Sonder cesseren,, sy jubileren,
Nochtans met diepe oodtmoedicheydt:
't Beuel des Heeren,, sy obedieren
Met groote onderdaenicheydt.
Och edele schaere,, och oft ick ware
Met v onsen Heere present,
En daer mocht weten,, van die secreten,
VVelck v door gratie zyn bekent.
Ghy die mooght hooren,, sonder verstooren
Des Heeren wysheydt t'alder tydt,
Meucht best versinnen,, vvat klaerder kinnen,
Ghy in Godt ghenietende zyt.
VVt dat klaer kinnen,, komt v vierich beminnen,
Tot het alder-opperste goedt:
Godts liefde verheuen,, geeft v het leuen,
Edel, doorluchtich, ende soedt.
Een leuende leuen,, voort v gegeuen,
O edel Princen gratieuz,
Die sonder ophouvven,, moget aenschouvven
Des Heeren vvesen glorieus.
Des Heeren glorie,, o Consistorie
Der Enghelscher gheesten alle ghelyck.
Is v verbleyen,, tot allen teyen,
Sonder ophouvven oft besvvyck.

Noch een seer schoon ghebedt, om naer de H. communie, oft om onder de Misse te lesen, ende andersins.

*Hier bedanckt de geestelijcke Bruydt haren Bruydegom, om dat hy hem selue***n** *haer in't H. Sacrament heeft ghegheuen in een gifte zijnder ongrondelooser liefde tot haer.*

[+]Den mensch heeft gheten der Enghelen broodt.
De 32. Figure. *[+]Psal. 77.*

O weerdige volheydt ende vruchtbaerheydt der gratien ende ghenaeden mijns Heeren Iesu Christi, die my soo goedertierelijck, ende soo vriendelijck met v seluen hebt versaedet! gheweerdicht toch nv o Heere Iesu allen mijne binnenste met uwe gratie ende ghenaede te vervullen: op dat sy uwen weerdighen lof ghedurichlijck moghen verheffen, ende groot maecken [+], wiens naem heylich is, wiens berm-

[+]Psal. 76.

O Iesu myn siel dorſt naer v
Gheeſt my v ſeluen dat bidd'ick v
Want my en konnen vermaecken,
Gheen aerdtsche ſaeken, noch ſmaecken.
268

O Iesu myn siel dorst naer v
Gheeft my v seluen dat bidd'ick v
Want my en konnen vermaecken,
Gheen aerdtsche saeken, noch smaecken.

268

hertichеydt is van gheslachte tot geslachte. O groote vruchtbaerheydt, waer mede ghy door-vloeyt alder creaturen gheschapentheydt! gheweerdicht v toch nv in my al vruchtbaer te maecken, al dat in my te voren onvruchtbaer, dorre, ende kouwt [+] was, ende alle mijn verstandenisse, herte, krachten, ende begheerten der zielen heel heylich ende goddelijck te maecken: op dat sy anders niet en beminnen, soecken, oft begheren, dan v alleen te behaeghen. O brandende vier der leifden, die dit alderwonderlijckxste werck der liefden om mijnent wil inder aerden, door uwe ingeborene goetheydt ghewrocht hebt! wille't toch nv altemael in my verbranden, ende te niete doen al dat v in my is mishaegende, ende een middel tusschen v ende my is maeckende: ende wilt my een voetsel ende sterckheydt wesen tot alle deuchden, een beschermінghe van alle quaedt, ende een vervullinge van alle mijne onvolmaecktheden, ende ontblyven der deuchden, op dat alle uwe wtgaende riuieren der ghenaeden ende gratien my van uwe goedtheydt verleent, moghen sonde rophouwen in onwtsprekelijcker danckbaerheydt naer v wederkeeren met weerdigen lof ende eere, nv ende inder eeuwicheydt. O leuende weerdich broodt der Engelen geweerdicht my die daer in't geestelijck leue*n* doodt ben,

[+] *Sy begheert dat hy haere onvruchtbaerheydt vruchtbaer maecke.*

+ leuendich te maecken in ziele, ende in lichaem, ende al dat buyten v is, bitter ende swaer te maecken. Ick bidde v door ws selfs weselijcke Godtheydt o aldersoetste Iesu Christe, wilt my naer mijnen nedersten deele wt my seluen trecken in v, o goet, sonder welcken gheen goedt en is! bereydt my den weselijcken loon der ruste: ende gheweerdicht uwe heylighe wonden sonder ophouden voor mijne sonden aen uwen Vader te thoonen, want alsoo waerachtelijck als ghy my nv met v seluen versaedet hebt: alsoo ghewillichlijck begheer ick nv door v gratie v my seluen te offeren met al het wesen mijns gheests, ende mijnder naturen, ende met allen gheuoelijcke liefde mijns selfs, ende alder creaturen, bouen al mijnen vryen eyghen wille, ende dit al nae mijnder begheerten in soo diepe oodtmoedicheydt, als uwe Maiesteyt my bewesen heeft, gheuende my v seluen in v gebenedijt heylich Sacrament, met alle uwe hooghe rijckdommen der verdiensten, gratien, ende ghenaeden. Wilt toch o aldergoedertierenste Heere Iesu nv v woonstede in my maecken, ende ghy die daer zijt het opperste licht, mijne duysternissen verlichten, ende in mijnen ledekens scheppen eenen nieuwen gheest: ende dit al door de kracht van uwe Goddelijcke teghenwoordicheydt hier onder de gedaente des broots

+Sy begheert in't geestelijck leuen leuendich ghemaeckt te vvorden.

verborghen. O alderliefste Iesu, heylicht + my nv tot uwer eeren. O heylich Sacrament, verwint toch ende vernielt in my alle mijne sonden ende kranckhede*n*. O vertrooster ende gheuer alder gratien, geweerdicht mijne ziele te bedauwen met uwe milde ghenaede ende gratie, op dat v licht in my mach schijnen door uwe heylighe verdiensten: ende dat uwe ghebenedyde Godtheydt ghenoechte mach hebben te woonen in mijn lichaem, te sitten in mijne ziele, ende te rusten in mijnen gheest. Hier toe gheweerdicht my tereynighen ende te heylighen. O heylich lichaem Christi Iesu! aldersoetste bloedt Christi! wilt my toch droncken maecke*n* in uwe liefde. Ende ghy alderpuurste waeter der zyde Iesu Christe, wilt my toch van alle mijne sonden te wasschen, ende in uwe ghebenedyde wonde verberghen, teghen alle stricken ende laghen des duuels, de swerelts, ende + mijns eyghene vleeschs: op dat ick alsoo vruchtbaerlijck tot uwer alderhoochste eere ende glorie allen de daeghen mijns leuens mach ouerbrenghen, ende gheluckelijck komen tot de hauene der saelicheydt, ende des eeuwighen leuens. Nv o alderbeste Iesu beuele ick uwer goedertierenheydt mijn ziele ende lichaem, alle mijn saelicheydt, ende voortganck der deuchden: wilt my nv toch inwendich ende wtwendich

+*Sy begheert dat hy haer heylige te zijnder eeren.*

+*Sy bidt dat hy haer in zijne vvonden vville verberge*n.

regeren naer v welbehaege*n*, hoochster eere ende glorie, alsoo ghy dat van het begin voorsien hebt na de menichvuldicheyt van uwe bermherticheyt. Geeft my toch al dat ick niet en hebbe. Betaelt voor my dat ick schuldich ben. Voldoet voor my al dat ick menichvuldichlijck versuymt hebbe. Ick heete v hertelijck willekom wt het binnenste mijns herten, ende wt alle de krachten mijnder zielen: O Iesu Christe sone Godts, Bruydegom mijnder zielen, ende Marien kindt! weest willekom. O Ouer-hooch-weerdich Sacrament! leuendich broodt der Enghelen, voedtsel mijnder zielen, leuen alder deuchde*n*: weest willekom. [+] O goedertieren wtvloeyende liefde des herten mijns Heeren Iesu Christi: daer my dese alderkostelijckxste spyse wtgevloten is, ende voor my mede ghekockt ende bereyt is. Ick loue ende dancke v met ghevouwder handen, ende gheboogh̃de kniekens, ende met allen het gene dat ick naer ziele ende lichaem kan ende vermach: omdat ghy v geweerdicht hebt tot een alsulcken snoode ende arm wormken te komen, als ick ben, omdat te verstercken teghen alle sonden ende kranckheden. Ick loue ende dancke v hondert duysentfout, dat ghy v o eeuwighe wijsheydt hebt vernedert te kome*n* tot een alsulcke onreyne ende verblinde ziele, om haer te reynighen van

[+]Sy seyt dat haer dese kostelijcke spyse voortghekomen is wt de liefde haers Bruydegoms.

alle smetten, en*de* te verlichten in alle waerheydt. O opperste goedtheydt, ick loue ende dancke v wt den gront mijns herten, ende wt alle krachten mijnder zielen, dat ghy v vernedert hebt tot alsulcken arme, traeghe ziele te komen: om het vier uwer liefden daer in t'ontsteken, ende te doen bernen in alle deuchden. *VVilt toch o Heere mijnen inwendighen mensch verlichten, [+] op dat hy niet en slaepe in de doodt, ende op dat mijnen vyandt niet en segghe, ick [+] hebbe mach ouer hem ghekregen.* Gheweerdicht v doch my eenen inwoonder te wesen, ende allen mijne krachten ende begeerten tot hemelsche dingen te verheffen: soo dat sy dese aertsche dingen volkomentlijck moghen vergheten. Ende wilt mijne ziele soo vast aen v binden met den handt uwer liefden, soo dat sy nemmermeer van v en moet ghescheyden worden: maer dat sy naer dit kort ende verganckelijck leuen moet ghebrocht worden van uwe heylighe Engelen daer boue*n* in't eewich leue*n*. O gebenedijt en*de* gelouet moet ghy zijn o Bruydegom mijnder ziele*n* van allen v creature*n* inden Hemel en*de* inder aerden, met alsulcke*n* eere, reuerentie, ende weerdicheyt, als ghy weerdich zijt: om dat ghy ons v selue*n* alsoo gelaeten en*de* gegeuen hebt in dit H. Sacrament tot een eeuwige memorie aller uwer weldaeden, ende heyligher verdiensten, tot

[+] *Psal. 12.*

[+] *Sy bidt dat hy alle haere krachten vville trecke*n *tot hemelsche dinge*n.

een gheestelijcke spyse uwer Goddelijcker soeticheydt, tot eenen dranck teghen den dorst onser sinnelijcker begheerten, tot een + ghifte uwer ongrondigher liefden, ende bermhertícheydt, tot een offerhande ende sacrificie des vreden niet uwe Goddelijcke moghentheydt tot een minnelijcke vereeninghe met uwe eeuwighe goedthyedt, tot een sterckheydt onser kranckheydt, tot een vervullinghe aller onser ghebreckelijckheydt, ende tot een versaedinge aller goet. Ghelouet, ge-eert, ende bemindt moet ghy oock wesen o Bruydegom mijnder zielen van uwe menichvuldighe, minnelijcke saelighe komst, dat ghy mijne sondighe ziele, ende alle menschen alsoo vaederlijck ende bermhertelijck hebt besocht: ende tot een + meerdere voldoeninge der danckbaerheyt, soo offere ick v allen heylighe ghedachten, woorden, wercken, begheerten, ende alle verdiensten uwer ghebenedyder Moeder Maria, alder heylighen inden eeuwighen leuen, ende alder goeder menschen inder aerden, dier zijn, ende komen sullen totten eynde des werelts: ende hier mede mijn ziele, mijn lichaem, ende al dat ghy my door uwe grondeloose bermhertícheyt verleent hebt tot uwen eeuwighen dienst ende lof inder eeuwicheydt der eeuwicheden. Biddende v o alderliefste Iesu dat ghy dit toch wilt ontfanckelijckelijck nemen tot

+Godt geeft ons sy seluen tot een gifte van zijne liefde.

*+Sy offert haren Bruydegom tot danckbaerheydt de verdienste*n *van Maria.*

uwer Goddelijcker eeten, in een vergheldinghe deser uwer aldergrootste liefden, ende menichfuldigher gaeuen my door dit v H. Sacrament ghegunt ende ghegeuen. Gheeft my toch om ws selfs wille dat ick dit v H. Sacrament altijdt tot het eynde mijns leuens toe alsoo weerdichlijck moet nutten, beminne*n*, eeren, en*de* bekennen*n*: soo dat ick v hier naermaels, met allen uwe heylighen inder eeuwicheydt daer van mach louen, dancken, ende ghebenedyden, Amen.

Een gheestelijck Liedeken: *Op de wijse te* Mey als alle de voghelkens, *&c.*

Hier prijst de Bruydt seer haeren Bruydegom, ende is haer met den Hemel becommerende.

Myn Lieff is soet en suyuerlijck,
Schoon, edel, machtich, ende rijck
Inder herten en iubileren,
Al in't ontfanghen ghenoechelijck,
Dat willen wy discanteren.

Hy kan affnemen wat my deert,
*Hy kan my geue*n *wat mijn herte begeert,*
Hy kan mijn siele versaeden,
*Hy is der maeghdeken*s *Bruydegom weert*
Een Fonteyne vol ghenaeden.

Hy is de liefste daer't al aenstaedt
Hy is mijn hoochste toeuerlaedt,
In alle mijne lyden,
Hy is den troost die niet en vergaet,
Hy kan mijn herte verblyden.

O hooghe ghebieder der Seraphyn,
Verwandelt ons nv waeter in wijn,
Gheeft den dorstighen te drincken,
Op dat wy uwer soeticheydt in onse pijn
Altoos moghen ghedincken.

Och als de ziele dan sal gaen,
En laeten dit dal der traenen staen,
En komen dan daer bouen,
Daermense niet versaeden en kan,
Van liefde en Godt te louen.

*Da*n *komt den Bruydegom voor de poort*
Dan hoort de Bruydt dat soete vvoordt,
Komt in mijn suyuer vriendinne,
Daer ghy soo langhe hebt affghehoort,
Dat suldy nv leeren kinnen.

Dan vvort de schon Bruydt ingheleyt
En alle dinghen zijn daer bereyt,
Van buyten en van binnen,
Maer oft sy vvt oft innevvaerts gaet,
Sy sal daer vveelden vinden.

De schoone tafelis daer bereyt,
Die dierbaer spyse is daer op gheleydt,
Men sal daer den maeltijdt beghinnen,
Iesus dient seluer ghelijck hy seydt,
Dat doet zijn groote minne.

Daer komt ter taefelen dat hemelschs broodt,
Den wijn is beyde wit en roodt,
Van sonderlinghe smaecke:
Daer worden sy droncken kleyn en groot,
Al die in dat pryeel gheraecken.

Daer is den Bruydegom selue den waerdt,
Hy schinckt den wijn al onghespaert,
Den wijn van grooter krachten,
Daer Christus seluer af is den wijngaert,
Men derffer niet langhe naer wachten.

Och wat vreuchde mach daer zijn,
Daer Iesus seluer schinckt den vvijn
In volle vergulde schaelen,
Al vvt de grondeloose fonteyn
Daer machmen ghenoech vvt haelen.

De Bruydt in des Heeren vvijn,
VVel altijdt bly en vrolijck zijn,
Men sals haer niet benyden,
Maer vvat sy haelt,, 'tis al betaelt,
Ist vvonder al is sy blyde?

Dan ist vervult dat sy hier seyt,
Den Bruydegom heeft my binnen geleyt:
Hy gaf my selfs te drincken,
Soo dat ick van grooter vrolijckheydt,
In mijn liefs armkens moest sincken.

Hy is dat broodt, hy is den vvijn,
Hy is verdryuende alle pijn:
Hy is een vrolijck iubileren:
Hy is den Koninck van Israel fijn,
Den grooten Heere der Heeren.

Daer sal dat hert ontbonden zijn,
En hebben vergheten alle pijn:
Men salder altoos aenschouwen
De hooge heylighe Dryvuldicheyt reyn,
Die vreucht altoos behouwen.

Des Heeren Palays sal altijdt staen,
De groote vreucht en sal noyt vergaen,
Men salse altoos beghinnen:
De een is van d'anders blijdschap faen,
Vermaeckt in grooter minnen.

O nieuw Hierusalem schoone pleyn.
Dat ick v derue deert my certeyn,
Hoe vet soo zijn v weyden.
Och hoe ghenoechelijck ist daer zijn,
VVee hem die daer af scheyden.

O Iesus uwen soeten naem,
Is eenen Kelder met most ontdaen:
Een schoon pryeel met bloemen:
Hoe badt gesmaeckt hoe meerderen dorst,
VVanneer sal ick daer komen.

Die wilt komen tot deser hooger Heeren zaele,
Al tot dat lieffelijck Auontmaele,
Die moet al ouergheuen
Al dat de quaede natuur begheert,
En lijden een steruende leuen.

Die hier wilt steruen, die sal daer leuen,
Die hier wilt deruen, die salmen gheuen
Dat goedt al bouen maeten,
Daerom laet ons steruen ende deruen,
En ons seluen laeten.

O *Iesu minnelijcke Heere,*
Naer v verlanght my al te seere:
Och helpt my nv verwinnen,
VVant sonder v en vermach ick niet,
Van buyten noch van binnen.

O ziele mijn, laet ons opstaen,
En met begheerten ouergaen
Alle dese hooghe berghen,
Soo moghen wy een leuendich leuen
Vinden sonder steruen, Amen.

Noch een schoon ghebedt, naer de communie, oft oock om onder de Misse te lesen ofte andersins.

Hier verwondert haer de Bruydt, nv oprechte kennisse ghekreghen hebbende van Godts tegenwoordicheydt in haer seluen: ende is seer beschaemt ende droeuich van haer selfs botticheydt, dat sy tot noch toe anders hem niet ghekent en heeft, in haer seluen tegenwoordich te wesen naer zijne Godheyt.

De 33. Figure.

[+]O Liefste Iesu! o hooge almogentheyt! o onbegrypelijcke grootheydt! o oneyndelijcke goedtheydt! o ouervloeyende rijckheydt Godts! daer allen volheyt der gratien, benedictien, den schat der konsten ende alder wijsheydt in is, daer alle macht en*de* victorie in besloten is, daer alle creature*n* inden Hemel, en*de* inder Aerden van verblijt

[+]*Sy seyt dat alle creaturen in Hemel ende op der Aerden van hem verblijt vvorden.*

ende gebenedijt worden. Ick heete v hertelijcke willekom: en*de* ick loue ende dancke v, dat ghy v aldus vernedert hebt tot my arm menschken te comen, om my te helpe*n*, te gebenedyden, ende om my alsoo met v te verenigen ende een met v te maecken. Och als ick op v peyse, ende v aenschouwe, o aldersoetste*n* Iesu, o God almachtich, o Bruydegom [+] mijnder zielen, dat ghy de schoonste zijt van de kinderen der menschen, en*de* boue*n* al dat schoon is: soo treckt ghy dan tot v,[+] mijn ziele, mijn herte, mijn verstant, mijn liefde, ende alle mijne krachten. Want de schoonheyt der Engele*n*, en*de* aller hemelscher geesten, die en is by uwe schoonheyt niet te gelijcke*n*: nochtans zijn sy wtermate*n* schoon en*de* behaegelijck. De wonderlijcke Hemele*n*, de blinckende Sonne, de schijnende sterre*n*, dat schoon Paradijs met allen zijne ghenoechten en*de* vreuchde*n*, en is by uwe schoonheyt oock niet te gelijcke*n*: want ghy de oorspronc, en*de* de fonteyne zijt va*n* al dat schoon is, van al dat behagelijc is, inden Hemel en*de* der aerde*n*. Och hoe schoon, hoe lieffelijck, hoe vermaeckelijck, hoe soet, hoe vriendelijck, hoe genoechelijck, hoe edel, hoe rijck, hoe wijs, hoe almachtich, hoe onbegrijpelijck zijt ghy o Schepper alder creatueren! hoe wijsselijcken hebdy allen dinghen ghemaeckt in seecker ghetal, in seecker ghewicht, in seecker maete. Ghy purgeert

[+] *Psal. 44.*

[+] *Sy seyt dat de schoonheydt der Engelen by zyne schoonheydt niet en is te gelijcken.*

ende suyuert by v seluen alle onse fauten [+] ende sonden: sittende in den throon uwer Majesteyt. Ghy zijt met uwe*n* Vader bouen al te vreesen, te eere*n*, te beminnen, en*de* inder eeuwicheydt te glorificeren. Door v loopen de Hemelen, schijnen de Sterren, invloeyende de planeten. Door v o Heere wordt Hemel ende Aerde geregeert. Door v lacht den Hemel, treurt de Helle: door v wordt den quaeden ghesuyuert, ende den goeden gherechtueerdicht. Door v soo wordt verheven al dat in den Hemel, ende opder Aerden verheuen is: de ghebroken stoelen der Enghelen, worden door v hermaeckt. Die wijse, jae die sotten deser werelt en konnen [+] uwe wercken niet begrijpen: want sy zijn versmaet van uwe wijsheyt, ende ghy verkiest die, die de wereldt voor dwaes ende voor sot houdt, tot uwer glorien, ende ghy verworpt de wijse, die hun seluen laeten duncken dat sy wijs zijn, daer sy nochtans sot zijn. O mijnen alderliefsten, verlicht toch nv mijn herte, ende mijn vijf sinnen met uwe heylighe wijsheydt: op dat ick v altijd tinder eeuwicheydt mach kennen, beminnen, eeren, ende verheffen, hier ende inder eeuwicheydt der eeuwicheden. Nv voortaen soo begheer' ick uwe Majesteyt altijdt voor ooghen te hebben, ende te dienen, ende allen uwe creature*n*, want ghy't aen my meer dan verdient hebt. O wesen

[+] *Sy vervvondert haer dat hy alle dingen soo vvijsselijck ghemaeckt heeft.*

[+] *Sy seyt dat de vvysen deser vverelt zijne vvercke*n *niet en konnen begrypen.*

alles wesen, wie kan begrijpen dat ghy zijt gheweest in allen tijden altoos gheheel in alle plaetsen, in v wesen, in v presentie, in uwe grootheydt onbeschreuen. Ghy omcinghelt ende vervult alle creaturen, ende + sonder wtreycken is uwe teghenwoordicheydt verre verheuen bouen den oppersten Hemel. Maer want ghy my o Heere naer uwe Godtheydt altijdt teghenwoordich zijt, ende sonderlinghen nv oock door uwe heylighe menscheydt: hoe komt dat ick van uwe teghenwoordicheydt my anders niet en verandere, ende v en vreese? waerom en booghe ick niet nacht ende dach mijne knien voor uwe heylighe presentie, + want ghy voor my altijdt teghenwoordich staet? waerom en verblyde ick my niet met groote vreuchde, als ick voor seker wete, dat ghy o Bruydegom mijnder zielen, altijdt staet voor mijne ooghen? waerom en worde ick niet met groote liefden tot v ontsteken, in uwe wonderlijcke presentie? waerom en verandere ick niet in my seluen door berrende minne tot v mijnen Heere, ende mijnen al? waerom begheer' ick o alderschoonste andere dinghen te sien, te hooren, te gheuoelen, ende tot andere blijdtschappen my te keeren, als ghy (o hemelsche vreuchdt) altijdt ontrent my zijt? waerom en spreke ick altijdt niet met v, ende ontlaste my van alle saecken, als

+Sy seyt dat hy alle creaturen omringhelt ende vervult.

+Van de tegenvvoordicheyt Godts in ons.

ghy altijdt by my sijt, mijn hope, mijn liefde, mijn ghenoechte, mijnen troost, mijn glorie? Wat mach my ghebreken als ick v mijnen Godt altijdt in ende by my teghenwoordich hebbe? ende v de fonteyne [+] van alle deuchden besloten drage in't binnenste mijnder herten? Ende al ist dat ick v niet lichaemelijck en sien, 't behoorde my genoech te sijn, dat ghy stantvastelijck met uwe heylige Godtheyt altoos by my blijft: Wat begheer ick eenich gheselschap te maecken met sterfelijcke creaturen: als ick v mijnen Godt, mijnen beschermer altijdt mach by my hebben, ende ghebruycken? O onsalighe blindtheyt der onghevalligher menschen herten, die Godts teghen-woordicheyt over al niet en kennen, noch in sijnder soete presentie hun deurgaens niet en verblijden! Ick dancke v lieue Heere, dat ick nv weete wat ick doen sal. Ick wille my verblijden in u mijnen Heere ende mijnen Godt, die in my is: ende in niemandt anders en wil ick rusten, dan in v mijnen Heere ende al. Ick en wille van niemant spreken, noch dancken, noch sorghen, als oft niemandt, anders in de werelt en waere, dan mijnen Godt, ende ick. O kracht der krachten! o leuen alles leuen! o Vader der gheestelijcker gheboorten! en laet niet toe, da tick eenich dinck beghere oft lief hebbe, behaluen v. O waer-

[+] *Sy beklaeght de blindtheydt der menschen die Godts tegenvvoordicheyt niet en kenne*n. *Sy en vvilt van niemandt spreke*n *noch dencke*n *dan van Godt.*

achtich Godt ende mensch, Christe Iesu, wien ick nv waerachtelijck in v heylich Sacrament ontfanghen hebbe, doet my toch van uwe almachticheydt hoochelijck gheuoelen, wijsselijck spreken diepelijck begrijpen. Door uwe wtvloeyende goedtheyt soo is allen dinck geschapen: ende ghy hebt de macht, buyten dese werelt noch ontallijcke werelden te maecken, beter ende schoonder dan dese is, allen dinck is uwe almoghentheydt onderdanich, ende niemandt en kan wederstaen de macht van uwe almogentheydt. Uwe almoghentheyt [+] eeren, de krachten der Enghelen, vreesen de duyuelen, verheffen de rechtveerdighe. Hoe komt dan o Heere dat ick dese mach niet en ontsien, maer ben altijt uwer almoge*n*theyt rebel ende wederspannich? O schoone soeticheydt der goddelijcker patientie, dat ghy alsoo verdraeght ende door den vinger siet mijne boosheydt, ende seer groote hertneckicheydt! Waer van ick v bedancke wt den grondt mijns herten, ende wt alle krachten mijnder zielen. O hoe deuchdelijck, hoe soet, hoe vriendelijck, hoe ghenadich thoondt ghy v te wesen, o fonteyne der bermherticheydt! dat ghy toelaet van ons versmaet, veronghelijckt, verworpen te sijn! Ick bidde v Heere door uwe almachtighe moghentheydt keert toch ons erebelle

[+] *Sy seyt dat niemandt Godts almoghentheydt wederstaen kan.*

willen tot uwe ghenaedighe soeticheydt: + ander smoeten wy steruen onsaelich beuanghen in onse hertneckicheydt. Och hoe wonderlijck zijt ghy God almachtich! want ghy zijt een Zee, eenen afgront van alle krachten, van alle virtuyten, van alle bermherticheden. O hoe vol wonders zijn allen uwe wercken, ende hoe seer te prysen! wie kan begrijpen dat ghy o alderschoonste met Godt den Vader, ende Godt den H. Gheest, de schoone werelt met al datter in is van niet gheschaepen hebt? ende in allen haere perijckelen aldus wijsselijck altijdt hebt gheregeert? wie kan te vollen gheprijsen de fraeyicheydt der Hemelen, de schoonheydt der Sonnen, ende der Mane, de influentien der Sterren, ende der Planeten? wie kan begrijpen hoe diep ghy zijt in uwe oordeelen? hoe oueruloedich in uwe bermherticheden, hoe strenghe, ende + hoe ghenaedich in loon oft straffe te geuen? wie verwandelt de tijden? wie verandert de natien? wie permuteert ende ouerset de Koninckrijcken, dan ghy Heere door uwe hooghe moghentheydt ende almachticheyt? Al ist dat ghy dese wondere wercken doet: noch hier-en-bouen soo zijt ghy alleen die ons wterste eynde heymelijck stiert, 'tsy totter eeuwiger glorien, oft eeuwigher vlammen: naer dat wy ons schicken ende voeghen naer uwen alderliefsten

+Sy seyt dat alle zyne vvercken vol vvonders zijn.

+Sy seyt dat hy de natien verandert, ende de Koninckrycken ouerset.

wille ende wel-behagen. O eeuwighe wijsheyt! want ghy alsoo wijs, almogende, en*de* alwetende sijt, in allen uwe wercken, en*de* alsoo wonderlijck in allen uwe raeden, soo regheert toch onse herten, ende onse vijf sinnen, ende voechtse naer uwen alderliefsten willen, ende en laet toch niet toe, datse dyt van v af-wijcken, maer datse v altoos moghen ende moeten aenhanghen ende aencleven, Amen.

Een gheestelijck liedeken: *Op de vvijse:* Bedroefde hertekens wat moet ghy lijden.

De Bruydt nu haeren Bruydegom ontfanghen hebbende, ende nv meer van hem verlicht zijnde, roept de creaturen om hem met haer te louen ende te dancken van zijne groote liefde.

Myn ziele looft Godt tot allen stonden,
Looft hem in voorspoedt en in tegenspoet,
Looft hem ghy hooghden,, en ghy afgronden,
Looft toch een dat hoochste goedt.
Looft Godt ghy berghen en valleyen,
Die zyt gheschaepen al door zyn kracht,

Looft Godt ghy bosschen en groeyende weyen
Die hebt v wesen al door zijn macht.
Looft Godt fonteynen en riuieren,
Looft hem ô zee in effenen vloedt,
Looft hem ghy visschen en andere dieren
Looft hem ghy voghelkens met sanghen soet.
Looft hem ghy sterren en planeten
Looft hem ô Sonne, looft hem ô Maen
VVant door Godts goedtheydt groot ongemeten
Hebt ghy elck een v schynende licht ontfaen.
Looft Godt ô winden en tempeesten
Die wt sijne schatten worden voort ghebracht
Looft Godt eylanden ende foreesten
Looft hem oock t'samen dach ende nacht.
Looft Godt ijs en haeghel mede
Looft hem ghy hitte ende ghy kouw
Ten vvaer dat Godt v elck het vvesen dede
Niet een van v voortaen meer vvesen en souvv.
Maer meer looft Godt ô edel creature
Die naer Godts beeldt gheschaepen sijt
In den loff Godts tot elcker ure
VVilt toch besteden vvel uvven tijdt.
Looft Seraphinnen,, looft Cherubinnen
Looft Godt den Heere die ghy aensiet
Looft Godt alle zielen die Godt beminnen
Looft toch den Heere met grooter vliedt.
Looft Godt alle Engelen minst metten meesten
Looft Godt in sanghen en hemelsche vreucht
Looft Godt te saemen ô alle gheesten
Looft Godt den Heere soo ghy best meucht.

O heer myn hert en heeft gheen rust,
Voor dat ghy myn begeerten blust,
Laet my met v vereenicht syn,
Soo sal ick wesen wt allen pyn.
434.

O heer myn hert en heeft gheen rust,
Voor dat ghy myn begeerten blust,
Laet my met v vereenicht syn,
Soo sal ick wesen wt allen pyn.

434.

Noch een schoon ghebedt, naer de communie, oft oock om onder de Misse te lesen ofte andersins.

Hier klaeght de Bruydt haeren Bruydegom haere benauwtheden die sy is lydende in dit sterffelijck vleesch, alsoo ghesloten ende gheuanghen sittende: ende haeckt ende snaeckt om eens ontbonden te wesen ende vredelijck te rusten in haeren beminden.

De 34. Figure.

Ick loue ende dancke v o mijne*n* almachtighen Heere, Godt, ende Bruydegom mijnder zielen. In v ghelooue ick, in v hope ick, in v betrouwe ick, v begheer' ick te ghebenedyden: met lief-hebbender herten begheer' ick v te beminnen, te eeren, te verheffen, ende te belijden: als dat ghy zijt een eenich waerachtich Godt, eeuwich, onghemeten, onbegrijpe-

lijck, onsterffelijck, met Godt uwen Vader, ende met Godt den heylighen Gheest. O maeckt my toch weerdich, o edel Heere Iesu Christe v eerweerdelijck te louen wt den + grondt van mijnder herten. Verweckt toch mijn ziele, mijn krachten, mijn sinne*n*, ende alle mijne oeffeninghen tot uwer minnen: want ghy zijt een eenich ende volmaeckt Godt. Uwen lof is ons noodtsaeckelijck: al ist dat wy ons willen bekommeren in vele manieren om v te louen, nochtans soo en konnen wy v niet vol-louen. Och hoe langhe sal noch duren dese onsaelighe distractie ofte verstroytheydt, die my by daeghen ende by nachten aftrecken van uwe liefde! + och in hoe menichvuldige benauwtheden sit ick besloten, verblindt, gheuanghen, ende ghebonden! ick en kan nauwelijckx eenen ooghenblick mijn herte verheffen om op v te peysen, ende om v te cotempleren, O gheuer van alle gaeuen, ende Koninck der glorien. Och mijn vleesch, met alle haere begeerten treckt my van v mijnen Heere, mijnen Godt, mijn hope, mijnen troost, mijn saelicheydt. Och hoe langhe sal't noch duren dit afkeeren van v? ende desen strijt tusschen 'tvleesch ende de ziele? mijnen alderliefsten Bruydegom wie sal my verlossen van de banden des doodts? ende wanneer sal ick payselijck ende vredelijck leuen in v mijnen alderliefsten be-

*+Sy bidt dat hy haer ziele vville vervvecke*n *tot zynder liefde*n

*+Sy vraegt hoe lange dat noch sal duren desen strijdt tussche*n *het vleesch ende de ziele.*

minden? och wanneer sal ick altijdt op v peysen, v lief hebben, v dancken ende louen wt ganscher herten, ende wt alle krachten mijnder zielen, ende mijns lichaems, mijnen Heere, ende mijnen al? och wanneer sal ick v sien aenschijn aen ae*n*schijn? och alderschoonste van de kinderen der mensche*n*, + wanneer sal ick v moge*n* omhelsen, en*de* versekert zijn van v nemmermeer te verliese*n*? O ghy aldergrootste begheerte mijns herten, ghy zijt dat eeuwich leuen, de hoochste goedtheydt, de soetste, soeticheydt, de liefste minnelijckheydt, ende d'alder aengenaemste vermaeckelijckheydt. Och maeckt ende gheeft dat ick v altijdt deuotelijck loue ende dancke, want dat verheyscht ende betaemt uwe onbegrypelijcke weerdicheyt, ende uwe onmetelijcke hoocheydt. Ghy zijt een Zee sonder eynde, vol van hooghe wijsheydt, almoghentheydt, ende goedtheydt. Ghy zijt den alderlieberaelsten, ende den aldermilsten, die ons verleent hebt beneficien ende ghifte sonder maete, ghy en laet niet af ons altijdt deucht te doen: O alderghetrouwsten Liefhebber, want ghy + ons van inder eeuwicheyt met een onsprekelijcke liefde ende affectie altijdt hebt lief ghehadt. Ghy bemindt ons om dat wy v toebehooren, ende het werck uwer handen zijn: hoe mach dan komen, dat ick uwe goedtheydt soo dickwils vergramme ande

+*Sy soude vvel vvillen versekert zyn van hem nemmermeer te verliesen.*

+*Godt bemint ons om dat vvy hem toebehoore*n.

vertoorne, die soo groote ghiften ende weldaeden van v soo menichvuldelijck ontfanghen hebbe? O het is altemael mijn + schuldt, ende niemandts anders. Och ontfermt v mijnder o Heere nae de menichvuldicheydt van uwe bermhertichedē: want ghy sijt een diepe zee van alle goedtheydt, + soeticheydt, ende van alle vertroostinghen. O wanneer sal ick v aenschouwen, ende my met iubilatien in v verblijden, ende v louen ende dancken, met alle chooren der Enghelen, ende alle uwe hemelsche gheesten die daer sonder ophouden roepen nacht ende dach met brandender minnen, Heylich, heylich, heylich, sijdy Heere ende Godt van alle gheesten. Ick hope dien tijdt met blijdtschap noch te bevanghen, dat ick sal sien den Coninck der glorien sitten in sijne maiesteydt gheeert + ende ghelovet sijnde van alle hemelsche + schaeren. O onmetelijcke blijdschappe! O Heere der Heeren verleent my dat ick v mach ghebruyken in uwe vreucht sonder eynde. Och versaet my toch met de leuende waeteren uwer weyde*n*, die hier in soo groote perijckelen, benauwtheyt, ende katijvicheyt leve en*de* altijt geleeft hebbe. O mijnen Salighmaker, maeckt my toch weerdich, door uwe derdiensten onder dat salich gheselschap v altijdt te dienen, te eeren, te ghebenedijden te loven, ende te dancken: al ist

+*Psal. 50.*

+*Sy verlanght om he*m *te lov*e*n ende te dancke*n *met alle hemelsche gheesten,*

+*Esa. 6.*

+*Sy bidt om he*m *te moghen ghebruycken in syne vreucht sonder eynde.*

dat ick v hier, soo snoodelijck altoos ghedient + ende ghelovet hebbe. *Ghelijckerwijs eenen vader ontfermt sijne kinderen + soo sijt ghy oock genaedich over de ghene die v ontsien.* Gy kent ons allen, o bloeyende minne, ghy kent onse kranckheydt onse onsalicheyt, ende dat wy als wormen vander aerden gekomen sijn: ghy en verstoot niemandt die tot v komt, maer ghy beva*n*gt hem met uwe genade, sijn herte heymelijck roerende, heymelijck treckende. Ghy en hebt niet versmaet den belijdende schaker de weene*n*de sondersse, noch ook het + vrouwken bevonde*n* in overspel: ghy badet met trane*n* aende*n* cruyce voor uwe vijande*n*. + O afgrondighe soeticheydt! O soete ontfermherticheydt! Ghy sijt onsen vadere, onsen voedere, onsen verlichtere: ghy ontfanght den verloren sone met blijder ghenaeden, ende met weenenden ooghen: ghy vergheeft den bedruckten misdaedigen allen + sijn schuldt, ende zijne verdiende pijnen + begeert ghy oock te versoete*n*, oft te relaxeren: ghy stort in hem (o milde Heere) uwe gratie oueruloedelijc, en*de* zijn verlore*n* goede*n*, brenght ghy weder met woecker. Ghy verleent ons dagelijcx ontallijcke beneficie*n* die seer groot, hooch, en*de* costelijck zijn, ghy verdraeght onse quaet met verduldiger herte*n*, al ist dat wy dagelijckx uwe goetheyt vertoorne*n*: ghy oeffent gee*n* oordeel so*n*der genade

+*Psal. 102.*

+*Sy seyt dat wy als wormen vander aerden ghekomen zijn.*

+*Luc. 22.*

+*Sy prijst seer zijne bermherticheydt.*

+*Luc. 15.*

+*Sy seyt dat hy onse verlore*n *goeden met goeden woecker weder brengt.*

ende in vele menschen wordt uwe Iustitie verkeert in ontfermherticheydt: het is uwe deucht, het is uwe ghenaede, dat wy niet verloren ende verdoemt en zijn, soo hooghe vloeydt onse boosheydt bouen onshooft. O fonteyne vol alder ghenaeden, + maeckt ons toch saelich, want door uwe afgrondighe goedtheydt ende soeticheydt, zijn sy saelich al die saelicheydt soecken: en wilt toch niet aenmercken onse menichvuldighe sonden, maer aensiet uwe heylighe wonden, ende vergheeft daer door onse sonden oft wy blyuen verloren. Ick bekenne dat ick seer dickmaels weerdich ben gheweest uwe gratie te verliesen: maer uwe goedtheydt heeft altijdt mijnder ontfermt. Ick was verdoolt wt den wech des Hemels: maer met uwe verdiensten ende exempelen hebdy my genaedelijck wederghebracht tot den wech der waerheydt. Och hoe dickwils hebdy my mijne sonden vergeuen, ende mijne quaede invallen ende quaede consenten ghedissimuleert. Ick hebbe seer dickwils verdient inde Helle te versincken: maer ick dancke uwe groote liefde, die my tot noch toe daer af heeft gespaert ende bewaert. Ghy hebt menich duysent menschen eeuwichlijck verdoemt: die vele min dan ick tegen v misdaen hadden. O aldersoetste Iesu! want ghy my ter saelicheydt begheert ende verwacht: ver-

*+Sy bekent dat sy seer dickwils weerdich gheweest is zyne gratie te verliesen. Sy seyt dat sy dickwils verdient heeft in de Helle te versincke*n.

lost my toch van my selue*n*, want ick mijns [+] selfs meeste vyandt ben, ende brengt my door v, tot v seluen, anders en sal ick nemmermeer van mijne saelicheydt versekert zijn.

[+] *Sy seyt dat sy haers selfs meeste*n *vyant is.*

Een gheestelijck Liedeken, *Op de wijse:* Alsoo't beghint.

Naerdemael de Bruydt oft Christen ziele onsen Heere ontfangen heeft: soo wassen haere begheerten ende verlanghen meer ende meer.

Och Iesus soete Heer
Och alderliefste mijn
VVanneer, wanneer, wanneer
Sal ick toch moghen sijn
Hier bouen in v rijck
En loven v eeuwelyck.

VVanneer sal ick v hooren
Soetelijck segghen tot my
Staet op mijn vvtverkoren
Den winter is nv voorby
De tortelduyue is ghehoort
Staet op rasch en komt voort.

Hier naer staet mijn verbeyen
Hier naer mijn ziele versucht
Dat ghy haer toch vvilt leyen
VVt des vverelts gherucht
En stellen my in't landt
Daer peys is aen elcken kandt.

Och aldersoetste Heere
Och alderhoochste goedt
Mijn vreucht en ale myn eere
In v soo scheppe ick moedt
Myn goedt en myn erfdeel
In v hope ick gheheel.

In v mijnen beminden
Stell'ick al mijnen sin
VVant in v is te vinden
Al't gene dat ick bemin
Ghy sijt het een en het al
Daer mijnen gheest in rusten sal.

Ghy zijt mijn jubilatie,
Ghy zijt mijn vrolijckheydt
Ghy zijt mijn consolatie,
Ghy zijt mijn saelicheydt,
Ghy zijt een eeuwich licht
Voor der zielen ghesicht.

Ghy zijt een soete spyse,
Ghesmaeckt zijnde gheefdy appetijt,
En met een wonder wyse

Ghy onse zielen minnelijck voedende zijt
Met eenen smaeck seer delicaet,
Soet al bouen honich-raedt.

Ghy zijt oock een fonteyne
Voor den inwendighen dorst,
De welcke kont alleyne
Versaeden des herten lost:
VVanneer de ziel v smaeckt,
Sy nerghens el meer naer en haeckt.

Vanneer men mach ontfanghen
Een soet ghebruyck van dy,
Allen ander verlanghen
Moet snel vlieden voor by:
VVant in v al alleen,
Is volle vernoeghen reen.

Noch een schoon gebedt naer de communie oft om onder de Misse te lesen.

Hier volght een danckseggínge van de Bruydt, ende een volkomen ouergheuen haers selfs in den alderliefsten wille van haren Bruydegom: naerdemael sy meer van hem verlicht ende versekert is van zyne Goddelijcke teghenwoordicheydt in haer seluen.

De 35. Figure.

+ O Heere Iesu Christe, mijnen Godt, mijnen Schepper, mijnen Verlosser, mijnen Saelighmaecker: ick bidde v ootmoedelijck door de verdiensten van uwe H. menscheydt, welcke ick nv uwen onweerdighen (dienaer oft dienersse) in v H. Sacrament ontfanghen hebbe: laet toch nv, ende altoos uwe heylighe Godtheydt in my ende door my schijnen, ende verdrijft wt my al dat v in my mishaeght, ende werckt in my, ende door my al dat uwe

+Sy bidt dat zyne goedtheydt in ende door haer mach schynen.

Onderset my met blommen, omset my met appelen Cant 2
Want ick quele van synder liefden groot
Die voor my stierf aen t'hruys die bitter doot
En my verloste van den eeuwighen noot. 154.

Onderset my met blommen, omset my met appelen Cant 2
Want ick quele van synder liefden groot
Die voor my stierf aen t'hruys die bitter doot
En my verloste van den eeuwighen noot.

154.

Goddelijcke Majesteyt alderbehagelijckxste, ende mijnder zielen aldersaelichste is. O ghy schijnsel des eeuwighen lichts, eeuwich + hebb' ick in v gheweest ongheschaepen, in v Goddelijck ghedacht, in v Goddelijck begrijpen, in uwen Goddelijcken wille: ende ghy hebt my nv gheschaepen in alsulcken persoon, in alsulcker tijdt, van alsulcken ouders, ende hebt my gheordineert in alsulcke*n* staet alst v beliefde. Hierom soo will'ick nv, dat my uwe eeuwighe ordinantie oock sal belieuen, (weert my lief oft leedt is) want ghy hebt my mijnen vryen wille ghegheuen, alsoo vrye, soo dat ick doen ende laeten mach al wat ick wil. Nv will' ick ende begheer' wt den grondt mijnder herten v eeuwichlijck te dienen, ende v onderdaenich te zijn. Nv bekenne ick (door uwe goedtheydt) dat ghy zijt met uwe Goddelijcke teghenwoordicheyt in + my, en*de* in alle uwe creature*n* ouer al en*de* bouen al dat ghy gheschapen ende gemaeckt hebt, inden Hemel, ende op der Aerden. O mijne*n* Bruydegom! o Schepper aller creaturen! ick dancke v wt den grondt mijnder herte*n*, dat ghy v aldus hebt vereenicht met my, ende met allen uwe gheschaepen creaturen: ende wederom bedancke ick v, dat het v nv oock belieft heeft my alsoo wonderlijck met v te vereenigen, ende een met v te maecken door het ontfanghen van

+Sy bekent dat sy eeuvvichlijck in God ongheschaepen is ghevveest.

+Sy bekent hem te vvesen in haer seluen ende in alle creaturen.

v alder-heylichste Sacrament des Authaers. Welcke alderwonderlijckxste vereeninghe daer allen mijn verstandt te bouen gaet. O leuen mijnder zielen! waer ick nv allen dat ghy zijt, soo wilde ick + gheerne wederom creature worden, op dat ghy mijnen Heere, mijnen Schepper, mijnen Verlosser, ende mijnen al wederom mocht worden alsoo ghy nv inder waerheydt zijt: op dat ick ende alle redelijcke creatueren uwe Majesteyt eeuwichlijck mochte dienen. Ende dit al voor een kleyne danckbaerheydt van uwe groote liefde tot onse arme ballinghen, kinderen van Eua. Och mijnen Godt, ende mijnen al, versterckt toch dit goedt propoost in my, 'twelck ghy (door uwe bermhertichеydt) in my uwen armen dienaer oft dienersse, gewrocht + hebt: ghebenedijt moet ghy daer van inder eeuwicheydt zijn. Nv mijnen alderliefsten, en weet ick anders niet meer te doen, want ick en vermach niet sonder v hulpe: maer ick sancke my in uwen Goddelijcken afgrondt, daer ghy (o eeuwighe wijsheydt) alsoo menighen minnenden gheest in hebt ghetoghen. Ick bidde v, reynicht my toch nv met v bitter lijden, ende heylighe verdiensten: ende ontfanght my in gratie, die daer ben een vadt vol sonden. O Bruydegom mijnder zielen! want ghy v naer uwe Godtheydt, ende nv oock

+Siet hier wonderlijcke liefde van de Bruydt.

+Sy sinckt haer in den goddelijcken afgront.

naer uwe heylighe menscheydt, aldus met my vereenicht hebt: soo bidde ick v, wat ick nv al schuldich ben te doen, tot uwer eeren, ende mijnder, ende mijns euennaestens zielen saelicheydt, dat het v nv belieue 'tselue in my, ende door my te doen, naer de menichfuldicheydt + van uwe bermherticheyt. Gheweerdicht v toch nv in my, ende door my te spreken, in my ende door my te wercken, al wat uwe Goddelijcke Majesteyt belieft: alsoo ghy door uwe heylighe menscheydt ghewrocht hebt, wilt nv alle goede wercken, v behaeghelijck in my, nede door my wercken, in alsoo volkomen liefde, in alsoo diepe oodtmoedicheydt, in alsoo simpele ghehoorsaemheydt, in alsoo lanckmoedighe lijdtsaemheydt, tot alsoo hooghen lof ende glorie uwer alderhoochtste Godtheydt, ende heylighe menscheydt: soo dattet v geluste in my te rusten. Och werckt toch ende vernieuwt nv, ende altoos in my allen uwe goede wercken, nae uwen alderliefsten wille ende wel-behaeghen, ende recht alle + mijne gedachten, woorden, ende wercken in den wech van v heylich leuen en*de* lijde*n*, ende druckt my in v gekruyst beeldt, en*de* besluyt ende verberght my in uwe binnenste: ende doet my daer alsoo diep in versincken, soo dat ick my seluen, ende alle creaturen moet vergeten, ende alsoo daer vrye moet blijuen van alle nederste dingen, en*de* rusten in uwe

*+Sy bidt dat hy hem toch vville ghevveerdighen door haer spreke*n.

+Sy bidt dat hem toch ghelieue in haer te rusten.

minnelijcke omhelsinghe, ende ombevanginghen, ende lijden daer uwe inwercken, ende wtwercke*n*, ende en geeft my daer niet wt te gaen in voorspoet noch in teghenspoet. Hier toe gheweerdicht my aen vast + te binden, met den stercken bandt der liefden, die v dry persoonen te gader ghebonden houdt in de eenicheydt des Goddelijcken wesen: welck v bonde in menschelijcker naturen te lijden om onser zielen saelicheydt. Ick bidde v o soete Iesu door de verdiensten ws menschelijcken vrolijcken gheests: laet toch nv ende altoos uwe Godtheydt schynen door mijnen gheest, ende maeckt mijnen geest gheheel vredich, vrolijck, ende vrye, op dat uwe gebenedyde Godtheydt ghenoechte hebbe in mijnen + gheest te rusten, ende dat tot uwer glorien. Nv bidd' ick v oock door de verdiensten uwer heyligher droeuigher ziele, soo laet toch uwe Godheydt nederschijnen in mijn ziele, ende maeckt mijn ziele gheheel heylich, vredich, ende vrolijck: op dat uwe ghebenedijde Godtheydt genoechte hebbe in mijn ziele te sitten, ende dat ter uwer eeren. O mijnen Heere, ende mijnen Godt, ick bidde v oock door de verdiensten van v reyn ghewonden lichaem, 'twelck ick nv in v heylich Sacrament ontfanghen hebbe: laet toch uwe Godtheydt schijnen door mijn lichaem, ende maeckt mijn lichaem

*+Sy bidt om vast gebonden te worde*n *met de*n *bandt sijnder liefden.*

+Sy begheert dat hy sijne ghenoechte in haer wilt nemen.

heel reyn, vredich, ende vrolijc, op dat uwe ghebenedijde Godtheydt ghenoechte hebbe in mijn lichaem te woonen, ende dat tot + uwer ghenoechten, als eenen Keyser in sijn tabernakel. Dat gunne ick v wt den grondt mijns herten, ende niemandt liever, dan v mijnen Heere, ende mijne*n* Godt: op dat ghy v aldus met my vermaeckt, ende vrede, vreuchde ende ghenoechte in my mooght hebben naer v welbehaeghen. Wilt toch dit tabernaeckel omleggen met allen v hemelschs gheseltschappe: soo dat sy 't bewaeren, op dat ick oock oyt niet doen en moet dat uwe goddelijcke mogentheydt mishaeght, oft v licht daer ghy my mede gheteeckent hebt en verduysteren oft uwen vrede, die ghy my ghegheuen hebt en trubere. O ghebenedijden Godt! O Bruydegom mijnder zielen! want ghy v aldus door uwe groote bermherticheydt met my vereenicht hebt, ende wilt altijdt met uwe Godtheydt by my blijen: soo bidd' ick v door de heylighe verdiensten + van uwe heylighe menscheydt laet doch nu ende altoos uwe Godtheyt in my, ende door my schijnen, ende iaecht toch alle uwe vyande*n* van my sienelijck en*de* onsienelijck ofte die my souden mogen bedriegen, ende van uwe gratie beroove*n* ofte aftrecke*n*: wa*n*t ick begere altoos uwen vrient te wesen, en*de* niet uwen vyandt, ende allen het gene dat

+Sy bidt hem dat hy in haer woone als eenen Keyser in zijn tabernakel.

*+Sy begheert dat hy alle haere vyande*n *van haer verjaeghe.*

ick oyt ghedaen hebbe teghen uwen wille, daer ick uwe vriendtschap mede verloren hebbe, willet my toch al vergheuen door uwe heylighe verdiensten, ende wilt my toch uwe goddelijcke gratie geuen, dat ick in uwe liefde altoos leuen ende steruen mach: want ghy dat opperste goedt sijt, sonder welcke gheen goedt en is, ghy sijt oock allen mijnen troost ende toeuerlaedt, troost seggh' ick, die waerachtich is.

Een gheestelijck liedeken, *Op de vvijse,* alsoo't beghint.

Hier begeert de Bruydt meer en meer in sijne liefde ontsteken te worden.

O Liefde vverckt in my
V vruchtbaerighe wercken
En maeckt mijn ziele vry
Van sondighe slaevernije
En ydele fantasy
V vvesen soet en bly
Leert my altijdt aenmercken.

O liefde door v ghevvelt
VVilt toch in my vervvinnen
VVat mijnen gheest ontstelt
En mijn ziele verbelt

Oft door verdriet seer quelt
Maeckt dat mijn herte smelt
door liefhebben en minnen.

O liefde door v kracht
Nemt my toch heel ghevanghen
Laetet sonder verdrach
Soo vvel door nacht en dach
Met al dat ick vermach
Veel meer dan ick oyt plach
Mijn ziel naer v verlanghen.

O liefde my toch doorvvont
Door uvve scherpe schichten
Doorgaet toch mijnen grondt
En maeckt my heel ghesont
En wilt my leeren den vondt
Om vrolijck tot alderstondt
Door looff my tot v te rechten.

O liefde ô hoochste goedt
VVilt toch in my verteren
Al vvat dat mijn ghemoedt
Van v vervremden doet
En in my belet der minnen vloedt
En my v vvesen soet
Dus langhe doet ontberen.

O liefde, ô beste deel
Datmen sou moghen verkiesen
O kostelijck iuweel

O aldersterckste kasteel
In v vermaeckelijck pryeel
Begheer' ick in't gheheel
My selven te verliesen.

O liefde, ô charitaet
Sterck boven alle krachten
Vvven smaeck delicaet
Soet boven honingh raedt
Laet mijn ziele komen te baet
En door uvven vvysen raedt
VVilt mijn droefheydt versachten.

O liefde, ô Godt myn Heer
Heer boven alle Heeren
VVilt doch meer en meer
Myn herte broos en teer
In v liefde ontsteken seer
En my tot uvver eer
Al gheheel tot v keeren.

Euge puer, rosis pinge,
Latus hoc, et illud cinge,
Totum cinge corculum.

Sparge fœtus verni roris,
*Sparge tota*m *meßem Chloris :*
Sternis tibi lectulum

Ioan. Boel excud.

Noch een schoon ghebedt naer de communie oft om onder de Misse te lesen.

Hier begheert de Bruydt oft Christen ziele, meer ontsteken te zijn in de liefde haers Bruydegoms.

De 36. Figure.

O ouerwonderlijcke hooghe, afgrondighe Godtheydt! o ouersoeten liefhebber der suyuere herten! ontsteeckt toch mijn herte, doorschijnt ende verlicht toch nv alle mijne binnenste, met den hooghen, + klaeren, heeten, vierigen, soeten, sachten, vrolijcken brandt uwer ondenckelijcker, onwtsprekelijcker, afgrondigher, onghemetender, eeuwigher, goddelijcker liefden: op dat mijne binnenste, al berrende, ende door-vlammende, opdringhende, ende springhende wt begheerlijcken ende krachtighen gheweldt van uwen soeten reuck ende smaeck, ghedreuen, gheleydt, ende inghetoghen werden al bernende ende smeltende in uwe ouerwonderlijcke, ouersoete, leuende fonteyne: die daer oueruloedich is van de alderschoonste ende aldersoetste

+Sy bidt dat hy haer herte ontsteke met zyne liefde.

ghenoechten, blijdschappen, ende weelden: + daer alle reyne herten ende begheerten in vermaeckt ende versaet werden. O aldergrootsten beminder der reynder herten, geweerdicht my dit te gheuen, ende alle die my beuolen zijn: op dat ick mach wesen een geheel offer voor v, naer v wel-behaeghen. Want ick en kan in my seluen niet gheduren sonder v: neemt my toch altemael van my seluen in v: want ick my seluen altoos een belet ende hinder ben. O ouerste goedtheydt, aensiet mijn ellendich, krachtich, onghetroost, gedurich, weemoedich, ende diep roept tot v. O mijnen goeden Herder, wilt toch nv v dwaelende schaepken altijdt by v houden, ende altoos met v lijden: want ick onwetende ben. Drijft my toch: want ick traech ben. Slaet my met uwe vaederlijcke roede, ende treckt my op tot v van alle aerdtsche dingen: vernedert my onder v, ende onder alle creaturen. Vervaert my, dat ick v vreese: als eenen rechtueerdigen + Rechter. Vertroost my, dat ick in mijne bedroeffenisse niet en vergae. Verbrandt my in't vier uwer goddelijcker liefden. Verdrinckt my in de zee van uwe ongronderloose bermherticheydt. O ghetrouwen beminder! o bermhertighen broeder! laet my toch altijdt met v vereenicht zijn, soo sal ick wesen wt alle pijn: want mijnen gheest en mach niet rusten, dan in uwe

+*VVaer alle reyne herten in versaet worde*n.

+*Sy bidt dat hy haer verbrande in't vier zijnder liefden.*

Goddelijcke omhelsinge. O milden geuer! o aldergrootsten yueraer der zielen! o onbegrypelijcke goetheydt! ghy en zijt niet yet + datmen verstaet: maer dat alle sinnen ende begrypen te bouen gaet. O door-schijnende*n* aldergetrouwtsten minnaer! laet my gheheel in v ouergae*n*, soo is mijn treurich roepen gedae*n*: soo mach mijnen droeuige*n* geest ontfanghen, daer ick alsoo seer na quele, haecke ende snaecke met groot verlangen: want my anders niemandt dan ghy, o aldergrootsten jaloursen Godt, vernoeghen, oft te vreden stellen en mach: soo moet ick + naer v quelen dach ende nacht tot dat ghy mijne begheerte voldoet. O goeden Iesu, Bruydegom mijnder ziele*n*, ick arme sondighe creature, die niet weerdich en ben v te noemen: bidde v oodtmoedelijck, wilt my toch altoos, ende alle sondare*n* aensien met de oogen uwer bermhertigheydt: want ick altoos een sondaer oft sondersse ben in uwe tegenwoordicheydt. O Heere 'ten is v niet verborgen, dat ick een rouwich sondaer oft sondersse ben: ende den rouw oft leedtwesen en hebb' ick niet sonder v: ghebenedijt moet ghy daer van inder eeuwicheyt zijn. O mijne blijdschap, wanneer sal ick komen, ende my voor v veropenbaren in uwe + glorie? want ick en sal niet versaet worden: voor dat uwe glorie my en veropenbaere, + Amen.

+*Sy seyt dat Godt niet en is yet datmen verstaet.*

+*Sy seyt dat sy is quelende naer hem nacht ende dach.*

+*Psal. 41.*

+*Psal. 16.*

Dit is een soete iubilatie van de Bruydt oft Christen ziele, naer dat sy haeren Bruydegom ontfanghen heeft.

Iesus soete ghedenckenis,
Is 'therte oprechte verheughenis,
En bouen alle lieffelijckheydt
Is soet zijne teghenwoordicheydt.
O weest ghegroet o Iesus soet,
V liefde mijn ziele quelen doet.

Gheen sanck en is soo minnelijck,
Gheen ghehoor alsoo ghenoechelijck,
Niet wordt bedacht soo soetelijck,
Als Iesus Koninck van Hemelrijck,
Och weest ghegroet, &c.

Iesus hope voor den penitent
Secretelijck maeckt ghy v bekent,
Die v soeckt wordt door v bekint,
Dat wordt ghewaer die v hier vindt.
Och weest ghegroet, &c.

Iesus des herten soeticheydt,
Leuende fonteyne en klaerheydt
Te bouen gaende alle vrolijckheydt,
En al der zielen begheerlijckheydt.
Och weest ghegroet, &c.

Gheen tonge en kan wel wtgesprekeⁿ,
Door letteren kan't niet worden begrepeⁿ,
Die't ondervint die macht bekinnen
VVat dat het is Iesum te beminnen.
Och weest ghegroet, &c.

Iesus Koninck seer wonderlijck,
Edel triumpheerder in v Rijck,
Soeticheydt onwtsprekelijck
Sijt ghy, en heel begheerelyck.
Och weest ghegroet, &c.

Heer blyft met ons, en ons bewaert,
En door v licht toch ons verklaert:
Verdrijft des herten donckerheydt,
Vervult met suyuer klaericheydt.
Och weest ghegroet, &c.

Als ghy ons herte visiteert,
VVordt d'ongeschickte droefheyt verteert
Des werelts ydelheydt wert veracht
Door uvver liefden stercke kracht.
Och vveest ghegroet, &c.

Iesus v liefde bouen alle soedt,
Verheught seer vvel des herten gemoet,
En is duysentmael meer aenghenaem
Dan vvy tot segghen zyn bequaem.
Och vveest ghegroet, &c.

V liefde blyckt vvt v lyden groot
En vvt het storten van v bloedt roodt
VVaer door dat ons geschoncken is
Den vrede Godts, en de verlossenis
Och vveest ghegroet &c.

Alsulcken lief-hebber vveder bemint
Op dat liefde door liefde sy bekint
In den geur der minnen loopt vlietelyck
Gheeft minne voor minne eeuvvelyck
Och vveest ghegroet &c.

Iesus leer kinnen allegaer
Begheert sijn suyuer minne eenpaer
Brandende in sijnder liefden soet
Soeckt hem met eenen vlietighen moedt
Och weest ghegroet, &c.

Autheur der goedertierenheydt
Iesus hope der saelicheydt
Fonteyne der gratien en soeticheydt
Des herten suyver wellusticheydt
O weest ghegroet ô Iesus soet
V stemme mijn siele smelten doet.

O beata sors amoris!
Post tot lusus, tot honoris
Signa, tot laetitiae

Diadema regni datur,
Et cor palmis exornatur
Immortalis gloriae.

Ioan. Boel excud.

Noch een schoon ghebedt, naer de communie, oft oock om onder de Misse te lesen.

Hier begheert de Bruydt van haeren Bruydegom de hemelsche benedicitie, om meer in zijne liefde onsteken te worden, ende noch van de teghenwoordicheydt Godts in haer seluen.

De 37. Figure.

O Ghebenedijden Godt! o bruydegom mijnder zielen! ghy sijt eenen oorspronck van alle goedt, een fonteyne daer alle goedt in is, ende daer alle dat goedt is inden hemel ende inder aerden wt-ghevloten is. Ghy sijt de volheydt der gratien, die ghestort is in de eenicheydt ofte wesen der zielen: Ghy sijt de ghene daer alle goede ende benedictie van komt. Hierom bidd'ick v, o liefde die daer alle liefden te bouen gaet, ghebenedijt toch mijne ziele, mijn lichaem, ende al 't ghene dat ghy my door uwe bermherticheydt verleent hebt, ende allen die my beuolen sijn, ende alle

menschen teghenwoordighe ende toekomende [+], ende allen daer uwe Goddelijcke Majesteyt belieft voor gebeden te hebben met de ouergaende ghenaede uwer wtvloeyender goedtheydt, ende bewaert mijn ziele in uwe bermhertighe handen, want sy is v beeldt ende ghelijckenisse, ende ghy woont in haer, en*de* ghy zijt het leuen mijnder zielen, ghy onthoudtse in v, door uwe goedtheydt. Hierom o leuen der leuender, licht der lichten, wesen des wesens, liefde der liefde*n*, daer ick wt het binnenste merch, [+] ende wt d'afgrondige goedtheyt ws brandende, lief-hebbende, ende minnende herte ghevloten ben, ende hebt v seluen in my ghegeest, ende zijt het leuen mijnder zielen, ghy onderhout mijn ziele in v, ende ghy zijt met v Goddelijck wesen woonende in de eenicheydt des wesens mijnder zielen, ende zijt de moghentheydt ende de kracht mijns gheests, en*de* de wijsheydt ende 'tlicht mijns ghemoedts, ende de goetheydt welcke mijn ziele vervult, ende omvanght, ende regeert, ende doet leuen in uwe liefde. Aldus ben ick wt v gevloten, als lief wt den lieue. Hierom zijt ghy mijn alderliefste, want altijdt blijft ghy met uwe Goddelijcke teghenwoordicheydt in mijne ziele: ende ghy en wilt daer nemmermeer van scheyden, want sy en kan, noch en mach buyten v niet eenen ooghenblick leuen.

[+] *Sy bidt voor alle menschen tegenwoordighe ende toekomende.*

[+] *Sy seyt dat sy vvt het binnenste merch zynder liefden gevloten is. Sy seyt dat sy vvt Godt gevloten is als lief vvt den lieue.*

Ghy hebt mijn ziele sonderlinghen aen v seluen gehouden: dat gheene Heeren, noch Koninghen, noch yemandt anders doen en kan, noch en mach: want sy moeten ondertusschen van haere vrienden ghescheyden ende absent zijn. Maer ghy o mijnen alderliefsten, ende alder-begheerlijckxsten liefhebben, blijft altijdt by my tegenwoordich, + ende dat gaet bouen alle gauen ende rijckdommen: want ghy daer zijt bouen alle giften ende gaeuen: want al dat lieffelijck, schoon, rijck ende edel is, ende al dat dierbaer ende ghenoechelijck wesen mach, ende al dat minnelijck ende begeerlijck is: dat vinde ick altemael in v. O gebenedijden Bruydegom, die daer zijt eenen oorspronck van alle goedt: helpt my toch dat ick altijdt by v moet blyuen, ende leuen in uwe liefde, want ghy zijt de ghene daer mijn ziele dach ende nacht alsoo seer nae verlanght: sy en kan noch en mach + van gheene dinghen vertroost oft vervult worden dan van v alleen: die daer zijt bouen alle weelden ende ghenoechten. Oock soo bewaert mijn ziele, uwe Bruydt, ende helpt my, dat ick buyten v gheenen troost soecken, oft begheren en moet: soo mach sy blyuen reyn ende vry van alle nederste dinghen, ende v alleen leuen o mijn alderliefste lief, die daer alle liefden te bouen gaet. O wat grooter goedt ende weldaet is

*+Sy seyt dat Godt is bouen alle gifte*n *ende gauen.*

+Sy seyt dat haer ziele nacht ende dach naer hem verlanght.

+ dit, dat ghy in de hoochste eenicheyt mijnder zielen woont: ghy die alsoo hooch, edel, schoon, wijs, rijck ende almachtich zijt, ende begheert daer altoos te blyuen, ende nemmermeer van daer te scheyden. Och hadde ick dit altijdt gheweten, ende volkomelijck ghelooft, dat ghy in't binnenste mijnder zielen woont, ende daer altoos inblijft: hoe eerlijck, ende weerdichlijck soude ick my in uwe teghenwoordicheydt altijdt ghehadt hebben. Ick gheloofde v te woonen inde*n* Hemel, ende te wesen ouer al: ende ick en wiste niet dat ghy altijt waert woonende in mijne ziele, ende dat mijn ziele uwen tempel, ende v rijck was, daer het heylich der heylighen in verborgen is. Ick en verstondt niet (o mijnen Heere ende mijnen Godt) dat ghy ons in ons daeghelijckx ghebedt leert, dat wy de Hemelen waeren daer ghy in woont: ende dat wy het rijck zijn, dat ghy begheert te besitten, ende daer in te regneren. Ick sochte v inden Hemel, ende ghy waert in my: die selue den Hemel zijt met allen heyligen ende Engelen ombesmet. Ick hielde de hoochtijden van buyten: maer ick en vierdese, noch en hielse niet van binnen, daer sy in de hoochste maniere oft wijse volbrocht worden. Ick wilde groote dinghen wercken, ende lijden van buyten: maer ick en liet my niet in v, noch en lede v edel in-

+*Sy beklaeght dat sy anders gheen kennisse van Godt gehadt en heeft. Sy seyt dat sy niet en wiste dat vvy de hemelen vvare*n*. Sy beklaeght dat sy de hoochtijden niet van binnen en heeft gehouden.*

wercken, niet dat daer duysentwerf hooger, + ende edelder is, dan onse wercken van buyten. Want ghy hebt onse hoochste saelicheydt gheset in eender Godt-lijdender wijse: dat wy ons te gronde in v soude laeten, ende wtlyden v werck van binnen en*de* van buyten, dat lichter te doen is, dan te wercken: want onse ziele kan meer lijden dan wercken: Nv ick vastelijck ghelooue v in my te wesen: soo wil ick my seluen gheerne laeten in v gheweldt, ende lijden + uwe inwercken ende uwe wtwercken, naer uwen alderliefsten wille. Och hoe saelich is v ghelooue, hope, ende liefde, die my wt my seluen leyden in v, o alderhoochste goet! och eerweerdighen Godt, ick meynde in mijne blindtheydt, als ick quaedt ghedaen hadde, dat ick v dan wt my verdreuen hadde: 'twelck toch niet zijn en mach eenen ooghenblick, want ghy zijt het leuen mijnder zielen. O edel inwoonder ende opperste hoocheyt, ghy blijft ende en scheydet nimmermeer van my, noch ghy en wordt oock niet gram, wat quaets dat ick doen: waer + vintmen yemandt hy en verjaeght, ende vergramt ondertusschen sijnen vriendt, ende doet hem ontrouwe? maer ghy zijt een onbeweghelijck, ende onberoerlijck goedt: dan ghy zijt rechtueerdich ende bermhertich. Ist dat ick yet quaets doen, soo moet ghy uwe vriendtschappe ende

+*VVaer inne onse opperste saelicheyt staet.*

+*Ghelooue, hope ende liefde leyden ons wt ons seluen.*

+*Sy seyt dat hy rechtueerdich ende bermhertich is.*

gratie van my trecken, ende uwe rechtueerdicheydt moet dat straffen: maer ist dat ick weder ghenaede begheere: soo wilt uwe bermhertichеydt my dat terstondt vergheuen door uwe heylighe Sacramenten ende bitter lijden, ende my weder in uwe liefde, ende graetie ontfanghen. Och wat ghetrouwe ende ghestaedige vriendtschappe is dit, daermen lief van lief niet scheyden en kan: soo verre als wy ons seluen van hem niet en keeren!

Een gheestelijck Liedeken, *Op de wijse:* Alsoo't begint.

De Bruydt meer van haeren Bruydegom nv verlicht zijnde, leert hoemen zijn inspraecke moet waernemen.

Godts inspraecke vloeydt,
Daer ander stemmen swyghen,
De ziele groeydt
Die dat leuende woort mach verkrygen.
O ziele weest toch stille en onverstoort,
Op dat ghy Godts inspraecken in v hoort,
En gaet dan voort,, en gaet dan voort,
Soo v Godts gheest sal willen dryuen.

VVie ghedreuen wordt
Al van den gheest des Heeren,
Binnen tijdt seer kort
Sal een sulckx moghen leeren
Verholen mysterien, diepe verborghentheydt,
VVaer door het herte tot liefden wort verbreyt,
Door soeticheydt,, dor soeticheydt,
Tot sulcken leuen wilt v mensch toch keeren.

De ziele die leeft,
In de groote jubilatie,
Die in haer heeft
Des heylichs gheests inspiratie,
*Die haer kennelijck maeckt en klaer doet verstae*n
Den wille Godts door soet vermaen,
En maeckt haer onderdaen,, en maeckt haer onderdaen
Den soeten treck van zijn heylighe gratie.

Seer minnelijck en soet
Ist om te ondervinden,
Hoe d'opperste goedt
Treckt zijn wtverkoren vrienden,
Dit wordt ons bewesen in Canticis,
Daer de minnende ziele belydende is
Door klaere kennis,, door klaere kennis,
Den soeten treck van haeren vvel-beminden.

Treckt my seydt sy
Naer v,, en wy sullen loopen:
De jonghe dochterkens met my
Die v seer minnen,, en in v hopen

In den reuck uvver saluen kostelijck
Sullen vvy loopen vlietelijck
En blydelijck,, en blydelijck
Tot v bermhertícheydt die ons altijdt staet open.

Och vrolijcken loop
Die nimmermeer en sal inden,
Noch dan niet oock
Als gheuonden vvordt den beminden,
VVant vvie den Heere door liefden vint
Meer en meer den Heer bemint:
End aerom versint,, en daerom versint,
Om altijdt meer seer de Heere te minnen.

Hier heet de Bruydt haeren Bruydegom hertelijcke willecom.

VVillecom Iesus mijn Heere mijn Godt,
Willecomme in mijns herten slot,
Ick heete v willecomme 'tuwen huyse,
Weeret van my der sonden ruyse,
Doeghet al vlieghen, en zijn 'tuwen dienste,
Datter is in my, soo wel 'tmeeste als 'tminste.
Stelt nae uwen wille sin ende handt,
Mijn memorie, wille, en verstandt.
Schicket en voeghet al totter deucht,
Op dat ghy in my moght hebben vreucht.
Maeckt my nae v hert' een mensche,
Soo dat ghy my crijght 'tuwen wensche,
Blijft by my, en alst sal auondt werden,
En laet my gheensins in sonden terden.
Ick gheue v mijn herte, en mijnen wille,
En laet tusschen ons niet zijn gheschille,
Deur v aldersaelichste presentie,
Beweeght mijn herte tot penitentie,
Gheneest mijn ziele v lieue Bruydt,
Deur v Goddelijcke cracht, en virtuyt,
Verciertse oock met v properheydt,
Der deuchden inder eeuwicheydt.

FINIS.

Noch een corte begheerte van de Bruydt.

O Soete Iesus dronckmakende broodt,
Laet my verstaen v liefde groot,
Wiltse doen in mijn herte voncken,
En van verwonderinghe dat maecken droncken.
O Heer wanneer sal ick droncken zijn,
In ws maeltijdts edelen wijn?
Iae deur v leuende en leuenmakende broodt,
Midts v liefde bouen maten groot.
O seer saelighe dronckenschap,
Die tot den Hemel zijt eenen trap,
O wonderlijcke maeltijdt daer broodt en wijn,
Euen wel een mensche dronckmaeckende zijn,
Ghelijck 'tvlees oock dat ter tafelen staet,
Sijnde volmaeckt, en sonder quaedt,

Noch een petitie van de Bruydt.

O soete Iesus Saelichmaecker mijn,
Wanneer sal ick eens droncken zijn,
In uwen aldersoetsten wijn?
Doet my soo verwondert in v liefde zijn,
Dat van verwonderinghe het herte mijn,
My beswijcke, en 'tverstant ontsincke,
Ghelijck als ick ghebranden-wijn drincke,
Midts dat uwen wijn is groot van brande,

By oodtmoedighe hoogh verstande,
Die duer 'tghelooue oprecht, en groot,
Hebben daer aff kennisse bloot,
Soo dat ick qualijck vinde bescheet,
Waer deur dat desen wijn heeter dan heet,
Soo luttel menschen is droncken maekende,
En van liefde doende blaeckende.
Ghelijck ick my seluen niet en can spaenen,
Maer 'tmoet my costen bidden en traenen,
Alsoo d'Heylighe dronckenschap diet doet onfoncken
'tHert in v liefde moett'zijn gheschonken,
Van v die my moet maecken droncken,
En met v goetheydt onghemeten,
Alle creatueren doen vergheten,
V liefste vriende*n* allee*n* va*n* dees dronckenschap weten
Die van my, eylacen, is verre gheseten,
Als de Coninghinne van Saba met Salomon at,
En neffens hem aen zijn tafel sat,
Deur dry saecken verloos sy aldermeest,
Midts groote verwonderinghe heuren gheest,
Van zijn offeranden van spijs oft dranck,
En van 'dordre zijns dienaers haer hert ontfanck.
Veel meerder dan Salomon is Christus den Heere
Men moet al anders verwondert zijn seere,
In zijn Sacrificie, spijs, en dranck mede,
En in der Priesters ordre en sede,
Die d'Inghelen selue qualijck connen verstaen,
Midts dat sy alle verstanden te bouen gaen.

Hier heet de Bruydt haeren Bruydegom anderwerf willecom,

Willecom zoete Iesus mijns herten lief,
Wilter ghy af maecken v gherief.
Al datter is, is t'uwen besten,
Vergheeft en vergheet alle oude resten:
Ick danck v, dat ghy neemt v patientie,
In een herte van soo kleynen penitentie,
Dat sy soo kleyne is, dat is my leet,
My te beteren ben ick bereet.
Ghy zijt den Heere dient al toe-behoort,
Weert daer wt al dat v verstoort.
Verbetert in my al datter is quaedt,
Verandert al dat niet wel en gaet:
Raept op al datter leyt gevallen, maeckt datter is gebroken,
Suyuert datter is vuyl, opent datter is gheloken,
Sterckt datter is kranc, verlicht alle duysterhede,
Paeys, ruste, en vrede kryghe in my stede.
O zoete Iesus, God tinder eeuwicheydt,
Gheeft my wat van v schoonicheydt:
Ghy zijt vol van edele en schoone juweelen.
Wilt y wat van v properheydt deelen,
Ghy moet my vercieren met v baghen,
Soud' ick uwen Vader konnen behaeghen,
Die in v heeft groote vrede en vreuchdt,
Wilt my mede deylen van v deucht.

FINIS.

Hier soude de Bruydt oft Christen ziele wel een yeghelijck willen verwecken tot dit Hemelsch broodt, 'twelck daer is haeren Bruydegom selue.

Waerom, waeromme ghy arme menschen,
Diemen bouen al het broots iet wenschen,
Hanght ghy v ghelt en aerbeydt mede?
Aen broodt dat v en doet gheen stede?
Want het en can gheensins versaeden.
De begheerten die v hert beladen,
Midts dat is een broodt dat haest vergaet,
Soo dat wederom den hongher opstaet:
Soeckt dan met aerbeydt al ist v pijne,
Van sulcken broodt ghespijst te zijne
Dat can verzaen, want niet en vergaet,
Want het is eeuwich en delicaet,
Hebbende in hem alderhande smaeck,
En wtermaten groot vermaeck:
Want het is den Heere die't al heeft,
En seer gheerne zijn vrienden gheeft.
Comt dan alle met v sacken
Tot Maria, sy heuet ghebacken
Inden houen van haer maechdelijck lichaem,
Dat den heylighen Gheest maeckt bequaem:
Iae komt totte Priesters die aen den Autaer
Duer den heylighen Gheest voorwaer,

Dit hemelsch broodt herbacken daer,
Want Iesus nae Schrifture klaer,
Comt deus Godts almoghende gratie,
Met die woorden van de consecratie
In heur handen met vleesch en bloedt,
Tot een spijse der zielen goet,
En bouen suycker en heunich zoet,
Welcke soeticheydt v smaken doet.
Ghelooue, hope en liefde, die appetijt
En hongher maecken tot Godt ghebenedijdt
En doen hebben een walghen der creatueren,
Diemen wonderlijck moet besueren.
Maer wt Godt komt welden bouen maeten,
Die v can inder eeuwicheydt baeten,
En wilt dit broodt dan niet verlaeten,
Sy zijn meer dan spinnen te haeten,
Gheestelijck Callanders de Caluinisten,
Die dit Hemels broodt verquisten,
Deur heurs herten hoouerdije:
Houdt v Catholijcken aen de backerije,
Loopt nae Bethlehem de heylighe Kercke,
Daermen dit Hemels-broodt leydt te wercke,
D'welckmen van boter siet ouerloopen,
Nochtans voor den hongher ist te koopen,
Al ist seer kostelijck en bouen al weert,
Want 'tis Godt selue, die niet en verteert,
Doet open v ooghen ghy Catholijcken,
Weet dat hier sonder de zielen beswijcken:
Ghelijck een lichaem voor zijns leuens noot
Heeft van doene 'tlichaemelijck broodt:
Alsoo de ziele heeft meer van noode

Het sterck onderhoudt van desen broode.
Houdt dit ghy menschen in v ghedachten,
Danckende Godt by daeghe by nachte
Van dese zijn groote mildicheydt,
Van nv tot inder eeuwicheydt.
Want dit broodt ist al, midts dat is spijse,
Voor ongheleerde en voor wijse,
Het is oock een kleedt ende medecijne,
Om verciert ende ghenesen te zijne,
Het heeft alle smaeck ghelijck 'tHemels broodt:
Want het dient ons teghen alle noodt,
Midts dat Godt is die't al is en gheeft:
Ende daer al dat leuen heeft by leeft.
Lof sy v Heere ghebenedijdt,
Van alle menschen t'alder tijdt.

FINIS.

Hier leeft de Bruydt een LITANIE *van het Hemels broot, d'welck haeren Bruydegom seluer is.*

O Hemels broodt des Autaers mijnen	*Zijt mijns ghenaedich.*
Godt zijt mijns ghenaedich.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt des leuens zijt mijns genadich.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt des Gheests en der zielen, etc.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt en mensche.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt en vlees.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt en Lammeken.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt en herdere.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt en leuen.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt en waerheydt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt en wegh.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt en zalicheydt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt en Salichmaecker.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt ghecruyst.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt des paeys.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der versoeninghe.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der vreuchden.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt des Hemels.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der Inghelen.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der Heylighen.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der kinderen.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O brooder der maghet Maria.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt des Autaers, en*de* der offeranden.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt van wondere.	*Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt van mirakelen. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt des gheloofs. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt des hopens ende der betrouwen. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der liefden en charitaeten. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der minnen. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der vrienden. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der vrienden. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt des herten. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der gheloouighen. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der ootmoedighen. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der armen. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der hongherighen. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt Godts', ghifte en gheuere. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt voor den noodt. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt teghen de doodt. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der eendrachticheydt. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der eenicheydt. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der Godt-vruchicheydt. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der bermherticheydt. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der ghenaeden. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der vertroostinghe. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der conscientien. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der wijsheydt. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der raedts. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der weelden. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt vol soeticheydt. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der soberheydt. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der reynicheydt. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der rechtueerdicheydt. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der patientie en verduldicheydt. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der glorien. *Zijt mijns ghenaedich.*
O broodt der Coninghen. *Zijt mijns ghenaedich.*

O brood ten Al. O broodt en Toespijse.

O broodt der stercken en van sterckte. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt des Salichmaeckers. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt van Christus, ja dat is Christus. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt des Priesters. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt der saelicheydt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O brood van de nieuwe Wet en Euangelie. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt Crhistus testament. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt der erfghenamen Christi. *Zijt mijns ghenaedich.*

O brood van Iesus gaste*n* en Commensale*n*. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt des Hemelvaerts. *Zijt mijns ghenaedich.*

O brooden-stock der Pelgrims. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt des Paradijs. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt der victorien. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt onverwinnelijck. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt der vyanden doodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt der deuotien. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt des lichts. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt vol gratien. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt vol misterien. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt der leuenden. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt der begheerten. *Zijt mijns ghenaedich.*

O leuende leuenmakende broodt zijt ons. *Zijt mijns ghenaedich.*

O gheestelijck broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O waerachtich, maer ongebacken broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O aenbiddelijck broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O versoenende en versoenelijck broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O reyn en onghedeessemt broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O Hemels broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O hoochweerdigh onwaerdeerlijck broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O mirakeleus seer wonderlijck broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O broodt boue*n* alle verstande*n* voor het herte niet voor de tande*n*.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O almachtich broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O versterckende broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O onsprekelijck en onbegrypelijck broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O wit en seer schoon broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O vriendelijck en seer minnelijck broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O sonderlingh en wtnemende broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O seer victorieus en glorieus broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O seer heet en wel ghebotert broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O seer vet ende weeldich broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O seer begheerlijck broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O paeysmaeckende broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O salichmaeckende broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O vereenighende en versamende broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O ghestoruen en verresen broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O schoon blinckende en verlichte*n*de brood.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O verborghen broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O onbeuleckt en onbesmet broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O triuwphant broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O droncken maeckende broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O medicinael en ghenesende broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O vrymaeckende broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O alderrijckste en rijckmaeckenste broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O bermhertich en ghenaedich broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O eeuwich en onverteerlijck broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O vermaeckelijck broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O al regierende en onsterffelijck broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O vaderlijck broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O ouerweselijck broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O daeghelijckx broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O verheffende broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*

O alderbest en aldercostelijckste voedende broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O Goddelijck broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O gheoffert broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderzoetste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O aldervolmaeckste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderheylichste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O aldergoedertierenste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O aldervruchtbaerste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O aldervetste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderschoonste en schoonmaeckenste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O aldersmakelijckste en vermakelijckste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderkrachtichste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderdeuotelijckste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderpeyselijckste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderminnelijckste en vriendelijckste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderbegheerlijckste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderootmoedichste en sachtmoedichste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderedelste en weerdichste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O aldergheestelijckste en waerachtichste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderstercste en alderkrachtichste brood. *Zijt mijns ghenaedich.*

O aldersaelichste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderverzoenlijckste en alderpaeysmakelijckste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderwitste en maechdelijckste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderonuerganckelijckst en onueranderlijckst broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderwijste broodt. *Zijt mijns ghenaedich.*

O alderberaetsamichste en behulpsamichste broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O aldernootsakelijckste broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O alderlofweerdichste en alderprijselijckste broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O alderprofijtelijckste broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O alderleckerste en delecaetste broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*
O alderheerelijckste en*de* kostelijckste broodt.	*Zijt mijns ghenaedich.*

Ghebedt.

O Heere Iesu Christe, Sone des leuende*n* Gods, die door den wille des Vaders, medewerckende den heyligen Geest, de werelt door uwe doot hebt leuende gemaeckt, verlost ons door het hoochweerdich Sacrament ws lichaems ende bloedts van alle onse boosheden ende van alle quaden, ende maeckt dat wy uwe gheboden aenhangen, ende en laet ons nemmermeer van v ghescheyden worden, door onsen Heere Iesum Christum, *etc.*

Verf	Heere verhoort mijn ghebedt.
Res.	Ende mijnen roep kome tot v.
Verf.	Laet ons den Heere ghebenedyden.
Resp.	Gode segghen wy danck.
Verf	Ende de zielen der gheloouighen, door de bermherticheydt Godts, moeten rusten in vrede.
Resp.	Amen.

Hier neemt de geestelijcke Bruyt ofte Christen ziel haeren toevlucht tot de heylighe Mariam Moeder haers Bruydegoms.

Heere ontfermt v onser.	*Bidt voor ons*.
Christe ontfermt v onser.	*Bidt voor ons*.
Heere ontfermt v onser.	*Bidt voor ons*.
Christe hoort ons.	*Bidt voor ons*.
Christe verhoort ons.	*Bidt voor ons*.
Godt Vader vanden Hemel, ontfermt v onser.	*Bidt voor ons*.
Gods Sone verlosser der werelt, ontfermt v onser.	*Bidt voor ons*.
Godt H. Gheest, ontfermt v onser.	*Bidt voor ons*.
Heylighe Dryvuldicheydt een Godt, ontfermt v onser.	*Bidt voor ons*.
Heylighe Maria	*Bidt voor ons*.
Heylighe Moeder Godts	*Bidt voor ons*.
H. Maghet der Maeghden	*Bidt voor ons*.
H. Maria, die vander eeuwicheydt gheordineert waert.	*Bidt voor ons*.
H. Maria die onder alle voor-ghekosen waert.	*Bidt voor ons*.
H. Maria, die den Vaderen wt den Hemel belooft waert.	*Bidt voor ons*.
H. Maria die met verborghene miraculen te voren waert ghefigureert.	*Bidt voor ons*.
H. Maria die te voren vercondicht waert door de voorsegginghen der Propheten.	*Bidt voor ons*.

H. Maria die ontfanghen zijt sonder sonde. *Bidt voor ons*.

H. Maria onwtblusschelijcke Lanterne. *Bidt voor ons*.

H. Maria de vrije aerde der Priesteren. *Bidt voor ons*.

H. Maria die van Coninckliicken afkomste zijt ghesproten. *Bidt voor ons*.

H. Maria sterre van Iacob. *Bidt voor ons*.

H. Maria die in den tempel wiert ghepresenteert. *Bidt voor ons*.

H. Maria die alle de dochteren hebt te bouen ghegaen. *Bidt voor ons*.

H. Maria den gulden candelaer. *Bidt voor ons*.

H. Maria roedeken des roocx van allerley specerije. *Bidt voor ons*.

H. Maria die den rechtueerdighen Ioseph ten houwelijck ghegeuen wierdt. *Bidt voor ons*.

H. Maria die den bergh zijt die den Heere bereyt wiert op den soppe der bergen. *Bidt voor ons*.

H. Maria die van den Engel oodtmoedelijck wiert ghegroet. *Bidt voor ons*.

H. Maria vol van gratien. *Bidt voor ons*.

H. Maria ghebenedijt onder alle vrouwen. *Bidt voor ons*.

H. Maria die ouerschaduwt wiert met den H. Gheest. *Bidt voor ons*.

H. Maria, vrouwe omvanghende den man. *Bidt voor ons*.

H. Maria gulde*n* hemelsch vat met Manna. *Bidt voor ons*.

H. Maria die v nichte Elizabeth besochte. *Bidt voor ons*.

H. Maria, die de aerde zijt, welck den Salichmaecker voortbrocht. *Bidt voor ons*.

H. Maria, bloedende roede van Aaron. *Bidt voor ons*.

H. Maria, tafel des broodts der voor-legghinghen. *Bidt voor ons*.

H. Maria, die den Bergh waert daer sonder handen eene*n* stehen is afgesnede*n*. *Bidt voor ons*.

H. Maria die van de Herders ende de dry Coningen met uwen Sone wierdt ghevonden. *Bidt voor ons*.

H. Maria die v van selfs onderworpen hebt de wet der suyueringhe. *Bidt voor ons*.

H. Maria die met uwen Sone na Egypten ginght. *Bidt voor ons*.

H. Maria die wt Egypten wederom keerde in Nazareth. *Bidt voor ons*.

H. Maria die met uwen Sone soetelijck verkeerde. *Bidt voor ons*.

H. Maria die uwen Sone dry dagen lanck hebt ghesocht. *Bidt voor ons*.

H. Maria die uwen Sone in den tempel hebt ghevonden. *Bidt voor ons*.

H. Maria die uwen Sone badet, doen daer in de Bruyloft wijn ghebrack. *Bidt voor ons*.

H. Maria die daer stont neffens het cruyce ws Soons. *Bidt voor ons*.

H. Maria die den jongelinck Ioanni wierdet bevolen. *Bidt voor ons*.

H. Maria, wiens hert mettet sweert des droefheyts doorsteken wiert. *Bidt voor ons*.

H. Maria die v verblijde door de verrijsesenisse ws Soons. *Bidt voor ons*.

H. Maria die op den Sinxendagh met den Heylighen Gheest wiert vervult. *Bidt voor ons*.

H. Maria, oueruloedende van gheestelijcke wellusten. *Bidt voor ons*.

H. Maria die leende op uwen welbeminde*n*. *Bidt voor ons*.

H. Maria, die verheuen zijt bouen de chooren der Enghelen. *Bidt voor ons*.

H. Maria, die met twaelf sterren zijt ghecroont. *Bidt voor ons*.

H. Maria, Coninghinne, staende ter rechterhandt ws Soons. *Bidt voor ons*.

H. Maria, die in een vergulde*n* habijt ombehanghen zijt met menigherhande cieraet. *Bidt voor ons*.

H. Maria, in wiens schoonheydt hen de Sonne ende de Mane verwondere*n*. *Bidt voor ons*.

H. Maria, wiens aensicht bidden alle de rijcke des volcx. *Bidt voor ons*.

H. Maria, die als de aldersalichste ghepresen zijt van alle gheslachten. *Bidt voor ons*.

H. Maria onse voorsprake. *Bidt voor ons*.

H. Maria, middelersse Gods ende der menschen. *Bidt voor ons*.

H. Maria, watervloedt der hemelscher gratien. *Bidt voor ons*.

H. Maria, salighe Arcke van Noe. *Bidt voor ons*.

H. Maria, die alleene doodet alle ketterije*n*. *Bidt voor ons*.

H. Maria, Vrouwe der Enghelen. *Bidt voor ons*.

H. Maria, fraeyicheydt der Patriarchen. *Bidt voor ons*.

H. Maria, prophetije der Propheten. *Bidt voor ons*.

H. Maria, verkondiginghe der Apostelen. *Bidt voor ons*.

H. Maria, verstercksters der Martelaren. *Bidt voor ons*.

H. Maria, voorbeeldt der Confessoren. *Bidt voor ons*.

H. Maria licht der maeghde*n* *Bidt voor ons*.

H. Maria Coninghinne aller Heylighen.	*Bidt voor ons*.
Van alle perijckelen	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Van alle quaedt,	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Van alle sonden,	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Van een haestige ende onvoorsienige doot.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Van de listighe laghen des duyuels.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Van gramschap, haet, ende van allen quaden wille.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Van den gheest der oncuysheydt.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Van de eeuwighe doodt.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door uwe eeuwighe voorkiesinghe.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door uwe heylighe gheboorte.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door uwen honich-vloeydenden naem.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door uwe hemelsche conversatie op der aerden.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door uwe allersuyuerste ondertrouwe.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door uwe saelighe boodtschap.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door de ouerlommeringhe des H. Gheests die van bouen in v daelde.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door uwe oodtmoedighe besoeckinghe van v nichte Elizabeth.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door uwe maeghdelijcke gheboorte.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door uwen onbevleckten maeghdom.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door uwen aldersuyuersten Cerck-ganck.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door 'tsweert der droefheydt welck uwe ziele doorvaeren is.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door de blijdschap van de verrijsenisse ws Soons.	*Verlost ons glorieuse Maget.*

Door de ouervloedende volheydt der graetien op den Sinxen-dagh.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door uwe wonderlijcke Hemelvaert.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door uwe glorieuse krooninghe.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Door het binnenste uwer ghenaeden.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Ws sondaers bidden v, verhoort ons.	*Verlost ons glorieuse Maget.*
Dat ghy v gheweerdicht ons aflaet ende vergiffenisse van alle onse sonden te verkrijghen.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Dat door v de heylighe Kercke oueruloede met de hemelsche gauen en*de* gratien.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Dat ghy v gheweerdicht te bewaren ende te vermeerderen de vergaderinghen die door eenen sonderlingen dienst v toegheeyghent zijn.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Dat onse conscientie altoos suyuer van sonden sy.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Dat door v, die glorieus zijt, ons leuen vry sy van alle perijckelen.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Dat ghy verweruen wilt dat wy verlost worden van een haestighe ende onvoorsienighe doot.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Dat ghy verweruen wilt dat wy bevrijdt worden van onsuyuere gedachten, ende van de becoringhen ende bedroch der duyuelen, ende vande eeuwighe verdoemenisse.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Dat ghy onse zielen ende onse herte*n* altoos bewaren wilt in alle suyuerheydt, reynicheydt, ende deuotie.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Dat wy, ende onse ouders, broeders, ende weldoenders v altijt behaghen met voller graten.	*Wy bidden v verhoort ons.*

Dat ghy, o H. Maget, ons lieden, onse vrienden ende vyanden, vercrijget ootmoedicheyt, vrede ende oprechte liefde.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Dat ghy, o goedertierne Maghet, ons stelt in den staet van gratien ende in deuotie.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Dat ghy ons doet, v ende uwen Sone dienen, ende dat wy dienen met de lelie der suyuerheydt.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Dat ghy onse voorsprake, uwe ghenadighe ooghen t'onswaerts keert.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Dat ghy de vrucht ws lichaems ons doet ghenieten.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Dat ghy op onse ghebeden achtet ende uwe borsten voor ons lieden toonet aen uwen Sone.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Moeder Godts, alder-goedertierenste Maria, aensiet ons.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Lam Godts die wechneemt de sonden des werelts, Spaert ons Heere.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Lam Godts die wechneemt de sonden des werelts, Verhoort ons Heere.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Lam Godts die wechneemt de sonden des werelts, Ontfermt v onser.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Christe hoort ons. Christe verhoort ons.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Heere ontfermt v onser.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Christe ontfermt v onser.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Heere ontfermt v onser.	*Wy bidden v verhoort ons.*
Onse Vader.	Weest ghegroet, etc.
Vers.	Gheweerdicht v dat ick v loue o Heylighe Maghet.

Resp. Gheeft my kracht teghen uwe vyanden.

Ghebedt.

O Salighe maget Maria, laet ons door v eenen toeganck hebben tot uwen Sone, op dat hy door v ons ontfanghe, die ons lieden door v ghegheuen is. Dat uwe oprechticheydt by hem verontschuldige de schult onser bederffenisse ende uwe ootmoedicheydt, die Godt soo aenghenaem is gheweest, vergiffenisse vercrijge voor onse ydelheydt ende houerdije. Laet uwe ouervloedige liefde bedecken de menichte onser sonden. Ende laet uwe glorieuse vruchtbaerheydt ons aenbrenghen de vruchtbaerheyt der goede wercken. O onse Vrouwe, onse middelersse, onse voorsprake, recommandeert ons aen uwen Sone, versoent ons met uwen Sone, presenteert ons aen uwen Sone. Maeckt, o ghy ghebenedijde, door de gratie die ghy hebt verdient, door de bermherticheydt die ghy hebt ghebaert, dat den ghenen die door middel van v hem geweerdicht heeft te worden deelachtich van onse kranckheydt ende ellende, door v voor-bidden ons oock make deelachtich van zijn salicheydt ende glorie: Iesus Christus uwen Sone, onse Heere, die bouen al gebenedijt, ons in der eeuwicheydt, Amen.

Een Gheestelijck Liedeken, waer door de Bruydt, ofte Christen ziele te kennen gheeft het groot verlanghen, dat sy heeft om daer bouen by haeren Bruydegom te zijn.

Mynen gheest is opgheresen,
Tot v o hoochste wesen,
Mijn liefste lieff ghepresen,
Bouen allen lieuen certeyn.
By daeghen en by nachten,
Staet ghy in mijn ghedachten,
Mijn hoochste verwachten,
Zijt ghy o wesen reyn.
Want ghy zijt certeyn,
De liefste die ick meyn,
Och mijnen wel-beminden,
Wanneer sal ick v vinden?
Al waer v liefde noyt en sal inden,
Daer bouen in 'tHemels pleyn.
Bermhertich van natueren,
En schooner van figueren,
Bouen alle creatueren,
Zijt ghy o lieff eerbaer,
Schoonder zijt ghy van wesen,
Dan Absalon ghepresen,
Veel wyser oock naer desen,
Dan Salomon dat is klaer,
Veel stercker oock daer naer,
Dan Sampson dat is waer,
Och mijnen wel-beminden eer.

Wanneer sal ick versinnen,
Wanneer sal ick bekinnen,
Hoe seer ghy zijt te minnen,
Och alderhoochste goedt,
Mijn krachten naer v kleuen,
Mijn voeten my begheuen,
En al dat in my heeft leuen,
Looft v o wesen soet,
Uwer liefden vloedt,
Vervulle heel mijnen moedt,
Och mijnen wel-beminden etc.
Maer al loue ick v Heere,
Al minne ick v meer en meere,
Nochtans beklaegh' ick seere:
Want vol minnen en kan v niet,
Dus wille't my toch leeren,
Hoe ick v best sale eren:
En wilt in my vermeeren
V liefde sonder verdriedt:
Mijn kranck ende broos riedt,
Bidd' ick dat ghy aensiet,
Och mijnen wel-beminden, etc.
De brandende Seraphinen,
De verlichte Cherubinen,
Te recht v dees beminnen
Met een liefde suyuer en klaer,
Mijn herte wilt beswijcken,
Natur' wilt van my wijcken,
Mijn ziele soeckt practijcken,
Om door leifden te branden met haer,
Mijnen gheest die snackter naer,

Dat ick mocht wesen daer.
Och mijnen wel-beminden etc.
Allen de Enghelsche gheesten.
De minste met de meesten,
Al in der Hemelscher feesten,
Die louen v met jolijdt,
Gheen hert en kan't doorgronden,
Gheen mensch en kan't vermonden,
Hoe seer sy zijn verslonden,
In v liefde breedt en wijdt,
Van hun sonder respijt,
Wort ghy ghebenedijt,
Och mijnen wel-beminden etc.
Och Prince der potentaten,
Och Godt der charitaten,
En wilt my niet verlaeten,
In mijn ellende groot,
Maer wilt my toch beschermen,
In v vaderlijcke ermen,
En wilt my oock ontfermen,
In allen mijnen noodt,
V aenschijn bloodt,
Thoont my al naer mijn doodt,
Och mijnen wel-beminden,
Wanneer sal ick v vinden,
Daer v liefde niet en sal inden,
Door eenich wederstoot.

FINIS.

Een geheestelijck Liedeken, *Op de wijse:* Alsoo't beghint.

Hier begheert de Bruydt dat haren Bruydegom met zijne liefde haer ziele soude doorwonden.

Myn lief is mijn,
En ick ben zijn,
Niemandt dat en benyde,
Sijn liefde groot,
Sterck als de doodt,
Maeckt my mijn herte blijde.
O liefden gloet,
O stercken bloedt,
Wilt mijn ziele doch doorvloeyen,
Soos al v vreuchdt,
En alle deucht
In my wassen en groeyen.
O liefden brandt,
Laet mijn verstandt,
In v gheheel zijn verslonden:
V stercke kracht,
V soete macht,
Laet die mijn ziele doorwonden.
Daer liefde wont
Maeckt sy ghesont
De ziel in al haer krachten:
Verdryuet oock,
Der sonden roock:
Vernieuwt ´tbinnenste der ghedachten.

Ghedachten stil,
Eenen goeden wil,
Kan de liefde in ons bringhen:
Der minnen sanck,
Door lof en danck,
Doet sy seer soetelijck singhen,
De ziel die singht,
Haeren gheest sprinckt,
In vol der jubilatien,
Als sy ghedinckt,
Wat Godt ghehinckt,
Wat Godt ghehinckt
Tot haerder consolatien.
Sy ghedinckt seer soet,
De liefde goedt,
Die Christus ons heeft willen bewijsen,
Als t'onser boedt,
Met vleesch en bloedt
Hy ons komt laeuen en spijsen.
De ziel die smaeckt,
Dat haer vermaeckt,
In haeren grondt van binnen,
Dat hemelsch broodt,
Van krachte seer groot,
Waer door sy kan verwinnen.

Een gheestelijck Liedeken, Op de wijse: *Verheucht v gheesten metter spoet.*

Komt hier mijn Bruyt // mijn weerste Bruyt,
Comt hier mijn Bruydt // mijn weertste Bruyt,
Mijn liefde al in v herteken sluyt,
Spreeckt mijnen Bruydegom verheuen:
Christus ghebenedijdt // zijt,
Voor my staet ghy gheschreuen,
En ick prijs v tot alder tijdt.
Ghy hebt den bandt ontbonden saen,
Ghy hebt, etc.
Daer wy al mede waeren belaen,
Door Adams quaedt om-gronden,
Sijt ghy in dit foreest // meest,
Tot Mariam ghesonden,
Door 'twerck vanden Heylighen Gheest.
Gheboren wt dat maeghdelijck zaet,
Gheboren wt dat, etc.
Alsoo van v gheschreuen staet,
Voor my v wtverkoren,
Tot wien ghy waert ghesint // vrindt,
Gheblust ws Vaders thoren,
Dus wordt ghy van my bemindt.
Noch hebt ghy als een mensch seer kranck,
Noch hebt ghy, etc.
En dryendertich jaeren lanck,
Ghehoorsaem willen wesen
Vwen Vaeder alsoo't behoort // voort,
Dus wordt ghy van my ghepresen,
Het is mijn ziel een vreucht seer groot.

Hoort wat van hem noch is gheschiedt,
Hoort wat, etc.
Groot lijden en seer swaer verdriet:
Veracht dat moet ick rueren,
Bespoghen in't openbaer // klaer,
Dit woud' ghy voor my besueren:
Dus prijs ick v voor en naer.
Ghegeesselt met veel slaeghen groot,
Ghegeesselt met veel, etc.
Zijn kruys ghedraeghen tot in de doodt,
'Twelck noyt en was beuonden.
Wilt dit toch wel bevroen // koen,
'Tlichaem kreech hy vol wonden.
Die niemandt en wou misdoen.
Ghekruyst, ghestoruen, en noch meer,
Ghekruyst, ghestoruen, etc.
Is hy verresen mijnen Heer,
Gheklommen al tot den Vaeder,
Alwaer hy ons allen publijckelijck
Sal roepen alle-gaeder,
Komt besit mijns Vaders Rijck.

Een gheestelijck Liedeken, waer mede de gheestelijcke Bruydt de liefde van haren Bruydegom seer is prysende, Op de wijse: *Et bien ma rebel.*

Ghelijck het hert ghejaeght,
'Twelck grooten dorst verdraeght,
Niet soos eer en behaeght
Als een klaer koel fonteyne:

Alsoo oock mijn ghemoedt,
Met allen recht certeyne,
Dorst naer den vollen vloedt,
Van Iesus leifde soet.
O liefde seer groot,
Die sterck zijt als de doodt,
Wille't toch maecken bloot,
Mijn inwendighe sinnen,
Op dat ick v mach seer,
Mijnen Bruydegom beminnen,
Al met een hert verbreet,
En met eenen wil bereet.
O liefde deur-wont,
Toch mijnder herten grondt,
En maecke't my ghesont,
Van alle mijne quaelen,
En laet my hier,
Niet langher aldus dwaelen,
In dit aerdtsche dal,
Waer strijdt is ouer al.
O liefde seer soet,
My toch versmelten doet,
En bewijset my dit goedt,
Dat ghy mijn ziele doet blaecken,
Soo sal ick snel,
Den aerdtschen troost versaecken,
En door v kracht toch werckt,
Dat mijn hert werde versterckt.
O liefde kostelijck,
Maeckt my van deuchden rijck,
En my arm aerde ende slijck,

Wilt doch aenghenaem maecken
Aen v ´topperste goedt,
Daer mijn krachten naer snaecken,
Door menich versucht,
Want ghy zijt mijn toevlucht.
O liefde seer schoon,
Die zijt den hoochsten loon,
Hier bouen in 'sHemels throon:
Waermen nv siet verheughen
Die Godt hier hebben ghedient
Naer allen hun vermeughen:
Ende nv zijn gheraeckt
Tot v liefde volmaeckt.
O liefde seer snel,
Alle dinghen doedy wel:
Alle tribulatie fel,
Die komt ghy oock versoeten,
Als ghy met uwen troost
De ziele komt ontmoeten:
Dan meckt ghy haer ghepaeyt,
Ende gheheel versaeyt.
O liefde seer klaer,
Bouen de Sonne voorwaer,
Maeckt't my openbaer,
En gheue't my te kinnen
Waer ick Godt vinden mocht,
Dit ick soeck te beminnen:
Stellet my hem present,
En my mijn seluen absent.
O princelijcke deucht,
Liefde die deel vermeught,

Ghy vermaeckt en verheught,
Iae ghy doet jubileren:
De ziele die ghy bewoont,
En v haer laet regeren,
Dese heeft vrolijckheydt,
In tijdt ende in eeuwicheydt.

Een gheestelijck Liedeken, *Op de wijse:* Alsoo't begint.

Hier prijst de gheestelijcke Bruydt, oft Christen ziele het hemelschs Ierusalem met verlanghen om daer oock te wesen.

O Ierusalem ghepresen,
O hemelsch Kasteel!
Hoe gheluckich moeten sy wesen
Die in v hebben haer deel.
O hemelschs Ierusalem,
Aenschouwen des eeuwighen peys!
Och oft ick moocht bewoonen,
V ouerschoon palays.
Laet ons opstaen o ziele mijn,
En laet ons van hier vluchten
Al naer het hemelschs Ierusalem,
Laet ons dickmael versuchten.
O Ierusalemsche stadt!
O wooninghe seer vry,
Allen v inghesetene
Die zijn vrolijck en bly.

O Ierusalem verheuen,
Bouen alle nederheydt,
De ghene die in v leuen,
Ghebruycken d'eeuwighe saelicheydt,
Laet ons opstaen o ziele mijn etc.
O Ierusalem looft Godt,
Nv en tot alder-tijdt,
Die allen uwe kinderen,
In v heeft ghebenedijt,
O Ierusalem stadt Godts,
Bouen maeten seer verbreyt,
Hoe gloriose dinghen,
Werden ons van v gheseyt,
Laet ons op-staen o ziele mijn etc.
O Ierusalem v straeten,
Zijn ghepaueyt met goudt,
Kunsticheydt bouen maeten,
Men binnen v aenschouwt,
Dat vrolijck *Alleluia*,
Wert binnen v ghehoort,
De ghene die dat singhen,
Zijn in ruste en onuerstoort,
Laet ons opstaen o ziele mijne tc.
O Ierusalem v poorten,
Zijn ghesteenten kostelijck,
En zijn soo wel ghesloten,
Gheeuen vyant en kan in v rijck,
Die leuende fonteyne,
Met eenen gheweldighen vloedt,
Is elck een daer ghemeyene,
Met haere waeteren soet,

Laet ons opstaen o ziele mijn etc.
Met kostelijcke wijnen,
Seer lieffelijck van smaeck,
Beschinckt Christus de syne,
Tot haerder groot vermaeck,
Sy worden daer beschoncken,
Die d'alderliefste zijn,
Soo dat sy haer vinden droncken,
Al vander liefden wijn,
Laet ons opstaen o ziele mijn etc.
Daer en hoeft gheen licht van sterren,
Van Sonne noch van Maen,
Waer het klaer licht der lichten,
Elck een in hem heeft ontfaen,
Daer en komen gheen tempeesten,
Noch wolcken donckerheydt,
Die de Hemelsche soude derren,
Beletten haerder claricheyt,
Laet ons opstaen o ziele mijn etc.
T'is wonder dat sy wercken,
In stilder ledicheydt,
Die altoos gheuoelen en mercken,
De smaeckende wijsheydt,
Hun werck is louen en minnen,
De hooghe Dryvuldicheydt,
Daer sy insien en kinnen,
Liefde, wijsheydt, en almoghentheydt,
Laet ons opstaen o ziele mijn,
En laet ons van hier ganghen,
Al naer het Hemelschs Ierusalem,
Laet ons altoos verlanghen.

Een gheestelijck Liedeken, *Op de wijse:* Alsoo't begint.

Hier verwondert haer de Bruydt van haers Bruydegoms liefde tot haer.

Als den Tederboom hooch wtgelesen,
Diemen onbederffelijck vint,
Is hy minnelijck in't wesen,
Den welcken mijn ziele bemint:
Sijn ghedaente is als Libaen,
Om wiens liefde ick al quelende gaen.
Ick quele om zijnder minnen
Die van formen is schoon:
Niemandt en kan't versinnen,
Hoe lieffelijck luyt zijnen thoon,
Dan die hy selue aenspreckt,
En tot zijnder liefden verweckt.
Zijn kele is d'aldersoetste,
Staet in der minnensanck,
Sy dat belijden moeste,
Die daer hoorde het klaer gheklanck
Van zijn stemme seer soet,
Die de ziele smelten doet.
Och hoe wel is hem te moede,
Die dit smelten soo onderuint,
Soo dat hy tot aerdtsche goeden
Wert doof, stom, ende blindt,
En nerghens naer en haeckt,
Dat naer der aerden smaeckt.

Die't kan abandoneren
Al dat Godt niet en is,
Leert van nv jubileren,
In Godt die eeuwich is,
En anders niet en versint,
Dan dat tot liefden dient.
Godts liefde doet versinnen,
Dat de liefde aengaet:
De liefde leert beminnen:
De liefde en drinckt gheen quaedt.
De liefde soeckt altijdt
In Godt te zijn verblijdt.
Wat liefde mach ontmoeten,
De liefde verwinnet al:
Het suer soo wel als soete,
Honinch ende oock gal:
Door de liefde werdt al verteert,
Wat liefde hindert oft deert.
In liefde wil ick leuen,
Soo langhe als ick hier sal zijn,
Tot liefde my begheuen,
In dit arm leuen mijn:
Och in de ure mijnder doodt,
Maeckt v liefde in my groot.
En als ick sal steruen op der eerden,
En wech verscheyden van hier:
Laet my noch meer aenveerden
Te branden in't minnen vier,
En daer bouen in v hof,
Met v minnaers v gheuen lof.

Wat salmen moghen verkiesen
Voor sulcken gheselschap goedt:
'Tis beter te verliesen
Nature, vleesch en bloedt,
Dan langhe te zijn absent,
Van Godts liefhebbers tonuent.

Een gheestelijck Liedeken, *Op de wijse: Te Mey als alle de vogelen singen.*

Hier prijst de gheestelijcke Bruydt ofte Christen ziele haeren Bruydegom.

Myn herteken gheeft soo menighen sucht:
Mijn ooghskens sterren in die lucht
Tot mijn Lief die woont daer bouen:
Mocht ick een vrken by hem maecken breucht
Daer hem die Enghelen louen.
Hy heeft twee vriendelijcke ooghskens klaer,
Daer schiet hy mede der minnen strael,
Maer selden komt hy daer buyten:
Sijn Enghelkens singhen in zijnen zael,
Op herpen en op luyten.
Sijn voordekens zijn seer amorens:
Sijn aenschijn is seer gracieus,
Hoe en soudemen hem niet minnen:
Hy maeckt mijn ziel coragieus,
Als hy my aenspreeckt van binnen.
Sijn lippekens root als een crial:
Sijn kinne lanck van maeten smal:
Sijn tanden zijn als yvooren,

Sijn voorhooft blincket als Cristal,
Als Albasteren zijn zijn ooren.
Sijn wanghskens die zijn seer sanguyn:
Sijnen neuse blinckt als een robijn,
Veel klaerder dan saffiren:
Van wesen is hy seer vriendelijck,
En soeckens van manieren.
Wat wil ick segghen van zijn habijt,
Ten is noch siluer noch goudt ghelijck,
Maer klaerder dan die Sonne,
Het betaemt wel zijnder edelheydt,
Want 'tis een Conincx sone.
Ghelijck een goudt soo blinckt zijn haer,
Soo gaet hy onder der maechden schaer,
Maer niemandt zijns ghelijcke:
Die stemmen die klincken daer alsoo klaer,
Sy singhen daer goede Musijcke.
Die Seraphinnen branden altijdt:
Sy en gheuen der minnen gheen respijt:
Sy worden van hem ontsteken:
Sy aenschouwen die Godtheydt alle tijdt,
Nochtans blijft sy hun onbegrepen.
Sy worden daer al van Godt versaet,
Die hier de werelt hebben versmaet
Met allen haer loose treken:
Sy zijn soo vol van soeticheydt,
Sy en konnens niet wtspreken.

Een gheestelijck Liedeken, *Op de wijse: Boerinneken als ghy gaet water halen.*

Hier bidt de Bruydt om geholpen te worden van haeren Bruydegom.

Wilt my verlichten,
En onderrichten,
Bid ick u, o Heere Godt verheuen,
Dat ick v kenne Heer // en minne seer:
Want ghy zijt doch mijn licht,
Want ghy zijt doch mijn licht,
Want ghy zijt doch mijn licht, wilt gratie gheuen.
In duysterheden
Ben ick ghetreden,
Ick en sien by naer waer henen keeren:
Steeckt wt v handt // tot my aen eenen kant,
Ick sal v volghen naer,
Ick sal v volghen near,
Ick sal v volghen near // ghy sult my leeren.
Met zeel der sonden,
Ben ick ghevonden,
Vwen wech en can ick niet betreden,
Sy letten my // soos eer aen alle sy:
Verhoort o Heere mijn,
Verhoort o Heere mijn,
Verhoort o Heere mijn, deuote ghebeden.
Wilt dese banden,
Van voeten en handen
Ontbinden Heer 'tis mijn begheerten:
Ghy zijt mijn salicheydt // tot alder tijdt,

Die mijn sonden kunt alleen,
Die mijn sonden kunt alleen,
Die mijn sonden kunt alleen van my gheweiren.
Prins Heer der Heeren,
Vwen lof vermeeren
Sal ick altijd naer alle mijn vermoghen,
Wildy my helpen // dees swaericheydt stelpen,
Ick blijf v altijdt by,
Ick blijf v altijdt by,
Ick blijf v altijdt by, om v soete toghen.

Noch een gheestelijck Liedeken, hoe de Bruydt seydt dat Iesus haer lief alleen is: Op de wijse: Alsoo't begint.

Iesus van Nazareene,
Mijnen Bruydegom ydoon:
Ghy zijt mijn lief alleene,
Maeckt toch in my uwen throon,
Met allen deuchden schoon,
Soo verciert de ziele mijn,
Ghy zijt v dienaers loon:
Lof moet v altijdt zijn.
Wel saelich zijn sy gheboren
In dese werelt wijdt,
Die v hebben wtverkoren
Daer ghy de liefste zijt:
Al lijden sy om v strijdt,
V liefde verlicht hun pijn:
Mijn lief ghebenedijdt,
Lof moet v altijdt zijn.

Ghy zijt mijn lief alleyen,
Die mijn ziele seer verheught,
Maeckt doch mijn herteken reyne,
Dat ghy in my woonen meucht:
Verciert in my v deucht,
Bouen goudt en peerlen fijn:
Ghy zijt gheheel mijn vreucht,
Lof moet v altijdt zijn.
V soete lieflijck wesen,
Mijne ziele seer aenkleeft,
Ghy moet wel zijn ghepresen,
Gheen schoonder daer en leeft,
Die alsulcken schoonheydt heeft
Als ghy mijn medecijn:
Ghy die alle schoonheydt gheeft,
Lof moet v altijdt zijn.
V liefde gaet bouen maeten,
Die ick in v beuin,
Om v soo will ick laeten
De werelt met haer ghesin,
Want daer en is niet in
Dan boosheydt en venijn:
Ghy zijt die ick bemin,
Lof moet v altijdt zijn.
V goedtheydt onghemeten,
Die is seer delicaet,
Die't proeuen sy moghen 't weten,
Dat zijt al te bouen gaet:
Sy is soeter dan eenich granaet.
Oft dan eenighen goeden wijn,
Ghy zijt mijn toeverlaet,

Lof moet v altijdt zijn.
Waerom wil ick beminnen
Creaturen bouen v,
Ick sal in v beuinden,
Meer dan ick in haer souw,
Haer liefde is naermaels rouw,
Al gheeft goeden schijn,
Maer ghy zijt gantsch ghetrouw:
Lof moet v altijdt zijn.
Prince van grooter weerden,
Aenhoort toch mijn gheklach:
Laet my op deser eerden
V dienen nacht en dach,
Op dat ick aenschouwen mach
V lieflijck klaer aenschijn,
En roepen al sonder verdrach,
Lof moet v altijdt zijn.

Noch een seer schoon Liedeken, *Op de wijse: Vrouw Venus aerdtsche Godinne.*

*Hoe de Bruydt verlanght om naer haers Bruydegoms alderliefste***n** *wille te leue***n.**

O Heere, hoe soet ist oock te leuen
Naer uwen liefsten wille verheuen,
Als wy ons sonder aenkleuen,
V gheheel ouergheuen.
Dan vinden wy vrede van binnen,
Het gaet te bouen verstandt en sinnen,

Hoe dat de pure minne,
Godt kan verwinne.
Als dan komt God de ziele verstercken,
Al door zijn edel soet inwercken,
Inder zielen grondt wilt mercken,
Daer zijn Godts percken.
Die in der zielen grondt kan geraecken,
Hem en mach 'swereldts vreucht meer smaecken,
Want den gheest wille't al versaecken
Door Godts inspraecken.
Daerom laet ons neerstich inne-keeren,
Al in dat binnenste ons Heeren,
Godt sal ons door liefde wel leeren,
Sijnen lof vermeeren.
In't wtgaen is soo soeten weye,
In de oodtmoedighe valleye,
Daer sullen wy Godt verbeyen
Sonder wtscheyen.
Die gheheel bloodt in Godt kan rusten,
Hem en mach geenen prijs van menschen lusten,
Want hy soeckt sonder verdrieten
Een puur vernieten.
Wanneer den gheest staet bloot ghelaeten,
Hy komt in Godt in een ontslaepen,
Maer 'therteken blijft in waecken,
En oock in haecken.
Als ons de liefde tot Godt komt dryuen,
Dan moeten wy in Godt ontblyuen:
Want Godt moet sy seluen gheuen,
Het lof verheuen.

Een pure deucht wt Godt gheboren,
Wordt in een nieuw wesen verloren,
Als wy dat licht naer sporen,
Dat ons schijnt voren.
Laet sincken al dat mach verbeelden,
En vloeydt toch snel in Iesus weelden,
Want het zijn des Bruydegoms lusten
In ons te rusten.
Och en laet ons noch tijdt noch moeyte spaeren,
Want Godt wilt hem in ons verklaeren,
Gheen lijden en mach hem beswaeren,
Die Godt bewaeren.
Godt gheeft de zijne een soete leere,
In ghemeyne liefde te conuerseere
Als tempelen des Heeren,
Alle menschen eeren.
Och sonder verkiesen ist soet te leuen,
In pure liefde al sonder aenkleuen:
De ghemeynsaemheydt sonder inbeelde,
Is een weelde.
Prince Godt treckt ons heel binnen,
Ghy zijt den oorspronck ende 'tbeginnen,
Wilt ons toch nv ontbinden,
En in v verslinden.

Noch een seer schoon gheestelijck Liedeken: *Op de wyse,* Te Mey als alle de Voghelen singhen.

Hier leert de Bruydt hoemen hem seluen in alles moet te vreden stellen, want zijt nv seer wel van haeren Bruydegom gheleert heeft.

Al ben ick in druck en groot ghequel,
Al is mijn lyden noch soo fel,
Rebel en wil ick niet wesen,
Godts oordeel is goedt // altijdt soo moet,
Zijnen naem zijn ghepresen.
Al wordy veracht, bespot, versmaet,
Berispt, beklpt, verdruckt, ghehaet,
Hoe't gaet weest wel te vreden,
En maeckt gheen gekrijt // verduldich lijt,
'Tgheschiet al met saelicheden.
Al slaet v Godt in gheldt en goedt,
In naem en faem, in vleesch en bloedt,
In moedt, en in v vijff sinnen,
Den Heere verbijt // liefd' volght naer leydt
'Tgheschiet al wt rechter minnen.
Inwendich draegt eenen gestadige*n* moet
In lief in leedt, in suer en soet,
In kost te hebben en te deruen,
Hout dese leet // in socht in seer,
In leuen en oock in steruen.
Druck en lyden is de nauwe vaerdt,
Die daer leyt ten Hemel-waert,

Vermoyt van Godt betreden.
Dit vast ghelooft en volght v hooft,
Als goey ghetrouwe leden.
De waepen waer mede Christus verwa*n*,
Dat helsche Serpent voor alle man,
Niemandt en kan volprijsen,
Was lydsaemheydt: dus weest bereyt,
Te volghen zijn auijsen.
Gheen dinck en kan de ziel gheschaen,
Als sy lijdtsaemelijck blijft staen,
Sathan noch Doodt noch Helle,
Onlijdtsaemheydt doet ons groot leydt,
Sy brenght ons in't ghequele.
Gheen argher dinck als eyghen wil,
'tMaeckt tusschen Godt en ons gheschil,
Het brenght ons in't gloeyen,
Als wil is versaeckt, wort Godt vermaeckt
Dan sullen de deuchden groeyen.
Dan worter ghestelt een geestelijck man
Die hem in't gheestelijck soo oeffenen kan,
Voordt-aen in Godts behaeghen,
Al wat Godt opleyt // met danckbaerheydt
Kan hy lyden sonder klaeghen.

Een gheestelijck Liedeken.

Hier wort de Bruydt oft Christen ziele onderwesen van haeren Bruydegom, om in alles patientich te zijn.

Ter eeren van Godt wil ick gae*n* stryde*n*,
Nature kan haer soo qualijck gelyden
Sy en wilt haer niet breken,

Och sal ick nv dit swaer verdriet,
Moeten draeghen sonder wreken?
Gaet v kruyce te ghemoet,
Al vallet v swaer 'tsal worden soet,
En willet toch verdraeghen:
Hebt ghy niet lieuer wat spytige woorden,
Dan scherpe harde slaeghen!
'Tis eer gheseydt, dan't is ghedaen,
Nature kan haer soo quaelijck versmaen,
Sy is veel lieuer ghepresen:
Och Heere dit lijden valt my soo swaer,
Sal't nemmermeer anders wesen?
Hadt ghy my lief soo ghy behoort,
Ghy en sout niet zijn soos eer ghestoort
In alsoo kleynen saecken:
Ghy sout wel leeren v profijt
In alle dinghen maecken.
Och Heere ick hebbe den wille soo goet,
Versoent my met v gratie groot,
Soo dat ick mach volbringhen:
Al is den wech nauw en smal,
Ick hop' ick salder door dringhen.
De woordekens zijn soo goet om seggen,
Kost ick my seluen te voren ghelegghen,
Dat ghy my dus wilt proeuen,
Ick en soude in gheenen teghenspoet,
My seluen alsoo bedroeuen.
Is den Heere v niet soo vele weert,
Dat ghy voor hem te lijden begheert?
Peyst hoe hy was te moede
Als hy hinck aen den kruyce naeckt,

Bedauwt met zijnen bloede.
O Iesus gheeft my der minnen-brandt,
Mijn kranckheydt is v soo wel bekant,
Ghy weet toch alle saecken,
Dat ick my soo qualijck ghelijden kan,
Dat doet my droefheydt maecken.
Ghy hebt v seluen al te lief,
Dat is'tghene my in v mislieft,
In v mijn wtverkoren,
Heft op v kruys en volght my nae,
En gheeft den moedt niet verloren.
Och edel ziel hebt goedt betrauwe,
Al is den wech in't eerste nauwe
Ick sal v lijden stelpen:
Al hebt ghy hier veel teghenspoedt,
Bidt my ick sal v helpen.
O Heere wie soud' v minne volgronden,
Ick bidde door v vijf bloedighe wonden
Dat ghy van my wilt weeten
Al 'tghene dat v in my mishaeght:
Och dat is al mijn begheeren.
Mijn armkens zijn wijdt open ghedaen,
Komt alle tot my die zijt belaen,
Ick en sal v niet versmaeden,
Mijn roode bloedt is al om v
Als ghy begheert ghenaeden.
nv wil ick mijn cruyce blydelijck drage*n*,
Al oft mijn lijden gheen lijden en waeren,
En zijn daer in verduldich:
Versoent my met v gratie groot,
Want ick ben soo vele schuldich.

Een Gheestelijck Liedeken: *Op de wijse bedruckte hertekens.*

Hier leert de Bruydt seer schoone dinghen.

Die diepe Zee wt welcke vloeyen,
Gratie veel menichfout groot,
Aenmerckt op dat in v mach groeyen,
Een verstant stil van ancxten bloot.
Een bloot verstant van aerdtsche saecken,
Een hert gheuredt stil en gherust,
Och dat kan alderbest-ghesmaecken,
Den in-vloet van t'Hemels wellust.
Den smaeck, den smaeck van grooter trachten
Den smaeck gratieus en delicaet,
Deur welckmen vlitich kan verachten,
Wat ydel is en haest vergaet.
Want sweerelts vreucht is swaer allende,
De sonde bitterder dan de doot,
Voor een die claer mach onderuinden,
Den sueten smaeck van t'Hemels broot.
maer wie t'Hemels broot wilt ghenieten,
Wie honghert naer t'Hemels wellust,
Aen sulcx en macht gheensins verdrieten,
Vindt hy 'tmenschen troost wtgheblust.
Der menschen troost die moet daer wijcken,
Waer 'sHeeren troost mildt komen sal,
'Tsamen en salmen niet sien blijcken,
Blijschap van bouen en d'neerderdal.
Dus dan o alle creatueren,
Die zijt gheschaepen generens,

Vliedt troost die niet kan ghedueren,
Den eeuwighen sy toch uwen keus.
Verlaet Cisternen en waeter Poelen,
Vlucht naer die Zee diep sonder gront,
Sueckt die Fonteyne welck kan verkoelen,
Niet alleen nv maer 'talder stont.
'Sleuens Fonteyn sal altijdts vloeyen,
Sonder emmermeer stil te staen,
Blijdschap en vreucht sal in hem groeyen,
Wie van haer waeteren mach ontfaen.

Met dit gheestelijck Liedeken, soo leert de Gheestelijcke Bruydt laeten, en al verlaeten dat verganckelijck is.

Inden gheest binnen // machmen best kinnen
De perfectien van 'thooghste goedt:
Wie dit wil smaecken // die moet versaecken
Quaede gramschap ende hooghen moet:
Hy moet afstaen // en voor-by gaen
De creatuer,
Met consolatien // en recreatien,
Welcke hier zijn van kleyn gheduer.
Leert al passeren // leert v verneren
Soo wie gheestelijcken leuen wilt:
Leert al verlaeten // v seluen haeten,
Leert in ruste leuen en ghestilt:
Des werelts druck // en haer gheluck
Niet veel en acht,
Maer wilt aenmercken // tot v verstercken,
's Heeren glorie en zijn groote macht.
Het stille swyghen // dat mach verkrijghen,

D'welck de onruste niet en bekint:
Wie dit wil weten // die blyue gheseten,
En gheen saecken hem en onderwindt:
'Tdroef en het bly // lach en ammy,
Luttel aenmerck,
Maer t'allen tijden // leer hem verblyden
In gheestelijck en hemelsch werck.
Hemelsche saecken // hemelsche spraecken,
Och dese t'allen tijden hanteert:
Hemelsche wenschen // hemelsche menschen,
Daer met omgaet ende conuerseert
In 't Hemels goet // soeckt v versoet
In allen druck,
Ten Hemel hooghe // slaet op v ooghe,
En daer soeckt allen v gheluck.
Leert contempleren // leert jubileren,
O ziel die edel gheschaepen zijt,
In sulcken saecken // leert v vermaecken,
En wel besteden uwen tijdt,
O ghy die hier // leeft in dangier
En bangicheeydt,
Sonder pausatie // soeckt recreatie,
Waer die blijft inder eeuwicheydt.
In eeuwicheden // zijn vrolijckheden,
In Ierusalem die stadt playsant,
Wilt derwaerts reysen // met v ghepeysen,
Met memorie ende verstandt:
Het nederdal // met zijnen al,
Wee en wellust
Leert toch vergheten // en niet meer weten
Soo suldy vinden beste rust.

De gheestelijcke Bruydt met gheestelijcke Liedekens haeren Bruydegom nv seer ghepresen, ghelooft, ende ghedanckt hebbende, begint Mariam zijne lieue Moeder te prysen, nv oock tot Vinster-sterre verheuen.

De 38. Figure.

Koninginne die God behaeght // edele maeght,
Wt Dauidts zaet gheboren
Wiens ghelijck men niet en vint // soo bemindt
By Godt, soo wtverkoren.
Maria v heeft bevrucht // onbeducht,
Den gheest der saelicheden:
Ghy berucht waert onbeswaert // onuervaert,
Gheen pers' en was in v leden.
Siet ee*n* Moeder die daer draeght // en is maeght
Een maeght van grooter waerden:
Haeren maeghdom bleef voorwaer // voor en naer
In't ontfanghen, en het baeren.
Haer lief kint is God voorwaer // 'tis ons claer,
Iesus wt haer gheboren:
Wt een wonder Moeder ist // onghemist,
Die tot sulckx is verkoren.
Hoe derf ick dan arm ghestof // uwen lof,
Met mijne tonghe beginnen?

Vwen naem te bouen gaet // metter daedt,
Den loff der Seraphinnen.
Mijn woorden zijn te kleyn // al onreyn,
Om v ghenoech te louen,
Vwen naem die is te groot // alst is bloot,
En gaet 'tverstant te bouen.
Nochtans en is my niet te wille // 'tswyge*n* stille
Ick valle v Maeght te voeten,
Wilt mijn herte 'tuwaerts aen // niet versmaen,
Als ick v kome groeten.
Vwen throon konstich ghebout // is sijn gout,
Verciet met schoone straelen,
Soo heeft v den Soon bevrijdt // elcker bereydt,
Al die zijn rijcke paelen.
Hy heeft v een Kroon verleent // volghesteent,
Twelf sterren 'thooft vercieren,
Op dat wy v o Koninghinne // 'tsynen sinne,
Sijn Moeder souden vieren.
Hy heeft v by hem gestelt // schoone beeldt,
Naest hem zijt ghy gheseten,
Al die Cherubinen hooge gheesten staen // by v aen,
Om uwen wille te weten.
Dus dan Moeder seer bemint // helpt v kint,
Dat ick niet en gae verloren,
Bidt voor my in mijnen noodt // in aenstoodt
Iesum uwen Soon gheboren.
Van den druck zijt ghy heel vry // altijdt bly,
Daer en mach v niet deren,
Maer ick ben noch inden strijdt // onbevrijt,
Helpt my den vyandt weren.

Weest ghegroet Princesse schoon // inden throon,
Tot Finis Terrae oock verheuen,
Onder v sien wy 'tSerpent // heel gheschent,
Sijn hooft in stucken ghewreuen.

Een Gheestelijck Liedeken: *Op de wyse alsoot beghint.*

Hier neemt de Bruydt oft Christen ziele haren toevlucht to Maria Finis Terrae, ende bidt voor de weldoenders van die.

O Maria *Finis Terrae,*
Des sondaers medecijn,
Ick groet v sonder meere,
Al metter herten mijn,
Och wanneer sal't zijn,
Dat ick v klaer aenschijn,
Sal moghen aenschouwen,
In't Landtschap sonder pijn.
O Maria Aduocatersse,
Al van het menschelijck gheslacht,
Weest toch mijn beschermersse,
In desen duysteren nacht,
Op dat door 'sVyandts macht,
Niet en werde ghebracht,
Mijn arme ziele,
Al in der Helle gracht,
O Maria ghy zijt verheuen,
Hier bouen in 'sHemels Throon,
Daer sult ghy eeuwelijck leuen,

Met uwen lieuen Soon
Wilt hem een bede doen,
Al voor my arm slauoen,
Dat ick hem mach behaeghen,
Al in mijn laeten en doen.
O Maria reyn Maeghet verkoren,
Die nv met Godt regneert,
By een Lelie onder de doren
Wordt ghy ghecompareert:
Ghy jubileert
Ende glorieert
In allen hemelsche weelden,
Daer ghy nv triumpheert.
O Maria edel Princesse,
Noch roep ick v eens aen,
Wilt toch my arm dienersse
In allen noodt bystaen,
En allen die door een goedt vermaen,
V Kapelle dienst hebben ghedaen:
Wiltse toch al beschermen,
En in gheender noodt afgaen.

Een gheestelijck Liedeken, *Op de wijse:* Alsoo't begint.

Ick bidd' v Maria soet,
Tot Vinster-ster ghepresen,
Bidt voor my v kindeken godet,
Op dat ick worde ghenesen:
V bystant my toch jont,
Want mijn ziel is heel doorwont,

Mijn binnenste is onghesont.
O ghy hemelsche Coningin,
Moeder vol van ghenaeden,
Al ist dat ick een sondaresse bin,
En wilt my niet versmaeden,
Want door die sonden quaedt,
Sydy komen tot desen staet:
En soudy ons sondaers dan niet komen te baet?
Maer die met een oodtmoedich hert
Tot v pleghen te vluchten,
Noyt van v versmaet en werdt:
Waerom sou ick dan suchten?
Maer soo kom ick oock tot dy,
Want naest Godt syde ghy,
Daer ick my meest op betrouwe vry.
O ghy dochter van Abraham,
Daer Godts Sone in quam daelen,
Die wt v zijn vleesch aennam,
Om voor ons sonden te betaelen:
Wanten hadden de sonden ghedaen,
Godt en hadde noyt vleesch ontfaen:
Soudy ons sondaers dan versmaen?
Ick bid v toont my ghenae,
Door v bermherticheden,
Al kom ick tot v seer spae,
Stelt mijnen gheest in vrede,
Op dat die haestighe doodt,
Door Godts rechtueerdicheydt groot
My niet en ouerualle in desen noodt.
O Maria doet mijn woordt,
Hy en sal't v niet ontsagghen,

Op dat ick van nv voort,
Mijn boosheydt mach aflegghen:
Dat ick de sonden schau,
My biechtende met berau,
Die werelt metten vyandt verspau.
Helpt my toch wt mijn leet,
Ende spreeckt toch tusschen beyen,
Ick ben noch soo onghereet
Om wt dese werelt te scheyen:
Verkrijcht my spaetie en tijdt,
Aen Iesum ghebenedijt,
Dat ick door penitentie worde bevrijt.
Bidt voor my aen onsen Godt,
Dat ick mach deucht hanteren,
Onderhoudende zijn ghebodt,
Oock mach perseuereren:
Want al ist beginsel schoon,
Noch en hebben wy gheenen loon:
Maer die volherdich strijdt ontfanckt de kroon.
En zijt tot mijn ghebedt niet doof,
Al ist dat ick v stoutelijck nope:
Vercrijcht my een groot gheloof,
Ende oock een vaste hope,
En een vierighe liefde met
Om te wandelen in Godts Wet,
Want sonder liefde blijf ick besmet.
Als my mijn kracht begheeft,
Ende doots noot my komt ontringhen
Als ziel ende lichaem beeft,
Inde lest eure vol allenden
Weest my dan goedertier,

Als ick scheyde van hier,
Dat ick mach ontgaen dat eewich vier.
Als my begheeft het ghesicht,
Ende het ghehoor my heeft besweken!
De tonghe door doots ghewicht,
Niet meer en can ghespreken,
Wilt dan ghedachtich zijn,
Alle de begheerten mijn,
Die ick v versoeck op dit termijn.

PRINCESSE.

Princesse excelent,
Vercrijcht my toch ten lesten,
Dat het Heylich Sacrament,
My aen uwen Sone soo mach hechten,
Dat ick met dese teer-spijs,
Van hier reyse int Paradijs,
Daer ick hem eewelijck loue ende prijs.

FINIS.

Den heylighen Bonauentura leert ons tot wat eynde wy't Heylich Sacrament sullen ontfanghen.

Ten 1.	Om dat wy nauwer met Godt souden verbonden worden ende vereenight.
Ten 2.	Om dat wy door dit H. Sacrament souden ghenesen worden van alle kranckheden als door een Medecijne.
Ten 3.	Om dat wy de schulden souden betaelen die wy Godt schuldich zijn.
Ten 4.	Om dat wy souden moghen verlost zijn van allen teghenspoet.
Ten 5.	Om dat wy van Godt eenighe gaue soude verkrijghen.
Ten 6.	Om dat wy souden danckbaer zijn van de weldaeden Godts, aenghesien datter niet en is het welck wy hem souden aenghenaemer konnen op-offeren.
Ten 7.	Op dat wy Godt soude louen ende die Heylighen, ter oorsaecke dat het is een scarificie des lofs.
Ten 8.	Op dat wy onsen euen-naesten bystant souden doen, soo leuende als doodt.
Ten 9.	Op dat wy souden ontfanghen den Gheest Christi, door den welcken wy mochten leuen met een alsulcken ootmoedicheydt, liefde, onderdaenicheydt, armoede des gheests, versteruinge des lichaems, versmaetheydt des werelts, met de welcke Christus onsen Salichmaecker gheleeft

	heeft, ende dit is het principaelste eynde.
Ten 10.	Op dat wy de bitter passie Christi indachtich souden zijn ghelijck het ons belast wordt van den H. Paulus ende in 't heylighe Euangelie.
Ten 11.	Op dat wy Gode eenen aengenamen dienst souden doen, die wtnementlijck verlanght met ons te zijn, om dat wy ter dier oorsaecke zijnen wil volbringhen moghen.

De vruchten van't H. Sacrament des Autaers.

De eerste vrucht	het vergeeft de voorgaende sonden, die ons ontvallen zijn door verghetelijckheydt.
De 2.	Het versterckt teghen nieuwe sonden.
De 3.	Het verkranckt de ghebreckelijcke stormen des Gheests.
De 4.	Het vermindert de bekoringhe.
De 5.	Het verweckt ons tot de neersticheydt der Godtvruchticheydt.
De 6.	Het verlicht het verstandt.
De 7.	Het ontsteeckt de beweginge des herten.
De 8.	Het vermeerdert 'tghelooue, hope ende liefde.
De 9.	Het gheeft een vasticheydt aen onse kranckheydt.

De 10.	Het verblijdt de conscientie.
De 11.	Het maeckt ons deelachtich der verdiensten Christi.
De 12.	Het gheeft ons den pant van de toecomende glorie.
13.	Het bekrachticht het herte des mensche.
De 14.	Het wapent de vrome, op datse kloeckelijck souden vechten tegen Sathan den vyandt.
De 15.	Het maeckt den Duyuel verschrickt.
De 16.	Het maeckt den mensch vrymoedich tot deuchdelijcke wercken ende handel.
De 17.	Het helpt wonderlijck de tegenspoedighe dinghen.
De 18.	Het vermindert de pijne der sonden.

Den H. Vincentius seydt, een van de principaelste middelen te zijn om het Vaegevier te ontgaen: dat yemandt dickwils is nuttende het H. broodt der Enghelen. Om onsen Salichmaecker dan weerdichlijck t'ontfanghen in dit H. Sacrament d'eerste sorghe moet wesen van zijn herte te reynighen, door de Biechte, d'andere moet zijn de sorghe der tonghe, want ghelijck het herte het beddeken is, waer dien grooten Gast rusten sal, soo is de tonghe het aldereerste lidt 'twelck hy gheraecken sal

Ergo het bedekke*n* sy gantsch vol van Roosen der deuchden, niet van doornen het sonden ofte ghebreken, etc.

Een vraeghe, hoe dat by-komt dat de soeticheydt des H. Sacraments van allen menschen niet en wordt ghesmaeckt.

Dit geschiedt ten eersten door't gebreck des gene*n*s, die 'therte door de H. Communie niet ghenoech tot de selue en heeft bereydt ghemaeckt.

Ten anderen vindtmen vele menschen die hunnen smaeck aldus bedoruen hebbe*n*, soo dat sy gheenen smaeck en hebben van gheestelijcke dingen. Soo oock den H. Apostel is segghende: *Die vleeschelijcke mensch* (dat is, die op de maniere van beesten gheleydt wordt alleen door't geuoelen) *en begrijpt die dingen niet, die den Geest Godts aengaen.*

Het gheschiet ten derden tot het gebreck van aenmerckinghe, om dat dese alderheylighste spijse niet en werdt ghenoech gheknauwt, want die de selue te haestelijck inflocken, het is inder waerheydt noodigh datse den smaeck deruen, op dat ghy dan soudt moghen gheuoelen de soetigheydt deses H. Sacraments, het is v nootsaeckelijck te knauwen, ende de hulpe Godts te versoecken, om dat ghy soudt konnen hebben

eenighen smaeck van dese hemelsche ende leuendighe spijse door't verstant, ende heylighe diepe bedenckinghen.

Noch een kleyn vermaeninghe om deuotie te verwecken.

Arbeydt als ghy gaen sult ten H. Autaer, dat ghy moecht beweeght werde*n* met een inwendich geuoele*n* die daedelijck sy, soomen seydt. Dit sal gheschieden indien ghy ouerleght Godts weerdicheydt ende uwe onweerdicheydt, wat weldaeden hy v gheschoncken heeft: met wat sonden ghy tegen hem misdaen hebt. Ghy sult v dan voor hem setten in den gheest, inde ghedaente des verloren Soons, oft vande*n* Publicaen, oft van eender vrouwen die in ouerspel beuonden zijnde, is wederom keerende tot haren man, om vergiffenisse te versoecke*n*. Bouen al laet v verwecken de ghedachtenisse der grootheydt van Godts liefde tot zijne creatueren.

Vier dinghen die de H. Mechtildis ouerdocht als sy het H. Sacrament ontfinck.

Het eerste	die groote liefde Godts, waer door hy op haer ghepeyst hadde van alle eeuwicheydt.
Het 2.	Dat hy haer gheschaepen hadde, niet-teghen-staende dat het hem kennelijck

	was dat sy soude soo ondanckbaer wesen zijnder Majesteyt.
Het 3.	Dat hy heeft willen steruen in't Cruyce ende voldoen den Hemelschen Vader voor haere souden met zijn heylich bloedt.
Het 4.	Dat hy begheert heeft te blyuen in dit heylighe Sacrament ter liefde van haer. O wonder liefde, wie sal v konnen verghelden?

Een seer schoon onderwijs voor sommighe benauwde menschen, die meynen dat sy meer achterwaerts gaen dan voorwaerts.

Sommighe Godt-vreesende menschen, + nae het dickwils ontfanghen des H. Sacraments, klaeghen met grooter droefheydt, datse soo luttel voorderen, ende laeten hun duncken, datse daeghelijcks meer achterwaerts gaen. Desen moeten weten, + datse niet al achterwaerts en gaen, die hun laeten duncken datse achterwaerts gaen, maer datse daerom meer voorts gaen, om datse haer gebreken meer bekennen. +*1.* Want ghelijck de vuylicheden van een onreyne Camer, in den donckeren nacht niet gesien en worden, maer 'sdaechs in't licht der Sonnen worden oock d'alderminste vuylicheden van een suyuer Camer ghesien:

+*noteert wel.*

ende hoe de Camer met meerder klaerheyt verlicht wordt, ende hoe een mensch scherper siet, hoe hem oock meer vuylicheydts gheopenbaert wordt. Daeromme dat een mensch hem laet voorstaen dat hy niet en voordert en comt hier doer niet dat hy niet en vordert, maer daer wt, dat hy kleyne sonden lichtelijck siet, en*de* te meer verfoeyt. [+]Het is ghemeyn ende eyghen den ghenen die voorderen dat sy haeren voortganck niet en wete*n*, op datse deur hoouerdije niet verheuen en worden: maer [+]*2.* nochtans die hun laeten duncken datse daeghelijcks niet en voorderen, ist dat sy de jaren mette*n* voorleden jaeren verghelijcken, soo sullen sy by auontueren voorderinghe vinden: want gelijck een kindt dat na den lichame wast, gheenen wasdom ghewaer en wordt, dan na sommighe jaeren alst by experientie gewaer wordt dat hem de kleederen niet en passen, die hy te voren gemackelijck pleech [+] te ghebruycken, alsoo oock dat Godt-vreesende menschen haer voorderinghe niet gewaer en worden, [+]*3.* komt daer door, datse terstont niet en verkrijghen dat sy begheeren, te wete*n*, vry te zijn van alle passien, vierich in't ghebedt, een herte altijdt tot Godt verheuen. Maer al ist dat sy dese dinghen niet en verkrijghen ghelijck sy begheeren: sy verkrijghen nochtans andere dinghen nae [+]den wille Godts: Te weten, kennisse der

[+]*4.*

sonden, een teere conscientie, een herte meer vervremdt van dese werelt, ende van allen dat de werelt aengaet, worden oock meer gheneycht ende begheerich tot Goddelijcke dinghen, etc. Ende als sy in dese dingen allenskens voortgaen, soo ontfangen sy oock in't leste de voorschreuen dinghen, die sy langhe ghewenscht ende begheert hebben. Maer dickwils ontfangen syse alsoo, datse gantschelijck niet en weeten dat spyse ontfanghen hebben, ter tijdt toe datter gheen perijckel meer en is van ydel glorie.

Hier gheeft de gheestelijcke Bruydt een onderwijs aen menschen die naer de perfectien willen staen.

Dit zijn xxxvj. gulde Leeringhen.

1. Scheydt van alle creatueren die ghy bekent dat sy v schadelijck zijn om voort te gaen in den wech der deuchden.
2. En vraecht naer gheen creatueren als ghy gheuoelt dat meer natuer is dan den Gheest Godts.
3. En spreeckt van gheen onghelijcke persoonen, en maeckt gheen propoosten van henlieden in't prysen, oft in't misprysen.
4. Laet allen die ghene die uwen innekeer tot Godt beletten t'sy wie sy zijn.
5. En zijt by niemandt soo langhe dat

ghy versuymt dat Godt van v begeerde is.

6. En siet op geen ongelijcke persoonen met wille, maer siet in v seluen inwendich ende peyst altijdt zijn die ooghen Iesu op my, nede mercken neerstelijck mijn doen, en laet en hoe ick my hebben.

7. En set niemanden vore in v ghebedt daer ghy gheuoelt dat nature op-rust, maer draecht ghemeyn liefde.

8. En seynt gheen groetenisse ofte brieuen ofte properheydt oft ghedenckenisse, op dat uwen naem van allen menschen vergheten worde, ende op dat ghy alle menschen oock vergheet, voor soo veele sy v hinderen in v ghebedt.

9. Gheeft v tot een korte biechte, ende en seght hem niet meer dan v sonden, soo suldy groote rust vinden, peyst dat ghy voor Godt sit, ende menich Legioen van Engelen die al hooren wat ghy seght.

10. Staet vast teghen alle temptacien, ende leght Iesum in v herte ende allen dat zijne liefde aengaet, want waer Iesus in't herte rust, daer bewaeren die Enghelen die duere van die vijf sinnen.

11. Houdt v soo goet van wille, soo vry van conscientie, soo sterck inden wech der deuchden, dat ghy niet en behoeft eenen goeden wille te maecken, als Godt die werelt kastijt met pestilentien oft andere gheesselinghen.

12. En aensiet gheen schoonheydt die verganckelijck is, en aenhoort gheen woorden oft sanck, oft eenich snaerspel oft musike, oft ander spel dat v trecken mach van Godt, oft daer ghy Godt by vergheten moecht.

13. Sijt ghemaniert in allen uwe wercken, gestichtich in allen uwe woorden schamel ende rijp in't opsien, ghedienstich den ghene daer ghy mede woont. Wandelt met reuerentie met die bouen v zijn, zijt goedertieren die jongher zijn dan ghy, ende vriendelijck den siecken. Voeght v gheerne ter liefde Godts, naer de gestaltenisse des ghenen daer ghy mede handelt.

14. En laet gheen onghestichtige woorden wt uwen mondt gaen, en berecht niemandts wercken, en oordeelt niemants leuen, zijt gemaniert in v ghelaet, zijt simpel ende slecht in v habijt, draecht een neder geneycht hooft in een teecken des oodtmoedicheydts Iesu, wiens Bruydt ghy geerne waert.

15. Alle daeghe maeckt een nieuwe ondertrouwe met Iesu Christo, omhelst Iesum metter herten of te begeerten viermael op een vre ende meer, neycht altijdt v ooren tot uwen beminden, wandelt seer dickwils op den berch van Caluarien, besiet wat liefde ende affectie hy v daer bewesen heeft, om dat vergeuen souden worden allen uwe

sonden, ende om dat ghy hem wederom soudt lief hebben, soo heeft hy v alsulcken wtnemende liefde betoont.

16. Maeckt dat v conscientie niet besmet en sy met murmuratie, noch met luttel ofte vele daghelijcksche sonden, wacht v dat ghy wt behaeghen ws selfs niet en spreeckt van gheestelijcke dinghen, als ghy by andere gheestelijcke menschen komt.

17. En wilt niet thoonen eenich teecken van verdriet inden dienst van uwen geminden, oft in't gene dat hy geboden heeft, in allen uwe wercken houdt een vreedsaem herte, ende ouder alle menschen houdt v voor die minste.

18. Laet alle kaerschap ende besoeckinghe van ghelijcke ende onghelijcke persoonen, maeckt v wandelinghe inden Hemel, ende maeckt daer kennisse, ende leert van hunlieden Godt louen en dancken, v seluen te laeten, ende al dat in die werelt is te schouwen, ende vliede*n*, want het al-te-mael maer verwertheydt ende ydelheydt en is al dat Godt niet en is.

19. Beneersticht altijdt om te verkrijghen de deuchden die Christo Iesu meest in zijn leuen behaecht hebbe*n*, waer af de principaelste zijn liefde, ootmoedicheyt, saechtmoedicheydt etc.

20. Hebt altijdt de ouer-al-tegenwoordicheyt ws Godts voor oogen, in de welcke

ghy allen uwe wercken sult schicke*n* te doen, ende de selue te vereenigen met de verdiensten Christi.

21. En ghelooft niet haest aen eenighe visioenen oft reuelatien, noch en laet v niet duncken dat de volmaecktheydt oft heylicheydt daer in gheleghen is. Want hoe wel daer sommighe waerachtelijck geschieden, vele nochtans zijn bedrieghelijck en*de* valsch. Ende hoe datmen meer die is begheerende ende achtende, hoe meer men is verminderende het leuendich gheloof, liefde, patientie, oodtmoedigheydt, ende onderhout des Wets, de welcke zijn den sekeren wegh die Godt ghestelt heeft tot rechtueerdich maeckinghe der zielen.

22. Soo menichmael als ghy uwen Bruydegom in't heylich Sacrament ontfanghen sult, moet ghy van hem (door de sonderlinge bermherticheydt, met de welcke hy tot v ghekomen is) eenighe Gheestelijcke gaeuen begheeren.

23. Op de feest-daeghen der heylighen, sult ghy heurlieder deuchden ouerpeysen, ende de selue van Godt begheeren, al ist dat saeckte dat ghy veel heyligen hebt tot voorspraeckers, soo ist nochtans seer gheraeden dat ghy eenen onder andere verkiest, om uwe begheerten aen Godt te presenteren ende te veruoorderen.

24. En vertoont uwe inwendighe deuo-

tie niet sonder ghewichtighe reden: Ick houde mijn secreet voor my seydt S. Bernaert ende S. Franciscus. Want onbekint, onbemindt, ongheacht is wel inden wijngaert des Heeren gheuracht. Sijt veel lieuer by die v versmaetheydt bewijsen, dan by die v veel achten ofte prijsen.

25. Treckt v herte van alle gheschaepen dinghen, soeckt Godt met neersticheyt ende sorchvuldicheyt ende ghy sult hem vinden.

26. Van anderen menschen en wilt geen quaedt hooren oft spreken, maer wel van v seluen: en*de* als ghy v in ws selfs beschaemtheydt verblyden sult, soo hebt ghy een seker teecken, dat ghy inden Gheest wel voortgaet.

27. Laet v altijdt vast voorstaen dat ghy eens yeghelijcks slaue zijt, ende aensiet in allen menschen den persoon Christi ws Bruydegoms: soo sult ghy een yeghelijck groot achten ende ghewillichlijcken eeren, want sy alle ledekens Christi zijn, daer Christus het hooft af is.

28. Zijt met den blymoedighen blyde met den droefmoedigen droef, ende maeckt v lief-ghetal met een yeghelijck daer ghy mede verkeert, op dat ghyse alle-gader in Godt mooght winnen. Weest soet ende vriendelijck tegen eenen yegelijcken, maer teghen v seluen scherp ende strenghe.

29. Aen tafel sittende, neemt uwen noot-

druft met danckseggingh, ende peyst op de hemelscher taefel, ende haerder spijse, de welcke Godt den Heer selfs is: ende de ghenoode dat zijn die heylighe Enghelen ende alle heyligen. Tot dese tafel sult ghy v herte opheffen, wenschende dat ghy v daer oock mooght winden.

30. En berispt oft en straft nimmermeer yemanden met gramschap, maer wacht tot dat den toren ouer is: alsoo sal uwe berispinghe voorderlijck moghen wesen, principalijck als sy met groote discretie, ende ootmoedicheydt, ende als dan noch met uwer schaempte gheschiedt.

31. Hoort hem met inwendige ende wtwendige ootmoedicheydt aen, die v berispst, ende bidt den Heer voor hem. Begheert altijdts vromelijck yet te verdraeghen om de liefde Gods, als d'occasie haer presenteert, want ghy daer door den Hemel zijt verdienende.

32. En houdt nimmermeer op, totter doodt toe, van v in alle dinghen te verootmoedigen ende te versteruen. Alle dage sult ghy v seluen dickwils aen Godt opofferen met een groote vierichеydt ende begheerte. Alle dinghen offert den hemelschen Vader op in de vereeninghe der verdiensten van zijnen eenigen Sone Iesu Christi.

33. Draeght dese woorden dagelijckx in v memorie, O hoe luttel? O hoe veel? O hoe

luttel sullen dueren dese teghenwoordighe pijnen ende smerten? O hoe veel, ende hoe vlange sal't wesen met Godt ende allen zijne heylighen hem eeuwelijck te verblyden. O hoe luttel is duerende de verganckelijcke ghenuechte, ende welluste van dit leuen? O hoe langhe sullen dueren de pijne ende straffen der Hellen?

34. Weet dat de waerachtighe deuotie niet en is ghelegen in wtwendige traenen, in gheuoelijcken troost oft sinnelijcke liefde, maer meer in't verloochenen zijns selfs: in eenen bereyden wille, zijn seluen offerende tot alle 'tghene dat Godts eere ende dienst is vereyschende.

35. Sinnekens steruen, ghenuechte deruen, sy seluen begeuen, doot zijn in't leuen, dat gaet beneuen martyrie verheuen.

35. Ghedenckt dat ghy maer een ziel en hebt, ende dat ghy maer eens steruen en sult, dat ghy maer een leuen en hebt, ende dat seer kort ende onseker: ende dat daer een besonder oordeel is, ende een ghemeyn oordeel: dat daer oock maer een glorie ende saelicheydt en is, de welcke eeuwelijck dueren sal, ende hier door sult ghy vele tytelijcke dinghen komen te versmaeden.

Gheestelijcke Oeffeninge van de Bruydt.

Hoe de gheestelijcke Bruydt, oft Christen ziele haer tot elcker ure is

oeffenende met sekere pointens van de Passie Christi t'ouerpeysen: om dat den Duuel haeren vyandt haer niet ledich en soude vinden, want ledicheydt is des Duuels oorkussen, ende de Moeder van alle quaedt. Dit sal seer lichtelijck om naer te doen zijn, ist dat wy't ons willen ghewoon maecken: want de ghewoonte wordt ghemeynelijck de tweede nature. Hierom sullen my de uren neerstelijck gade slaen, ende printen een van de naervolghende pointkens in onse memorie, ende vermaenen soo Godt zijn lijden, dat hy op dien tijdt voor onse zielen saelicheydt heeft willen lijden. Ende ist dat wy de klock niet en hooren slaen: soo sullen wijse nochtans allen daeghe eens innichlijck tellen met de gheestelijcke Bruydt, op datter niet een ure sonder vruchte voor by en gae. Dan sullen wy Godt oodtmoedelijck bidden dat hy dit ure-werck wille van ons ontfanghen, gelijck hy dat soude ontfanghen van zijne alderliefste vrienden: waert dat sy dat alsoo gheoeffent hadden. Wy sullen oock bidden dattet alle menschen, leuende en de doode, teghenwoordighe ende toekomende altijdt mach te staede komen, ende een yeghelijck besonder, al oft zijt elck persoonelijck alsoo gheoeffent hadden.

Och mijnen alderliefsten, wilt doch tot elcker uren mijn herte alsoo beroeren, dat v bitter lijden, ende iammerlijcke smerten nemmermeer en moeten komen wt mijn herte.

+Ten 1. uren naer den noene,	wert v minnende herte doorsteken, +*noteert wel.* wonder toch onse herten met uwer liefde.
Ten 2. uren	verblijdde ghy uwe vrienden in't voorgheburcht der Hellen met u Goddelijck licht: och wilt toch onse herten verlichten.
Ten 3. Vren,	werde ghy vanden Kruyce ghedaen, ende v lieue Moeder in haeren schoodt ghegheuen: nempt van ons allen onse sonden, ende gheeft ons v Goddelijcke gratie.
Ten 4. Vren,	worde ghy ghesalft: salft ons toch met de Salue des H. Gheests.
Ten 5. Vren,	worde ghy begraeuen: begraeft ons toch in v, ende v in ons, ende besluyt ghy dat graf, o mijne*n* alderliefsten.
Ten 6. Vren,	soo hieldy ghy v Auondtmael: och wilt toch v Auondtmael nv met ons eten, ende verslint ons in v ghenoechelijck Goddelijck wesen.
Ten 7. Vren,	sette ghy dat nieuw Testament inne, ende gaef ons v seluen tot een spijse: Nv soo bidde ick verandert ons toch altemael in v, ende gheeft ons te vol-

	bringhen v Testament, want wy sonder v niet en vermoghen.
Ten 8. Vren	ghinght ghy tot uwer passien: gheeft ons toch datse aen ons nemmermeer verloren en zijn.
Ten 9. Vren,	sweette ghy van benauwtheydt waeter ende bloedt: och wilt ons daer in wasschen van alle onse sonden.
Ten 10. Vren	gaefdy v ouer inden wille van uwen Hemelschen Vaeder, om de bittere doodt te steruen: Nv gheue ick my ouer met allen Creatueren in uwen alderliefsten wille.
Ten 11. Vren,	waerdy droeuich totter doodt, ende ghy ontfinght van uwen Enghel troost: hier door wilt vertroosten alle bedroefde, leuende ende doode.
Ten 12. Vren	gaefdy v gheuanghen, en*de* liet v binden: och wilt ons toch al vangen ende binden in uwer liefden.
Ten 1. Vren vander nacht	worde ghy verlaeten van uwe Discipelen: och en wilt ons toch noyt verlaeten van uwer gratien.
Ten 2. Vren,	worde ghy gheslaeghen aen v ghebenedijdt aenschijn, ende ontfinght seer onghenaedighe half-slaeghen: wilt ons toch slaen met uwen Goddelijcken anxct ende vreese.
Ten 3. Vren,	worde ghy bespoghen, en*de* uwe ghebenedijde ooghen worden verdonckert ende verbonden: wilt ons toch aensien

met de ooghen uwer grondelooser bermherticheydt.

Ten 4. Vren vermaene ick v allen v heymelijck lyden dat ghy voor ons gheleden hebt: wilt ons toch daer door vergheuen allen onse heymelijcke sonden, die v alleen bekent zijn.

Ten 5. Vren, worde ghy valschelijck beschuldicht: verlost ons toch van allen beschuldinghen der booser gheesten.

Ten 6. Vren, worde ghy soo onghenaedelijck ghegeesselt en*de* gekroont: och verlost ons toch van de gheesselinghe des booser gheesten.

Ten 7. Vren, worde ghy onrechtueerdelijcke veroordeelt: och weest ghy ons toch een ghenaedich Rechter.

Ten 8. Vren, ginckt ghy totter doodt, ghelaeden metten swaere kruyce: och wilt ons toch afnemen allen packen der sonden.

Ten 9. Vren, werden uwe kleederen wtghetrocken, ende ghy werde ghenaeghelt aen den kruyce: och maeckt ons toch bloot van allen dat v in ons mishaeght, ende maeckt ons vast aen uwe liefde.

Ten 10. Vren, wordt ghy op-gherecht metten kruyce, ende spraeckt, Vader vergeuet hun, want sy en wete*n* niet wat sy doen, ende ghy troosten uwe bedroefde Moeder: wilt in my oprechten al dat ghebroken is, vergheeft al datter misdaen is, neemt tot

ghenaeden al die ghenaede begheeren, vertroost alle bedroefde herten.

Ten 11. Vren, dorsten v van grooter pijnen, ghy wordt ghelaeten van uwe Godtheydt, ende van alle creatueren, ende ghy volbracht al dat van v gheschreuen was. Gheeft ons toch altijdt te dorsten naer v, ende en wilt ons niet verlaeten, maer volbrenght in ons al dat v belieft.

Ten 12. Vren, gaeft gh op uwen geest hem beuelende uwer Godtheydt. Nv soo bidde ick v mijnen Heere, mijnen Godt, door die groote verveernisse ende ghelaetentheydt die ghy om mijnen wille, ende voor ons allen ledet in de ure van uwer doodt, wilt ons toch helpen in de ure onser doodt, ende laet v Godtheydt in ons, ende door ons schijnen, op dat allen onse vyanden van ons dan vlieden, Amen.

Hier leert de gheestelijcke Bruydt ofte Christen ziele, hoemen hem behoort te oeffenen ouer Taeffel etende. Besonder voor die naer de perfectie staen.

O Mensche als ghy ter Taeffelen wilt gaen sitten soo suldy allen wtwendighe dinghen trecken in gheestelijcke oeffe-

ninghen, op dat v voedtsel Goddelijck worde.

Inden 1.	soo suldy aensien die taeffel, ende ghedencken op het weerdich heylich Cruys ons Heeren Iesu Christi.
Ten 2.	aensiende dat ammelaecken, ende die percken ofte beelden die daer inne zijn, soo suldy peysen ofte ghedincken die menichfuldighe wonden des edelen lichaems ons Heeren Iesu Christi, die welcke gheweest zijn ses-duysent, ses-hondert, ses-en-tsestich wonden: alsoo in die Euangelische perel staet, *Capit. 58.* Ofte als ander boecken houden, vijf-duysent, vier-hondert, vijf-en-tseuentich wonden: ende oock om die grootheyt onser sonden heeft hy bloedt gesweet, seuen-en-tneghentich duysent, dryhondert ende vijf droppelen. Noch om onsent wille gheweent ofte gheschreyt, twee-en-tsestich duysent, ende twee hondert tranen, alsoo in't voorschreuen Capittel oock staet.
Ten 3.	Dat het Ammelaken langher is dan die tafel, daer by suldy mercken het wtrecken van dat edel lichaem ons verlossers Christi.
Ten 4.	Die stecken daer die tafel mede vast gemaeckt is, zijn bediedende die plompe naghelen, daer het edel lichaem Christi mede vast ghemaeckt was aenden Cruyce.
Ten 5.	By die Seruetten suldy gedincken die oueruloedige verdiensten ons Heeren

Iesu Christi,, daer allen smerten der zielen mede ghereynicht worden.

Ten 6. By den Soute verstaet, maete te houden in spijse, in dranck, ende in allen dinghen.

Ten 7. By den Broode suldy gedincken, dat ghy alle spijse van Godt hebt, ende dat v dat leuende broodt vanden Hemel ghecomen is.

Ten 8. Ende ghy sult vijf stucxkens broodt achter een suyden tot een ghedenckenisse dat het leuende broodt met vijf wonden gheseghelt is om uwent-wille.

Ten 9. By de Telioren suldy ghedincken dat ghy alle spyse sult nemen met grooter eendrachticheydt.

10. By de Messen soo suldy verstaen die spere die onsen Lieuen Heere in zijn ghebenedyde herte ghesteecken was.

Ten 11. By de Potagie suldy verstaen ende mercken dat van Godt komen alle kruyden der dorrer eerde.

Ten 12. By den Vleeschs bereyt in menigherley maniere, soo suldy ghedincken hoe grootelijck ende swaerelijck de Martelaren ghetormenteert ende gepijnicht hebben gheweest.

Ten 13. By den Mostaert suldy verstaen hoe sterck dat ons ghelooue behoort te zijn.

Ten 14. By den Gebrade suldy verstae, dat edel Paesch-lammeken ghebraden in't

vier van zijne ontwtblusschelijcke liefde.

15. By de Schotele daer 'tgebraet in is, suldy ghedincken hoe reyn dat v herte behoort te zijn, daer dat waerachtich Paeschlammeken inne ontfangen wordt, ende met groot verlanghen begheert te rusten, want liet zijne wellusten zijn te wesen met de kinderen der menschen.

Ten 16. By die Sauce menigerley diemen totter spyse maeckt suldy verstaen, hoe menigherhande smaeck daer te vinden is, in Godt te dienen ende lief te hebbe*n*.

17. Comt v Visch ter taefelen, soo suldy peynsen met groote danckbaerheydt, dat v Godts creaturen ghesonden zijn, om daer door uwe begeerten meer tot hem te trecke*n*.

18. By de Boter soo suldy dincken dat ghy allen dinck ten besten moet keeren ende verbeteren, want dese proprieteyt den kinderen Godts toekomt.

19. By de Eyeren, buyten wie ende binnen ghelijck den gouden, daer by verstaet die Goddelijcke liefde, eyschende een brandende liefde, eyschende een brandende lief-hebbende Goddelijcke wooninghe in v.

20. By den dranck als ghy wilt drincken, soo alet v duncken dat ghy uwen mont wilt setten aen die ghebenedyde zyde ons Heeren Iesu Christi, met begheerten daer wt te verstaen, zijn Goddelijcke liefde tot ons.

21. By den biere soo suldy verstaen den [b]itteren dranck die Christo gheschoncken was aenden Cruyce.

22. By den pot suldy verstaen die spon[s]e die aen den soeten mondt Christi ghedruckt was.

23. By den wijn suldy verstaen die gra[t]ie Christi.

24. By den tinnen pot die wit en suyuer is, suldy verstaen die suyuer Moeder Christi Maria, door de welcke wy oueruloedige gratien ontfanghen.

25. Als v ghebraet komt, suldy dincken, hoe dat sy inden Vageuier zijn brandende, tot dat sy bereet zijn des Heeren tafel.

26. By den kese soo suldy verstaen, dat eynde ons leuens, dat is die doot.

27. Comt v fruyt, dat suldy aensien met grooter weerden, ende v begheerten naer den Hemel heffende, sult ghy peysen, hoe die hemelsche borgheren ghespijst worden vanden boom des leuens, ende dat ghy vanden seluen boom hier gespijst wordt wtwendich ende inwendich. Ende hier suldy uwen maeltijdt eynden.

28. Ende als ghy wilt gaen spacieren ofte wandelen, soo suldy gaen inden boomgaert van Oliueten, tot op den berch van Caluarien, daer suldy soecken den soeten Iesum van Nazarenen, ende ouerdencken zijn groot wtnemende lijden ende bitter

doodt, door welcke hy ons verlost, ende ghebrocht heeft wt alder noodt, door zijne wtnemende liefde tot ons arme kinderen van Eua.

Den willecom van Iesus in't Heyligh Sacrament der Catholijcken Coninck.

Ziet uvven Coninck komt v ter salicheyt,
Gaet hem te ghemoete, die Godt is inder eeuvvicheydt.

Comt, comt terstont hier alle Menschen,
Comt dient den beste*n* Coninck diemen mocht wenschen.
Hy comt v verlossen wt alle noodt:
Staet oppe, comt alle cleyn en groot,
Arme en Rijcke, Ionck en Oudt,
Maechden en Weduwen, en die zijn ghehoudt.
Desen Coninck bouen al machtich en rijck
Is kommende voor een yeghelijck //
En slapet dan niet langher, laet alle werck
Gaet hem te ghemoete, die ghenoech is sterck
En ghewilligh om v alle te verlossen
Wt de tanden van die helsche Vossen,
's Duyuels Ministers Caluinisten
Vol wreetheyt, boosheyt en alle listen.
Comt heet hem willecom van alle kanten,
Hy is het Hooft van Sanctinnen en Sancten.
Comt hem nv groeten met klaer bescheedt,
Die uwen wille te doen is wel bereedt.

Al v begheerten can hy volbringhen,
Want hy is Meester van alle dinghen,
Hy weet remedie, middel, en raedt,
Teghen alle swaericheyt, euel en quaedt:
Hy can v in als helpen metter daedt.
Hoe can hy t'huys blyuen die dit verstaet?
Hy tooght dat hy is onghelooui gh oft quaet,
Die dees komste weet, en niet op en staet.
Soo verre als hy wel heeft de macht om gaen.
Wie en sou desen Coninck niet wel gade slaen,
Ende waernemen sonder belet,
Om hem te offeren zijn Ghebedt?
Die om alle menschen komt te helpen,
En wilt een yeghelijcx begheerte stelpen.
Aenmerckt zijn macht en goeden wille:
Maeckt datter van v niet en kom' gheschille:
Tooght dat ghy ghelooft en goet zijt van wille,
Soo krijght ghy paeys sonder gheschille,
Al zijt ghy vol sonden ende ghebreken:
Een verootmoedich hert' en can hy niet versteke*n*.
Hy is d'Lammeken Gods vanden Vader ghesonden
Om te ghenesen alle wonden,
En te weeren alle v sonden
By daghe, by nachte, t'allen stonden:
Hy is eenen almachtighen Medicijn,
Voor wien alle sieckten om ghenesen wel zijn,
Hy can oock wel weeren alle smerte
Hy en begheerter niet voren dan v herte.
Leght voortaen aen hem alle v sinnen,
Pooghende bouen al hem te beminnen.
Ghy sult hem zijn willecom, hoe arm van goede

Dat ghy zijt, ist dat ghy zijt rijck van moede
En wille oft begheerte groot,
Om hem lief te hebben, wiens liefde is noot.
Comt tooght v liefde, wilt hem ghemoeten,
Comt heet hem willecom, komt hem groeten,
En wilt zijn eere niet verminderen,
Haelt hem oock inne ghelijck de kinderen
Die lieten heur suyghen, en ginghen singhen:
Willecom Schepper van alle dinghen,
Willecomme die komt inden naem des Heeren,
Laet v van dese kinders leeren
Oft ghy blijft beschaemt by den Heer der Heeren,
Daerom wilt den volghenden Willecom leeren.

Ioan. 6.

Soo wie van desen broode etet, die sal leuen inder eeuwicheydt. Den H. Augustino, Libr. de Eccles. Dogm.

Te nutten alle daeghen het alderweerdichste ende alder-heylighste Sacrament des Autaers, noch ick en prijset noch en versmadet niet: niet-teghenstaende, soo raedde ick ende vermaene eenen yeghelijcken 's Sonnendaechs daer toe indien nochtans den Gheest sy sonder begheerten van sondighen.

Eer ende glorie sy Godt ende zijne lieue Moeder inder eeuwicheyt,
A M E N .

Favten.

VVt bladt 11. regel. 40. voor. een volkomen 40. 24. der volkomen, dinck. 65.14. druck. konnen 73.9.v. konnen. om by my. 77.18. om my by. heft. 186.5 gheeft. 198.14. vvant ghy mooght is vvt bleuen. heeft 26.12 hoeft.

Approbatie.

Dit Boeck ghenaemt, die Gheestelijcke Vryagie, is nut ende bequaem om die deuote herten te ontsteken ende te vervoorderen inde liefde Godts, ende en begrijpt niet 'tgehene is tegen het H. Catholijck Roomsch Ghelooue, noch teghen die goede zeden: Daeromme sal 't selue vryelijcken ghedruckt moghen worden. Tot Brussel den 20. September, 1623.

HENRICVS SMEYERS

Licenciaet inder H. Godtheydt Scholafter van Brussele, ende Censeur vande boecken.

binnenkant achterplat

achterplat